

TALOUSARVIO 2024 JA TALOUSSUUNNITELMA 2025-2026

Kaupunginhallitus 27.11.2023 § 247
Kaupunginvaltuusto 4.12.2023 § 72

SISÄLLYS

1	TALO USSUUNNITELUN PERIAATTEET JA KAUPUNKISTRATEGIA	5
1.1	Taloussuunnittelun periaatteet	5
1.2	Varkauden kaupunkistrategia ja brändi	5
2	TALO USSUUNNITTELUN YLEISPERUSTELUT JA KEHITYSNÄKYMÄT	7
2.1	Yleinen taloudellinen kehitys.....	7
2.2	Varkauden kaupungin talous	9
2.3	Varkauden kaupungin organisaatiokaavio	11
2.4	Väestö, työllisyys ja asuminen sekä viestintä ja markkinointi	12
2.4.1	Väestönkehitys	12
2.4.2	Työllisyys ja työpaikat	15
2.4.3	Aluetalous ja viennin kehittyminen	18
2.4.4	Asuminen ja asuntotuotannon kehittäminen	19
2.4.5	Viestinnän ja markkinoinnin tavoitteet	19
2.4.6	Talou sarviovuoden 2024 ja taloussuunnitteluvuosien 2025–2026 kehittämishankkeet, elinkeinotoiminnan ja kuntien yhteistoiminnan kehittäminen.....	21
2.5	Osallistuva demokratia	24
3	TALOUSARVIO 2024 JA TALOUSSUUNNITELMA 2025–2026	27
3.1	Taloussuunnittelun lähtökohdat ja talouden tasapainottaminen.....	27
3.2	Henkilöstö ja henkilöstösuunnitelma.....	30
4	TALOUSARVION SITO VUUS JA MUUT MÄÄRÄYKSET	33
4.1	Talou sarvion täytäntöönpano-ohjeet ja käyttösuunnitelma.....	33
4.1.1	Täytäntöönpano-ohjeet	33
4.1.2	Käyttösuunnitelma.....	33
4.2	Talou sarvion sitovuus.....	33
4.2.1	Käyttötalous.....	33
4.2.2	Tuloslaskelma	33
4.2.3	Rahoituslaskelma	33
4.2.4	Investoinnit	33
4.2.5	Ottolainaus.....	33
4.2.6	Antolainaus ja takaukset	34
4.2.7	Lautakunnat	34
4.2.8	Talou sarviomuutokset	34
4.2.9	Hankinnat.....	34
4.3	Sisäinen valvonta, tarkastus ja riskien hallinta	34
4.3.1	Sisäinen valvonta	35

4.3.2	Sisäinen tarkastus	35
4.3.3	Riskien hallinta	36
5	KONSERNIOHJAUS	37
5.1	Konserniohjauksen periaatteet	37
5.2	Varkauden kaupungin tytäryhtiöt	38
6	KÄYTTÖTALOUS / LAUTAKUNTIEN TALOUSARVIOT	40
6.1	YLEISHALLINTO	40
6.1.1	Keskusvaalilautakunta	40
6.1.2	Kaupunginvaltuusto	41
6.1.3	Tarkastuslautakunta	42
6.1.4	Kaupunginhallitus	44
6.1.4.1	Elinvoiman edistäminen	46
6.1.4.2	Vanhusneuvosto	48
6.1.4.3	Vammaisneuvosto	49
6.2	KONSERNIPALVELUT	51
6.2.1	Talouspalvelut	52
6.2.2	Henkilöstöpalvelut	53
6.2.3	Työllisyysyksikkö	54
6.2.4	Hallintopalvelut	55
6.2.5	Tietohallintopalvelut	57
6.2.6	Tukipalvelut	58
6.2.7	Muut palvelut konsernipalvelut (hallinto-, talous- ja henkilöstöpalvelut)	58
6.3	HYVINVOINNIN- JA KASVATUKSEN TOIMIALA	59
6.3.1	Hallinto, hyvinvointi ja osallisuus	61
6.3.2	Kasvun ja oppimisen lautakunta	62
6.3.2.1	Perusopetus	63
6.3.2.2	Varhaiskasvatus	64
6.3.3	Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	65
6.3.3.1	Hyvinvointipalvelut	66
6.3.3.2	Kirjastopalvelut	66
6.3.3.3	Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut	67
6.3.3.4	Liikuntapalvelut	68
6.3.3.5	Museopalvelut	69
6.3.3.6	Nuorisopalvelut	71
6.3.4	Soisalo-opisto	72
6.4	TEKNINEN TOIMI	74

6.4.1	Kaupunkisuunnittelu	75
6.4.2	Kaupunkitekniikka.....	76
6.4.3	Rakennusvalvonta.....	78
7	TULOSLASKELMA	79
7.1	Toimintatuotot	79
7.2	Toimintakulut	79
7.3	Toimintakate.....	79
7.4	Rahoitus.....	80
7.4.1	Verotulot.....	80
7.4.2	Valtionosuudet	82
7.4.3	Korkotuotot ja – kulut.....	83
7.4.4	Muut rahoitustuotot ja – kulut	83
7.5	Vuosikate	83
7.6	Poistot ja arvonalentumiset.....	83
7.7	Tilikauden tulos / ali-/ylijäämä.....	84
7.8	Tuloslaskelma.....	84
7.9	Toimialoittain TAM 2023, TPE 2023, TA2024 ja TS 2025 - 2026	85
7.10	Toimintatuotot ja – kulut toimialoittain	87
7.11	Toimintatuotot ja – kulut kululajeittain	87
7.12	Palvelujen ostot (ulkoiset) ja henkilöstökulut toimialoittain.....	88
7.13	Toimintakate toimialoittain ja tuloslaskelman kokonaistulot tulolajeittain	88
8	INVESTOINNIT	89
9	RAHOITUSLASKELMA.....	94
10	KONSERNIYHTIÖT / TYTÄRYHTIÖT	98
10.1	Wartalo Kodit Oy	98
10.2	Varkauden Aluelämpö Oy	100
10.3	Navitas Kehitys Oy	103
10.4	Keski-Savon Teollisuuskylä Oy.....	105
10.5	Varkauden Taitotalo Oy	107
10.6	Keski-Savon Vesi Oy	108
10.7	Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus	110
10.8	Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy.....	111
11	LIITTEET	114
	LIITE 1 KAUPUNKISTRATEGIAN 2025 TOIMENPIDESUUNNITELMA.....	114
	LIITE 2 TALOUDEN TASAPAINOTTAMISKEINOT – VALTUUSTORYHMIEN YHTEENVETO....	121

LIITE 3 KAUPUNGIN TOIMINTAAN LIITTYVIÄ RISKEJÄ JA HALLINTAKEINOJA SEKÄ TOIMIALAKOHTAISET RISKIT JA HALLINTAKEINOT	122
LIITE 4 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA.....	124
LIITE 5 INVESTOINTIHANKKEET VUONNA 2024	127
LIITE 6 SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET	148

1 TALOUSSUUNNITELUN PERIAATTEET JA KAUPUNKISTRATEGIA

1.1 Taloussuunnittelun periaatteet

Kaupunginvaltuuston on kuntalain luvun 13 § 110 mukaan hyväksyttävä seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakaus*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Taloussuunnittelussa toiminnalla ja taloudella on kiinteä yhteys. Talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee osoittaa riittävät resurssit asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä osoittaa, miten toiminta ja investoinnit rahoitetaan sekä talouden tasapaino turvataan.

Talousarvion ja -suunnitelman päätehtävät:

- asettaa palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet
- budjetoida tuottoja ja kuluja koskevat arviot eri toiminnoille/tehtäville ja hankkeille
- osoittaa miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan

Taloussuunnitelmaan / -arvioon kuuluu käyttötalous-, tuloslaskelma-, rahoitus- ja investointiosa. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

1.2 Varkauden kaupunkistrategia ja brändi

Varkauden kaupunkistrategian julkilausuma ja brändiuudistus hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 13.6.2022. Strategian pääteemat **välitä – vaikuta – viihdy**, sisältävät viestin siitä, mitä me kaupunkiyhteisönä tahdomme olla (kts. kuva 1 sivulla 5). Se osoittaa henkisen olotilan, jota jokainen asukas, yritys, järjestö ja muu kumppani voi toiminnassaan toteuttaa yhteisen, uniikin kaupunkimme hyväksi. Pääteemat on muodostettu strategiatyön aikana kerätyn aineiston pohjalta ja edustavat niitä arvoja, joita asukkaat nostivat esille strategiatyön yhteydessä. Asukkaiden ajatukset on huomioitu myös brändiuudistuksessa, jota työstiin strategiatyön kanssa rinnakkain ja tehtiin laajassa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Hyvinvoinnin edistämisen ja palveluiden tuottamisen strategiatyöryhmien aineisto sisältyy pääosin **välitä** – teeman alle. Teemaan nivoutuu huolenpito omasta ja toisten terveydestä sekä toimintamme tavoitteena oleva turvallinen, toimiva ja onnellinen arki. Välittämistä on myös uskaltaa puuttua ja toimia. Siihen sisältyy aktiivinen toiminta yhteisömme edun mukaisesti sekä vastuun kantaminen meille tärkeistä asioista. Välittämistä on myös taloudesta huolenpitäminen ja kaupunkimme kehittäminen pitkäjänteisesti, suunnitelmallisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla.

Henkilöstöpolitiikka sekä identiteetti, yhteisöllisyys, osallisuus ja vaikuttaminen työryhmien käsittelemät teemat sisältyvät pääasiassa **vaikuta** – teeman alle. Tämä teema antaa luvan vaikuttaa, ideoida, luoda, antaa palautetta, kertoa ja huomata niin työyhteisöissä kuin koko kaupunkiyhteisössä! Asukkailta sekä henkilökunnalta tulleissa ideoissa nousi esille halu yhteiskehittämisen eri muotoihin. Tähän vastattiin nostamalla yhteisöllisemmän toimintakulttuurin rakentaminen strategian kärkeen.

Viihdy – teeman alle sisältyy elämisen, yrittämisen ja matkailun edellytykset. Näitä aiheita käsittelivät elinympäristöjen ja elinvoiman kehittämisen työryhmät. Tavoitteemme mukaisesti Warkaus tarjoaa koulutusta, työtä ja menestymisen mahdollisuuksia sekä viihtyisän ja sujuvan arjen elementit, sillä täällä kaikki hyvä on lähellä ja eläminen edullista.

Strategian toimenpidesuunnitelma, jonka kaupunginhallitus hyväksyi 3.10.2022 § 239 ja -valtuusto 10.10.2022 § 69 on liitteenä 1.

Uusi brändi

Osana strategiatyötä kaupungin graafinen ilme uudistettiin ja kaupungille hyväksyttiin uusi ”*ihan omanlainen warkaus*” brändi. Uudella brändillä haluamme korostaa strategian olevan erityisesti koko yhteisön ihan omanlainen strategia, joka antaa luvan kaikille yhteisön jäsenille osallistua kaupunkiyhteisön kehitykseen, *warkaus* sanan kautta haluamme korostaa kaupunkiyhteisöä ja sen toimintaa, kun taas virallisessa organisaatio viestinnässä käytämme muotoa *Varkaus* tai *Varkauden kaupunki*.

Warkaus-brändi muodostuu kolmesta elementistä tunnus, slogan ja silhuetti. Warkaus-brändimarkkinointi ja kaupungin virallinen päätöksenteko erotetaan aiempaa selkeämmin. Viralliset ja juridisesti sitovat päätöksentekoasiankirjat ja Varkauden kaupungin virallinen viestintä allekirjoitetaan Varkaus-vaakunalla ja Varkauden kaupunki -tekstilogolla.

Kuva 1. Varkauden visuaalisen ilmeen yhteisötunnus

Warkaus-bränditunnuksen (kts. kuva 1) tunnistaa siitä, että osassa kirjaimia on käynyt varkaus, eli pieni pala puuttuu kirjainten kulmasta. Se on Varkauden markkinoinnin ja viestinnän tunnus. Tunnus on kaikkien Varkaudesta viestivien käytössä eli tunnus ei ole kaupungin tai kenenkään muunkaan juridisen tahon virallinen allekirjoitus.

Pääviestiä tukevilla graafisilla elementeillä tehostetaan viestejä ja rakennetaan yksilöllistä warkaus - ilmettä. Silhuetissa luonto, vesistö ja teollinen kulttuuriperintö yhdistyvät energiseksi ja rytmikkääksi sydänkäyräksi, jossa näkyy tekemisen meininki. Varkautelainen identiteettimme pohjaa arvokkaaseen teolliseen historiaamme, josta olemme kulkeneet matkan korkean kansainvälisen teknologian osaamiskeskittymäksi.

Brändiviestiä tuetaan sloganilla ”ihan omanlainen”. Tarina sloganin takana on, että Varkaudessa on eri puolia, mistä valita – jokainen voi tehdä siitä ihan omanlaisensa, juuri itselle sopivan. Varkaus on myös monin tavoin uniikki, eli ihan omanlainen!

2 TALOUSSUUNNITTELUN YLEISPERUSTELUT JA KEHITYSNÄKYMÄT

2.1 Yleinen taloudellinen kehitys

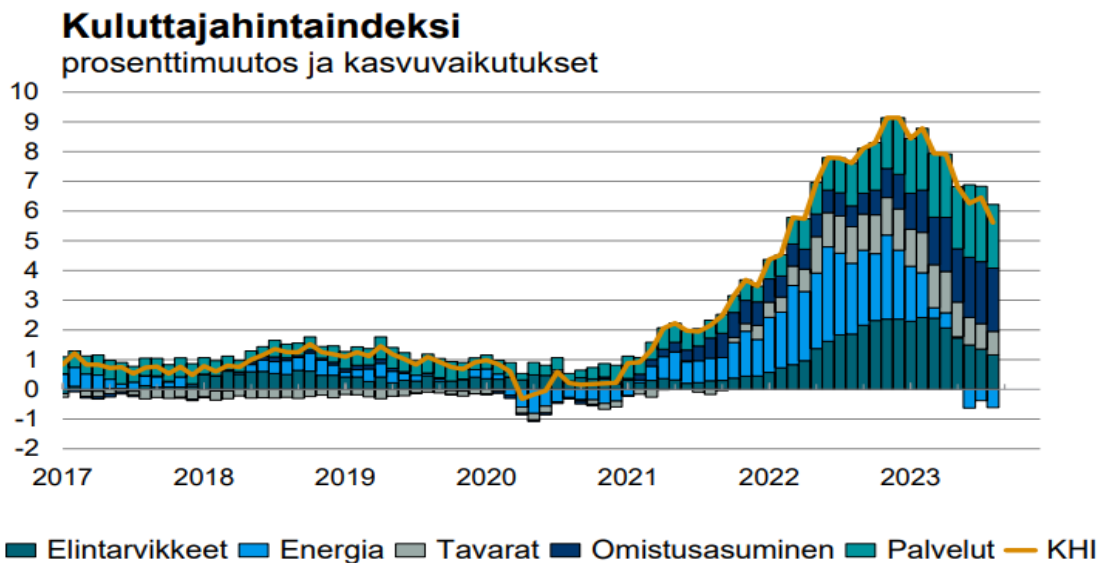
Hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt kotitalouksien kulutusta sekä investointeja, minkä vuoksi Suomen talous on loppuvuoden 2023 taantumassa. Vuonna 2024 kotitalouksien ostovoiman odotetaan kohentuvan, mikä lisää kulutusta ja vauhdittaa talouden kasvuun. Julkinen talous heikkenee tästä vuodesta lähtien, ja julkisyhteisöjen alijäämä on 3 prosenttia, tai yli, vuosina 2024–2026. Velkasuhde kasvaa ennustejaksolla.

Vuonna 2024 niin yksityinen kulutus, investoinnit kuin vienti kääntyvät kasvuun ja BKT kasvaa 1,2 prosenttia. Vuonna 2025 kulutuksen sekä investointien kasvu vahvistuu, ja BKT kasvaa 1,8 prosenttia. Taantuma koettelee nyt erityisesti asuinrakentamista, joka kärsii pahiten korkojen noususta. Myös teollisuuden tilanne on heikko, kun täyttyneitä varastoja puretaan.

Ennusteessa on monia riskejä, jotka liittyvät esimerkiksi rakentamiseen, kotitalouksien kulutuskäyttäytymiseen ja maailmantalouteen. Niiden toteutuminen viivästyttäisi talouden elpymistä ja pitkittäisi taantumaa.

Inflaatio

Venäjän Ukrainaan kohdistuneilla sotatoimilla on ollut huomattava vaikutus kohonneisiin hintoihin. Inflaatio lähti nousuun vuoden 2022 alkupuolella ja jatkoi voimakasta kasvuaan ollen loppuvuodesta jo yli 9 %. Vuoden 2023 inflaatio on lähtenyt laskemaan ollen lokakuussa 4,9 %. Vuonna 2024 inflaation ennakoitaan olevan 2,2 %. Kolmen vuoden aikana yleinen hintatason nousu on yli 15%.

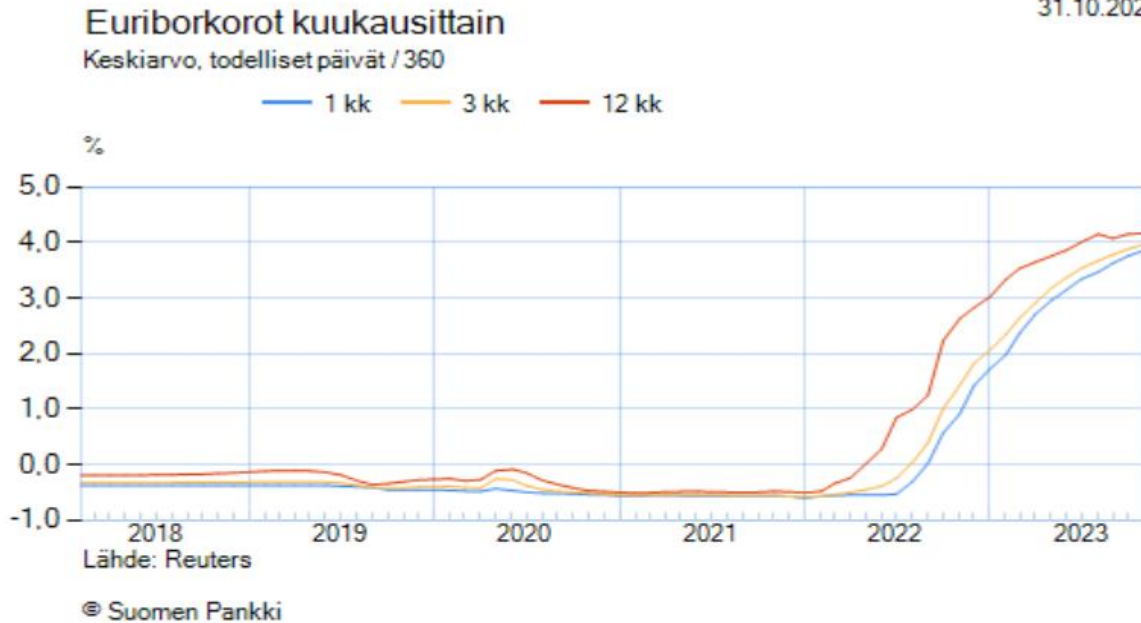

Kuva 2. Kuluttajahintaindeksi 09/2021 – 09/2023. Lähde: Tilastokeskus/VM Taloudellinen katsaus.

Korkojen nousu

Korkea inflaatio on vaikuttanut korkojen nousuun. Euroopan keskuspankki on nostanut ripeään tahtiin ohjauskorkoja tavoitteenaan inflaation saaminen laskuun. Korkotason nousu alkoi vuoden 2022 aikana ja nousu on jatkunut alkuvuoden 2023 ajan. EKP on nyt pysäyttänyt ohjauskorkojen noston, mutta uudet nostot eivät ole poissuljettuja, jollei euroalueen inflaatio alene 2% tavoitetasoon.

Kuva 3. Euriborkorot ajalla 2018 – 2023. Lähde Reuters / Suomen Pankki

Kuntatalous

Kuntataloudessa on takana kolme vahvaa vuotta. Yleiseen talouskehitykseen liittyvä epävarmuus on kuitenkin kasvanut kuluneen vuoden aikana. Kuntien menot kasvavat hintojen noustessa ja lisäksi investointipaineet pysyvät mittavina. Kustannusten kehitykseen vaikuttaa etenkin kunta-alan ansiokehitys.

Kuntahallinnossa paineita aiheuttaa etenkin kustannusten sekä palkkojen nopea nousu, sillä henkilöstökulut muodostavat kuntahallinnon suurimman kuluerän ja vuoden 2023 sopimuskorotukset kertaerineen nostivat palkkoja tavallista enemmän. Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienentymisen vuoksi.

Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat henkilöstökustannuksia n. 3 prosenttia vuonna 2024. Sopimuskorotusten kasvu jää vuonna 2024 kuluvaan vuoteen huomattavasti maltillisemmalle tasolle kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee ensi vuonna työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen, jonka vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027.

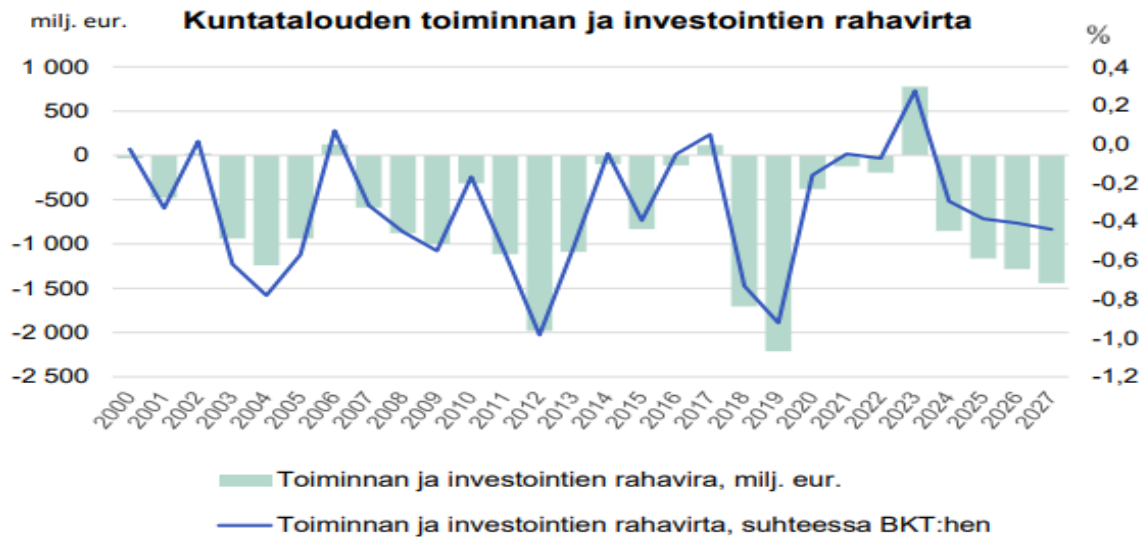
Kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa kuluvaan vuonna, mutta alijäämä alkaa kasvaa jo ensi vuonna menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Kuntahallinnon alijäämä kasvaa 0,4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen kehyskauden lopulla, mikä merkitsee sopeutuspainetta kunnille tuleville vuosille.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta jää painelaskelmassa negatiiviseksi vuosina 2024–2027.

Syynä tähän ovat:

- palvelutarpeen lasku haastaa kuntia toiminnan sekä palveluverkon sopeuttamiseen

- kuntatalouden menot kasvavat hintojen noustessa ja lisäksi investointipaineet pysyvät mittavina.
- Kustannusten kehitykseen vaikuttaa etenkin kuntaalan ansiokehitys.
- Työikäisen väestön väheneminen heikentää osaavan työvoiman saatavuutta ja kuntien veropohjaa.

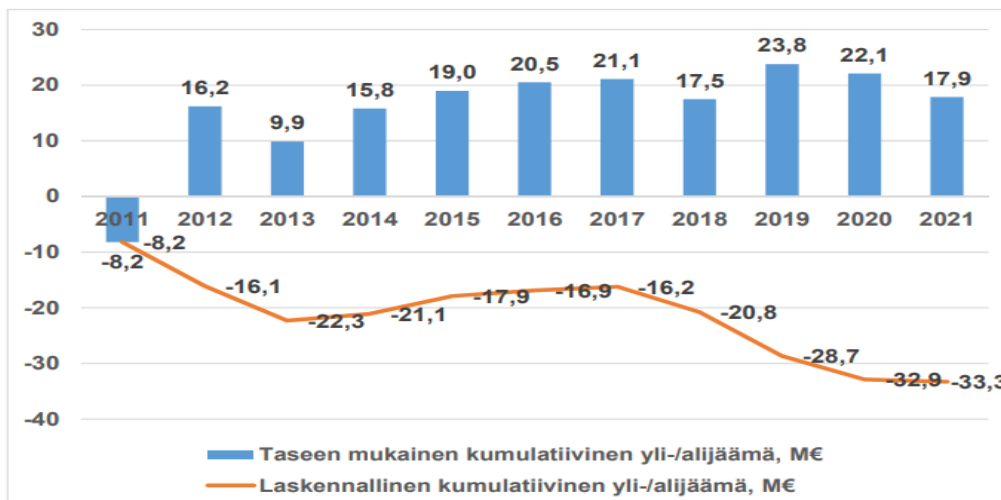

Kuva 4. Lähde: TK, VK, VM

2.2 Varkauden kaupungin talous

Varkauden kaupungin talous on ollut alijäämäinen vuosien ajan. Kaupunki on aktiivisesti seurannut talouden tilaa ja talouden tasapainoitushjelmaa on toteutettu useana vuonna peräkkäin.

Oheisessa kuvassa näkyy laskennallinen sekä kumulatiivinen ali- ja ylijäämä n. 35 M€ aikajaksolla 2011 – 2021.

Kuva 5 Lähde: Varkauden kaupungin valtuustoseminaari 13.9.2021

Vuoden 2022 tilinpäätös oli 1,5 M€ alijäämäinen ja vuoden 2023 ennakoitaan jäävän n. 1,3 M€ ylijäämäiseksi.

Vuoden 2024 tilinpäätöksen ennakoitaan jäävän alijäämäiseksi – 3,46 M€ ja suunnitteluvuodet 2025 –3,9 M€ ja 2026 – 3 M€. Yhteensä alijäämää kertyy kolmen vuoden aikana 10,36 M€. Tämä alentaa kaupungin nykyistä ylijäämää n. 6,4 M€:oon. Taseessa ei enää ole vapaaehtoisia varauksia tai rahastoja, joilla tilikauden alijäämäistä tulosta voitaisiin kattaa. Talousarviossa 2024 ja suunnitteluvuosissa on otettu 13.11.2023 veronkorotukset ja suunnitellut säästöt muutoin paitsi ilman Kangaslammin koulun mahdollisen lopettamisen vaikutuksia.

Vuoden 2024 ja suunnitelmavuosien 2025-2026 valtionosuuksiin liittyy merkittävää epävarmuutta. VM:n laskelmat aiheuttivat tyrmistystä kuntakentässä, koska ne oli huonosti perustelu ja julkaistiin sen jälkeen, kun kunnat olivat vahvistaneet jo vuoden 2024 veroproositit

Valtiovarainministeriö tiedotti 17.11.2023, että sote-uudistuksesta johtuva pysyvä valtionosuuden vuosittainen vähennys, nk. ”loppupiiska” tuplaantuu –224 miljoonasta (lokakuun siirtolaskelmassa –205 miljoonasta) –501 miljoonaan. Kun lisäksi ensi vuonna otetaan huomioon vuoden 2023 liikaa maksetun valtionosuuden korjaus, vuonna 2024 valtionosuusleikkaus kasvaa valtion talousarvioesityksen (9.10.) mukaisesta –336 miljoonasta (lokakuun siirtolaskelman –308 miljoonasta) –751 miljoonaan euroon.

Jos muutosvaikutuksen annetaan täysimääräisesti toteutua heti vuonna 2024, kaikkien kuntien valtionosuutta leikataan vuosina 2024 ja 2025 lisää noin 80 euroa asukasta kohden. Valtion talousarviossa (9.10.) sote-uudistuksen takia tehtävän lisäleikkauksen eli nk. ”loppupiiskan” suuruus oli noin –60 euroa asukasta kohden ja sen jälkeen päivittyneessä valtionosuuslaskelmassa noin –56 euroa asukasta kohden. Uusi luku on –136 euroa/asukas. Pysyväksi leikkaukseksi jää –91 euroa/asukas vuodesta 2026 alkaen.

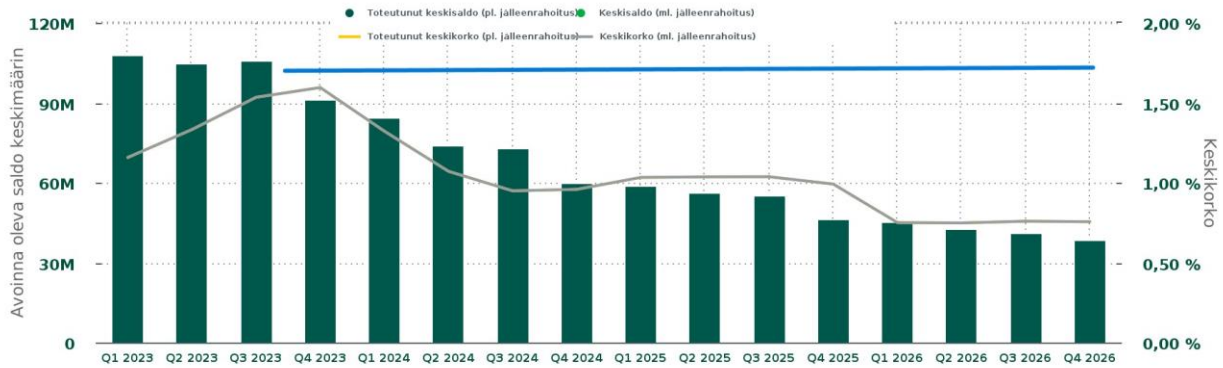
20.11.2023 tuli uusi tiedote, jossa todettiin Valtiovarainministeriön valmistelevan parhaillaan täydentävää hallituksen esitystä kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain muuttamisesta. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle 23. marraskuuta. Asiaa käsitellään valtioneuvoston istunnossa torstaina 23.11. 2023. Esityksen mukaan:

- Vuotta 2023 koskeva jälkikäteinen valtionosuusvähennys siirrettäisiin vuosien 2024 ja 2025 sijasta tehtäväksi vuodesta 2025 lukien ja jaettaisiin kolmelle vuodelle 2025–2027 (57 §:n 4 mom.).
- Lisäksi vuodelle 2024 valtionosuuteen ehdotetaan 192 miljoonan euron määräraikaista lisäystä (34,70 euroa asukasta kohden). Vastaava määrä valtionosuutta vähennettäisiin määräraikaisella vähennyksellä vuosina 2025–2027, vuosittain 64 miljoonaa (11,57 euroa asukasta kohden).

Rahoituslaskelman mukaan vv. 2024 – 2026 rahoituksen rahavirta jään negatiiviseksi 20,7 M€. Tämä on katettava uudella velalla, jonka korkovaikutukset ovat vuositasolla 0,65 M€ (3,2% korkotasolla).

Tulevien vuosien aikana suuri osa kaupungin lainasalkusta tulee rahoittaa uudelleen ja tämän hetkisen korkoennusteen mukaan tällä on suuri vaikutus kaupungin korkokustannuksiin.

Seuraavassa taulukossa on kaupungin nykyisten lainojen saldokehitys v.2026 loppuun saakka. Taulukko ei sisällä uusia lainojen nostoja. Koska kaupungin talouden ennakoitaan olevan osin alijäämäinen tulevina vuosina ja investoinnit tulee rahoittaa lainoilla, niin näinollen lainojen kokonaismäärä tulee kasvamaan. Lopulliseen lainamääriin vaikuttaa se, mitä ja missä aikataulussa kaupungin omaisuutta myydään ja lainamäärä pienenee siltä osin

Kaupungin taloudellinen asema vaikuttaa tulevien vuosien investointitasoon ja investointeihin liittyvään päätöksentekoon. Vuonna 2022 hyväksytyyn uuden strategian mukaisesti kaupungin vuosittainen investointitaso voi olla noin 9,0 M€.

Investointihankkeiden päätöksenteossa tulee arvioida investoinnin kokonaisvaikutus. Vaikutukset tulee arvioida niin taloudelliselta kuin myös kuntalaisten palvelutason muutoksen kannalta. Investoinneissa tulee ottaa huomioon myös tulevat väestö- että tulevat kaupunkirakenteen muutokset.

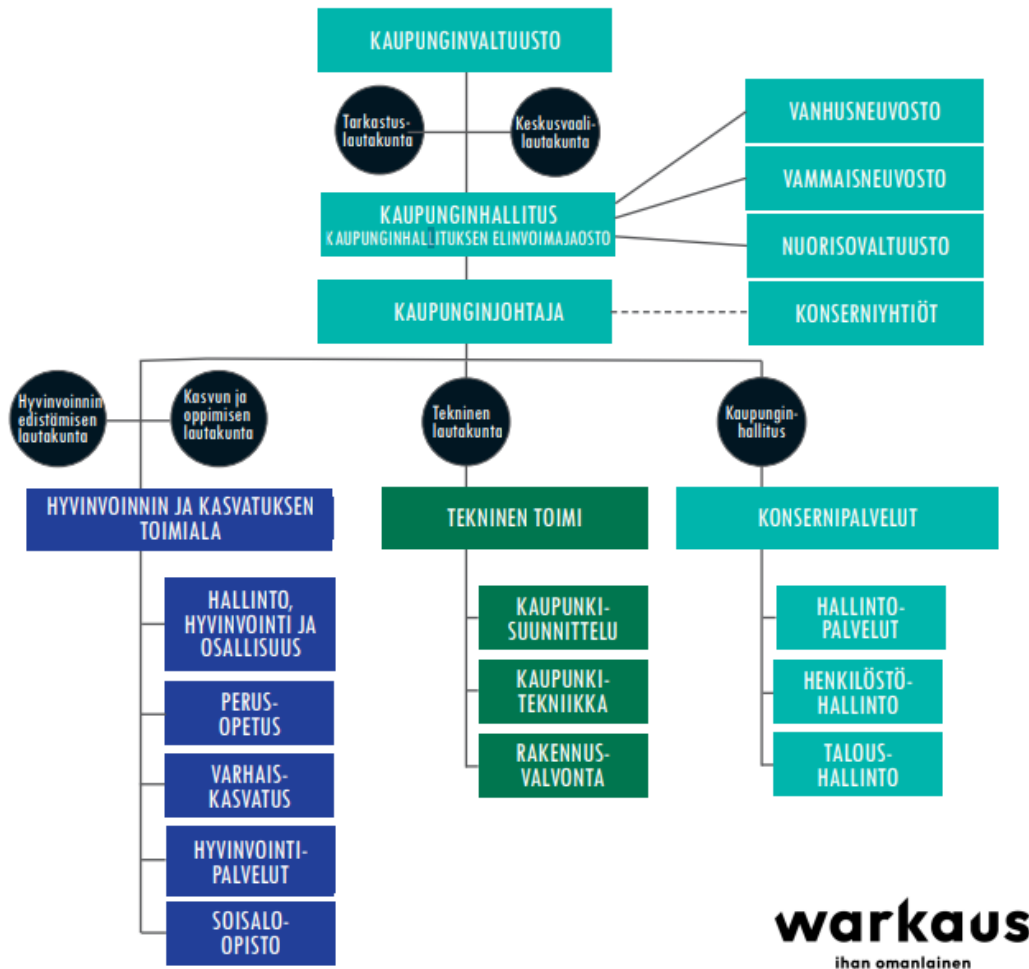
Taloussuunnittelukauden 2024 – 2026 nettoinvestoinnit ovat yhteensä 31,9 M€. Suunniteltujen investointien rahoitukseen tarvitaan joko laina- tai leasingrahoitusta, jollei investointeja rahoiteta realisoimalla kaupungin omaisuutta. Vuoden 2024 lainanottoon vaikuttaa 10,0 M€:n bullet laina ja vuoden 2025 6,0 M€ bullet laina. Lainat joudutaan rahoittamaan uudella lainarahoituksella. Myös kaupungin tytäryhteisöille myönnettävät antolainat vaikuttavat kaupungin lainamäärään ja velanhoitokykyyn.

Vuoden 2024 talousarvion rahoituslaskelmassa on arvioitu pitkäaikaisten lainojen lisäykseksi 30,0 M€ ja lyhennyksiä on arvioitu olevan 18,98M€. Vuoden 2024 aikana on tarkoitus rahoittaa investointeja sekä lyhyt- että pitkäaikaisella lainoituksella. Lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2024 lopussa 117,5 M€.

2.3 Varkauden kaupungin organisaatiokaavio

Kaupungin organisaatioon tehtiin muutoksia valtuuston 22.3.2021 § 25 mukaisesti hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialalle. Sote-uudistus on muuttanut kaupungin organisaatiota merkittävästi, kun sosiaali- ja terveystoimi ja pelastustoimi siirtyvät hyvinvointialueelle ja osa tukipalveluista siirtyy Servica Oy:lle. Myös teknisen toimen palvelualueuudistus on toteutettu vuoden 2023 alussa tukipalvelujen muutoksen myötä.

Vuoden 2024 aikana valmistellaan TE-uudistusta, joka tulee muuttamaan kaupungin organisaatiokaaviota vuoden 2025 alusta lukien. Tuleva organisaatio määriteltyy vuoden 2024 aikana.

Kuva 6. Organisaatiokaavio

2.4 Väestö, työllisyys ja asuminen sekä viestintä ja markkinointi

2.4.1 Väestönkehitys

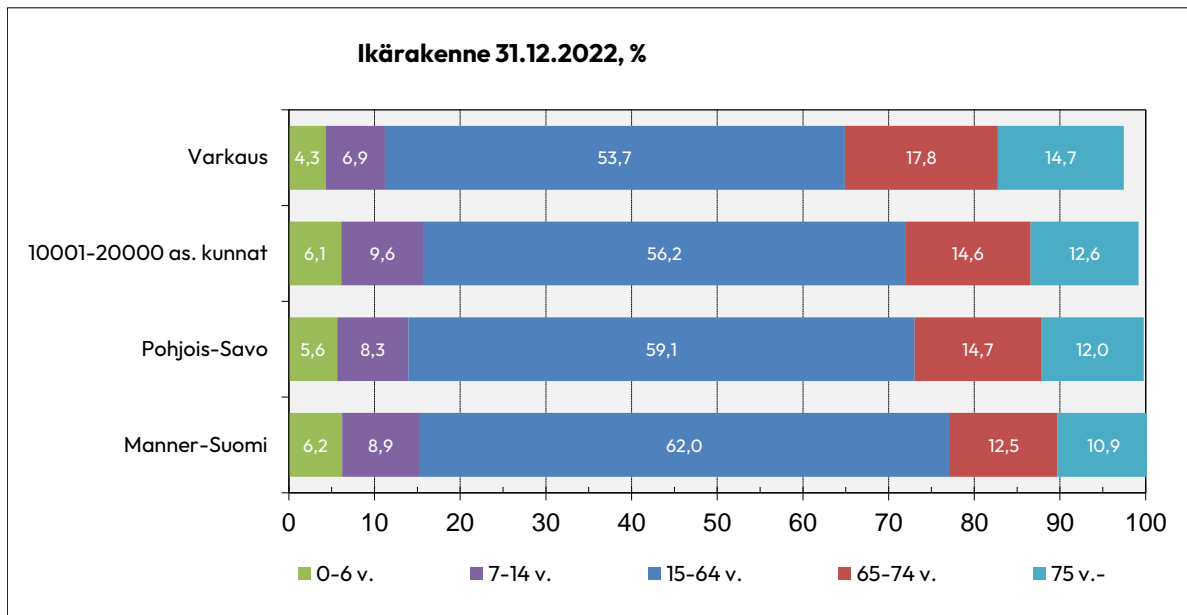
Väestökehitys on ollut laskeva jo vuosien ajan. Väestön ikärakenteen muutos painottuu vanhusväestön lisääntymiseen ja lasten, nuorten sekä työikäisten vähenemiseen.

Väestön ikärakenteen muutos vaikuttaa palvelutarpeeseen ja – tuotantoon. Vanhusväestön palvelujen tarve lisääntyy, kun samanaikaisesti lasten ja nuorten palvelujen tarve vähenee. Ikärakenteen muutos vaikuttaa myös merkittävästi väestölliseen huoltosuhteeseen (lasten 0–14 v. ja vanhusten yli 65 v. määrä suhteessa työikäisiin 15–64 v.).

31.12.2022 asukasluku oli 19 759 asukasta, joista 693 henkilöä / 3,5 % oli ulkomaalaistaustaisia henkilöitä. Ennakkotiedon mukaan Varkauden väkiluku 30.9.2023 on 19 640 asukasta, muutos vuoden alusta - 119 asukasta. Pohjois-Savon ennakkoväkiluku 30.9.2023 on 248 006 asukasta, muutos vuoden alusta + 317 asukasta. Aikajaksolla tammi- syyskuu 2023 maakunnan suurimmat väestön nettotappiokunnat ovat Iisalmi (-163 henkilöä), Varkaus (-119 henkilöä) ja Lapinlahti (-104 henkilöä). Pohjois-Savon alueella väestö on kasvanut vertailujaksolla Kuopiossa (+1 224 henkilöä), Siilinjärvellä (+ 18 henkilöä), Joroisissa (+17 henkilöä) ja Keiteleellä (+15 henkilöä).

Valtakunnallisella tasolla kokonaisväestömäärä kasvoi eniten Uudenmaan (+20 795 henkilöä), Pirkanmaan (+ 5 733 henkilöä) ja Varsinais-Suomen (+4 054 henkilöä) maakunnissa.

Seuraava kaavio kuvaa Varkauden ikärakenteen 31.12.2022 sekä vastaavan ajankohdan vertailutiedot 10 001 – 20 000 asukkaan kunnissa, Pohjois-Savossa sekä koko maassa.

Kuva 7. Lähde Kuntaliitto, Kuntien palvelutuotannon kustannuksia 2011–2022 12.9.2023)

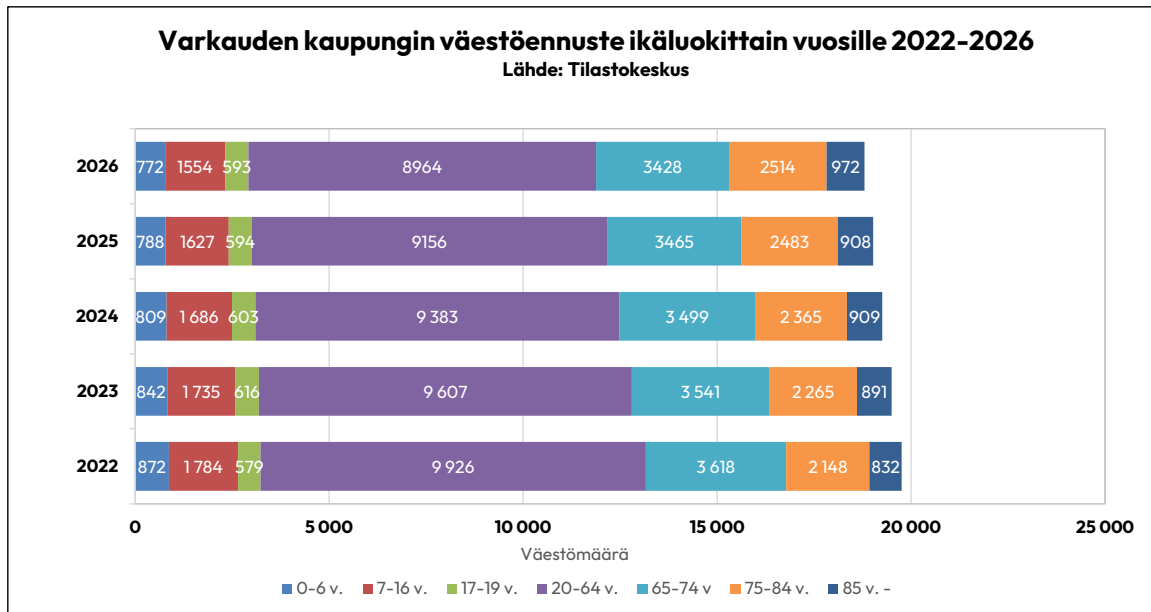
Väestöennusteen mukaan väestömäärä tulee vähenemään vuodesta 2022 vuoteen 2026 mennessä 951 asukkaalla.

Varkauden kaupunki: väestöennuste ikäluokittain vuosille 2022–2026

Vuosi	0-6 v.	7-16 v.	17-19 v.	20-64 v.	65-74 v.	75-84 v.	85 v. -	Yhteensä
2022	860	1803	609	9 849	3 636	2 133	858	19 748
2023	842	1735	616	9 607	3 541	2 265	891	19 497
2024	809	1 686	603	9 383	3 499	2 365	909	19 254
2025	788	1 627	594	9 156	3 465	2 483	908	19 021
2026	772	1 554	593	8 964	3 428	2 514	972	18 797
Muutos 2026/2022	-88	-249	-16	-885	-208	381	114	-951

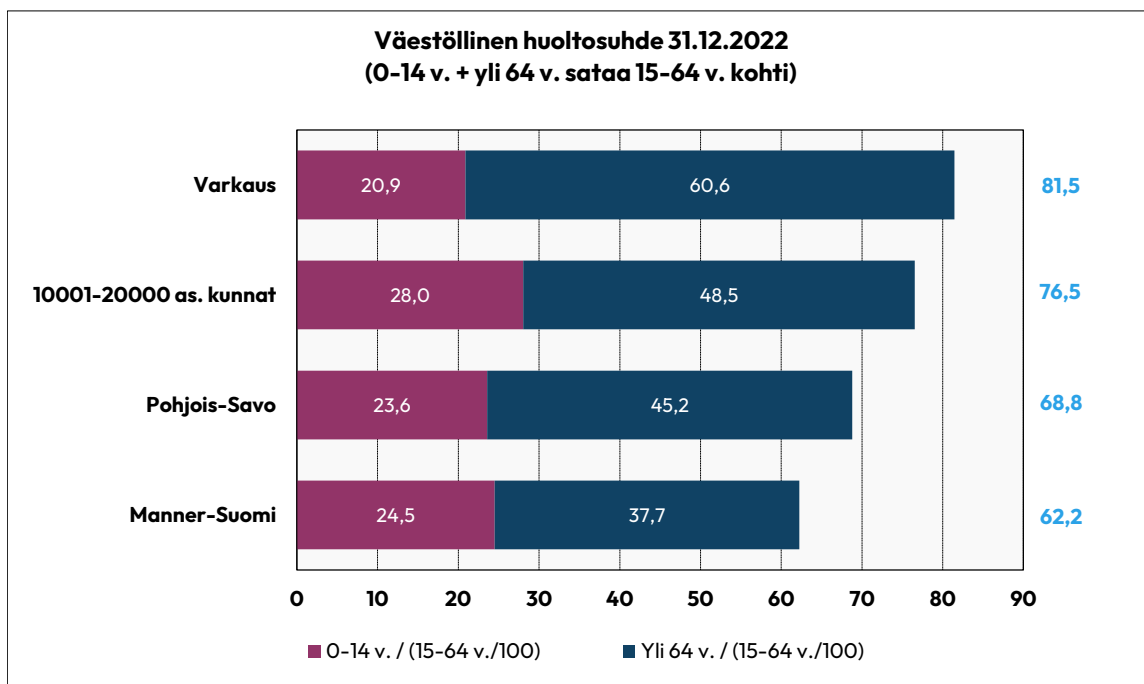
Kuva 8. Lähde Tilastokeskus 31.12.2021

Suurimmat väestömuutokset ovat kouluikäisissä 7 – 16 v. (-249) ja työikäisessä 20 – 64 v. (-249). Ensimmäisellä muutoksella on vaikutusta tuleviin kouluratkaisuihin ja työikäisten määrän vähentyminen tuo haastetta yritysten työvoiman saatavuuteen.

Kuva 9. Lähde Tilastokeskus

Seuraavassa kaaviossa on kuvattu väestöllinen huoltosuhte 31.12.2021 Varkauden kaupungissa, 10.001–20.000 asukkaan kunnissa, Pohjois-Savossa sekä Manner-Suomessa. Varkauden huoltosuhte on merkittävästi heikempi kuin muiden vertailukohteiden.

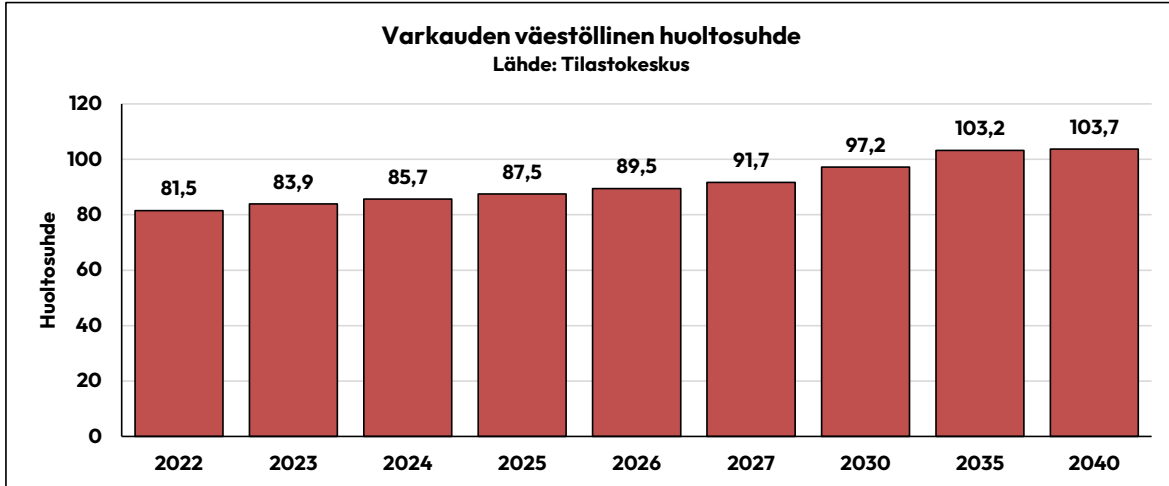

Kuva 10. Lähde Kuntaliitto, Kuntien palvelutuotannon kustannuksia 2011–2022 12.9.2023

Väestöllisen huoltosuhteen ennustetaan heikkenevän merkittävästi huoltosuhte heikkenee vuosien 2027 – 2040 välillä.

Vuosi	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040
Huoltosuhte	81,5	83,9	85,7	87,5	89,5	91,7	97,2	103,2	103,7

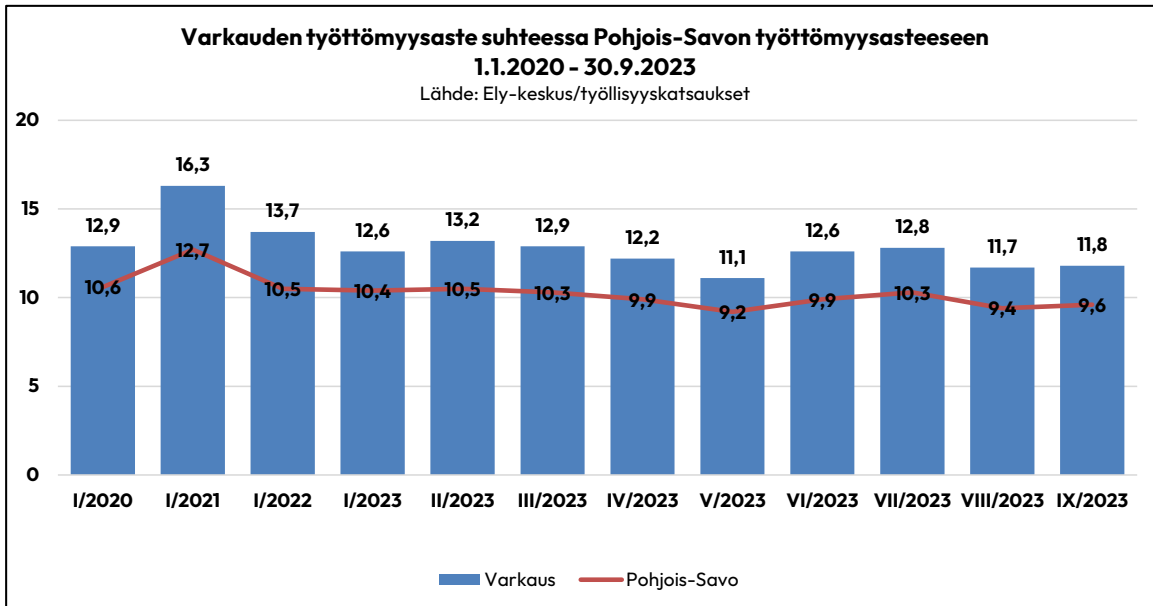
Väestöllinen huoltosuhte kuvaa lasten ja vanhusten määrää väestöstä 100 työikäistä kohden. Väestön ikärakenteen muutos tuo haasteita palvelurakenteelle ja rahoitukselle.

2.4.2 Työllisyys ja työpaikat

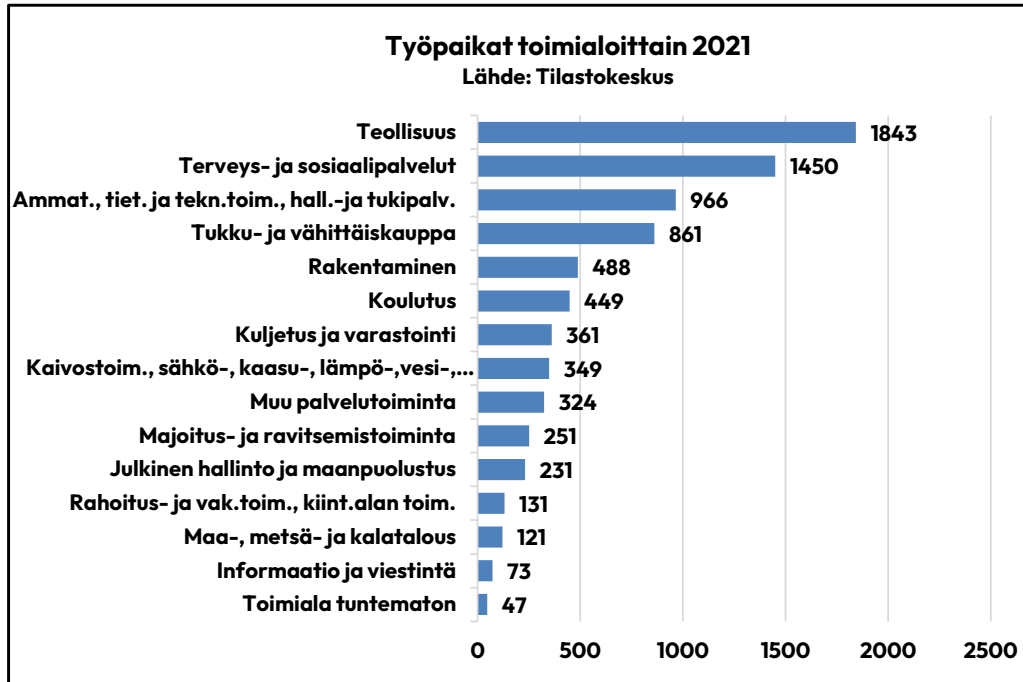
Varkauden työttömyysaste on pienentynyt vuoden 2023 aikana (1.1. 12,6 % ja 30.9. 11,8 %). Pohjois-Savon työttömyysaste on myös pienentynyt vastaavana aikana (1.1. 10,4 % ja 30.9. 9,6 %).

Työttömiä työnhakijoita 30.9.2023 oli yhteensä 972 henkilöä (09/2022 881 henkilöä). Pitkäaikaistyöttömiä eli yli vuoden työttömänä olleita henkilöitä oli 286 (09/2022 324 henkilöä). Alle 25-vuotiaista työttömänä oli 126 henkilöä (09/2022 123).

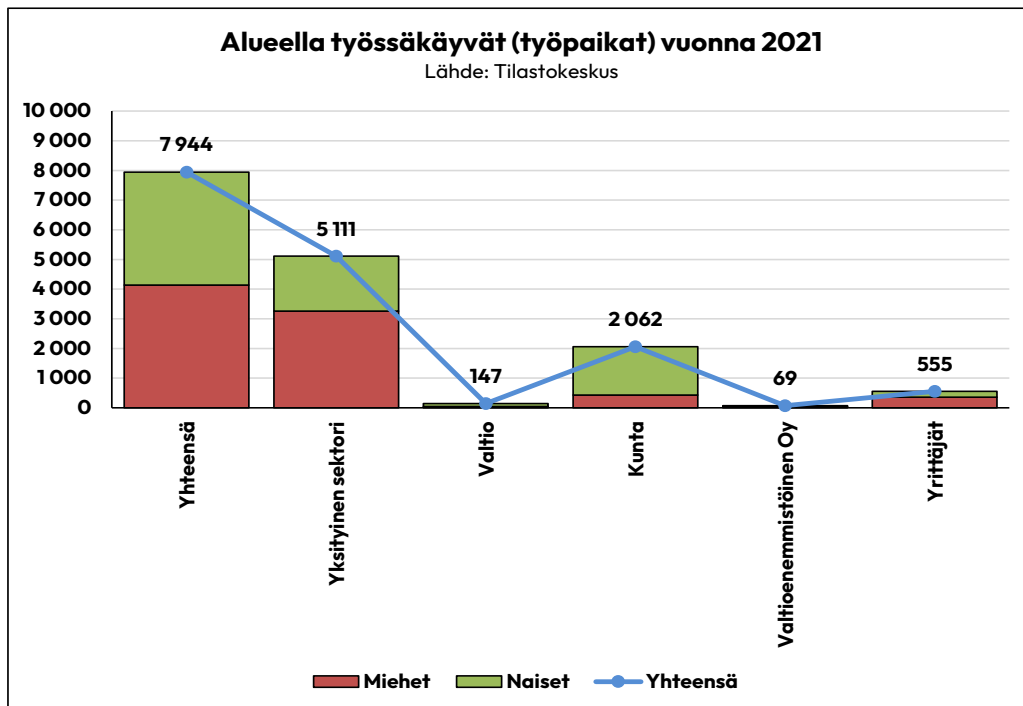

Varkauden kaupungissa oli vuoden 2021 lopussa työllisiä henkilöitä 7 945. Eniten työllisiä oli teollisuudessa 1 843 henkilöä, terveys- ja sosiaalipalveluissa 1 450 henkilöä.

Suurimmat työllistäjät vuonna 2021 Varkaudessa, pendelöinti mukaan lukien, ovat yksityinen sektori ja kunta. Yksityisen sektorin palveluksessa naisia on 1 853 (36,3 %) ja miehiä 3 258 (63,7 %). Kuntien palveluksessa vastaavasti varkautilaisia naisia on 1 634 (79,2 %) ja miehiä 428 (20,8 %). Kaikkiaan alueella työssäkävistä naisia on 3 807 (47,9 %) ja miehiä 4 137 (52,1 %).

Varkauden kaupungin työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2021 Tilastokeskuksen mukaan 111,4 %, joka on kolmanneksi paras Pohjois-Savon alueella. Vieremän kunnan työpaikkaomavaraisuus on 137,6 % ja Keiteleen kunnan 131,9 %. Kuopion työpaikkaomavaraisuusaste oli 103,6% ja Iisalmen 110,3 %.

Yhteensä Pohjois-Savon alueella oli vuonna 2021 98 851 työpaikkaa, joista Varkaudessa sijaitsi 8,0 % / 7 945 (v. 2020 7 766), Kuopiossa 54,9 % / 54 297 (v. 2020 52 118), Iisalmissa 9,2 % / 9 048 (v. 2020 8 602) ja Siilinjärvellä 7,2 % / 7 103 työpaikkaa (v. 2020 6 984).

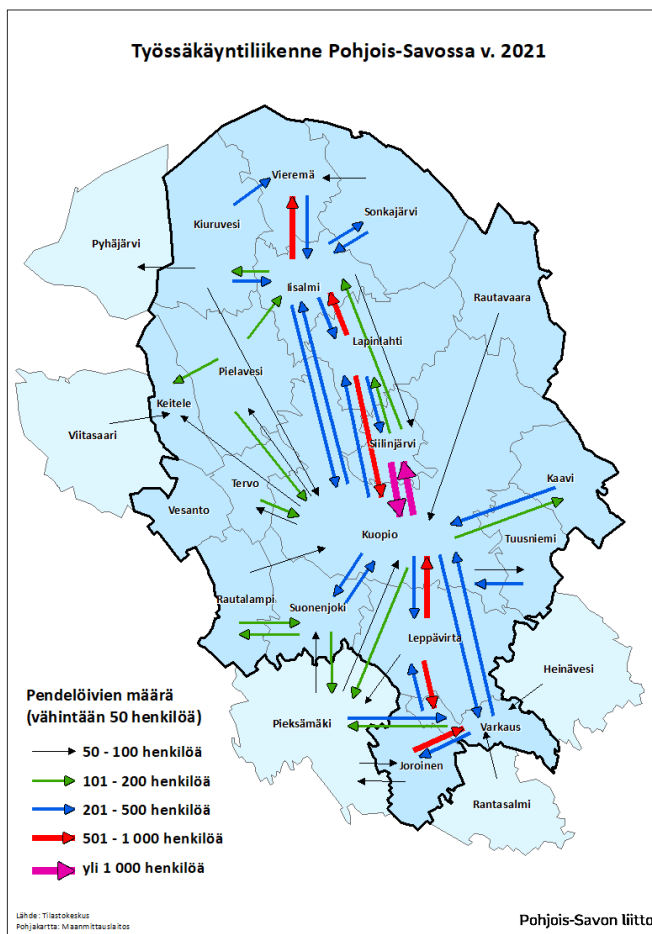
Työssäkäyntiliikenne

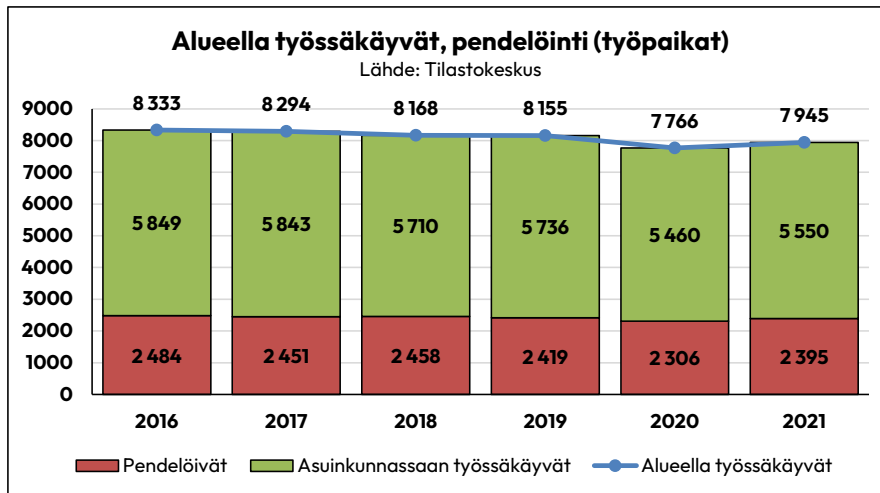
Muiden kuntien alueelta Varkauteen pendelöi vuonna 2021 yhteensä 2 395 henkilöä (v. 2020 2 306) ja Varkaudesta muihin kuntiin pendelöi 1 579 henkilöä (v. 2020 1 468). Näin ollen nettopendelöinnissä Varkaus häviää 816 henkilöä (v. 2020 838).

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu tarkemmin Pohjois-Savon alueen työssäkäyntiliikennettä.

Taulukko 1. Työssäkäyntiliikenne vuonna 2021

	Varkauteen pendelöinti	Varkaudesta pendelöinti	Erotus
Leppävirta	570	358	212
Kuopio	316	283	33
Siilinjärvi	32	18	14
Suonenjoki	23	10	13
Ilisalmi	2	5	-3
Joroinen	584	253	331
Heinävesi	62	49	13
Pieksämäki	250	194	56

2.4.3 Aluetalous ja viennin kehittyminen

Koronapandemia ja sen jälkeen Ukrainan kriisi ovat luoneet paljon epävarmuutta talouteen. Globaalit kriisit eivät konkretisoituneet aluetalosluvuissa vielä vuonna 2022, mutta vuoden 2023 alkuvuoden tiedot osoittavat selkeitä taantumisen merkkejä. Tietyillä toimialoilla on onnistuttu löytämään korvaavia markkinoita, mutta haasteet energian hinnassa, kuluttajahinnoissa, materiaalien saatavuudessa, yritysten investointihalukkuudessa ja työvoiman saatavuudessa läpileikkaavat kaikkia aloja.

Liikevaihto säilyi lähes ennallaan

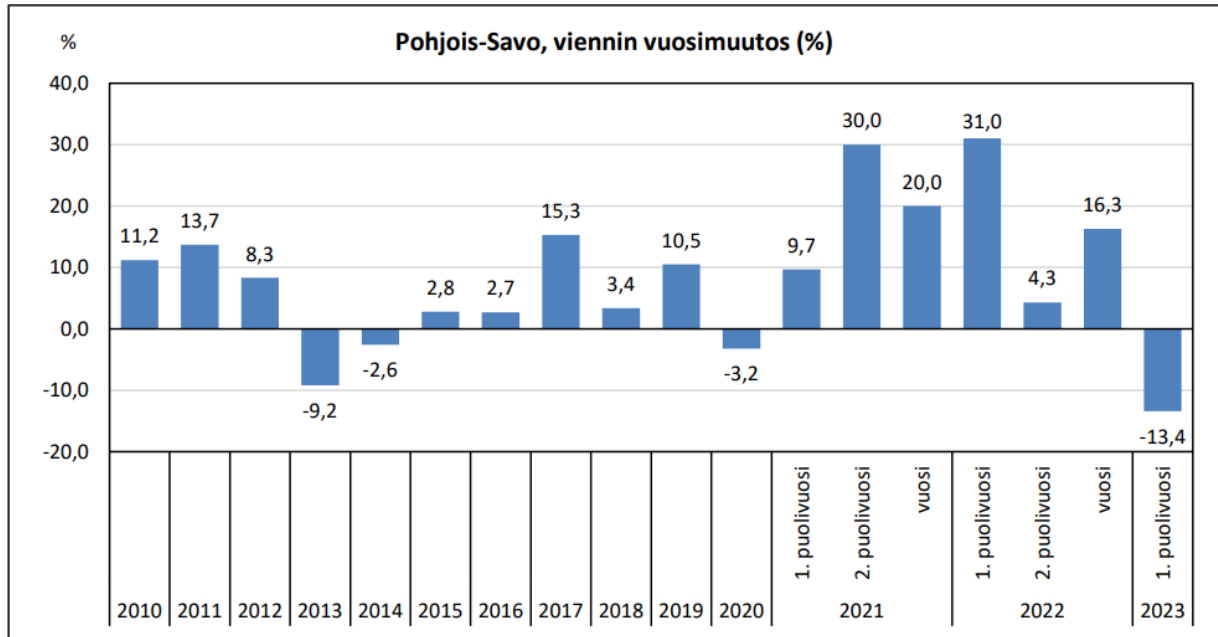
Kaikkien toimialojen liikevaihto laski Pohjois-Savossa tammi-kesäkuussa 0,5 % ja kasvoi koko maassa 0,6 %. Liikevaihto kasvoi metalliteollisuudessa, kaupassa sekä majoitus- ja yrityspalveluissa. Metsä- ja puutuoteteollisuuden heikko kehitys (-26,3 %) painoi koko teollisuuden liikevaihdon laskuun Pohjois-Savossa (-8,9 %). Koko maassa laskua oli 4,1 %. Tälläkin alalla kasvu on Pohjois-Savossa kahtena edellisenä vuonna ollut voimakasta, noin 15 %. Metalliteollisuuden liikevaihdossa korona näkyi voimakkaimmin vuonna 2021, jolloin liikevaihto laski 2,0 %. Vuonna 2022 ala kasvoi jälleen 11,8 %. Tämän vuoden tammi-kesäkuussa kasvua oli 6,1 %. Koko maassa alan liikevaihto laski 1,6 %.

Varkauden seutu palasi kasvu-uralle viime vuonna ja myös alkuvuoden 2023 liikevaihto näyttää 4,4 %:n kasvua. Ylä-Savon seudun vuonna 2021 alkanut kasvu näyttää jatkuvan ja kasvua kertyi tammi-kesäkuussa 2,5 %. Koillis-Savo on pieni tilastoalue, jossa muutaman yrityksen kehitys heilauttaa lukuja ylös tai alas. Alkuvuodesta kasvua oli 5,4 %.

Vienti laski voimakkaasti

Globaalin talouden muutokset alkoivat näkymään voimakkaimmin aluetaloudessa tämän vuoden alkupuoliskolla. Vienti laski Pohjois-Savossa 13,4 % ja koko maassa 6,4 %. Viennin kehitys oli ollut Pohjois-Savossa positiivista vuodesta 2015 lähtien lukuun ottamatta koronan aiheuttamaa notkahdusta vuonna 2020. Koko teollisuuden vienti laski tammi-kesäkuussa niin Pohjois-Savossa kuin koko maassa. Pohjois-Savossa laskua oli 15,6 % ja koko maassa 7,0 %. Vuoden 2023 alkupuoliskolla tarkastelluista aloista ainoastaan metalliteollisuuden vienti kasvoi Pohjois-Savossa. Kasvua sille kertyi 6,6 %. Koko maassa metalliteollisuuden vienti laski 1,2 %. Metsä- ja puutuoteteollisuuden vienti oli alkuvuodesta voimakkaasti laskussa vuosien 2021 ja 2022 hyvän kasvun jälkeen. Tammi-kesäkuussa Pohjois-Savossa alan vienti laski 32,5 % ja koko maassa 13,8 %.

Vienti laski tammi-kesäkuussa Pohjois-Savossa kaikilla seuduilla lukuun ottamatta Varkautta, jossa se kasvoi 6,3 %. Kuopiossa on takana kaksi voimakkaan kasvun vuotta, mutta tämän vuoden tammi-kesäkuun aikana vienti laski 17,9 %. Sisä-Savossa yritysten vienti laski voimakkaasti alkuvuoden aikana, 49,0 %. Edellisenä vuonna vienti kasvoi 3,9 % ja vuonna 2021 jopa 63,1 %. Ylä-Savossakaan vienti ei yltänyt positiiviseen tulokseen, mutta siellä laskua kertyi vähemmän, 2,6 %.

Kuva 11. Viennin vuosimuutos Pohjois-Savossa . Lähde Pohjois-Savon liitto, aluetaloustarkastus syyskuu 2023

2.4.4 Asuminen ja asuntotuotannon kehittäminen

Asumispalvelujen tavoitteena on turvata kaikille kuntalaisille tarkoituksenmukainen asumismuoto. Laadukkaan asumisen mahdollistumisella on suuri vaikutus kuntalaisten hyvinvointiin.

Varkauden kaupungin strategian osa-alueena on asuminen ja asuntotuotannon kehittäminen. Kaupungin omasta asuntotuotannon palveluista ja kehittämisestä vastaa kaupungin 100 % omistama tytäryhtiö, vuonna 1986 perustettu Wartalo Kodit Oy. Yhtiö omistaa, vuokraa, isännöi ja ylläpitää noin 1 200 asuntoa. Yhtiön asuntokanta mahdollistaa erimuotoisen asumisen asukkaiden elämäntilanteen ja tarpeiden mukaisesti. Kaupungin asuntokanta on valtaosaltaan 1950–1980 luvulla rakennettua. Nykyisen rakennusosien ja peruskorjauksien suunnitelmallisen ylläpitämisen sekä kehittämisen pohjaksi on laadittu pitkän tähtäimen suunnitelma 10 vuodelle. Suunnitelmaa tarkennetaan talouden ehdoilla 3 vuoden investointiohjelmalla.

Asuntokannan määrätietoinen kehittäminen ja monipuolistaminen esteettömyyden, energiatehokkuuden, kiertotalouden ja väestörakenteen muuttuessa luovat pohjan kiinteistöstrategialle, jota päivitetään vuosittain.

Asuntopolitiikan painopisteet tulevaisuudessa keskittyvät uusien myös elinkeinoelämän tarpeita palvelevien asuntojen rakentamiseen ja olemassa olevan asuntokannan kehittämiseen sekä erityisryhmien asuntotuotantoon.

Rakennetun ympäristön ja rakentamisen hiilijalanjälki otetaan huomioon suunniteltaessa peruskorjauksia ja uudiskohteita. Puurakentamisen mahdollisuudet tutkitaan ja mahdollisuuksien mukaan sen käyttöä lisätään, mikäli se taloudellisesti on mahdollista. Energiatehokkuus ja uusiutuvat energiamuodot tutkitaan tärkeänä osana hankkeita. Asuntokantaa on hallitusti ja suunnitelmallisesti sopeutettava kysyntää vastaavaksi tulevana vuosina.

2.4.5 Viestinnän ja markkinoinnin tavoitteet

Viestintä on osa Varkauden kaupungin, sen liikelaitosten ja tytäryhtiöiden toimintaa. Toimiva viestintä parantaa palveluita, niiden saatavuutta, kaupunkilaisten vaikuttamismahdollisuuksia ja luo edellytyksiä kaupunkikonsernin tulokselliselle toiminnalle. Viestinnällä myös markkinoidaan Varkautta, luodaan varkaute-laista identiteettiä ja ylläpidetään mediasuhteita.

Varkautelainen identiteetti pohjaa arvokkaaseen teolliseen historiaan, josta on kuljettu korkean kansainvälisen teknologian keskittymäksi. Yhteisö viestii positiivisesti ja ylpeästi Varkauden viihtyisyydestä ja hyvistä puolista vahvistaen varkautelaista identiteettiä.

Jokainen varkautelainen vaikuttaa kaupunkimme hyvinvointiin, viihtyisyyteen ja identiteettiin sekä vahvistaa hyvää meininkiä positiivisella viestillään. Kuntalaisten yhteisöllisyyden tunnetta vahvistetaan eri osallisuuskanavien kautta ja kehittämällä yhteistyötä ja kumppanuuksia kolmannen ja neljännen sektorin, seurakuntien ja muiden yhteisöjen kanssa. Osallistavaa toimintakulttuuria vahvistetaan ottamalla asukkaat mukaan suunnitteluun ja viestimällä asukaslähtöisesti sekä hyödyntämällä asiakaspalautetta toiminnan kehittämiseksi.

Varkauden kaupungin työntekijät ovat ylpeitä työstään ja osaamisestaan ja tuovat niitä esille aktiivisen viestinnän keinoin. Viestinnän merkitys ymmärretään lakisäateistä laajempuna kokonaisuutena. Sisäistä ja ulkoista työnantajamielikuvaa vahvistetaan palveluviestinnällä sekä kehittämällä rekrytointiprosesseja ja perehdytystä.

Vaikuttamismahdollisuudet turvataan avoimella, säännöllisellä ja oikea-aikaisella vuorovaikutuksella sekä avoimella ja läpinäkyvällä päätöksenteolla. Näin palveluita kehitetään ja arvioidaan yhteistyössä kuntalaisten kanssa.

Matkailumarkkinoinnissa hyödynnetään Saimaa-brändiä ja Varkauden teollista kulttuuriperintöä.

Viestinnän ja markkinoinnin käytännön toteutus

Kaupungin viestintää johtavat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Kaupunginhallitus hyväksyy markkinoinnin ja viestinnän periaatteet.

Elinvoimajaosto linjaa kaupunkikonsernin viestinnän tavoitteita kaupunkistrategian tavoitteiden suunnassa, seuraa ja arvioi niiden toteutumista ja antaa palautetta toimivalle johdolle.

Johtoryhmä johtaa viestintää koko kaupungin tasolla, konkretisoi siihen liittyviä operatiivisia tavoitteita ja arvioi niiden toteutumista sovittujen indikaattoreiden mukaisesti säännöllisesti. Toimialajohtajat ja palvelualuepäälliköt sparraavat omia esihenkilöalaisiaan viestinnässä ja markkinoinnissa ja omalla esimerkillään korostavat viestinnän merkitystä.

Esihenkilöt ovat viestinnän avainhenkilöitä, joiden toiminnassa korostuvat kasvokkain viestintä, läsnäolo ja vuorovaikutus. Heillä on merkittävä rooli luottamuksen, motivaation, sitoutumisen, luovuuden ja omaa organisaatiota koskevien mielikuvien syntymisessä. He toimivat työnantajan edustajina ja siten rakentavat ja välittävät työnantajakuvaa henkilöstölleen. Toimissaan ruohonjuuritasolla palvelutuotannon arjessa esihenkilöt luovat mielikuvaa Varkauden kaupungista myös asiakkaille ja kuntalaisille.

Viestintäverkko on rakennettu työntekijöistä, jotka hoitavat käytännön viestinnän valittuihin kanaviin ja myös ylläpitävät osaamistaan. Toimivat esihenkilöiden ”viestintäassistentteina” eli mm. yhteyshenkilöinä markkinointi- ja viestintätiimin sekä työyksikön välillä. Esihenkilöiden vastuulla on varmistaa resurssit ja asettaa tavoitteet viestintäverkkolaisille sekä arvioida niiden toteutumista osana suorituksen johtamista. Konsernipalveluissa toimiva markkinointi- ja viestintätiimi toimii sisäisenä asiantuntijakumppanina. Tiimi suunnittelee ja toteuttaa markkinointiin ja viestintään liittyviä kokonaisuuksia, kampanjoita ja toimenpiteitä yhdessä toimialojen ja sidosryhmien kanssa.

Kuntalaisilla on erilaiset valmiudet ja mahdollisuudet seurata eri viestintävälineitä. Viestintä on monikanavaista, suunnitelmallista ja samanaikaista. Viestintäkanavat valitaan kohderyhmittäin. Markkinoinnin ja viestinnän kohderyhmät jaetaan kaupungin sisäisiin, ulkoisiin ja organisaation sisäisiin. Kaupungin sisäisiä kohderyhmiä ovat mm. asukkaat, alueen yritykset, järjestöt, seurakuntat ja yhdistykset. Ulkoisia kohderyhmiä ovat vetovoima Varkauden ulkopuolelta, kuten uudet asukkaat, matkailijat ja investorit. Organisaation sisäisiä ovat henkilöstö ja luottamushenkilöt.

Varkauden markkinointi ja viestintä perustuu yhdessä eri toimijoiden kanssa rakennettuun vuosikelloon, joka kertoo viestinnän vastuutahoille, millä pääteemoilla olemme esillä vuoden kuluessa, säännöllisesti ja systemaattisesti. Kun viestintä on suunniteltua ja kaupunkistrategian sekä organisaation tavoitteiden mukaista, se on tehokasta ja vaikuttavaa.

2.4.6 Talousarviovuoden 2024 ja taloussuunnitteluvuosien 2025–2026 kehittämishankkeet, elinkeinotoiminnan ja kuntien yhteistoiminnan kehittäminen

Kaupunki on mukana mm. seuraavissa hankkeissa:

- Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon matkailun yhteismarkkinointihanke 2020–2025 (Kh 19.8.2019 § 204)
- Kestävä kuntatalous II-hanke 2022–2024 (kh 14.3.2022 § 80)
- Arjen turvaa-hanke (kv 27.2.2023 § 5) (rahoitushakemus jätetty syksyllä 2023)
- Toimiva-hanke (Elinvoimajaos 8.5.2023 § 32)
- Mieliteko 2.0
- Visit Saimaa 2.5 hanke 1.4.2023–31.3.2024 (Elinvoimajaosto 3.4.2023 § 27)
- Lake Saimaa 2.0 hanke 1.9.2023–31.12.2025 (Elinvoimajaosto 13.11.2023 § 59)
- Lisäksi kaupunki osallistuu Navitas Kehitys Oy:n kautta kehittämishankkeisiin ja elinkeinotoiminnan sekä kuntien yhteistoiminnan kehittämiseen. Hankkeita on käsitelty tarkemmin kohdassa 6.1.4.1 Elinvoiman edistäminen.

Toimialoilla on omia kehittämishankkeita ja –projekteja, joiden toteuttamiseen on määrärahat varattu ko. toimialan talousarvioon.

Kiinteistöveroselvitys

Syksyllä 2017 käynnistettyä kiinteistöveroselvitystä päätettiin jatkaa kaupunginhallituksen 4.2.2019 § 34 päätöksen mukaisesti. Selvityksen mukaan kiinteistöveron tuotto-odotus koko kaupungin rakennuskannan mukaan noin 400 000 €/vuosi. Selvitystyön kustannukset tulisi katettua noin 2,5 –3 vuoden kuluessa. Kiinteistöveroselvitystyö on edennyt suunnitellusti. Kiinteistöveroselvityksen kulut on arvioitu olevan n. 200 000 €/v. Vuonna 2020 kulut olivat 129 705 €, vuonna 2021 158 61 €, vuonna 2022 173 222 € ja vuoden 2023 kulut on n. 140 000 €. Verotulojen vuosittaiset lisäykset on arvioitu olevan v. 2022 150 000 €, v. 2023 250 000 € ja v. 2024 350 000 €. Täysimääräinen verotulojen tuotto-odotus noin 400 000 €/v. alkaa toteutumaan v. 2025 alkaen

Pohjois-Savon pääomasijoitusrahasto

Pohjois-Savon pääomasijoitusrahastoon (North Savo Startup Fund) päätettiin osallistua kaupunginhallituksen 21.1.2019 § 21 päätöksen mukaisesti 0,5 M€ osuudella.

Rahastoon on tarkoitus kerätä noin 10 M€ kuntien, Pohjois-Savon liiton, Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja yksityisten sijoittajien rahaa. Pohjois-Savon pääomarahasto perustamiseen tarvittavan pääoma jakaantuu seuraavasti: Kuopion kaupunki 1,2 M€, Varkauden kaupunki 0,5 M€, Iisalmen kaupunki 0,5 M€, ELY-keskus 4,9 M€, yksityiset sijoittajat ja hallinnointiyhtiö yht. 2,9 M€. Maksuosuudet ajoittuvat vuosille 2020–2022 ja tarkentuvat vuosittain. Vuoden 2023 ensimmäinen maksuosuus 90 000 € on maksettu 23.6.2023.

Kumppanuussopimus Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 11.9.2023 § 184 hyväksynyt Varkauden kaupungin ja Savonia-ammattikorkeakoulun välisen yhteistoimintasopimuksen vuosille 2023–2028. Sopimuksen tavoitteena on tukea ja mahdollistaa kansainvälisen tuotantotekniikan koulutuksen järjestäminen paikkakunnalla sekä opiskelijoiden sitoutuminen Varkauteen. Sopimuksessa määritelty tuki on sidottu oppilasmäärään ja sen kehittämiseen ollen suuruudeltaan enintään 100 000 euroa vuodessa.

Varkauden kampuksella vahvalla kumppanuusmallilla toteutettava Bachelor of Engineering tutkinto-ohjelma valmentaa insinöörejä työskentelemään korkean teknologian projekteissa kansainvälisessä

toimintaympäristössä. Bachelor of Engineering, Industrial Management -tutkinto-ohjelmasta valmistuu monitaitoisia tuotantotalouden asiantuntijoita, painopistealueenaan teollisuuden palveluliiketoiminta ja tuotanto. Tuotantotalouden insinöörin koulutusohjelman tarve on lähtenyt vahvasti Varkauden ja Keski-Savon alueen elinkeinoelämän tarpeista. Varkauden kaupungin tavoitteena on kumppanuustoiminnan kautta tukea koulutusohjelmaa ja sitä kautta osittain varmistaa alueen elinkeinoelämän työvoiman saatavuus myös tulevaisuudessa. Kumppanuusmallilla vastataan osaajatarpeeseen ja tätä kautta edistetään alueen elinvoimaa.

Hyvällä mielellä Pohjois-Savo 2021–2030 – hanke

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 14.12.2020 § 360 päättänyt osallistua Hyvällä mielellä Pohjois-Savo 2021–2030 –hankkeeseen. Hankkeen päätavoitteena on Pohjois-Savon maakunnan asukkaiden mielen hyvinvoinnin ja mielenterveyden vahvistuminen sekä päihteiden käytön väheneminen. Muutosta mielenterveyden väestötason indikaattoreissa tavoitellaan kymmenen vuoden tähtäimellä. Painopiste on kuntien pysyvien rakenteiden kehittämisessä ja tukemisessa, verkostojen vahvistamisessa ja asukkaiden kanssa yhdessä tekemisessä. Hankkeen rahoitusmallissa kuntarahoitusosuus 452 960 € vuosille jakautuu Pohjois-Savon kuntien kesken asukasluvuun suhteutettuna. Vuonna 2022 kuntarahaosuutta on maksettu 15 800 € ja vuoden 2023 kuntarahaosuudeksi on arvioitu 18 500 €.

Mieliteko-ohjelman tarkoitus on löytää keinoja pohjoissavolaisten mielen hyvinvointiin ja ennaltaehkäistä mielenterveysongelmien syntymistä. Kymmenvuotisen ohjelman tarkoitus on korjata Pohjois-Savon rumia lukuja mielenterveyden tilastoissa ja vahvistaa alueen elinvoimaa.

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 27.3.2023 § 77 päättänyt osallistua 1.9.2023 – 31.8.2027 Mieliteko-ohjelman jatkokaudelle, mikäli hankkeet saavat rahoituksen. Syksyllä 2023 tulleen tiedon mukaan Mieliteko-ohjelma on saanut rahoituksen jatkokaudelle.

Kehittämisyhdistys Mansikka ry – yhteistyösopimus

Kaupunginhallitus on 24.4.2023 § 98 päättänyt, että kaupunki solmii yhteistyösopimuksen Kehittämisyhdistys Mansikka ry:n kanssa kaudelle 2023–2027. Kehittämisyhdistys Mansikka ry on yksi Suomen 52 Leader-toimintaryhmästä. Leader-Mansikan toiminnan perustana on yhdessä alueen asukkaiden ja eri yhteisöjen kanssa laadittu paikallinen maaseudun kehittämisstrategia. Leader rahoitus koostuu EU:n maaseuturahaston rahoituksesta (43 %), valtion rahoituksesta (37 %) ja kuntien rahoituksesta (20 %). Kaupungin rahoitusosuus sopimuskaudella on yhteensä 321 958 € eli 64 392 € vuodessa. Rahoitusosuus tulee neuvotella uudelleen, mikäli maaseudun yritystuesta rahoituskaudella 2023–2027 annettu asetus (646/2023), tai jokin muu ulkoinen tekijä rajoittaa Kehittämisyhdistys Mansikka ry:n leader-hankkeiden rahoitusmahdollisuuksia Varkauden kaupungin alueella.

Lentopaikan hallinnointiyhtiön perustaminen

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 20.1.2020 § 25 päättänyt aloittaa neuvottelut lentopaikan hallinnointiyhtiön perustamisesta Joroisten kunnan, Varkauden Lentokerho ry:n ja Varkauden siviili-ilmailusätiön kanssa. Lentopaikkayhtiön perustamispääoman Varkauden osuus on 30 000 €. Kaupunki sitoutui perustettavan lentopaikkayhtiön käyttökulujen korvaamiseen enintään 30 000 € vuodessa ensimmäisen kolmen vuoden ajalta. Traficom on myöntänyt lentopaikan pitoluvan Joroisten kunnalle 28.6.2022. Joroisten kunta, Varkauden kaupunki, Varkauden lentokerho ry sekä Varkauden siviili-ilmailusätiö ovat perustaneet JoWa Aviation Oy nimisen lentopaikkayhtiön 16.12.2022 ja yhtiö on aloittanut operatiivisen toiminnan 1.1.2023

Vuoden 2024 investointien taseryhmään osakkeet ja osuudet varataan Lentopaikkayhtiön perustamispääoman Varkauden osuus 30 000 €. Kaupunki on sitoutunut perustettavan lentopaikkayhtiön käyttökulujen korvaamiseen enintään 30 000 € vuodessa vuosien 2023–2025 ajan. JoWa Aviation käy osaltaan valtion suuntaan neuvotteluja valtion rahoituksen saamiseksi kentän perusinfran korjaamiseen.

Paloasemahanke

Pelastusaseman urakkasopimus allekirjoitettiin 15.2.2023 ja työt ovat käynnissä. Tavoitteena on, että uusi pelastusasema luovutetaan käyttäjilleen syksyllä 2024. Hanke on edennyt aikataulussa ja pysynyt budjetissa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 8,4 M€.

Alueurakka

Kaupunginhallituksen 23.4.2019 § 104 tekemän päätöksen mukaisesti kunnallistekniikan rakentamisen ja ylläpidon tehtävät on hoitanut Destia Oy. Sopimus jatkuu 30.4.2026 saakka

Hyvinvointikertomus

Hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä. Terveystenhoitolaki velvoittaa kunnat valmistelevaan tiedon perusteella valmistellun hyvinvointikertomuksen kerran valtuustokaudessa. Vuosittain laaditaan hyvinvointiraportti, jossa päivitetään tavoitteita ja toimenpiteitä osana kuntasuunnittelua. Laaja hyvinvointikertomus vuosille 2021 – 2025 on käsitelty kertomuksen osalta kaupunginvaltuustossa 31.5.2021. Laaja hyvinvointikertomus ja suunnitelma vuosille 2021- 2025 / osa II hyvinvointisuunnitelma käsiteltiin valtuustossa 28.2.2022.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi viedään osaksi kunkin toimialan talousarviota ja niiden toteutumista seurataan osana talouden ja toiminnan seurantaa. Hyvinvointitavoitteiden toteutumisesta raportoidaan ja tarvittaessa suunnitelmaa tarkennetaan tilinpäätöksen yhteydessä vuosittain. Tavoitteisiin pääsemiseksi käytetään vaikuttavia menetelmiä. Yhteistyö maakunnassa on tiivistä hyvinvointityön osalta.

Hyvinvointia ja näihin vaikuttavia tekijöitä tarkastellaan talouden ja elinvoiman, lasten, varhaisnuorten ja lapsiperheiden, työikäisten ja ikäihmisten näkökulmasta. Tieto kerätään käyttäen luotettavaa tutkimus- ja indikaattoritietoa, esim. kouluterveyskyselyt, tilastokeskus, sotkanet ja lisäksi omaa toiminnasta saatua tietoa kuten hyvinvointiedistävien kotikäyntien vuosiraportti sekä maakunnallisesti toteutettavia kyselyitä kuten kokemuksellinen hyvinvointikysely ja päihdekysely. Saadun tiedon perusteella nousevat esille niin onnistumiset kuin kehittämistarpeet sekä muutoksen suunta. Kunnille on otettu käyttöön vuoden 2023 alusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin, joka koostuu toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti vuodelta 2022 käsiteltiin valtuustossa 3.4.2023.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa tarkastellaan Varkauden hyvinvointia suhteessa laajan hyvinvointikertomuksen (2021–2025) painopisteisiin, tavoitteisiin ja toteutuneisiin toimiin.

Hyvinvointiraporttia 2022 on työstetty moniammatillisesti yli toimirajojen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet ja tavoitteet vuosille 2023 pysyvät samoina kuin laajassa hyvinvointikertomuksessa vuosille 2021 – 2025.

1. Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy
  - Lasten ja nuorten mielenterveys vahvistuu
  - Työikäisten ja ikäihmisten mielenterveydenhaitat vähenevät
  - Alaikäiset ovat päihteettömiä
  - Päihteidenkäyttö ja riippuvuuksien aiheuttamat haitat vähenevät
2. Terveellisten elintapojen vahvistaminen
  - Ruokasuositusten mukainen syöminen lisääntyy
  - Yhä useampi harrastaa hengästyttävää liikuntaa (nuoret ja työikäiset)
  - Toiminta- ja työkyky vahvistuu (nuoret, työikäiset ja ikäihmiset)
3. Turvallista ja hyvää arkea tukevan ympäristön vahvistaminen.
  - Yksinäisyys vähenee ja yhteisöllisyys lisääntyy
  - Arkiympäristö koetaan turvallisena

- Liikenneympäristö koetaan turvallisena
4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet, -prosessit ja resurssit vahvistuvat.
- Rakenteet ja resurssit tukevat hyvinvointia
  - Palveluprosessit ovat kuntalaisten hyvinvointia vahvistavia
  - Kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa
  - Ennakkovaikutusten arviointia lisätään päätöksenteossa

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan hyvinvointi ja osallisuustyö koordinoi hyte-työtä. Työtä kuntalaisten hyvinvoinnin eteen tehdään kaikilla hallinnonaloilla. Vuonna 2022 ehkäisevän päihdetyön rakenteita vahvistettiin nimeämällä päättävä toimielin, monialainen ept-ryhmä ja ept-koordinaattori.

Hyvinvoinnin edistäminen tulee olla linjassaan kunnan strategiatyön kanssa. Hyvinvoinnin edistäminen oli vahvasti esillä vuonna 2022 kaupunkistrategian päivytystyössä.

2.5 Osallistuva demokratia

Kuntalain mukaan valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista kuntalaisille. Yksi tapa osallistumisen ja vaikuttamisen toteuttamiseksi on osallistuva budjetointi. Osallistuva budjetoinnissa kuntalaiset otetaan mukaan talouden suunnitteluun vuorovaihtuettuja menetelmiä hyödyntäen. Se on talouden ja demokratian yhdistämistä, johon linkittyy käytännön tekeminen.

Osallistuvan budjetoinnin tavoitteena on lisätä kaupungin ja asukkaiden välistä vuorovaikutusta, avointa keskustelua sekä päätöksenteon ja valmistelun avoimuutta. Osallistuvan budjetoinnin avulla asukkaiden tarpeet voidaan tunnistaa paremmin ja suunnitella asukkaiden tarpeiden mukaisia palveluja.

Syksyn 2021 ja kevään 2022 aikana asukkailla, järjestöillä ja muilla toimijoilla oli mahdollisuus osallistua kaupunkistrategian päivittämiseen erilaisissa ideointityöpajoissa, asukaskyselyillä sekä sähköisten kanavien välityksellä. Lisäksi kaupunki on ottanut käyttöön osallisuutta lisääviä toimintatapoja toiminnan ja talouden suunnitteluun (kuntalaistilaisuudet, kokousten ja tiedotustilaisuuksien streamaus nettiin, Warkaus-tiedottaa osio).

TE2024 – uudistus

Eduskunta hyväksyi 1.3.2023 lakiesityksen (HE 207/2022 vp) julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä koskevaksi lainsäädännöksi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietinnön mukaisena. Lain mukaan nykyiset TE -toimistojen tehtävät siirtyvät 1.1.2025 alkaen kuntien ja kuntien muodostamien työllisyysalueiden tehtäviksi. Työllisyysalueiden muodostaminen perustuu kuntien lakisääteiseen yhteistoimintaan, jossa yhteistoiminnan muotoina ovat joko vastuukuntamalli tai kuntayhtymä.

Uuden lain mukaan kunta voi järjestää työvoimapalvelut itsenäisesti, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Muussa tapauksessa kuntien tulee muodostaa palveluiden järjestämiseksi työllisyysalue, jonka työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen tulee olla maantieteellisesti yhtenäinen ja työmarkkinoiden kannalta toimiva. Kysymys on kuntien lakisääteisestä yhteistoiminnasta. Työllisyysalueen kuntien tulee siirtää järjestämisvastuu joko vastuukunnalle tai kuntayhtymälle. Jos kunnat eivät itse pääse sopimukseen edellytykset täyttävästä työllisyysalueesta, päättää valtioneuvosto työllisyysalueesta. Valtioneuvosto voi kuitenkin myöntää poikkeuksen järjestämisvastuulliselle taholle asetettavista vaatimuksista voimaanpanolain mukaisilla edellytyksillä.

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu muodostaa kunnille uuden valtiosuustehtävän, johon kunnille osoitetaan täysimääräinen rahoitus. Kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden ja heihin rinnastettavien maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen kunnat saavat yleiskatteellisesta valtiosuudesta riippumattoman erillisen rahoitus.

Varkauden kaupungin osalta TE2024-uudistuksen toimeenpano toteutetaan Pieksämäen kaupungin, Leppävirran kunnan ja Joroisten kunnan kanssa perustettavan uuden Keski-Savon työllisyysalueen toimesta. Varkauden kaupunki toimii järjestämisvastuullisena isäntäkuntana uudella työllisyysalueella. Työllisyysalueen valtuustot ovat hyväksyneet työllisyysaluetta koskevan järjestämissuunnitelman loka-kuussa 2023. Tavoitteena on, että uuden työllisyysalueen yhteinen lautakunta käynnistyy alkuvuodesta 2024 ja varsinainen tuotanto 1.1.2025.

Kotoutuslain uudistus

Uusi laki kotoutumisen edistämisestä on vahvistettu 14.4.2023 ja tulee voimaan 1.1.2025. Uudistuksessa kunnan vastuu kotoutumisen edistämisestä kasvaa. Sen tavoitteena on selkeyttää eri toimijoiden vastuita sekä muun muassa tehostaa ja nopeuttaa maahan muuttaneiden kotoutumista ja työllistymistä. Kuntien velvollisuudeksi tulee muun muassa järjestää laajemmin ohjaus- ja neuvopalveluita sekä kotoutumisen alkuvaiheen kotoutumishjelma-palvelukokonaisuus ja siihen sisältyvä monikielinen yhteiskuntaorientaatio.

Kokonaisuudistus etenee samanaikaisesti TE-palvelu-uudistuksen kanssa ja tuo uudenlaisen yhteistyövelvoitteen työnhakijoiden kotouttamiseen ja työllisyyden hoitoon. Lakiesityksessä on huomioitu uusien tehtävien järjestäminen ja niiden rahoitus. Silti resurssien riittävyttä on tärkeää seurata ja huomioida riittävä resursointi muutokseen. Varkauden kaupunki aloittaa valmistelun lakiuudistuksen säätämien uusien velvoitteiden täyttämiseksi vuoden 2023 lopussa ja työ valmistuu syksyllä 2024.

Kriisikunnan kriteerit

Kuntalain 118 §:ssä määritellään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä. Kuntien kriisikuntakriteereitä muutettiin kuntalain muutoksella, joka hyväksyttiin tammikuussa 2019 ja se tuli voimaan 1.3.2019. Muutoksilla haettiin tasa-arvoisempaa tilannetta kuntien välille ja muutoksen jälkeen kaikki neljä tunnuslukua kuvaisivat paremmin sitä, milloin kunta on vaarassa kriisiytyä.

Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkaalleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää,

jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa.

Ei muutosta nykyiseen

jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa

Ei merkittävää muutosta nykyiseen

TAI

jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman **vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia** (nykyisin konsernin negatiivinen vuosikate);
- 2) kunnan **tuloveroprosentti on vähintään 2,0** prosenttiyksikköä **korkeampi** kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (nykyisin 1 prosenttiyksikkö);
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan **konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä** ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän **vähintään 50 prosentilla** (nykyisin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä);
- 4) konsernitilinpäätöksen **laskennallinen lainanhoitokate* on alle 0,8** (nykyisin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %).

* (vuosikate + korkokulut)/(korkokulut+ laskennalliset lainanlyhennykset)

3 TALOUSARVIO 2024 JA TALOUSSUUNNITELMA 2025–2026

3.1 Taloussuunnittelun lähtökohdat ja talouden tasapainottaminen

Korkea inflaatio, kohonneet korot ja n. 3,5 M€ alenevat valtionosuudet heikentävät merkittävästi kaupungin taloutta v.2024. Näkymä on samansuuntainen vuosille 2025 ja 2026. Nämä muutokset ovat olleet nähtävillä jo keväällä 2023.

Tällä hetkellä kaupungin ylijäämä on 16,8 M€. Ylijäämä kuitenkin supistuu nopeaa vauhtia ilman tulonlisäyksiä ja menosäästöjä. Alijäämäiset tilikaudet kasvattavat myös kaupungin velkaantumista, joka taas ei millään tavoin paranna kuntalaisten palveluita. Se vaan tuo lisärasitetta satojen tuhansien eurojen lisäkorkojen myötä.

Tulevina vuosina kaupungin tulee pystyä tekemään merkittäviä palvelurakenteeseen vaikuttavia päätöksiä. Näitä ovat mm. Kankun koulu ja uimahalli. Uimahalli ei ole lakisääteinen palvelu, mutta erittäin merkittävä palvelu kuntalaisten viihtyvyyden ja hyvinvoinnin kannalta. Näiden investointien kokoluokka on 20 – 30 M€ vaiheilla ja ne on rahoitettava joko lainalla tai kiinteistöleasingilla. Rahoitettiin ne kummalla hyvänsä, niin rahoituskulut tulevat olemaan todella suuret.

Talouden tasapainottaminen

Kaupunginvaltuusto päätti osana vuoden 2023 talousarvion käsittely myös talouden tasapainottamistavoitteista vuoteen 2025 mennessä. Talouden näkymien nopeasti heikennyttyä tavoitteita nostettiin kaupunginvaltuuston päätöksellä 4.9.2023 § 42 seuraavasti:

Toiminnan tehostaminen, organisaatiomuutokset ja palveluverkko 0,5–1,5 M€

Omistajapolitiikka noin 1,5–2,5 M€

- tulouttamistavoitteiden nosto
- ostopalvelutoiminnan tehostaminen (esim. talous- ja palkkahallintoratkaisu)
- omaisuuden realisoinnit ja/tai uudelleen järjestelyt

Verotus 1,5–3 M€.

- kunnallisvero 0,5–1 % -yksikköä.
- tarkistuksia kiinteistöverotukseen.

Toiminnan tehostaminen

Valtuuston talouden tasapainottamistavoitteiden toteuttamiseksi kaupunginhallitus edellytti osana vuoden 2024 talousarvioraamia, että toimialat esittävät potentiaalisia toimenpiteitä (toiminnan tehostaminen, organisaatiomuutokset ja palveluverkko) talouden tasapainottamiseksi omien talousarvioidensa yhteydessä. Toimialat tekivät esitykset 29.9.2023 mennessä, jonka jälkeen toimialojen tekemiä esityksiä on käsitelty valtuustoryhmien toimesta.

Valtuustoryhmien käsittelyn pohjalta esitykset etenivät kaupunginhallituksen ensimmäiseen talousarvio-käsittelyyn 30.10.2023, jossa kaupunginhallitus yhdessä valtuustoryhmien edustajien kanssa haki yhteistä näkymää toteutettavista toimista. Yhteenvedo valtuustoryhmien keskustelusta on esitetty TA-kirjan loppuosassa olevassa liitteessä. Yhteenvedon mukaisesti talouden tasapainottamistoimien vaikuttavuus olisi 2024 0,75M€, 2025 1,2M€ ja 2026 1,28M€.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen sisältyy seuraavat talouden tasapainottamistoimet:

Hallinto	2024	2025	2026
Työmarkkinatuen kuntaosuus <i>*(sisältyi jo toimialavaiheen esitykseen)</i>	200 000 €	200 000 €	200 000 €
Avustustason leikkaukset	50 000 €	75 000 €	100 000 €
Ns. sotekuljetuksen lakkauttaminen v. 2024 alkaen	130 000 €	130 000 €	130 000 €
Hallinnon ja toimielinorganisaation uudelleen järj. (2025)	0 €	15 000 €	30 000 €
Hallinnon resurssit (edellyttää hallintotyön vähentämistä)	30 000 €	70 000 €	100 000 €

Laaditaan selvitys kaupungin hankintaosamisen kasvattamisen potentiaalista talouden tasapainottamiseksi. Toimista resurssin lisäämiseksi päätetään vuoden 2024 aikana.

Hallinto (ICT)

Palomuuripalveluiden kilpailutus	25 000 €	25 000 €	25 000 €
Fonecta total palvelun irtisanominen	12 000 €	12 000 €	12 000 €
Pienten tietojärjestelmien priorisointi	5 000 €	5 000 €	5 000 €

Lisäksi käynnistetään selvitystyö isojen tietojärjestelmien osalta mahdollisen säästöpotentiaalinal osalta.

Hallinto (HR)

Käynnistetään prosessi työhyvinvoinnin lisäämiseksi ja sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Uusina menetelminä v. 2024 otetaan käyttöön työterveyshuollon akuuttivastaanotto sekä parannetut henkilöstöedut, joista merkittävimpana polkupyöräetu.

Selvitetään lomapalkkavelan purkamiseksi tehtäviä aktiivitoimia sekä lisätään mahdollisuuksien mukaan lomarahaa vaihtoa vapaaksi, huomioiden kuitenkin kaupungin toiminnan tarvitsemat riittävät henkilöstöresurssit.

Tekninen toimiala	2024	2025	2026
Katuvalojen sammutus keskustojen ulkopuolelta myös talvella	150 000 €	150 000 €	150 000 €
10:n leikkikentän lakkautus (toimiala päättää kohteet)	15 000 €	15 000 €	15 000 €
Kesäkukkien määrän vähentäminen	15 000 €	15 000 €	15 000 €
Kunnan hoitamat yksityistiet	17 000 €	17 000 €	17 000 €
Seutuvalvomosta irtautuminen	30 000 €	30 000 €	30 000 €
Venepaikkojen vähentäminen	7 000 €	7 000 €	7 000 €
Taksojen korotus (jo toimialan TA-esityksessä)			
Operatiiviset toimet (koirankakkapussit yms.)	10 000 €	10 000 €	10 000 €
Maa-alueiden myynti (lisätoimet uusien alueiden osalta)	0 €	150 000 €	10 000 €

Lisäksi käynnistetään kaupungin taseella olevien kohteiden myynnin valmistelu, jolla vapautetaan pääomia tulevia investointeja varten (uusi paloasema, Louhirinne&Käpyrinne, muut sotekiinteistöt, tyhjillään/käyttöä vailla olevat kohteet, oikeustalo). Tehotetaan kaupungin maa-alueiden myymistä erityisesti uusien tonttialuiden osalta tavoitteena saada vuodesta 2025 alkaen 150 000 €:n vuotuiset lisätulot.

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala	2024	2025	2026
Perusopetus			
Olohuoneen toiminnan uudelleen järjestely	44 100 €	44 100 €	44 100 €
Tuntijaon vähentäminen 1-6 lka / 1h	15 000 €	15 000 €	15 000 €
Yhden opettajan resurssi	23 000 €	55 000 €	55 000 €
Valmistavan oppilaiden kuljetus	22 000 €	44 000 €	44 000 €

Lisäksi käynnistetään lain edellyttämät selvitykset ja kuulemiset Kangaslammin koulun mahdollisen lakkauttamisen osalta. Kuulemisen perusteella koulun toiminta lakkaisi aikaisintaan syyslukukaudella 2024. Kangaslammin koulun osalta määrärahat on esitetty talousarvioon koko vuodelle 2024, ja mikäli koulun toiminta lakkaa syyslukukaudella 2024, tehdään talousarvioon asiaa koskeva muutos. Syyslukukauden 2024 laskennallinen säästöpotentiaali olisi 96 000 € ja vuodesta 2025 alkaen 231 000 €.

Varhaiskasvatus

Talousarvioesitys ei sisällä yksikköön kohdistuvia erillisiä tasapainotustoimia.

Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut

Talousarvioesitys ei sisällä yksikköön kohdistuvia erillisiä tasapainotustoimia.

Liikuntapalvelut

Osan uimarantojen muuttaminen uimapaikoiksi	1 500 €	1 500 €	1 500 €
---	---------	---------	---------

Museopalvelut

Museon kävijämäärien kasvu	5 000 €	5 000 €	5 000 €
----------------------------	---------	---------	---------

Nuorisopalvelut

Talousarvioesitys ei sisällä yksikköön kohdistuvia erillisiä tasapainotustoimia.

Soisalo-opisto

Tilakäytön tehostaminen	6 000 €	6 000 €	6 000 €
Soisalo-opiston oppaan kulujen pienentäminen	2 000 €	2 000 €	2 000 €
Asiakasmaksutulosten korotus	40 000 €	40 000 €	40 000 €

Kirjasto

Kirjaston vuokratuottojen kasvu	5 000 €	5 000 €	5 000 €
---------------------------------	---------	---------	---------

Omistajapolitiikka

Omistajapolitiikan toimia käsiteltiin kaupunginhallituksen kokouksessa 6.6.2023 osana vuoden 2024 talousarvion käsittelyä. Käsittelyä varten tytäryhtiöitä pyydettiin valmistelemaan esityksiä toimenpiteistä, joilla kaupunginvaltuuston 4.9.2023 § 42 päättämiä omistajapolitiikan tavoitteita voidaan toteuttaa. Omistajapolitiittiset päätökset viedään toimeen erillisinä päätöksinä joko suoraan yhtiöiden hallinnossa tai kaupunginhallituksen käsittelyn kautta.

Verotus

Veroprosenttien osalta kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 13.11.2023 vahvistaa veroprosentit seuraavasti:

Tuloveroprosentti	8,8.
-------------------	------

Korotusta vuoden 2023 veroprosenttiin on 0,44 %-yksikköä, jonka laskennallinen vaikutus kaupungin verokertymään on 1,584 M€.

Kiinteistöveroprosentit seuraavasti

Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,45
Vakituisen asumiseen käytettävä rakennus	0,55
Muu asuinrakennus	1,10
Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti	2,85
Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti	0,00
Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosenttia ei ole määritelty	

Vakituisen asumisen veroprosentti nousi 0,05 prosenttiyksikköä, jonka vaikutus on laskennallisesti 240 000 € ja muun asuinrakennuksen osalta 0,1 prosenttiyksikköä, jonka laskennallinen vaikutus on 22 000 €.

3.2 Henkilöstö ja henkilöstösuunnitelma

Elokuussa 2023 Varkauden kaupungin palveluksessa oli yhteensä 668 henkilöä, joista vakinaisia 427 ja määräaikaisia (ml. sijaiset) 157 henkilöä. Vuoden 2023 vastaavaan ajankohtaan verrattuna vakituisen henkilöstön määrä oli vähentynyt 865:lla työntekijällä ja määräaikaisten vähentynyt 173:lla työntekijällä. Henkilöstöresurssi (HTV eli työssäolo ja palkalliset poissaolot) oli pienentynyt kaikkiaan yhteensä 620,8 htv:llä (- 57 %). Henkilöstömäärän ja HTV:n vähentyminen johtuu pääosin sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöstön siirtymisestä Pohjois-Savon hyvinvointialueelle sekä teknisen toimen ruoka- ja puhtauspalveluiden henkilöstön siirtymisestä Servica oy:n palvelukseen.

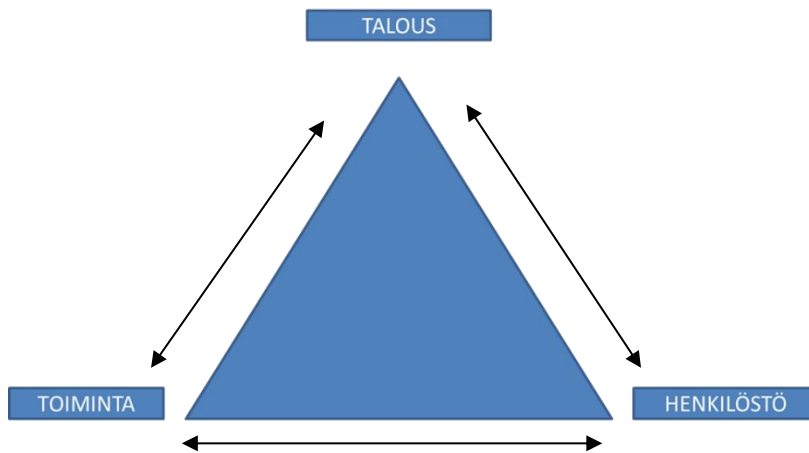
Kaupungin henkilöstön keski-ikä on korkea, mutta se on hienoisessa laskussa. Vuoden 2022 lopussa keski-ikä oli 45,6 vuotta kun kunta-alan keskiarvo on 45,5 vuotta. Eläköityminen jatkuu myös tulevina vuosina. Vuoteen 2028 mennessä on Kevan ennusteen mukaan vanhuuseläkkeelle jäämässä noin 87 henkilöä Varkauden kaupungin palvelukseen jäävästä henkilöstöstä.

Seuraavassa kuvassa on vanhuuseläkkeet Varkauden kaupungin palvelukseen jäävän henkilöstön osalta. (KEVA ei pysty tuottamaan työkyvyttömyys- ja osatyökyvyttömyyseläkelajeittain ennusteita 1.1.2023 alk. valtakunnallisen organisaatiouudistuksen vuoksi).

Vuosi	Vanhuuseläkkeet
2023	11
2024	14
2025	13
2026	14
2027	20
2028	26

Kuva 13 Lähde: Kevan ennuste syksy 2022.

Henkilöstö on Varkauden kaupungin tärkein voimavara. Kuntatyönantaja tarvitsee osaavaa, motivoitunutta ja hyvinvoivaa henkilöstöä, joka pystyy vastaamaan kuntalaisten tarpeisiin ja kehittämään palveluja. Henkilöstö on kallis resurssi, mutta sen merkitystä Varkauden kaupungille ei voi korostaa liikaa.

Kuntatyönantajan tehtävänä on tuottaa laadukkaita palveluita kuntalaisille. Samoin Varkauden kaupunkistrategian mukaisesti toteutamme kaupungissa henkilöstöpolitiikkaa, joka tuottaa asiakas- ja asukaslähtöistä palvelutoimintaa.

Pystyäksemme tuottamaan laadukkaita palveluita, niin sisäisesti kuin myös ulkoisesti, tulee henkilöstön olla ammattitaitoista ja kyttävä oppimaan jatkuvasti uutta. Toiminnan tulee olla asiakaslähtöistä. Kaikki tämä tulee pystyä tekemään niin, että talous pysyy terveellä pohjalla.

Tuloksellisuuden kaupungintalo

Varkauden kaupungin henkilöstöpalvelut

kuviot © Tatu Vuorinen 2018/21

Arvioimme omaa henkilökohtaista ja työyhteisöämme suoritusta suhteessa kaupunkistrategian tavoitteisiin. Hyvät palvelut vaikuttavat myönteisesti kaupunkilaisten mielikuvaan kaupungista ja kaupungin hyvä sisäinen maine vahvistaa kaupungin elinvoimaa, veto- ja myös pitovoimaa. Varkauden kaupunkia arvostetaan työnantajana ja meille halutaan töihin.

Panostamme henkilöstöme hyvinvointiin. Tavoitteenamme on hyvinvoiva, osaava, työssään jaksava ja innostunut henkilöstö. Tarjoamme henkilöstölle vaikuttamismahdollisuuksia oman työn kehittämiseen. Laadukkaan esihenkilötyön ja johtamisen avulla turvaamme hyvän työn edellytykset työyhteisöissä.

Työkykyjohtaminen on osa hyvää johtamista. Tuotamme asiakaslähtöisiä, sujuvia palveluja, arvostamme ja osallistamme kuntalaisia. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen vaikuttaa

positiivisesti työmotivaatioon, työtehoon, työssä jaksamiseen ja työkykyyn. Työhyvinvointia voidaan edistää esimerkiksi organisoimalla työtä sekä työsuojelun ja työterveyshuollon keinoin. Henkilöstöpolitiikan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan vuosittain työntekijöiden ja esihenkilöiden kokemusten pohjalta sekä asiakastytytyväisyyden ja -palautteen perusteella. Hyvinvoiva, innostunut ja sitoutunut henkilöstö turvaa osaltaan myös tasapainoisen talouden.

Kannustamme, kiritämme ja innostamme toisiamme ottamaan vastuuta paitsi omasta ja työyhteisöämme, mutta myös koko Varkauden kaupunkiorganisaation, kaupunkikonsernin ja kaupunkiyhteisön yhteisestä onnistumisesta.

On tärkeää rakentaa positiivista ja houkuttelevaa työnantajamielikuvaa, jotta voimme kilpailla osaavasta ja sitoutuneesta henkilöstöstä. Hakijan mielikuvaan työnantajasta vaikuttavat muun muassa

kuntatyönantajan arvot, visio, strategia, toimintatavat, palkkaus ja henkilöstöpolitiikka. Työnantajamielikuvaan voidaan vaikuttaa esimerkiksi aktiivisen ja monikanavaisen viestinnän, toimivan rekrytointiprosessin, laadukkaan perehdytyksen sekä referenssien kautta.

Meillä jokaisella on vastuu viestinnästä; olemme työntekijöinä ylpeitä työstämme ja osaamisestamme ja tuomme niitä esille aktiivisen viestinnän keinoin. Kehitämme edelleen sisäistä ja ulkoista työnantajamielikuvaa sekä perehdytystä.

Varkauden kaupunkiorganisaatio on kokenut suuren muutoksen sote -uudistuksen sekä hyvinvointialueiden syntyminen myötä ja hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan tullessa suurimmaksi toimialaksi. Edelleen talousarviovuonna 2024 jatkamme organisaatio- ja johtamisjärjestelmän sovittamista uudistuvan kunnan palvelutarpeisiin ja -rakenteisiin sekä pienempään henkilöstömäärään tehostamalla työnjakoa, suunnitteleamalla henkilöstöresurssien tarkoituksenmukainen käyttö sekä tarkastelemalla ja uudelleenorganisoimalla henkilöstön vastuita ja tehtäväkuvia. Henkilöstön vähentymisen myötä toiminnan tulee olla tehokasta ja tehtävänkuvat voivat olla aikaisempaa laajempia. Lisäksi tarkastellaan prosesseja ja järjestelmiä ja niiden toimivuutta ja pyritään löytämään sekä toiminnaltaan että kustannuksiltaan parhaat ja tehokkaimmat ratkaisut käyttöömmee. Kaikilla toiminnoilla tulee olla tarkoitus, joka lisää tehokkuutta, työn sujuvuutta sekä lisää saamaamme tietoa.

Talousarviovuoden 2024 ja suunnitteluvuosien 2025 - 2026 henkilöstösuunnitelma on talousarvion lukuna 9. Se on työstetty palvelualueittain/palvelukokonaisuuksittain. Henkilöstösuunnitelmassa avataan paitsi henkilöstön määrällisen, laadullisen ja rakenteellisen kehityksen ja kehittämisen näkymät peilaten toimintaympäristön ja asiakastarpeiden muutoksiin, myös henkilöstön työhyvinvoinnin haasteet ja kehittämisen suunnitelmat.

	Henkilöstö 31.12.2021	Henkilöstö 31.12.2022	Henkilöstö/ TA2023	Henkilöstö/ TA2024	Eläköity- miset 31.12.2025 mennessä	Eläköity- miset 1.1.2026 - 31.12.2029	Tavoite- henkilöstö 31.12.2025	Tavoite- henkilöstö 31.12.2029
Vakinaiset	1 331	1 339	508	492	34	76	487	483
Maaraaikaiset (ei kenenkaan sijaiset); ml. Työllistetyt ja oppisopimuslaiset	127	172	93	95	1	0	60	50
Sijaiset	82	154	21	23	0	0	0	0
YHTEENSÄ	1 540	1 665	622	610	35	76	547	533
Henkilötyövuodet	1 473,0	1 489,3	549,7	509,7	35,0	76,0	530,2	520,8

4 TALOUSARVION SITOVUUS JA MUUT MÄÄRÄYKSET

4.1 Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet ja käyttösuunnitelma

4.1.1 Täytäntöönpano-ohjeet

Erillinen talousarvion täytäntöönpano-ohje, joka sisältää myös talouden raportointiohjeen hyväksytään kaupunginhallituksen kokouksessa tammikuussa 2024.

Täytäntöönpano-ohjeistuksessa määritellään ja ohjeistetaan talouteen, henkilöstöön ja toimintaan liittyviä tarkempia määräyksiä sekä toimintaohjeita.

4.1.2 Käyttösuunnitelma

Toimialueiden tulee laatia käyttösuunnitelma, joka hyväksytään ko. toimielimen lautakunnassa ja toimitetaan taloushallintoon viimeistään 31.1.2024 mennessä. Käyttösuunnitelmien avulla toimialueiden tulee panna täytäntöön valtuuston hyväksymä talousarvio. Käyttösuunnitelmaan voidaan tarvittaessa tehdä toimialan alaisuudessa tulosalueiden sisällä muutoksia siten, että toimialan valtuustoa nähden sitova tilikauden toimintakate ei muutu.

Käyttösuunnitelmassa tulee varmistaa, että toimintaan varatut määrärahat riittävät valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteuttamiseen sekä muiden taloudellisten velvoitteiden hoitamiseen.

4.2 Talousarvion sitovuus

4.2.1 Käyttötalous

Käyttötalouden sitovuus kaupunginvaltuustoon nähden tilikaudella on toimialan toimintakate (toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus = toimintakate) ja strategian mukaiset tavoitteet ja mittarit.

4.2.2 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma on kaupunginvaltuustoon nähden sitova verotulojen, valtionosuuksien, rahoituskulujen ja -tuottojen ja satunnaisten erien osalta.

4.2.3 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on kaupunginvaltuustoon nähden sitova rahoituksen rahavirran, toiminnan ja investointien rahavirran kertymän ja lainanhoitokatteen osalta.

4.2.4 Investoinnit

Investointiosassa sitovuus on taseryhmittäin: maa- ja vesialueet, rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet, osakkeet ja osuudet. Taseryhmän koneet ja kalusteet sitovuus on toimialakohtainen määräraha.

4.2.5 Ottolainaus

Hallintosäännössä määritellään talousjohtajan päätösvaltuutus tilapäisten ja pitkäaikaisten lainojen nostamisesta, lainaehdojen muuttamisesta sekä koronvaihtosopimuksista.

Talousjohtaja päättää:

- talousarviolainan ottamisesta valtuuston vahvistamissa rajoissa sekä lainan uudistamisesta ja lainaehdojen muuttamisesta
- koron- ja valuutanvaihtosopimuksista, koronsuojasopimuksista sekä muuttuvakorkoisen lainan enimmäis- ja vähimmäiskorosta enintään talousarviossa olevan lainakannan verran.

Talousjohtajalle myönnetään oikeus ottaa talousarviolainaa, jonka laina-aika on enintään 30 vuotta talousarviossa hyväksytyin lainanoton mukaisesti ja valtuuston hyväksymän rahoituslaskelman sitovuuden perusteella.

Valtuuston 28.5.2018 § 40 hyväksymän varainhankinnan, takausten ja sijoitustoiminnan periaatteiden mukaan kaupungin lainakannan suojausaste voi vaihdella markkinatilanteen mukaisesti 30 % - 80 % välillä. Ohje on tällä hetkellä päivitettävänä ja tuodaan päätettäväksi vuoden 2024 alussa.

4.2.6 Antolainaus ja takaukset

Talousarviovuoden aikana valtuusto käsittelee antolainat tapauskohtaisesti. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä voidaan myös hyväksyä yksilöityjä antolainoja.

Antolainojen ja takausten osalta huomioidaan muun muassa kuntalain 129 §:n vaatimukset.

4.2.7 Lautakunnat

Lautakuntien on viimeistään käyttösuunnitelman vahvistamisen yhteydessä tammikuussa 2024 määriteltävä lautakuntaa sitova taso käyttötaloudessa. Sitovuustaso voi olla tulosalueen, vastualueen, tulosyksikön tai kustannuspaikan toimintakate.

Lautakunta päättää investointiosan määrärahasiirrot taseryhmien sisällä eri hankkeiden kesken.

4.2.8 Talousarviomuutokset

Määrärahamuutoksista/siirroista toimialojen välillä päättää kaupunginvaltuusto. Toimialan sisällä, eri tulosalueiden, vastualueiden, tulosyksiköiden välisistä määrärahasiirroista päättää lautakunta tai kaupungin hallituksen alaisista toiminnoista kaupunginhallitus.

Yleishallinnon määrärahoihin varausluontoisena määrärahana (palkkatukityöllistäminen) varatusta määrärahasta tehdään talousarviovuoden aikana eri toimialojen käytön mukaiset määrärahasiirrot.

Toimialojen tulee esittää kaupunginvaltuustolle talousarvion määrärahamuutos, mikäli valtuuston hyväksymän toimialan talousarvion toimintakate ei riitä toimintaan ja palvelujen tuottamiseen.

4.2.9 Hankinnat

Varkauden kaupunki noudattaa hankinnoissaan julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä ja kaupungin ohjeita kuten hallintosäädäntöä sekä hankintaohjetta. Kaupungin hankintoja ohjaavata asiakirjat on esitetty kaupungin verkkosivuilla osoitteessa <https://varkaus.fi/fi/sivu/osallisuus-ja-paatoksenteke/julkiset-hankinnat>

Kaupunki on jäsenenä Sansia Oy:ssä sekä osallistuu muihin kansallisiin puitehankintoihin harkintansa mukaan.

Haastavan taloustilanteen johdosta hankinnoissa tulee noudattaa erityistä säästävyyttä, vain toiminnan ja palvelutuotannon kannalta välttämättömät hankinnat suoritetaan. Hankintoihin on haettava lupa palvelualueen esihenkilöltä.

4.3 Sisäinen valvonta, tarkastus ja riskien hallinta

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet hyväksyttiin valtuustossa 18.12.2018 § 95.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi määräykset kaupunginvaltuuston 27.9.2021 § 90 hyväksymässä päivitettyssä hallintosäännössä luku 17 § 1 ja luku 19 §:t 1-5 sekä valtuuston hyväksymässä konserniohjeessa (kv 30.10.2017 § 72 ja 28.5.2018 § 42). Konserniohje päivitetään yhdessä hallintosäännön kanssa kevään 2023 aikana.

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on mm. vastata sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteensovittamisesta siten, että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan. Kaupunginhallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman sekä vastaa riskienhallinnan järjestämisestä. Konsernihallinto valmistelee kaupunginhallitukselle sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan selonteon tilinpäätöstä varten.

4.3.1 Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa hyvää johtamista, toiminnan ohjausta ja palveluiden laadun varmistamista, jolla toiminnan riskejä tunnustetaan, ennaltaehkäistään ja hallitaan. Valvonnan tehokkuus perustuu reaaliaikaisuuteen ja resurssien käytön joustavuuteen. Sisäinen valvonta on osa operatiivista johtamista, eikä sitä voida delegoida ulkopuolisen tarkastajan tehtäväksi, vaan vastuutahoina ovat kunnan toimiva johto ja tilivelvolliset.

Sisäisen valvonnan tehtävänä on:

- edistää kunnan toimintojen säännönmukaisuutta, taloudellisuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta
- parantaa palvelujen ja muiden tuotteiden laatua
- huolehtia kunnan toiminnan tarkoituksen, strategian, asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden tiedottamisesta organisaation kaikille tasoille
- asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen seuranta
- turvata kuntaa menetyksiltä, jotka aiheutuvat väärinkäytöksistä, virheistä, huonosta hoidosta, petoksista ja muista epäsäännönmukaisuuksista
- varmistaa kunnan voimassa olevien ohjeiden, säädösten ja määräysten noudattaminen ja ohjauksen vaikuttavuus
- kehittää ja ylläpitää luotettavia tietoja taloudesta ja hallinnosta
- valvoa ajantasaisen, asianmukaisen ja määräaikaisen raportoinnin toteuttaminen
- avainvelvollisuuksien ja – tehtävien varmistaminen jakamalla ne eri henkilöiden kesken ja määrittämällä tarvittavat sijaisuudet
- tietokantojen, sovellusohjelmistojen ja asiakirjojen vastuuvellollisille annettujen käyttöoikeuksien ja – valtuuksien määrittelyjen ja ylläpidon seuranta

Sisäisen valvonnan toimenpiteillä ja menetelmillä pyritään:

- toiminnan tuloksellisuuden ylläpitämiseen, edistämiseen ja parantamiseen
- talous- ja henkilöstöhallinnon sekä tietojärjestelmien luotettavuuden varmistamiseen
- erehdysten, virheiden ja väärinkäytösten ennaltaehkäisyyn ja toteamiseen
- kunnan kassavarojen, irtaimen ja kiinteän omaisuuden huolelliseen ja taloudelliseen hoitoon
- varmistamaan, että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan.

Talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeessa annetaan toimialoille tarkemmat ohjeet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

4.3.2 Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa ja se tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa ja arvioinnissa. Sisäisen tarkastuksen ensisijaisena kohteena ovat toimintalinjaukset ja – periaatteet, toimintaresurssien käyttö ja tavoitteiden toteutuminen.

Sisäistä tarkastusta suoritetaan toimivan johdon toimeksiannosta ja alaisuudessa. Sisäisen tarkastuksen raportointiin voidaan sisällyttää suosituksia ja kehittämisalotteita.

Sisäinen tarkastus ostetaan ulkopuoliselta asiantuntijalta. Vuosien 2023–24 sisäisen tarkastuksen palvelut ostetaan BDO Oy:ltä.

Vuoden 2023 sisäisen tarkastuksen kohteeksi johtoryhmä on valinnut julkisuuslain noudattaminen ja asiakkaiden salausperusteet. Tarkastus on aloitettu 14.11.2023 ja valmistuu alkuvuodesta 2024.

4.3.3 Riskien hallinta

Riskienhallinta on kaupungin omasta aloitteesta tapahtuvaa toimintaa, jonka avulla kaupungin uhkana olevat riskit saadaan saman tavoitteellisen suunnitellun piiriin kuin kaupungin muutkin toiminnat. Riskienhallinta on myös olennainen osa johtamista kuntien hallinnossa.

Riskillä tarkoitetaan sellaista tapahtumaa, joka aiheuttaa tai josta seuraa kaupungille taloudellisia menetyksiä tai henkilövahinkoja kaupungin henkilöstölle.

Riskit voidaan jaotella seuraavasti;

- **liikeriskit**, joita ovat strategiset ja taloudelliset riskit, esimerkiksi muutoksen hallinta, joita ovat mm. yksityistäminen, ulkoistaminen, yhtiöittäminen, kilpailuttaminen ja ulkomaiset yhteistyö- ja sopimuskompanit
- **vahinkoriskit**, joita ovat henkilöriskit, omaisuusriskit ja toiminnan riskit

Kaupungin toiminnan kannalta pääpaino riskienhallinnassa painottuu vahinkoriskeihin. Vahinkoriskeille on tyypillistä, että vahingot syntyvät yleensä äkillisesti tai yllättävästi. Eräät vahinkoriskit syntyvät kuitenkin hitaasti, kuten esimerkiksi kuluminen ja homevauriot.

Riskien kartoituksessa tulee keskittyä merkittävimpiin riskeihin ja riskejä tulee tarkastella eri toimialoilla saman tasoisesti. Kaupungin henkilöriskien erityispiirteitä ovat toiminnat, jotka kohdistuvat suuriin ihmisryhmiin mm. hyvinvoinnin ja kasvatuksen sekä kulttuuritoiminnan suurissa joukkotilaisuuksissa. Omien työntekijöiden ja kaupunkilaisten hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen toteutetaan parhaiten häiriöttömillä ja laadukkailla palveluilla. Kaupungilla on myös ns. moraalinen vastuu asukkaiden turvallisuudesta ja sen tulisi toimia myös näiden riskien pienentämiseksi. Esimerkiksi vaaralliset kuljetukset tulisi kaupungin alueella järjestää siten, että niistä aiheutuva vaara olisi mahdollisimman pieni ja vähäinen.

Lautakunnat ovat omissa talousarvioesityksissään esittäneet omaan toimintaansa liittyviä riskejä sekä keinoja niiden estämiseksi tai niihin varautumiseksi. Talousarvion liitteenä 2 on koko kaupungin toimintaa koskevia riskejä sekä toimialakohtaisia riskejä ja niiden hallintakeinoja.

Tietoturva- ja tietosuojapolitiikka

Kaupunginhallitus on hyväksynyt päivitetyn tietoturva- ja tietosuojapolitiikan 9.1.2023. Uudistettu tietoturva- ja tietosuojapolitiikka on rakennettu ylimmän tason politiikkadokumentiksi, mikä on julkinen dokumentti, sekä sen alle kuuluvaksi käytäntödokumenttien kokonaisuudeksi. Tietoturvapoliitikassa mm. määritellään tietoturvallisuuden tavoitteet sekä vastuut. Poliitiikka myös sitouttaa kaupunkiorganisaation noudattamaan ajantasaisia lakeja ja asetuksia. Poliitiikkadokumentissa ei vielä mennä pitkälle käytännön tasolle, kuinka nämä asiat toteutetaan.

Tietoturvakäytännöt ohjaavat tekemistä käytännön tasolla. Käytäntödokumentaatio on tarkoitettu henkilöstön käyttöön, mutta ei julkisesti levitettäväksi tiedoksi. Tietoturvakäytännöt ohjaavat vahvasti tiedon hallintaa ja tietohallinnon prosesseja tietoturvalisella tavalla. Osa tietoturvakäytännöistä on suunnattu koko organisaation henkilöstölle ohjaamaan yksilötason toimintatapoja. Moni hyvä käytäntö on ollut käytössä jo pitkäänkin, mutta useita käytäntöjä ei ole ollut kirjattuna yhtenäiseen dokumentaatiomuotoon. Tietoturvapoliitiikan ja -käytäntöjen päivitys korjaakin myös tätä hallinnollista puutetta.

5 KONSERNIOHJAUS

5.1 Konserniohjauksen periaatteet

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaan talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Valtuusto antaa tytäryhteisöjen ohjausta ja valvontaa koskevia periaatteita kunnan konserniohjolle.

Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupungin 1.11.2017 voimaan tulleen konserniohjeen 30.10.2017 § 72. Konserniohjetta on tarkistettu/muutettu kaupunginvaltuustossa 28.5.2018 § 42. Konserniohjeilla on luotu puitteet kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Ohjeen tarkoituksena on myös luoda puitteet konserniyhtiöiden ja yhteisöjen hallintotavalle ja raportoinnille sekä lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä, tiedon laadun parantamista ja tiedon kulun tehostamista. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöissä ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja konsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Vuonna 2022 päivitetyn kaupunkistrategian toimenpideohjelmassa linjataan myös omistajapolitiikkaa. Omistajapolitiittisten linjausten mukaan Varkauden kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä omistamiensa yhtiöiden kanssa ja on aktiivinen omistaja. Tavoitteena on kaupungin kehittyminen ja palveluiden tehokas tuottaminen. Omistajapolitiikka nähdään tärkeänä osana kaupungin palveluiden tuottamista ja taloudellista toimintaa.

Kuntalain luvun 4 § 14 mukaan valtuusto päättää varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista sekä takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen puolesta. Varkauden kaupunkikonsernin varainhankinnan, takausten ja sijoitustoiminnan periaatteet hyväksyttiin valtuuston kokouksessa 28.5.2018 § 40. Päivitetty ohje tuodaan päätettäväksi vuoden 2024 alkupuolella.

Kuntalain mukaan talousarviossa on huomioitava aiempaa tarkemmin kuntakonsernin näkökulma sekä vastuut ja velvoitteet. Kuntakonsernin taloutta ja investointeja on voitava suunnitella ja ohjata yhdessä, jotta konsernin kokonaisuus voidaan varmistaa ja rajalliset resurssit käyttää mahdollisimman tehokkaasti hyödyksi. Kaupunginvaltuusto asettaa tytäryhteisöille sitovat tavoitteet ja mittarit.

Tytäryhtiöt ovat laatineet riskienhallintasuunnitelmat. Suunnitelmat sisältävät lyhyen ja pitkän tähtäimen riskit ja konkreettiset toimenpiteet niiden hallitsemiseksi.

Yhtiöiden hallitukset ovat hyväksyneet suunnitelmat ja niitä seurataan säännöllisesti yhtiön hallituksen kokouksissa sekä raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle.

Riskienhallintasuunnitelma sisältää seuraavat riskilajit:

- strategiset riskit
- taloudelliset riskit
- toiminnalliset riskit
- henkilöriskit
- vahinkoriskit
- muut riskit

Tytäryhtiöiden toiminnasta ja taloudesta raportoidaan kaupungin talousarvion täytäntöönpano-ohjeen raportointiohjeistuksen mukaisesti.

Kuntalain 118 §:n mukaan kuntien taloudellista tilannetta on tarkasteltu kuntakonsernin talouden tunnuslukujen mukaisesti vuodesta 2017 lähtien.

5.2 Varkauden kaupungin tytäryhtiöt

Kaupunkikonserniin kuuluu viisi 100 % kaupungin omistamaa yhtiötä; Wartalo Kodit Oy, Keski-Savon Teollisuuskylä Oy, Varkauden Taitotalo, Keski-Savon Vesi Oy ja Navitas Kehitys Oy. Muut pienemmillä omistuosuuksilla olevat konserniyhtiöt ovat; Aluelämpö Oy, Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus, Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy, Kiinteistö Oy Terveyskäpy ja Varkauden Metallihovi (ei toimintaa). Kiinteistö Oy Terveyskäryn osalta ei taloustietoja ole esitetty.

Osinkoja kaupunki saa Varkauden Aluelämpö Oy:ltä ja Savon Energiaholding Oy:ltä sekä kaupungin myöntämien antolainojen korkotuottoja Keski-Savon Vesi Oy:ltä, Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:ltä, ja Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskukselta.

Yhteenveto kaupungin tytäryhtiöiden ilmoittamista vuoden 2024 talousarviotiedoista.

Yhtiö	Talousarviot 2024			
	Omistus %	Tilikaud. voitto (-tappio), €	Investoinnit TA 2024 €	Lainakanta 31.12.24 €
Wartalo Kodit Oy	100,0	0	4 333 333	30 283 290
Varkauden Aluelämpö Oy	80,1	1 247 702	2 010 000	5 394 278
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	100,0	213 964	0	34 453 543
Varkauden Taitotalo Oy	100,0	0	0	13 219 518
Keski-Savon Vesi Oy	100,0	-139 797	1 550 000	45 414 000
Navitas Kehitys Oy	100,0	0	0	0
Kiint.Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus	51,9	878	0	6 367 746
Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy	90,0	9 000	35 000	0

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n taloudellinen asema on ollut jo vuosien ajan ongelmallinen erityisesti Metallikatu 3 osoitteessa sijaitsevan akkutehdaskiinteistön oltua tyhjillään. Kaupunki on yhdessä Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n sekä European Battery Technologies Oy:n konkurssipesän kanssa etsinyt tiloihin vuokralaista sekä pesän omistuksessa olevien akkutuotantoon kohdentuvien koneille ja laitteille ostajaan. Toistaiseksi kauppvoja tai vuokralaista ei ole onnistuttu löytämään. Pitkään jatkunut akkutehtaan kiinteistön tyhjillään olo on syönyt Teollisuuskylän kassavarat kiinteistöön kohdistuvien lainanlyhennyksien johdosta, jonka seurauksena yhtiö haki kaupungilta tilapäistä 750 000 € kassalainaa syksyllä 2022. Kaupunginvaltuusto päätti myöntää lainan kokouksessaan 22.8.2022 § 54. Lainan vakuudeksi Keski-Savon teollisuuskylältä otettiin yhtiön omistuksessa olevan Metallikatu 1 (915-22-2206-1) vapaana oleva pantti arvoltaan 780 000 €.

Vuoden 2023 aikana akkutehtaan osalta edettiin suotuisasti. Toukokuussa 2023 akkutehtaan konkurssipesän omistuksessa olleet koneet ja laitteet myytiin Virolaiselle Skeleton Technologies yhtiölle, jolle Keski-Savon teollisuuskylä on vuokrasi myös Metallikatu 3 tilat. Skeleton on käynnistänyt akkutuotannon toimintiloissa. Järjestelyn seurauksena Keski-Savon Teollisuuskylä saa jatkuvat vuokratuotot tiloista, joiden lisäksi konkurssipesä tilittää Keski-Savon Teollisuuskylälle kolmessa erässä noin 2,1 M€ massavelkaan perustuvuuva suorituksia. Ensimmäinen erä on maksettu kesällä 2023, toinen erä tulee maksuu loppuvuodesta 2023 ja viimeinen kesällä 2024. Järjestely parantaa Keski-Savon Teollisuuskylän taloudellista asemaa, mutta ei poista yhtiön yhtiön taloudellisia ongelmia kokonaan. Keski-Savon Teollisuuskylän konkurssipesältä saamien suoritusten osalta laaditaan erillinen maksusuunnitelma, jonka mukaisesti yhtiö maksaa kaupungille syntyneitä velkojaan takaisin.

Varkauden aluelämmön osalta toteutettiin kaupunginhallituksen päätöksen 31.1.2022 § 27 mukainen selvitys Varkauden Aluelämpö Oy:n liiketoiminnan arvosta sekä yhtiöön liittyvistä omistajuusvaihtoehtoista.

Yhtiö on Varkauden kaupungin (80,1%) ja Savon Voiman (19,9%) omistama osakeyhtiö. Yhtiön osakkuusyhtiönä toimii Riikinvoima Oy (Aluelämmön omistus 47,4%). Riikinvoima Oy on omakustannusperiaatteella toimiva, keskinäinen voimalaitosyhtiö, joka tuottaa sähköä ja kaukolämpöä.

Selvityksen perusteella jatkokeskusteluja käytiin Savon Voima Oyj: kanssa, jolla olisi Varkauden Aluelämpö Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaisesti etuosto-oikeus, mikäli Varkauden kaupunki päättäisi luopua Varkauden Aluelämpö Oy:n omistuksesta joko kokonaan tai osittain. Käydyissä neuvotteluissa oli ensisijaisesti esillä vaihtoehtoina osakevaihto siten, että Varkauden kaupunki luovuttaisi osittain, tai kokonaan omistamansa Varkauden Aluelämpö Oy:n osakkeet ja saisi osakevaihdossa vastineeksi Savon Energiaholding Oy:n uusia osakkeita sovittavalla vaihtosuhteella. Osakevaihdon rinnalla keskusteltiin myös osittaisesta kaupungin omistamien Aluelämmön osakkeiden myymistä Savon Voima Oyj:lle.

Mahdollisesta järjestelystä järjestettiin syksyllä 2023 kuntalais- sekä valtuustoinfoja, joissa kerrottiin mahdollisen järjestelyn vaikutuksista. Neuvotteluja ei kuitenkaan viety Savon Voiman kanssa loppuun saakka, sillä kaupunginhallitus päätti 11.9.2023 § 183, että neuvotteluja ei enää jatketa Aluelämmön osakkeista.

Wartalo Kodit Oy:n osalta taloudellinen tilanne on parantunut viime vuosien aikana ja yhtiön on kyennyt uudelleen järjestelmään omistuksiaan ja käynnistämään uudisrakennuskohteena toteutettavan senioritalohankkeen. Kaupunginhallitus päätti 19.6.2023 § 150 käynnistää selvitystyön, jossa Wartalo Kotien sekä kaupungin suoraan omistamien sote-kiinteistöjen osalta laaditaan selvitys yhtiöittämisstarpeesta ja/tai myyntimahdollisuuksista.

Wartalo Kodit Oy on vuokrannut omistamansa paveluasumisyksikkönsä pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Pohjois-Savon hyvinvointialueelle ja kaupunki on vuokrannut omistamansa palveluasumisyksikkönsä ns. vuokra-asetuksen (eli kunnan ja hyvinvointialueen välisen siirtymäkauden vuokrasopimuksen vuokran määräytymisestä vuosina 2023–2026 annetun valtioneuvoston asetuksen 272/2022) mukaisesti. Jatkossa myös kunnan hyvinvointialueille kilpailutilanteessa markkinoilla tuottaman rakennusten vuokraustoiminnan tulee olla järjestettynä kuntalain (410/2015) 126 §:n mukaan esim. osakeyhtiömuotoisesti (yhtiöittämisvelvollisuus).

Yhtiöittämisen vaihtoehtona olisi tarkoituksenmukaista selvittää rakennuskannan myymistä. Jotta kokonaisuus olisi riittävän kokoinen kiinnostamaan esim. institutionaalisia tahoja, on järkevää mahdolliseen myyntikokonaisuuteen sisällyttää ainakin kaupungin ja Wartalo Kodit oy:n omistamat rakennukset. Käytännössä tämä tarkoittaa kaupungin omistamia Käpyrinnettä ja Kangaskotia, sekä Wartalo Kotien omistamia Louhirinne 1 ja 2 yksiköitä, nämä yhdessä edustavat n. 60 %:a Varkauden alueen palveluasumispaikkojen määrästä.

Selvitystyön yhteydessä on tarkoituksenmukaista selvittää, otetaanko tarkasteluun mukaan myös muut Pohjois-Savon hyvinvointialueelle vuokratut erillisyyksiköt, kuten perhekoti Kinnula, toimintakeskus Pihlaja. Näiden yksiköiden sisällyttämistä kokonaisuuteen tulisi pohtia tarkemmin mahdollisen selvityksen aikana. Hyvinvointikeskus Aaltoa ei tässä yhteydessä käsitellä.

Muiden yhtiöiden taloudellinen ja toiminnallinen tilanne on pääasiassa vakaa, joskin inflaatio ja nousseet korkokustannukset vaikuttavat myös kaupungin tytäryhtiöihin. Navitas Kehitys Oy:n tappiolliset tilikaudet selittyvät ensisijaisesti taseeseen kertyneiden voittovarojen käyttämisellä yhtiön jatkuvien toimintojen rahoittamiseen. Varkauden Taitotalo Oy:n toiminta on ollut vakaata ja yhtiön tarjoamat laadukkaat toimintilaratkaisut ovat kysytyjä, joskin kohonnut kustannustaso on näkynyt vuoden 2023 aikana heikentyneenä kannattavuutena. Keski-Savon Vesi Oy:n osalta toimintaympäristö on pysynyt vakaana, vaikkakin energiahintojen ja muiden palveluiden kallistuminen luo painetta myös yhtiön toiminnalle. Kongressi ja kulttuurikeskuksen toiminta on normalisoitunut korona-ajan jälkeen, mutta käyttöaste tiloille on edelleen tavoitetta alhaisempi. Wakaus Keski-Savon tilipalvelut käynnisti operatiivisen toimintansa vuoden 2023 alusta. Toiminta on sujunut pääasiassa hyvin ja yhtiön asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä tuotettuun palveluun.

6 KÄYTTÖTALOUS / LAUTAKUNTIEN TALOUSARVIOT

6.1 YLEISHALLINTO

Yleishallintoon sisältyy keskusvaalilautakunta, kaupunginvaltuusto, tarkastuslautakunta, kaupunginhallitus ja konserni-palvelut (hallinto, tietohallinto, markkinointi ja viestintä, taloushallinto, henkilöstöhallinto ja työllisyyspalvelut).

YLEISHALLINTO YHTEENSÄ

TALOUS					
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	4 709 725	3 336 854	3 463 573	3 402 000	3 357 000
Kulut	-8 607 471	-11 324 400	-11 361 472	-10 826 000	-10 682 000
Toimintakate	-3 897 746	-7 987 546	-7 897 899	-7 424 000	-7 325 000
Suunnitelman muk. poistot	-166 997	-105 091	-116 364	-117 270	-141 870
Tilikauden tulos	-4 064 744	-8 092 637	-8 014 263	-7 541 270	-7 466 870

valtuustoon nähden sitovat erät

KAUPUNGINVALTUUSTON 4.12.2023 § 72 PÄÄTTÄMÄT TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET			
Toimiala: Yleishallinto	2024 €	2025 €	2026 €
Yksi lautakunta vähemmän	0	0	24860
Avustustason tarkastelu	50000	75000	100000
Hallinto- ja toimielinorganisaatio	0	15000	30000
Kaupungin hallinnon resurssi	30000	70000	100000
Tietojärjestelmät yms.	42000	42000	42000
YHTEENSÄ	122000	202000	296860

6.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: hallintojohtaja ja keskusvaalilautakunta

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on tuottaa äänestyspalvelut voimassa olevien säädösten mukaisesti ja valvoa vaalien järjestämistä ja äänestystilaisuuksien toimivuutta.

Vuonna 2024 järjestetään presidentinvaali, joka toimitetaan sunnuntaina 28.1.2024 ja mahdollinen toinen kierros sunnuntaina 11.2.2024. Ennakoäänestys on kotimaassa 17. - 23.1.2024 ja toisen kierroksen osalta 31.1. - 3.2.2024. Vuonna 2024 järjestetään myös europarlamenttivaalit 9.6. ja vuonna 2025 alue- ja kuntavaalit. Vuodelle 2026 ei ole säännön mukaisia vaaleja. Presidentinvaali on työmäärällisesti varsin suuri huomioiden muihin vaaleihin verrattuna varsin korkea äänestysprosentti ja vaalin mahdolliset kaksi kierrosta.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Keskusvaalilautakunnan tavoitteena on turvata vaalien laadukas ja sujuva toteutuminen. Tähän voidaan omalta osaltaan vaikuttaa vaalitoimitsijoiden koulutuksia kehittämällä. Erityisesti vaalipäivänä vaalilautakunnissa toimivien henkilöiden kouluttamismahdollisuuksien lisäämistä pidetään tärkeänä.

Europarlamenttivaaleissa äänestysaktiivisuus on jäänyt muihin vaaleihin verrattuna varsin alhaiseksi. Äänestysaktiivisuuden lisäämiseksi selvitetään ja kokeillaan uusia ja innovatiivisia tapoja (esim. tekstiviestikampanja ja muu viestintä), huomioiden muun muassa nuoret, vähemmistöt ja muita heikommassa asemassa olevat väestöryhmät.

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Vaalien laadukkaan ja sujuvan toteutumisen varmistaminen lisäämällä vaalitoimitsijoiden koulutuksia.	Vaalitoimitsoille järjestettävien koulutusten määrä.	Kaikille vaalitoimitsoille varataan mahdollisuus osallistua koulutuksiin.

TALOUS

Tuloarvot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	45 970	43 000	87 000	45 000	0
Kulut	-70 999	-115 771	-169 744	-75 000	-1000
Toimintakate	-25 029	-72 771	-82 744	-30 000	-1000
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-25 029	-72 771	-82 744	-30 000	-1000

6.1.2 KAUPUNGINVALTUUSTO

Tilivelvolliset: Kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, kaupunginvaltuuston puheenjohtajat, valtuutetut

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Valtuusto on kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävä luottamuselin. Toimivaltansa valtuusto saa kuntalaisilta kuntavaaleissa. Valtuusto ilmaisee kunnan tahdon. Valtuustolle kuuluu kunnan toiminnasta ja taloudesta päättämisen ohessa edistää kuntalaisten suoraa osallistumista kunnan toimintaan ja päätöksentekoon.

Kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden ohjaamisen perusta on kaupunkistrategia, jonka hyväksyy kaupunginvaltuusto valtuustokaudeksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Varkauden kaupunkistrategian julkilausuman (väliä, vaikutta, viihdy) kokouksessaan 13.6.2022, sekä strategiaan liittyvän toimenpidesuunnitelman 10.10.2022. Kaupunkistrategia on esitetty talousarvion yleisessä osassa ja toimenpidesuunnitelma on luettavissa Varkauden kaupungin internetsivuilla <https://varkaus.fi/fi/sivu/osallisuus-ja-paatoksenteko/kaupunkistrategia>.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Viestimme yhteisönä positiivisesti ja ylpeästi Varkauden viihtyisyydestä ja hyvistä puolista vahvistaen varkautelaista identiteettiä.	Varkautta positiivisessa valossa käsittelevien artikkelien määrä (mediaseuranta)	Varkaudessa tapahtuvat positiiviset uutiset saavat mediatilaa, paikallinen identiteetti vahvistuu ja usko kaupungin mahdollisuuksiin paranee paikallisesti mutta myös kaupungin ulkopuolella.

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Vahvistamme kuntalaisten yhteisöllisyyden tunnetta eri osallisuuskanavien kautta ja kehittämällä yhteistyötä ja kumppanuuksia kolmannen ja neljännen sektorin, seurakuntien ja muiden yhteisöjen kanssa.	Järjestettyjen osallisuus- ja yhteisöllisyystapahtumien määrä ja laatu. Osallisuuden näkyminen kaupungin päätöksenteossa ja asioiden valmistelussa.	Teemme osallisuudesta yhteisömme toimintakulttuurin. Osallisuus luo yhteisöllisyyttä ja mahdollistaa vaikuttamisen. Osallisuus on osa johtamiskulttuuria ja se on läpileikkaava kaupunkiorganisaation sisältä henkilöstöstä ja luottamushenkilöistä aina järjestöihin, yrityksiin, oppilaitoksiin ja asukkaisiin saakka. Osallisuuden ja vaikuttamisen eri tasoja ja keinoja tarjotaan, jotta jokainen voi löytää itselleen luontevimman tavan osallistua.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-119 432	-164 137	-125 827	-110 827	-95 827
Toimintakate	-119 432	-164 137	-125 827	-110 827	-95 827
Suunnitelman muk. poistot	0	-10 000	0	0	0
Tilikauden tulos	-119 432	-174 137	-125 827	-110 827	-95 827

6.1.3 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalaissa (4/10/2015) ja kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä.

Kuntalain 121 § mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa sekä arvioida onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Arviointitehtäväänsä varten tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.

Tarkastuslautakunnan tulee valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi vuosittain, sekä ylläpitää sidonnaisuusrekisteriä yleisessä tietoverkossa. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta. Sidonnaisuusilmoitusten tarkoituksena on kaupungin päätöksenteon avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistäminen.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus asettaa toimikunta määrätyn tehtävän hoitamista varten.

Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät tuottaa kaupungin tilintarkastusyhteisö.

Tarkastuslautakunnan kokouksissa keskitytään tiedon hankkimiseen hallintokuntien toiminnasta ja toiminnan tuloksellisuudesta sekä valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta ja tehdään myös arviointikäyntejä.

Tilintarkastajan tehtävänä on esittää näkemyksensä toiminnan oikeellisuudesta ja laillisuudesta.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kaupunginjohton, toimialajohtajien sekä ay-luottamusmiesten kuuleminen	Kaupungin johtavien viranhaltijoiden ja ay-luottamusmiesten kuuleminen	Vuosittain
Tutustumis-/arviointikäynnit toimialapaikoilla	Arviointikäynnit	Vuosittain vähintään 2-3 kohdetta
Laatia koko konsernista arviointikertomus tilikauden aikana tehtyjen havaintojen perusteella	Koko konsernia kattava toimintaa arvioiva arviointikertomus	Kattava, toimintaa arvioiva arviointikertomus
Seurantavastualueiden raportoinnin kehittäminen	Raportoinnin ja arviointikertomuksen tuotetun sisällön laatu	Kattava, toimintaa arvioiva arviointikertomus

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Arviointikertomuksen kehittäminen	Arviointikertomuksen laatu	Kattava, toimintaa arvioiva arviointikertomus

Riskit, talous ja henkilöstö

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Tietosuojaja ja salassa pidettävät asiakirjat	Kiinnitetään huomiota tarkastuslautakunnan laajaan tietojensaantioikeuteen ja salassapitovelvollisuuteen, sekä asiakirjojen hävittämiseen tietoturva huomioituna	 KOHTALAINEN

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	71 662	87 000	77 415	77 000	77 000
Kulut	-71 662	-87 000	-77 175	-77 000	-77 000
Toimintakate	0	0	240	0	0
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	0	0	240	0	0

6.1.4 KAUPUNGINHALLITUS

Tilivelvolliset: Kaupunginjohtaja, kaupunginhallituksen jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin ja kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden johtamisesta ja kehittämisestä valtuuston hyväksymän strategian ja linjaamien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti.

Vuoden 2023 alusta voimaan tullut sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen uudistus muokkasi historiallisella tavalla kuntien toimintaympäristöä, tehtäviä sekä resursseja. Sote-uudistuksen yhteydessä toteutettu kuntien rahoitusuudistus vaikuttaa suuresti kaupungin taloudelliseen asemaan heikentävästi ja vaarantaa nykymuodossaan kaupungin kyvyn vastata sille laissa asetettuihin tavoitteiden. Sote-rahoituksen uudistuksen lisäksi nopeasti kasvaneet kustannukset sekä korkojen nousu vaikuttaa negatiivisesti kaupungin talouteen.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kaupunkistrategian julkilausuman Väliä - Vaikuta - Viihdy sekä strategian toimenpideohjelman (KV 10.10.2022) toimeenpano.	Strategian tavoitteiden mukaisten toimenpiteiden määrä sekä niiden vaikuttavuus.	Kaupunkistrategia ohjaa keskeisellä tavalla kaupungin toimintaa, päätöksenteko ja kehittämistyötä.
Talouden tasapainottamistoimien täytäntöönpano sekä uusien toimien valmistelu kevään 2024 aikana.	Vuosikate, toiminnan- ja investointien rahavirta, konsernin velkavastuut, yli/alijäämän kehitys emolla/konsernilla, kriisikuntamittarit.	Kaupungin talous on tasapainossa vuoteen 2026 mennessä. Konkreettisena uhkana tavoitteen toteuttamiselle on uudet kuntataloutta heikentävät asiat, jolloin talouden tasapainottamistoimet eivät ole enää riittäviä. Erityisenä riskinä on nähtävä valtionosuusrahoituksen nopea heikkeneminen poliittisin päätöksin.
Organisaatiouudistuksen toimeenpano sekä päätöksentekojärjestelmää koskevien ratkaisujen tekeminen seuraavalle valtuustokaudelle.	Hallinnon kustannukset, hallinnon työhön sitoutunut htv.	Kaupungin organisaatio toimii tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti sote-uudistuksen jälkeisessä toimintaympäristössä ja tehtävissä.
Arjen turvallisuuden ja turvallisuuskokemuksen parantaminen.	Koetun turvallisuuden paraneminen.	Laaja viranomaisyhteistyö (kaupunki, HVA, poliisi, puolustusvoimat, pelastusviranomainen, AVI, kela, ELY, elinkeinoelämä jne.) arjen turvallisuuden parantamiseksi on käynnistynyt.
Konserniyhtiöiden riskienhallintasuunnitelmien päivittäminen.	Suunnitelmien lukumäärä/prosenttiosuus konserniyhtiöissä.	Kaikki konserniyhtiöt ovat käyneet läpi riskienarvioinnin prosessin ja laatineet sekä esittäneet riskienhallintasuunnitelman kaupunginhallitukselle.

Riskit, talous ja henkilöstö

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Talouden tasapainotilan saavuttamien sote-uudistuksen jälkeisessä toimintaympäristössä	Kaupunkistrategiaan perustuva pitkäjänteinen ja tavoitteellinen toiminta, palvelutarpeeseen perustuvat investoinnit, kustannustehokkaat toiminnot ja päätöksentekojärjestelmä, tiivis yhteistyö konserni-	 SUURI

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
	yhtiöiden kanssa. Tiivis edunvalvonta valtion suuntaan mm. valtionosuuksien ja verouudistusten valmistelussa.	
Toimintaympäristön nopea muutos (sote-uudistus, Ukrainan sota, TE2024 -uudistus, inflaatiokehitys, korkoympäristön kehitys, palkkaratkaisut jne.)	Strategiaan perustuva pitkäjänteinen toiminta kaupungin tavoitteiden toteuttamiseksi, jossa huomioidaan toimintaympäristön oletettu kehitys. Tilannekuvan aktiivisen päivityksen kautta toiminnan tavoitteita tulee voida arvioida uudelleen ja tarvittaessa korjata valittua suuntaa.	 KOHTA-LAINEN
Organisaation osaamisen ja henkilöstöressurssin varmistaminen nopeasti muuttuvien tarpeiden mukaisesti (lainsäädännön vaatimukset, toimintaympäristön vaatimukset, eläköityminen, luonnollinen vaihtuvuus, kuntasektorin vetovoima)	Työntantajamielikuvaan panostaminen, Varkauden kaupungin vetovoiman kehittäminen, koulutusmahdollisuuksien tarjoaminen, työelämän ja vapaa-ajan yhteensovittamiseen tähtäävät toimet, johdon ja esihenkilötyön osaamiseen panostaminen.	 KOHTA-LAINEN

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	1 352 307	366 709	259 510	410 000	410 000
Kulut	-2 772 861	-4 929 994	-4 742 117	-4 587 117	-4 562 117
Toimintakate	-1 420 554	-4 563 285	-4 482 607	-4 177 117	-4 152 117
Suunnitelman muk. poistot	-6 283	-6 283	-6 283	-6 283	-6 283
Tilikauden tulos	-1 426 838	-4 569 568	-4 488 890	-4 183 400	-4 158 400

Vuoden 2024 osalta Navitas Kehitys Oy:n toiminta palaa kokonaan kaupungin palvelusopimuksen kautta rahoitettavaksi (Call Waves Oy:n myyntituotoilla rahoitettava osuus vuonna 2023 oli 363 125 euroa, jonka lisäksi kaupungin rahoitusosuus oli 340 375 euroa). Vuoden 2024 määrärahavaraus on 566 100 euroa, jonka lisäksi hankkeiden kuntarahoitus on 180 000 euroa, yhteensä 746 100 euroa. Vuosien 2021-2023 aikana Navitas Kehityksen toiminta on rahoitettu pääasiassa Call Waves Oy:n myynnistä saaduilla varoilla.

Työmarkkinatuen kuntaosuus 1,8 M€ siirtyi vuonna 2023 sosiaali- ja terveystoimen määrärahoista kaupunginhallituksen määrärahoihin. Vuoden 2024 osalle työmarkkinatuen kuntaosuuteen esitetään 1,6 M€:n määrärahaa.

Osamäärärahat:

Jäsenyydet

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	0	0	
Kulut	-337 249	-377 000	-335 000
Toimintakate	-337 249	-377 000	-335 000
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-337 249	-377 000	-335 000

Avustaminen
TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	0	0	0
Kulut	-636 050	-700 000	-605 000
Toimintakate	-636 050	-700 000	-605 000
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-636 050	-700 000	-605 000

Avustusten osalta on linjattu osana talouden tasapainottamista, että vuoden 2024 osalta avustummäärärahoja pienennetään 50 000 €, vuonna 2025 edelleen 25 000 € ja vielä vuonna 2026 25 000€. Käytännössä tämä tarkoittaa nykyisten kumppanuussopimusten tason pienentämistä ja/tai sopimusten vähentämistä merkittävästi sekä toiminta-avustusten määrän vähentämistä.

Kaupunginjohtajan esitys toimijakohtaisista avustummäärärahoavaruuksista vuodelle 2024:

Voimassa oleviin sopimuksiin perustuvina: Varkauden teatteri 500 000 €, Kangaslammin kyläyhdistys 5 000 €, Harjurannan kyläyhdistys 4 000 €, Viljolahden kyläyhdistys 4000 €, Warkaus-Seura 4000 €, Warkaus-soikoon 10 000 €.

Uusina: Warkauden nuorkauppakamari (Savon Sampo tapahtuma 13.-14.4.2024) 10 000 €.

Toimikunnat
TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	0	0	0
Kulut	-22 435	-23 030	-23 300
Toimintakate	-22 435	-23 030	-23 300
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-22 435	-23 030	-23 300

6.1.4.1 Elinvoiman edistäminen

Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja, kaupunginhallitus, elinvoimajaosto, Navitas Kehitys Oy:n toimitusjohtaja sekä yhtiön hallitus

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Kaupunginhallituksen alainen elinvoimajaosto vastaa muun muassa kaupungin yleisestä kehittämistä, elinvoimahankkeiden valmistelusta, työllisyyspalveluista sekä kaupunkimarkkinoinnista. Elinvoimajaosto päättää myös kaupungin tapahtuma- ja kohdeavustuksista ja päättää rakennustonttien ja muiden alueiden hinnoittelusta.

Elinvoiman edistämisen tavoitteena on toimia aktiivisesti edunvalvonnassa, imagon ja elinvoimaisuuden edistämässä sekä varmistaa kaupunkistrategian toteutuminen omalta osaltaan. Elinvoimatyötä tehdään yhteistyöverkostossa, johon kuuluu kaupungin toiminnan lisäksi muun muassa alueen yritykset, elinkeinoelämä, järjestökenttä, konserniyhtiöt, maakuntaliitto, Wäläky Keski-Savon Uusyrittäjäkeskus sekä Mansikka leader.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Keski-Savon yhteisen työllisyysalueen toiminnan valmistelu.	TE2024 uudistuksen aikataulun mukainen eteneminen sekä päättöksenteko.	Keski-Savon työllisyysalueen toiminnan valmistelu etenee uudistuksen tavoiteaikataulun mukaisesti.
Strategian mukaisten asunto- ja yrityskaavojen edistäminen kaavoituksen keinoin.	Vireillä ja valmistelussa olevien kaavojen määrä, tonttivarannon kehitys (asumisen, vapaa-ajanasuminen, yritystontit).	Konnansalon, Kopolanniemen sekä muiden asumista, yritystoimintaa ja elinvoimaa tukevien kaavojen edistäminen.
Osaavan työvoiman saatavuuden parantaminen.	Oppilaitosten aloituspaikat, oppisopimuskoulutukset, rekrytointikampanjat, muuntokoulutukset.	Koulutusmahdollisuuksien ja uusien koulutusavauksien edistäminen, oppilaitosyhteistyön tiivistäminen, Sakkyn ja Savonian kampuksen kehittäminen yhteistyössä oppilaitosten kanssa, oppilasasumisen kehittämisen Wartalo Kodit Oy:n kanssa, kansainvälisten rekrytointipolkujen avaaminen ja juurruttaminen, Ukrainan tilapäisen suojelun henkilöiden työelämävalmiuksien kehittäminen erityisesti kielitaidon osalta.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	60	0	
Kulut	-203 113	-398 935	-846 590
Toimintakate	-203 053	-398 935	-846 590
Suunnitelman muk. poistot	-6 283	-6 283	-6 283
Tilikauden tulos	-209 337	-405 218	-852 873

Navitas Kehitys Oy:n ostopalveluerittely:
NAVITAS KEHITYS OY OSTOPALVELUT

Varkauden kaupungin ostopalvelut / kuntarahan osuus

Vuosi 2024

MENOSSA OLEVAT JA VUONNA 2024 JATKUVAT HANKKEET	€
Pohjois-Savon Energiaklusteri	8 465
Kiertotaloudelle uutta kasvua Pohjois-Savoon (KiertoKasvu)	8 071
Seudullisen ilmastotyön juurruttaminen Pohjois-Savoon (SISU)	6 644
TechSavo - PK-yritysten kestävä kasvu ja uudistuminen	13 258
PAPUa Matkailuun - matkailijan palvelupolku Keski-Savossa	15 204
LakeSaimaa 2.0	5 000
Business Center toiminta (jatko)	5 000
VANHAT HANKKEET YHTEENSÄ	61 642

Rahoitettavat hankkeet, joissa ei toteutusta.

UUDET VUONNA 2024 ALKAVAT HANKKEET	€
Pohjois-Savon Energia Master Plan	0
Sujuvasti Savoon - Aseutautumispalvelujen kehittämishanke	16 251
Kivijalka 2.0 - Pienrytitys kehityspolulla	6 329
Jatkis Pohjois-Savon yritysten omistajanvaihdosten edistäminen osana ilmastokestävää taloutta ja työllisyyttä	3 950
UUDET HANKKEET YHTEENSÄ	26 530

Kuntarahaosuudet haetaan Pohjois-Savon liiton maakuntarahastosta.

Rahoitettavat hankkeet, joissa ei toteutusta.

Kaikki hankkeet yhteensä	88 172
Varkauden kuntaraha hankkeisiin vuodelle 2024 yhteensä	180 000
VARAUS VUONNA 2024 KÄYNNISTYVILLE UUSILLE HANKKEILLE	91 828

MUUT PALVELUT	€
Matkailu (sisältäen markkinoinnin)	100 000
Kaupunkikeskustan kehittäminen	45 000
Yrityspalvelut (sis. Joroisten ostopalvelu)	285 000
Hallinto, talous, viestintä, toimitilat, yleiskulut	205 500
YHTEENSÄ	635 500

69 400 Joroisten ostopalvelun osuus

566 100 Varkauden kaupungin sopimus

VARKAUDEN KAUPUNKI YHTEENSÄ (sisältää kuntarahan)	746 100	566 100,00 € Kaupungin sopimuksen mukainen rahoitus
		180 000 Hankkeiden kuntaraha
		746 100,00 € Varkauden osuus yhteensä vuonna 2024

6.1.4.2 Vanhusneuvosto

Kuntalain luvun 5 § 27 mukaan ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vanhusneuvosto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.

Vanhusneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden vanhusneuvoston tehtävät ulottuvat kaikkiin niihin tehtäviin, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, elinolosuhteiden ja palvelujen kannalta. Tällaisia tehtäviä on mm. ympäristön ja julkisten tilojen suunnitteluun vaikuttaminen, ikääntyneiden selviytymisen edistäminen kulttuuri- ja harrastustoiminnassa sekä eri palveluista ja niiden saatavuudesta tiedottaminen ikäihmisille. Lisäksi vanhusneuvoston tehtävänä on seurata ja vaikuttaa päätöksiin, jotka koskevat vanhusväestöä. Tarvittaessa vanhusneuvosto tekee esityksiä tähän liittyen.

Vanhusneuvosto toimii aktiivisesti ikäihmisten, järjestöjen, hallintokuntien, lautakuntien sekä hyvinvointialueen ikäneuvoston ja alueellisten vanhusneuvostojen kanssa lisäten eri toimijoiden välistä yhteistoimintaa ja tiedonkulkua edistäen ikääntyneiden mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa julkiseen päätöksentekoon.

Varkauden vanhusneuvosto toimii aktiivisesti seuraavan eteläisen alueen neuvostotapaamisen järjestämisessä Varkaudessa keväällä 2024.

Varkauden vanhusneuvosto toteuttaa toiminnassaan Varkauden kaupungin yhteisesti hyväksyttyä kaupunkistrategiaa: "Välitä, vaikuta, viihdy" ikääntyneiden osallisuuden, yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Vuosittain ikäihmisille toteutettava kysely (esim. maalaismarkkinoilla), tulosten arviointi ja siitä johdettavat toimenpiteet	Kyselyyn vastanneiden määrä (vuonna 2023 maalaismarkkinoilla 70 henkilöä ja Apua arkeen- messuilla 31)	Tavoitettujen ikäihmisten määrä 100
Yhteistoiminnan edistäminen ikäihmisten kanssa	Tapahtumien määrä	Vähintään yhden ikäihmisille suunnatun tapahtuman järjestäminen tai osajärjestäminen

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	0	0	0
Kulut	-4 783	-4 000	-4 380
Toimintakate	-4 783	-4 000	-4 380
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-4 783	-4 000	-4 380

6.1.4.3 Vammaisneuvosto

Vammaisneuvosto

Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi Kuntalain 5 luvun § 28 mukaan kunnanhallituksen on asetettava vammaisneuvosto. Vammaisneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen. Vammaisilla henkilöillä sekä heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla vammaisneuvostossa riittävä edustus. Kunnanhallituksen on huolehdittava vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä.

Vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden vammaisneuvoston tehtäviä ovat seurata vammaisten näkökulmasta kaupungin eri hallinnon aloilla tapahtuvaa toimintaa, palveluita sekä päätöksentekoa, erityisesti vammaisille tarkoitettujen palveluiden, tukitoimien ja etuuksien järjestämiseksi ja niiden saatavuuden parantamiseksi.

Vammaisneuvostolla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa toiminnan suunnitteluun, seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vammaisneuvosto arvioi olevan merkitystä vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta. Esim. vammaisten palvelutalot.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
<p>Laatia esityksiä ja aloitteita sekä antaa lausuntoja kaupungin eri viranomaisille vammaisia ja pitkäaikaissairaita koskevissa ajankohtaisissa asioissa suunnittelun ja päätöksenteon pohjaksi. Kokouksiin pyydetään eri palvelualueiden viranhaltijoita esittelemään ajankohtaisia asioita ja keskustelemaan neuvoston jäsenten kanssa.</p> <p>Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä heidän läheistensä osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen. Vammaisneuvoston tehtäviin kuuluu huolehtia siitä, että vammaisia ja pitkäaikaissairaita henkilöitä sekä heidän läheisiään kuullaan ja kuunnellaan heitä koskevissa asioissa jo asioiden valmisteluvaiheessa.</p> <p>Kaupungin vammaisneuvosto toimii sanansaattajana vammaisia ja pitkäaikaissairaiden edustavien ryhmien ja Hyvinvointialueen päättäjien välillä. Edistää vammaisten henkilöiden tasa-arvoisat osallistumista, esteettömyyden ja saavuttavuuden sekä seurata YK:n vammaissopimuksen toteutumista Varkauden kaupungissa.</p> <p>Vammaisneuvosto seuraa hyvinvointialueen päätöksentekoa ja palveluiden toteuttamista vammaisten ja pitkäaikaissairaiden näkökulma ja tarpeet huomioiden. Tarpeen mukaan neuvosto ottaa kantaa, tekee esityksiä ja ehdotuksia sekä antaa lausuntoja kohderyhmiä koskevissa asioissa. Esim. erityisryhmien liikunnanohjaaja (Liikuntalaki).</p>	<p>Kohderyhmille vuosittain lähetettävä kysely vammaisjärjestöjen kautta.</p>	<p>Tapaamiset eri vammais- ja omaisjärjestöjen edustajien kanssa sekä vammaisjärjestöjen ajankohtaiset asiat. Hyvinvointialueen ajankohtaisien asioiden tiedottamisen seuraaminen ja niiden saavutettavuus.</p>

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	0	0	0
Kulut	-3 685	-4 000	-4 500
Toimintakate	-3 685	-4 000	-4 500
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-3 685	-4 000	-4 500

6.2 KONSERNIPALVELUT

Tilivelvolliset: Kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja, henkilöstöpäällikkö ja tietohallintojohtaja.

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Konsernipalvelujen toiminta-ajatuksena on luoda kaupungin ylimmälle johdolle, esimiehille, muulle organisaatiolle ja henkilöstölle edellytykset menestykselliseen toimintaan. Tässä tarkoituksessa konsernipalvelut vastaa siitä, että kaupungin strategiset tavoitteet toteutuvat ja että resursseja käytetään tarkoituksenmukaisella tavalla. Konsernipalvelujen tehtävänä on tuottaa tarvittavia hallinto-, talous- ja henkilöstöpalveluja.

Konsernipalvelut vastaavat siitä, että kunnan ylimmillä toimielimillä on hyvät edellytykset työskennellä. Konsernipalvelut tuottavat talouteen liittyvät asiantuntijapalvelut toimialoille ohjaten, ohjeistaen, neuvoen sekä kehittäen taloushallintoa yhdessä toimialojen kanssa. Konsernipalvelujen tehtävänä on tukea kaupunkistrategian mukaisen henkilöstöpolitiikan toimeenpanoa toimialoilla ja konsernissa. Lisäksi se luo hyvät edellytykset kunnan ylimpien toimielinten työskentelylle ja kunnan yleisjohtamiselle. Se tukee kaupungin toimintaa tuottaen asiakaspalvelua ja asian- ja asiakirjahallinnon kokonaisuuden. Konsernipalvelut vastaavat kaupungin markkinoinnista ja viestinnästä sekä brändi-ilmeestä niin ulkoisesti kuin sisäisesti. Tietohallinto toimii yhdessä kaupungin ydintoimintojen kanssa toimivana kokonaisuutena, tuottavat tarvittavat ICT-palvelut sekä koordinoi ja hallinnoi kokonaisarkkitehtuuria. Työllisyyspalvelut toteuttavat valtuuston vuonna 2021 hyväksymää voimassa olevaan työllisyysohjelmaan, sen tavoitteita ja toimenpiteitä.

Kaupungin tarjoamia palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti. Tavoitteena on sähköistää palveluita ja hyödyntää mobiiliteknologiaa mahdollisimman paljon palvelutuotannon kehittämisessä.

Konsernipalveluiden tulosalueille; taloushallinto, henkilöstöhallinto ja hallintopalvelut määrittellään yhteiset strategian mukaiset tavoitteet ja mittarit.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Työllisyyden edistäminen	Työttömyysaste	Työttömyysaste laskee v. 2023 keskimääräisestä 12,7 %:sta (arvio) vuonna 2024 keskimäärin 12,4 %:iin.
	Nuorten työttömien määrä	Nuorten työttömien (17-29 v.) määrä laskee v. 2023 keskimääräisestä 239 työttömästä (arvio) vuonna 2024 keskimäärin 220 työttömään nuoreen.
	Pitkäaikaistyöttömien määrä	
	Aktivointiaste	Pitkäaikaistyöttömien määrä laskee v. 2023 keskimääräisestä 304 työttömästä (arvio) vuonna 2024 keskimäärin 290 henkilöön.
Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksut		

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
		Aktivointiaste pysyy keskimääräisellä 35 % tasolla (arvio) myös vuonna 2024. Työmarkkinatuen kuntaosuudet arvioidaan olevan noin 1,6 M€.
Talous- ja velkaohjauksen sekä asumisneuvonnan saavutettavuus	Talous- ja velkaohjauksessa asiointi (ml. talousneuvola) Asumisneuvonnassa asiointi	Talous- ja velkaohjauspalvelua käyttäneiden henkilöiden määrä 230/vuosi Asumisneuvontapalvelua käyttäneiden henkilöiden määrä 85/vuosi
Maahanmuuttajien kotoutuminen	Ulkomaalaisten työnhakijoiden aktivointiaste	Aktivointiaste keskimäärin 40 %.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	3 239 786	2 840 145	2 871 148	2 870 000	2 870 000
Kulut	-5 572 517	-6 027 498	-5 946 609	-5 976 056	-5 946 056
Toimintakate	-2 332 731	-3 187 353	-3 075 461	-3 106 056	-3 076 056
Suunnitelman muk. poistot	-160 714	-88 808	-110 081	-110 987	-135 587
Tilikauden tulos	-2 493 445	-3 276 161	-3 185 542	-3 217 043	-3 211 643

6.2.1 Taluspalvelut

Tilivelvolliset: talusjohtaja

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Taloushallinnon tärkeimpiä tehtäviä ovat:

- 1) hoitaa kaupungin kokonaistaloutta kuntalain ja kirjanpitolain sekä kirjanpitolautakunnan ohjeistusten ja suositusten mukaisesti,
- 2) vastata kaupungin kokonaistalouden suunnittelusta, seurannasta ja raportoinnista kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle,
- 3) viranomaisraportointi (kuntatietoraportointi Valtiokonttorille)
- 4) hallinnoida kaupungin maksuliikennettä ja rahoitusta mm. lainojen hallinta, maksuvalmius
- 5) ohjata ja ohjeistaa sekä neuvoa ja kouluttaa toimialojen esimiehiä talousasioissa,
- 6) laatia vuosittain kaupungin talousarvio, tilinpäätös sekä konsernitilinpäätös,
- 7) ohjeistaa konserniyhteisöjen talousraportointi ja raportoida tiedot kaupungin raportoinnin yhteydessä,
- 8) vastata taloushallinnon sovellusohjelmistojen ajanmukaisuudesta ja toimia pääkäyttäjänä osalle ohjelmistoja,
- 9) kehittää taloushallinnon prosesseja ja toimintoja,
- 10) vastata ulkoistetun taloushallinnon valvonnasta ja laadusta.

Toiminnallisena ympäristön muutoksena on, että kaupungin kirjanpidon, osto- ja myyntireskontran sekä maksuliikennepalvelut on tuottanut 1.1.2023 alkaen kaupungin uusi tytäryhtiö Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy. Talusjohtaja toimii oman toimensa ohella toimitusjohtajana.

Ympäristön taloudellisena muutoksena on, että vuoteen 2024 mentäessä valtionosuuksien määrä alenee olennaisesti, korot ovat pysymässä korkealla tasolla ja inflaatio on edelleen korkealla tasolla. Nämä yhdessä tuovat painetta kaupungin taloudelle. Taloushallinnon resurssit ovat kolme henkilötyövuotta. Resurssi on oikeassa suhteessa tehtäviin tömmääriin verrattuna.

Vuoden 2024 yhtenä toiminnallisena tavoitteena on talousarvioprosessin ja raportoinnin uudistaminen huomioiden kaupungin uusi strategia (Välitä-Vaikuta-Viihdy, ihan omanlainen), tavoitteena yleisemmät toimialoja koskevat strategiset tavoitteet ja seurantamenetelmät. Lisäksi investointiohjelman uudistaminen siten, että investointimäärärahat esitetään hankeryhmittäin, eikä yksittäisten investointien arvoa esitetä talousarviossa. Investointiohjelma olisi sitova valtuuston nähden hankeryhmittäin.

Taloussuunnittelun järjestelmien uudistaminen (Targetor) huomioiden toiminnan supistuminen.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	7 828	0	35 000
Kulut	-342 161	-388 514	-344 746
Toimintakate	-334 333	-388 514	-309 746
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-334 333	-388 514	-309 746

6.2.2 Henkilöstöpalvelut

Tilivelvolliset: Henkilöstöpäällikkö

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Henkilöstöpalvelut on yksi keskeinen tukitoiminto toimialoille sekä esihenkilöille. Henkilöstöpalvelut vastaa henkilöstöpoliittisten linjausten valmistelusta ja toimeenpanosta sekä kaupungin henkilöstöhallinnosta ja sen kehittämistä. Tuemme ja autamme käytännön tilanteissa sekä tiedotamme kaupunkikonsernia kunta-alan ajankohtaisista virka- ja työsuhteasioista.

Henkilöstöpalvelut toimivat vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä johtoryhmän, esihenkilöiden, työterveyshuollon, työsuojeluvaltuutettujen, luottamushenkilöiden, markkinointi- ja viestintätiimin sekä Wakaus Keski-Savon Tilipalvelu Oy:n palkkahallinnon sekä monien muiden ulkoisten asiantuntijoiden kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehdään lähikuntien HR-yksiköiden sekä Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n kanssa.

Talousarviovuoden 2024 painopisteenä on toiminnan sujuvoittaminen ohjeistusten, käytäntöjen ja prosessien tarkastelulla ja yhdenmukaistamisella:

- rekrytointiprosessi kokonaisuutenaan
- työkykyä edistävät prosessit
- esihenkilöiden virka- ja työsuhteosaaminen

Toinen painopiste on Varkauden kaupungin työnantajamielikuva sekä laajemmin työnantajamielikuva kuntatyönantajana. Työnantajamielikuvan kirkastaminen liittyy myös TE24 -uudistukseen ja valtiolta kunnalta siirtyvien henkilöiden halukkuuteen työllistyä kuntatyöntantajan palvelukseen. Ensimmäiseen painopisteeseen panostaminen parantaa myös toista painopistealuetta.

TE24 -uudistus eli työllisyyspalveluiden siirtyminen valtiolta kunnille, ja erityisesti henkilöstön siirtymiseen liittyvät asiat, tulevat olemaan henkilöstöpalveluiden agendalla vuonna 2024.

Työterveyshuollon palvelua laajennetaan koskemaan akuuttivastaanottoa vuoden 2024 alusta. Tällä pyritään parantamaan työntekijöiden työhyvinvointia, nopeuttamaan hoitoon pääsyä ja sitä kautta vähentämään sairauspoissaolopäivien ja niistä aiheutuvien kustannusten määrää. Laajentaminen akuuttivastaanottoon mahdollistaa myös chat-palvelun käyttöönoton, joka myös osaltaan nopeuttaa työntekijän hoidon piiriin pääsyä. Työterveyshuollon sisällöllä on merkitystä myös kaupungin työnantajamielikuvaan. Palvelun laajentaminen vastaa myös syksyllä 2023 työntekijöille lähetetyssä työterveyspalveluihin liittyvässä kyselyssä esiin nousseisiin epäkohtiin. Työterveyshuollon arvio kustannusten noususta palvelun laajentumisen myötä on noin 7%; vuoden 2023 palveluhinnaston mukaisesti n. 21 000 €. Kustannukset jakautuvat toimialoille palvelun käyttämisen mukaisesti.

Vuonna 2024 selvitetään myös Aino Health työkykyjohtamis -järjestelmän käyttöönottamista. Tavoitteena työhyvinvoinnin ja tuottavuuden lisääminen sekä sairauspoissaolojen ja ennenaikaisen eläköitymisen riskin vähentäminen.

Uutena henkilöstöetuna Varkauden kaupungin henkilöstölle tarjotaan tuloverolain 64 § 4 momentin työsuohdepolkupyöräetua. Polkupyöräetu on vuonna 2021 voimaan astuneen veroedun mukaisesti verovapaata 100 € kuukaudessa ja 1200 € vuodessa henkilöä kohden. Polkupyöräedun hyödyntäminen edellyttää, että työnantaja tekee ensin yhteistyösopimuksen valitsemansa palveluntarjoajan kanssa. Polkupyörän vuokra peritään työntekijän palkasta, jolloin työntekijä tekee hankintahetkellä leasing-sopimuksen liikkeen kanssa. Osana palkkaa, etu pienentää työntekijän bruttopalkkaa 100 €/kk (1200 €/vuosi).

Työnantajan kustannukseksi jää kuukausittainen käsittelymaksu (n. 15 €/kk/sopimus). Palveluntuottajien arvion mukaan noin 10-15 % työntekijöistä ottaa edun käyttöönsä, jolloin työnantajalle jäävä kustannus on noin 12 000 - 17 000 € vuodessa.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	3 538		
Kulut	-958 495	-622 786	-692 706
Toimintakate	-954 957	-622 786	-692 706
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-954 957	-622 786	-692 706

6.2.3 Työllisyysyksikkö

Tilivelvolliset: Hallintojohtaja

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Työllisyyspalveluiden kokonaisuuteen sisältyvät kaupungin työllisyyspalvelut, nuorten Ohjaamo, talous- ja velkaohjaus, maahanmuuttotyö sekä uutena asumisneuvonta. Näiden lisäksi samoissa tiloissa toimii Varkauden seudun TYP:n (työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu) Varkauden palvelupiste.

Vuoden 2024 tavoitteet pohjautuvat ensi vuonnakin työllisyyden edistämiseen. Lisäksi tavoitteeksi on asetettu talous- ja velkaohjauksen ja asumisneuvonnan saavutettavuus sekä maahanmuuttajien kotoutuminen.

Tulevan vuoden toiminnan selkeänä pääpainopisteenä on TE24 -uudistuksen valmistelu. Keski-Savon kunnat Joroinen, Leppävirta, Pieksämäki ja Varkaus vastuu-kuntana ovat sopineet yhteisen työllisyysalueen perustamisesta ja toimittaneet 31.10.2023 työ- ja elinkeinoministeriölle hakemuksen yhteisen työllisyysalueen perustamisesta. 22.11.2023 työ- ja elinkeinoministeriö on tiedottanut työllisyysalueiden perustamisesta. Aineiston perusteella Keski-Savon työllisyysalueelle esitetään järjestämislupaa.

Työllisyysalueelle perustetaan vuoden 2024 alussa yhteistoimintasopimuksen mukainen työllisyysaluelautakunta, jolle hallintosäännön määräyksiin toimivalta ja vastuu jatkovalmistelusta siirtyy. Lautakunnassa on järjestämissopimuksen mukaisesti edustajat kustakin kunnasta (Varkaus 3, Pieksämäki 3, Leppävirta 2 ja Joroinen 2). Lautakunnan toiminnan käynnistymiseen saakka saakka työllisyysalueen valmistelua koordinoi kuntien nimeämä yhteinen ohjausryhmä, jossa on kolme edustajaa kustakin jäsenkunnasta. Ohjausryhmän alainen operatiivinen valmistelu koordinoidaan perustettavien työryhmien kautta, jotka omilla vastuualueillaan edistävät työllisyysalueen valmistelua. Keski-Savon alueen valmistelua tehdään kuntien ja TE-palveluiden tiiviinä yhteistyönä. Lisäksi valmisteluun kytkeytyvät tiiviisti myös mm. ELY-keskus, KEHA-keskus, KELA, koulutusorganisaatiot, elinkeinoelämän edustajia sekä muita työllisyysalueita.

Nuorten Ohjaamo sekä TYP-palvelu kytkeytyvät vahvasti tulevaan uudistukseen. Nämä palvelut yhdentyvät jatkossa monialaisten palveluiden kokonaisuudeksi. Tämän kautta nuorten palvelut tulevat vahvemmin näkyväksi myös valtakunnallisestikin.

Myös Koto-laki uudistuu. Kotoutuslain kokonaisuudistuksen (KOTO24) tavoitteena on muun muassa vahvistaa työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttaneiden kotoutumista, selkeyttää vastuita eri toimijatahojen välillä ja vahvistaa sekä monialaista yhteistyötä että yhteistyötä järjestöjen ja työnantajien kanssa. Koto-lain uudistukseen sisältyy mm. kunnan velvollisuus järjestää matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluja kaikille kunnan maahanmuuttaneille. Uudistettu kotoutuslaki tulee voimaan 1.1.2025, eli yhtä aikaa TE-palvelujen uudistuksen kanssa.

Tukityöllistämisen määrä pidetään ensi vuonna vuoden 2023 tasolla, eli 32 htv:ssa. Rekrytuista luovutaan ainakin tässä vaiheessa. Niille ei ole ollut kysyntää.

Vuonna 2024 ei työllisyyspalveluilla ole omia hankkeita, mutta olemme kuntaosuudella mukana Elävä-säätiön Toimiva-hankkeessa. Vuoden 2024 aikana on tarkoitus käynnistää myös ulkomaalaisten asettautumiseen tähtäävä hanke. Tässä päävastuu on Navitas yrityspalveluilla, mutta olemme kumppanina mukana. Osallistumme perinteisesti myös kevään Hurraa Ura -tapahtumaan.

Koululaisten ja opiskelijoiden kesätyöllistämässä olemme huomioineet kysynnän sekä toteuman ja suunnitelleet taas seuraavan vuoden kokonaisuuden tältä pohjalta. Kaupungille työllistettävien määrä on ennallaan, mutta palkkoja on hieman nostettu. Kesätyötuissa on varauduttu hieman tämän vuotista suurempiin määriin. Kesäyrittäjyyden osalta varaudumme edelleen vuoden 2023 kysyntää vastaavaan määrään.

Maahanmuuttotyön palveluissa tavoitteena on kaupunkiin muuttaneiden hyvä ja kattava kotoutuminen. Mahdollisimman nopea työllistyminen tai hakeutuminen opintoihin ovat ensisijaisia. Nämä tukevat kotoutumista vaikuttavimmin. Kaupungin maahanmuuttotyö kattaa kaiken maahanmuuton, tulossyystä tai kansallisuudesta riippumatta. Ukrainan pakolaisten osalta tulevan suunnittelu on ollut kokonaisuudessaan hyvin epävarmaa, koska tulevaa suuntaa ei kukaan tiedä: kuinka moni hakee kuntapaikkaa ja moniko jää Varkauteen vai hakeutuuko muille paikkakunnille. Myös tuleva Koto-uudistus (2025) tulee muokkaamaan kokonaisuutta.

Talous- ja velkaohjaus saa rinnalleen ARA-rahoituksen tuella asumisneuvonnan. Palvelu on määräaikainen vuoden 2024 loppuun. Jatkoa arvioidaan sekä palvelutarpeen että jatkorahoitusmahdollisuuden mukaan.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	59 365	609 458	622 815
Kulut	-492 434	-1 484 759	-1 803 771
Toimintakate	-433 069	-875 301	-1 180 956
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-433 069	-875 301	-1 180 956

Talouden kehitys

Suurimman muutoksen työllisyyspalveluiden talouteen tuovat uudet, vuonna 2023 käynnistetyt palvelut ja niihin liittyneet rekrytoinnit: Syksyn 2023 aikana maahanmuuttotyöhön on palkattu 2 kotoutumisohjaajaa sekä asumisneuvoja. Asumisneuvontaa rahoittaa ARA. Vuodelle 2023 tuki on 80% ja samaa tukea tavoitellaan myös vuodelle 2024. Elokuussa 2023 päättyneen Voke-hankkeen toiminta jatkuu, mutta omana toimintana. Tässä jatkaa yksi työntekijä. Nämä kaikki uudet työsuhteet ovat määräaikaista vuoden 2024 loppuun saakka.

Suurin epävarmuus talouden osalta syntyy maahanmuuttotyössä, koska tilanne maahanmuuttaneiden, etenkin ukrainalaisten osalta on epävarma - ei ole tietoa kuinka moni ukrainalainen hakee kuntapaikkaa ja mikä kaupungissa olevien ja/tai tänne jäävien palvelutarve tulee olemaan. Tämä tuo mahdollista epätarkkuutta sekä kuluihin että myös kuluja kompensoiviin valtiolta tuleviin korvauksiin.

6.2.4 Hallintopalvelut

Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja, hallintojohtaja ja henkilöstöpäällikkö

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Vastuualueen keskeiset prosessit ovat päätöksenteon valmistelu ja täytäntöönpano, juridinen asiantuntemus, tietohallinnon suunnittelu ja koordinointi sekä arkistotoimi.

Hallintopalveluiden tehtävänä on luoda hyvät edellytykset kunnan ylimpien toimielinten työskentelylle ja kunnan yleisjohtamiselle. Hallintopalvelut tukevat kaupungin toimintaa tuottaen asiakaspalvelua sekä asian- ja asiakirjahallinnan kokonaisuuden. Lisäksi huolehditaan kaupungintalon aulapalvelusta. Hallintopalveluiden osana toimii myös markkinointi- ja viestintätiimi, joka koordinoi viestintää ja markkinointia kaupunkitasolla ja tukee toimialoja viestinnän ja markkinoinnin käytännön toteutuksessa.

Hallintopalveluiden on osattava ennakoida toimintaympäristön tulevia muutoksia, jotta niihin voidaan reagoida hallitusti, oikealla tavalla ja jotta muutoksiin voidaan valmistautua ajoissa.

Alkuvuoden 2024 osalta hallintopalveluissa korostuu vaalien järjestäminen – ensin tammi-helmikuussa presidentinvaali ja sitten toukokuussa europarlamenttivaalit. Presidentinvaali on työmäärällisesti varsin suuri huomioiden muihin vaaleihin verrattuna varsin korkea äänestysprosentti ja vaalin mahdolliset kaksi kierrosta. Europarlamenttivaaleissa äänestysaktiivisuus on jäänyt muihin vaaleihin verrattuna varsin alhaiseksi. Äänestysaktiivisuuden lisäämiseksi selvitetään ja kokeillaan uusia ja innovatiivisia tapoja (esim. tekstiviestikampanja ja muu viestintä), huomioiden muun muassa nuoret, vähemmistöt ja muita heikommassa asemassa olevat väestöryhmät.

Syksyllä käynnistetään asianhallintajärjestelmän päivittämistarpeiden ja mahdollisuuksien kartoittaminen, jonka tavoitteena tehostaa hallinnollista työtä konsernipalveluissa ja toimialoilla.

Markkinointi- ja viestintätiimi huolehtii kaupungin ulkoisten ja sisäisten viestimien toiminnasta sekä huolehtii kaupunkimarkkinoinnista kaupunginhallituksen hyväksymien linjausten sekä niistä johdettavien ohjelman ja ohjeiden mukaisesti. Toiminnassa painottuu yhä enemmän suunnitelmallinen ja tavoitteellinen yhteistyö Navitas Kehityksen, kaupunkikonsernin ja koko kaupunkiyhteisön toimijoiden kanssa ja kesken.

TALOUS

Tuloarvot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	1 816 181	1 369 548	1 303 476
Kulut	-2 426 554	-2 403 931	-2 195 529
Toimintakate	-610 373	-1 034 383	-892 053
Suunnitelman muk. poistot	-160 714	-88 808	-110 081
Tilikauden tulos	-771 086	-1 123 191	-1 002 134

Talosluvuissa on mukana tietohallinto, jonka huomiot ovat omana kohtanaan.

Viestinnän ja markkinoinnin käytännön toteutus

Kaupungin viestintää johtavat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Kaupunginhallitus hyväksyy markkinoinnin ja viestinnän periaatteet.

Elinvoimajaosto linjaa kaupunkikonsernin viestinnän tavoitteita kaupunkistrategian tavoitteiden suunnassa, seuraa ja arvioi niiden toteutumista ja antaa palautetta toimivalle johdolle.

Johtoryhmä johtaa viestintää koko kaupungin tasolla, konkretisoi siihen liittyviä operatiivisia tavoitteita ja arvioi niiden toteutumista soveltuvien indikaattoreiden mukaisesti säännöllisesti. Toimialajohtajat ja palvelualuepäälliköt sparraavat omia esihenkilöalaisiaan viestinnässä ja markkinoinnissa ja omalla esimerkillään korostavat viestinnän merkitystä.

Esihenkilöt ovat viestinnän avainhenkilöitä, joiden toiminnassa korostuvat kasvokkain viestintä, läsnäolo ja vuorovaikutus. Heillä on merkittävä rooli luottamuksen, motivaation, sitoutumisen, luovuuden ja omaa organisaatiota koskevien mielikuvien syntymisessä. He toimivat työnantajan edustajina ja siten rakentavat ja välittävät työnantajakuvaa henkilöstölleen. Toimiessaan ruohonjuuritasolla palvelutuotannon arjessa esihenkilöt luovat mielikuvaa Varkauden kaupungista myös asiakkaille ja kuntalaisille.

Viestintäverkko on rakennettu työntekijöistä, jotka hoitavat käytännön viestinnän valittuihin kanaviin ja myös ylläpitävät osaamistaan. Toimivat esihenkilöiden ”viestintäassistentteina” eli mm. yhteyshenkilöinä markkinointi- ja viestintätiimin sekä työyksikön välillä. Esihenkilöiden vastuulla on varmistaa resurssit ja asettaa tavoitteet viestintäverkkolaisille sekä arvioida niiden toteutumista osana suorituksen johtamista.

Konsernipalveluissa toimiva markkinointi- ja viestintätiimi toimii sisäisenä asiantuntijakumppanina. Tiimi suunnittelee ja toteuttaa markkinointiin ja viestintään liittyviä kokonaisuuksia, kampanjoita ja toimenpiteitä yhdessä toimialojen ja sidosryhmien kanssa.

Kuntalaisilla on erilaiset valmiudet ja mahdollisuudet seurata eri viestintävälineitä. Viestintä on monikanavaista, suunnitelmallista ja samanaikaista. Viestintäkanavat valitaan kohderyhmittäin. Markkinoinnin ja viestinnän kohderyhmät jaetaan kaupungin sisäisiin, ulkoihin ja organisaation sisäisiin. Kaupungin sisäisiä kohderyhmiä ovat mm. asukkaat, alueen yritykset, järjestöt, seurakunnat ja yhdistykset. Ulkoisia kohderyhmiä ovat vetovoima Varkauden ulkopuolelta, kuten uudet asukkaat, matkailijat ja investorit. Organisaation sisäisiä ovat henkilöstö ja luottamushenkilöt.

Varkauden markkinointi ja viestintä perustuu yhdessä eri toimijoiden kanssa rakennettuun vuosikelloon, joka kertoo viestinnän vastuutahoille, millä pääteemoilla olemme esillä vuoden kuluessa, säännöllisesti ja systemaattisesti. Kun viestintä on suunniteltua ja kaupunkistrategian sekä organisaation tavoitteiden mukaista, se on tehokasta ja vaikuttavaa.

6.2.5 Tietohallintopalvelut

Tilivelvolliset: Tietohallintojohtaja

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Vapaa teksti; toiminnan kuvaus / toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella/ toiminnan painopisteet

Tietohallinnon henkilöresurssi pieneni 2htv vuonna 2023 hyvinvointialueuudistuksen myötä. Hyvinvointialueuudistus toteutui tietojärjestelmämielessä pitkälti vuoden 2023 aikana, mutta ei yhdessä yössä. Vuoden 2023 siirtymäajan palveluista tuloutui tietohallintoon myös tuloja, jotka jäävät pois vuoden 2024 ulkopuolisista tuloista. Kaupungin omistamien valokuitujen vuokraus hyvinvointialueelle kuitenkin jatkuu toistaiseksi myös vuoden 2024 aikana, mutta näistä saatavat tulot ovat kokonaisuuteen nähden pieniä.

Vuonna 2024 käydään läpi tietohallintopalvelusopimuksen laajentamismahdollisuudet tietohallinnon asiakkaan kanssa. Läpikäynnissä selvitetään kumppanuuden laajentaminen konesalipalveluihin, jossa voisi olla synergiaetuja asiakkaalle ja mahdollista pientä lisätulovirtaa tietohallintoon.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	1 689 017	1 261 798	1 187 951
Kulut	-1 549 400	-1 224 361	-1 062 471
Toimintakate	139 617	37 437	125 480
Suunnitelman muk. poistot	-139 617	-86 278	-100 000
Tilikauden tulos	0	-48 841	25 480

Tietohallinnon henkilöresurssit jatkavat alustavan arvion mukaan vähenemistä yhden henkilötuovuoden verran vuonna 2024. Mikäli vähennys toteutuu, se toteutuu luonnollisen poistuman kautta. Vähenemisen jälkeen tietohallinnossa on 7htv edestä omaa henkilöstöä. Tietohallinto jatkaa edelleen tukiyöllistämistä.

Vuoden 2023 lopulla aloitetut säästötoimet alkavat näkyä vuoden 2024 tuloksessa. Näitä ovat mm. tietoliikenteen ja palomuuripalvelujen kilpailutus, sekä fonecta totaali palvelusta luopuminen, jotka yhdessä tuovat n. 41 t€ vuotuisen säästön tietohallinnon kustannuksiin. Tietohallinto odottaa myös leasing kustannusten pienenevän edellisvuodesta.

6.2.6 Tukipalvelut

Tilivelvolliset: henkilöstöjohtaja ja talusjohtaja

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Kaupungin kirjanpito-, maksuliikenne- ja palkkalaskentapalvelut on ollut ulkoistettuna 1.6.2013 alkaen Kunnan Taitoa Oy:lle. Kunnan Taitoa Oy:n ja Kunta Pro Oy:n fuusioituttua yhtiön nimi on 1.5.2019 alkaen ollut Sarastia Oy. Alkuvuoden 2022 aikana selvitettiin tukipalvelujen uudelleen tuottamisvaihtoehtoja, huomioiden hyvinvointialueiden aloituksen jälkeinen talous- ja palkkahallinnon volyymimuutokset.

Kaupunki irtisanoi kaupunginhallituksen 14.2.2021 § 52 päätöksen mukaisesti 21.3.2017 allekirjoitetun Sarastia Oy:n ja kaupungin välisen talous- ja palkkahallinnon tukipalvelujen palvelusopimuksen, päättyväksi 31.12.2022 lukien. Samalla ilmoituksella päättyivät myös kaupungin palvelusopimukseen sisältyneet tytäryhteisöjä koskevat palvelusopimukset, Keski-Savon Vesi Oy, Keski-Savon Jätehuolto Ilky ja Wartalo Kodit Oy

Kaupunginhallituksen päätöksellä 14.3.2022 § 81 päätettiin perustaa uusi tytäryhtiö tuottamaan kaupungin, Keski-Savon Vesi Oy ja Keski-Savon Jätehuolto Ilky talous- ja palkkahallinnon tukipalvelut 1.1.2023 alkaen. Wartalo Kodit Oy on jatkanut toistaiseksi Sarastia Oy:n tukipalvelujen ostoa uudella erillisellä sopimuksella. Uuden yhtiön ICT-hankinnat päätettiin kaupunginhallituksessa 14.3.2022 § 82. Sovellusohjelmistojen (Kuntamalli, Populus ja Rondo) osalta yhteistyö CGI Oyj:n kanssa jatkuu suoraan, kun Sarastia Oy jää välistä pois.

Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy rekisteröitiin 13.10.2022 ja henkilöstö rekrytoitiin syys-lokakuun aikana. Yhtiöön palkattiin yhteensä 7 työntekijää, joista 2 siirtyi kaupungin palveluksesta ja 5 uutta työntekijää rekrytoitiin. Syksyllä 2023 on päätetty lisätä henkilöstövahvuutta yhdellä henkilötyövuodella, jolla varaudutaan yhtiön kasvustrategian toteuttamiseen ja uusien konserniyhtiöiden palvelemiseen. Talusjohtaja toimii oman virkansa ohella toimitusjohtajana.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	1 352 875	840 000	909 857
Kulut	-1 352 875	-840 000	-909 857
Toimintakate	0	0	0
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	0	0	0

Tukipalvelujen toimintakuluihin sisältyy Wakaus Oy:n palvelumaksut.

6.2.7 Muut palvelut konsernipalvelut (hallinto-, talous- ja henkilöstöpalvelut)

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

TE24-uudistuksen valmisteluun esitetään 300 000 euron määräraha, joka jaetaan toteutuneiden kustannusten perusteella Varkauden, Pieksämäen, Joroisten ja Leppävirran kuntien kesken asukasluvun mukaisessa suhteessa.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024
Tuotot	0	0	168 500
Kulut	0	0	-300 000
Toimintakate	0	0	-131 500
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	0	0	-131 500

6.3 HYVINVOINNIN- JA KASVATUKSEN TOIMIALA

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsenet, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala koostuu viidestä palvelualueesta, jotka ovat hallinto, hyvinvointi ja osallisuus; varhaiskasvatus; perusopetus; hyvinvointipalvelut ja Soisalo-opisto. Soisalo-opisto toimii Varkauden lisäksi Heinävedellä, Joroisissa, Leppävirralla sekä Pieksämäellä. Toimialalla on kaksi lautakuntaa. Kasvun ja oppimisen lautakunnan alaisuuteen kuuluvat varhaiskasvatus ja perusopetus, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan alle kuuluvat hyvinvointipalvelut (kulttuuri- ja tapahtumapalvelut, liikuntapalvelut, kirjastopalvelut, museopalvelut ja nuorisopalvelut) sekä Soisalo-opisto.

Hallinto- hyvinvointi ja osallisuus on lautakuntien yhteinen palvelualue. Hyvinvoinnin ja osallisuuden lisääminen koskettaa koko konsernia. Palveluiden vaikuttavuuden lisäämiseksi on tärkeää, että kiinnitetään erityistä huomiota organisaation kehittämiseen. Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan tehtävä on tuottaa laadukkaita ja asiakaslähtöisiä hyvinvointipalveluita, joilla lisätään alueen elin- ja vetovoimaisuutta sekä parannetaan asukkaiden osallisuutta, viihtyvyyttä ja hyvinvointia.

Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy, terveellisten elintapojen vahvistaminen, turvallista elämää tukevan asuin- ympäristön vahvistuminen sekä hyte-rakenteiden selkiytyminen toimivat keskeisinä painopisteinä. Näillä toimenpiteillä vahvistetaan palveluiden vaikuttavuutta sekä asukkaiden viihtyvyyttä. Päivitetään turvallisuussuunnitelmaa yhdessä yhteistyökumppaneitten kanssa.

Kehitetään toimialan palvelutuotannossa kestävästä kehitystä, kaupunkilaisten osallisuutta, palveluiden tavoitettavuutta sekä turvallisuutta. Toimintaa kehitetään aktiivisesti kaupungin strategian mukaisesti huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Tehdään tiivistä yhteistyötä sidosryhmien ja hyvinvointialueen kanssa yhdyspintojen palveluprosessien selkiyttämiseksi (esimerkiksi oppilashuolto).

Toimialalla parannetaan työhyvinvointia sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Toimialan laadukkailla palveluilla lisätään kaupungin vetovoimaisuutta.

KAUPUNGINVALTUUSTON 4.12.2023 § 72 PÄÄTTÄMÄT TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET			
Toimiala: Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala	2024	2025	2026
	€	€	€
Hallinto, hyvinvointi ja osallisuus			
Olohuoneen toiminnan uudelleen järjestely	44 104	44 104	44 104
Perusopetus			
Tuntijaon vähentäminen 1-6 lka yhdellä tunnilla	15 000	36 000	36 000
Luokkakoon kasvattaminen /tuntikeyhksen pienentäminen / yhden opettajan resurssi	23 000	55 000	55 000
Valmistavan opetuksen oppilaiden kuljetus	22 000	44 000	44 000
Kirjastopalvelut			
Kirjaston vuokratuottojen kasvu	5 000	5 000	5 000
Museopalvelut			
Museon kävijämäärien / tulajen kasvu	5 000	5 000	5 000

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut.	Asiakaskyselyt ja talousarvion tavoitteiden toteutuminen.	Asiakastyytyväisyys 4/5 ja talousarviossa asetetut tavoitteet toteutuvat.
Kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen kaupungissa.	Hyvinvointikertomuksen painopisteiden indikaattorit.	Kuntalaisten hyvinvoinnin kokemus lisääntyy.
Hyvinvointialueen yhdyspintojen prosessien selkeys ja toimivuus asiakaslähtöisesti.	Yhdyspintaprosessien selkeys.	Yhdyspintaprosessien toimivuus.
Kaupungin turvallisuussuunnitelma päivitetään ja otetaan käyttöön.	Määritellään turvallisuussuunnitelmassa.	Toimenpidekortit ovat käytössä kaikissa palveluissa.

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Laadukkaiden palveluiden kehittäminen ja turvaaminen kaupungin taloushuomioiden.	Talousarvion tavoitteiden toteutuminen.	Tuotetaan laadukkaita ja vaikuttavia palveluita määrärahojen puitteissa.

Riskit, talous ja henkilöstö

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Palveluita ei voida tuottaa nykyisellä tasolla eikä kehittää kaupungin talouden kantokyvyn vuoksi.	Palveluiden sopeuttaminen käytettävissä oleviin määrärahoihin. Palvelutason heikkeneminen.	 SUURI
Resurssien niukkuus peruspalveluiden laadukaaseen tuottamiseen.	Palvelurakenneverkon ennakoiva tarkastelu siihen liittyvine toimenpiteineen.	 SUURI
Toimialan kiinteistöjen kunto vaatii korjaustoimenpiteitä. Peruskorjausten/uudisrakentamisen kustannuksia ei pystytä toimialan sisäisesti kattamaan.	Palveluverkon tarkastelu ja samoin siihen liittyvä rakentaminen. Riittävä talousarvion raami tai korjaustoimenpiteiden lykkääminen.	 SUURI
Sairauspoissaolojen lisääntyminen.	Kehitetään toimenpiteitä työyhteisön fyysisen ja henkisen kuormittavuuden vähentämiseksi.	 SUURI
Yleinen kustannustason nousu.	Siirretään ei-kiireellisiä hankintoja ja investointeja myöhäisempään ajankohtaan.	 SUURI

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	4 787 711	4 410 145	4 505 717	4 503 754	4 510 631
Valmistus omaan käyttöön	5 616	0	0	0	0
Kulut	-39 826 767	-43 995 231	-45 881 203	-46 769 775	-47 414 199
Toimintakate	-35 033 440	-39 585 086	-41 375 486	-42 266 021	-42 903 568
Suunnitelman muk. poistot	-617 550	-729 150	-714 130	-714 130	-714 130
Tilikauden tulos	-35 650 990	-40 314 236	-42 089 616	-42 980 151	-43 617 698

valtuustoon nähden sitovat erät

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan osuus kaupungin käyttötalouden toimintakatteesta on noin 84 %. Näin ollen valtaosa keskitetysti hoidettujen tehtävien kustannuksista kohdennetaan hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialalle. Keskitetysti hoidettujen sisäisten palveluiden kustannusten kasvu on maltillinen, yhteensä noin 59 000 € (3,4 %). Tämän lisäksi sisäiset hoito- ja pääomavuokrat kasvavat noin 464 000 € (hoitomenovuokrat 368 579 € ja pääomavuokrat 95 864 €). Näiden lisäksi yleinen taloudellinen tilanne ja Ukrainan sota vaikuttavat merkittävästi toimialan kustannusten kasvuun.

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimintatuottojen arvioidaan kokonaisuudessaan toteutuvan vuotta 2023 suurempina. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintatuottojen kasvu on noin 96 000 € (2,2 %).

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan kulujen arvioidaan kasvavan noin 1,89 M€ (4,3 %). Toimintakulujen kasvu kohdistuu palvelualueittain seuraavasti: hallinto hyvinvointi ja osallisuus noin 23 000 € (3,8 %), perusopetus noin 647 000 € (3,1 %), varhaiskasvatus noin 730 000 € (5,8 %), hyvinvointipalvelut noin 412 000 € (5,8 %) ja Soisalo-opisto noin 75 000 € (2,6 %).

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan toimintakatteen kasvu on noin 1,79 M€ (4,5 %). Toimintakatteen kasvu kohdistuu eri palvelualueisiin seuraavasti: perusopetus noin 612 000 € (3,1 %), varhaiskasvatus noin 956 000 € (8,2 %), hyvinvointipalvelut noin 263 000 € (4,3 %) ja Soisalo-opisto noin 8 000 € (0,4 %). Hallinnon, hyvinvoinnin ja osallisuuden toimintakatteen arvioidaan toteutuvan tasapainottamistoimenpiteiden jälkeen positiivisena noin 51 000 €.

6.3.1 Hallinto, hyvinvointi ja osallisuus

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsenet, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Hallinnon tehtävänä on mahdollistaa toimialan tuottamien palveluiden toiminta. Hallinto vastaa osaltaan palveluiden laillisuudesta sekä niiden vaikuttavuudesta. Hallinnon kehittämisen tavoitteena on avoimuuden ja hyvinvoinnin lisääminen. Hyvinvointi ja osallisuus kulkevat toimintamallina läpi toimialan ja koko kaupunkiorganisaation.

Hyvinvoinnin ja osallisuuden painopisteenä on laajan hyvinvointikertomuksen valmistelu ja osallistuminen osaltaan turvallisuussuunnitelman laatimiseen sekä osallistuminen Kaikkien kaupunki -kampanjaan. Kampanjan tavoitteena on lisätä yhteisöllisyyttä, turvallisuuden tunnetta ja suvaitsevaisuutta.

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Suunnitelmallista hyvinvointia ja osallisuutta edistetään kaikilla toimialoilla.	Tea-viisari, hyte-kerroin.	Kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspinnassa tehtävä työ selkeytyy ja yhteistyö kolmannen sektorin kanssa jäsentyy.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	527 186	554 212	627 870	637 288	643 408
Kulut	-527 186	-554 212	-577 796	-593 184	-599 304
Toimintakate	0	0	50 074	44 104	44 104
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	0	0	50 074	44 104	44 104

Palvelualue hallinto, hyvinvointi ja osallisuus sisältää toimialan hallinnon sekä hyvinvoinnin ja osallisuuden kustannukset. Kustannukset kohdistetaan kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin edellyttämällä tavalla suoraan varsinaisille palveluille.

Hallinnon, hyvinvoinnin ja osallisuuden kustannusten arvioidaan kasvavan edellisvuodesta noin 24 000 €. Kustannusten kasvu johtuu hallintoon kohdistettujen kustannusten kasvusta, osallisuuskoordinaattorin työajan muuttamisesta 100 %:ksi sekä yleisestä kustannustason noususta.

6.3.2 Kasvun ja oppimisen lautakunta

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Kasvun ja oppimisen lautakunta on osa hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialaa. Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan yhteisen palvelualueen hallinto, hyvinvointi ja osallisuus lisäksi lautakunnan alaisuudessa toimii kaksi palvelualueita perusopetus ja varhaiskasvatus.

Kasvun ja oppimisen lautakunnan tehtävänä on järjestää laadukkaat ja monipuoliset hyvinvointia ja terveyttä edistävät kasvatus- ja koulutuspalvelut yhteistyössä toimialan muiden palveluiden kanssa.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	2 462 998	2 116 538	1 923 253	1 923 233	1 923 611
Kulut	-30 197 389	-33 366 797	-34 743 126	-35 427 671	-35 932 640
Toimintakate	-27 734 391	-31 250 259	-32 819 873	-33 504 438	-34 009 029
Suunnitelman muk. poistot	-252 748	-281 550	-265 330	-265 330	-265 330
Tilikauden tulos	-27 987 139	-31 531 809	-33 085 203	-33 769 768	-34 274 359

Kasvun ja oppimisen lautakunta sisältää substanssilautakunnan, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kustannukset. Substanssilautakunnan kustannukset ovat 24 600 € ja ne on jaettu kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin edellyttämällä tavalla suoraan kasvun ja oppimisen lautakunnan alaisille palveluille.

Vuoden 2023 talousarvioon verrattuna toimintatuotot ovat vähentyneet noin 193 000 € ja toimintakulut kasvaneet noin 1 376 000 €, toimintakatteen kasvu on noin 1 570 000 €. Toimintakatteen kasvusta perusopetuksen kohdistuu noin 614 000 € ja varhaiskasvatukseen noin 956 000 €.

6.3.2.1 Perusopetus

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden kaupunki järjestää laadukasta opetussuunnitelman mukaista perusopetusta yhteistyössä huoltajien, eri toimialojen, palvelualueiden sekä sidosryhmien kesken. Toiminnassa painottuu poikkihallinnollinen, ennaltaehkäisevä yhteistyö ja toimintakulttuuria kehitetään kaikilla kouluilla ProKoulu-toimintamallin kautta. Osallisuutta kehitetään ottamalla toimintojen kehittämiseen mukaan oppilaat sekä sidosryhmät.

Opiskeluhuollon toimivuutta kehitetään hyvinvointialueen kanssa tavoitteena hyvinvoivat oppilaat. Oppivelvollisuuslain tuomiin muutoksiin vastataan kehittämällä Ohjaamo-toimintaa. Sitouttavan kouluyhteistyön toimintamallia kehitetään OPH:n ohjeistuksen mukaisesti.

Hyvinvointikertomuksesta nousevia ongelmia ratkaistaan moniammatillisesti. Erityishuomiota kiinnitetään mielenterveysongelmien vähentämiseen yhteistyössä eri viranomaistahojen kanssa. Oppimisympäristöjen turvallisuuden kehittämisessä huomioidaan valmistuvan turvallisuussuunnitelman ohjeet.

Palveluverkkoon liittyviä toimenpiteitä (koulu- ja päiväkotiverkko) toteutetaan valtuuston päätösten mukaisesti.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Laadukkaasti tuotettu esi- ja perusopetus sekä opiskeluhoito.	Hyvinvointikertomuksen ja henkilöstökyselyn mittarit sekä koulukiisaamistapaukset. Oppilaiden poissaolojen seuranta.	Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi lisääntyy ja koulukiisaamistapaukset sekä poissaolot vähentyvät.
Tiedolla johtamisen kehittäminen palveluiden vaikuttavuuden lisäämiseksi.	Koulutusten määrä.	Kaikki esihenkilöt saavat koulutusta.
Oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön kanssa kehitetään uusia toimintamalleja osallisuuden lisäämiseksi.	Uusien toimintamallien määrä sekä asiakas- ja henkilöstökyselyt.	Uusia toimintamalleja löydetään ja uudet toimintamallit otetaan käyttöön.

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Oppilaiden oppimistaitojen kehittäminen toisen asteen opiskelun edellytysten parantamiseksi.	Oppilaiden osaamisen kartoitukset.	Oppilaiden osalta tukitoimien oikea-aikaisuus, minkä seurauksena erityisen ja tehostetun tuen tarve vähenee.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	1 203 930	1 172 159	1 205 236	1 205 000	1 205 000
Kulut	-18 560 014	-20 716 514	-21 363 116	-21 763 587	-22 073 990
Toimintakate	-17 356 084	-19 544 355	-20 157 880	-20 558 587	-20 868 990
Suunnitelman muk. poistot	-237 689	-255 500	-234 490	-234 490	-234 490
Tilikauden tulos	-17 593 773	-19 799 855	-20 392 370	-20 793 077	-21 103 480

Vuoden 2023 talousarvioon verrattuna perusopetuksen toimintatuotot ovat kasvaneet noin 33 000 € (2,8 %). Toimintatuottojen kasvu johtuu lähinnä myyntituottojen ja iltapäivätoiminnan maksutuottojen kasvusta.

Perusopetuksen vuoden 2024 talousarvioon sisältyvät toimintakulut ovat kasvaneet vuoden 2023 talousarvioon verrattuna noin 647 000 € (3,1 %). Kustannusten kasvu johtuu työ- ja virkaehtosopimuksen mukaisista palkankorotuksista sekä palveluiden ostojen (muun muassa oppilasruokailu, puhtauspalvelut, oppilaskuljetukset) kasvusta sekä rakennusten ja huoneistojen hoito- ja pääomavuokrien kasvusta.

Perusopetuksen toimintakatteen kasvu on noin 614 000 € (3,1%).

6.3.2.2 Varhaiskasvatus

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, kasvun ja oppimisen lautakunta

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämänpiirissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lapsen turvallista ja tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista.

Varkauden varhaiskasvatuspalvelut muodostuvat kaupungin ja yksityisen järjestämästä varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatuspalvelut koostuvat esiopetuksesta ja varhaiskasvatuksesta. Lisäksi varhaiskasvatuspalvelut tukee Lapsen Kengissä ry:n järjestämää Perheentalo -toimintaa yhteisen sopimuksen mukaisesti.

Varhaiskasvatus turvaa osaltaan perheiden arkea ja tekee monitoimijaisista yhteistyötä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa toiminnan kehittämiseksi ja toteuttamiseksi.

Kaksivuotinen esiopetuskokeilu jatkuu vuoden 2024 kevätlukukauden ajan.

Palvelurakenneverkkoa (koulu- ja varhaiskasvatusyksiköt) ja ratkaisuvaihtoehtoja selvitetään ja toteutetaan.

Vuoden 2030 lakisäätöisen varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksen turvaamiseksi hoitajasta sosionomiksi -tutkintokoulutuksen mahdollista käynnistymistä 1.8.2024 alkaen selvitetään.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmaan kirjatut lasten hyvinvointitavoitteet toteutuvat.	Asiakkaille kohdennetun Pulssi-kyselyn tulokset.	Pulssi-kyselyn tulokset säilyvät vähintään entisellä tasolla (4,4/5).
Palvelutarpeen ja tarjonnan tasa-painottaminen.	Hoitopaikkojen määrä suhteessa palvelun tarpeeseen (hoitojono).	Lasten hoitopaikat pystytään järjestämään lakisäätöisessä ajassa.

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Lakisääteisen henkilöstömitoituksen turvaaminen pitkällä tähtäimellä.	Hoitajasta sosionimiksi -koulutukseen osallistuvien varhaiskasvatuksen vakinaisten työntekijöiden määrä.	Vuonna 2030 lakisääteinen henkilöstömitoitus toteutuu.

TALOUS

Tuloarvot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	1 244 009	919 398	693 157	693 000	693 000
Kulut	-11 622 316	-12 625 302	-13 355 410	-13 638 851	-13 833 039
Toimintakate	-10 378 307	-11 705 904	-12 662 253	-12 945 851	-13 140 039
Suunnitelman muk. poistot	-15 059	-26 050	-30 840	-30 840	-30 840
Tilikauden tulos	-10 393 365	-11 731 954	-12 693 093	-12 976 691	-13 170 879

Varhaiskasvatuksen vuoden 2024 talousarviossa on huomioitu varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottoihin ja palvelurahalla tuotetun palvelun kustannuksiin vaikuttava tuloarvojen korotus. Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän noin 226 000 € edellisvuotta vähemmän. Vuonna 2023 saatujen, vuodelle 2024 siirrettävien ja uusien hankerahojen määrän arvioidaan vähenevän vuoden 2023 talousarvioon verrattuna lähes 179 000 €. Hoitopäivämaksutuottojen arvioidaan vähenevän noin 44 000 € ja muiden myyntituottojen noin 3 000 €.

Verrattuna vuoden 2023 talousarvioon varhaiskasvatuksen toimintakulujen kasvu on noin 730 000 €. Toimintakulujen kasvusta lähes 284 000 € kohdistuu henkilöstökuluihin, 307 000 € palvelujen ostoihin (muun muassa ruoka- ja puh-tauspalvelut, sisäisesti tuotetut palvelut ja varhaiskasvatuksen ostopalvelut). Tarvikemäärärahojen kasvu on noin 1 000 € ja muut toimintakulut (sisältää mm. sisäiset hoito- ja pääomavuokrat) kasvavat noin 48 000 €. Avustusten (kotihoitontuki) määrän arvioidaan kasvavan noin 90 000 €. Lasten määrä ja varhaiskasvatuspalveluiden tarve ei ole vähentynyt. Tämän vuoksi varhaiskasvatuksen talousarviossa on varauduttu ylimääräisen ryhmän perustamiseen kuudeksi kuukaudeksi.

Varhaiskasvatuksen toimintakatteen kasvu on noin 956 000 € vuoden 2023 talousarvion verrattuna.

6.3.3 Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta on osa hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialaa. Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan yhteisen palvelualueen hallinto, hyvinvointi ja osallisuus lisäksi lautakunnan alaisuudessa toimii kaksi palvelu-alueetta: hyvinvointipalvelut (kirjastopalvelut, kulttuuri- ja tapahtumapalvelut, liikuntapalvelut, museopalvelut, nuorisopalvelut) ja Soisalo-opisto.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan tehtävänä on vastata laadukkaiden ja monipuolisten hyvinvointipalveluiden sekä Soisalo-opiston palveluiden (vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus) järjestämisestä yhteistyössä toimialan muiden palveluiden kanssa.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	1 825 820	1 739 395	1 954 594	1 943 233	1 943 611
Valmistus omaan käyttöön	5 616	0	0	0	0
Kulut	-9 130 486	-10 074 222	-10 560 281	-10 748 920	-10 882 254
Toimintakate	-7 299 050	-8 334 827	-8 605 687	-8 805 687	-8 938 643
Suunnitelman muk. poistot	-364 803	-447 600	-448 800	-448 800	-448 800
Tilikauden tulos	-7 663 853	-8 782 427	-9 054 487	-9 254 487	-9 387 443

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta sisältää substanssilautakunnan, hyvinvointipalveluiden sekä Soisalo-opiston kustannukset. Substanssilautakunnan kustannukset ovat 24 600 € ja ne on jaettu kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin edellyttämällä tavalla suoraan hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan alaisille palveluille.

Vuoden 2023 talousarvioon verrattuna toimintatuotot ovat kasvaneet 215 000 € (12,4 %). Toimintakulut ovat kasvaneet noin 486 000 € (4,8 %). Toimintakulujen kasvua selittävät työ- ja virkaehtosopimusten mukaiset palkankorotukset, sisäisten kustannusten kasvu sekä yleinen kustannusten kasvu. Toimintakatteen kasvu on noin 271 000 € (3,3 %).

6.3.3.1 Hyvinvointipalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on laadukkaiden ja vaikuttavien hyvinvointipalveluiden tuottaminen. Tällä pyritään kaupunkilaisten hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden vahvistamiseen sekä lisäämään asukkaiden viihtyvyyttä ja turvallisuuden tunnetta.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	1 072 635	1 063 614	1 202 410	1 198 000	1 198 000
Valmistus omaan käyttöön	5 616	0	0	0	0
Kulut	-6 414 955	-7 130 204	-7 582 581	-7 673 874	-7 771 012
Toimintakate	-5 336 703	-6 066 590	-6 380 171	-6 475 874	-6 573 012
Suunnitelman muk. poistot	-358 785	-441 900	-434 200	-434 200	-434 200
Tilikauden tulos	-5 695 488	-6 508 490	-6 814 371	-6 910 074	-7 007 212

Hyvinvointipalveluiden vuoden 2024 talousarvio sisältää toimintatuotot ja toimintakulut kirjastopalveluiden, kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden, liikuntapalveluiden, museopalveluiden ja nuorisopalveluiden järjestämiseksi.

Vuoden 2023 talousarvioon verrattuna toimintatuotot kasvavat noin 149 000 € ja toimintakulut noin 412 000 €, toimintakatteen kasvu on noin 263 000 €.

6.3.3.2 Kirjastopalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden kaupunginkirjasto tarjoaa kaikenikäisille käyttäjille mahdollisuuksia tietoon ja elämyksiin, uuden oppimiseen ja itsensä kehittämiseen. Kirjastopalvelut tukevat aktiivista kansalaisuutta, edistävät tietoyhteiskuntataitoja, sananvautta ja monilukutaitoja. Palvelun perustana ovat uusiutuva, monipuolinen ja monimuotoinen aineistokokoelma, tietoverkkojen käyttö ja ammattitaitoinen henkilökunta. Kirjaston tilat niin pääkirjastossa kuin lähikirjastossa ovat paikka yhteisöllisyydelle, kohtaamisille ja tapahtumille, mutta myös itsenäiselle työskentelylle ja oleskelulle.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Aloitetaan pääkirjaston lasten- ja nuortenosaston tilojen ajanmukais-taminen käyttäjäystävällisemmäksi.	Tehdyt toimenpiteet.	Pääkirjaston lasten- ja nuortenosasto on toimivampi ja viihtyisämpi.

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kirjasto on paikka, jossa asiakkaasta välitetään ja jossa asiakas viihtyy.	Asiakaspalaute	Kaikenikäisille käyttäjille on tarjolla monipuolisia kirjastopalveluja.

TALOUS

Tuloarvot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	112 994	74 764	95 060	95 000	95 000
Kulut	-1 112 183	-1 158 494	-1 243 227	-1 268 331	-1 286 007
Toimintakate	-999 189	-1 083 730	-1 148 167	-1 173 331	-1 191 007
Suunnitelman muk. poistot	-8 333	-6 100	-14 400	-14 400	-14 400
Tilikauden tulos	-1 007 522	-1 089 830	-1 162 567	-1 187 731	-1 205 407

Vuoden 2023 talousarvioon verrattuna toimintatuotot kasvavat noin 20 000 € (27,2 %) ja toimintakulut noin 85 000 € (7,3 %), toimintakatteen kasvu on noin 64 000 € (6,0 %). Kustannusten kasvu kohdistuu pääosin palveluiden ostoon, uusi kustannus on muun muassa Lumme-kirjaston pääkäyttäjäpalvelut. Kirjastoaineiston hankintaan varattu määräraha on vuoden 2023 tasolla, 130 000 €.

6.3.3.3 Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Kulttuuri- ja tapahtumapalveluissa vastataan kulttuuripalvelujen järjestämisestä siltä osin, kun niistä ei vastaa jokin muu yksikkö. Kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden avulla edistetään asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia tuottamalla, tuemalla ja koordinoimalla monipuolista kulttuuritoimintaa. Kulttuuripalvelut ovat keskeisiä ennaltaehkäiseviä palveluita.

Yksikköön kuuluvat

- Yleinen kulttuuri (mm. tapahtumat, erityisryhmien taide- ja kulttuuritoiminta)

- Lastenkulttuurikeskus Verso, joka toimii 9 kunnan alueella
- Vekara-Varkaus -tapahtumat
- Harrastamisen Suomen malli / Mun juttu-hanke

Vuoden 2024 painopisteenä on edistää kulttuuripalvelujen saavutettavuutta erilaisissa kohderyhmissä uusilla toimintamalleilla, kuten ottamalla käyttöön Kaikukortti. Erilaisia kulttuurisen osallisuuden toimintatapoja edistetään poikkialinnollisessa yhteistyössä. Reagoimme nopeasti toimintaympäristön muutoksiin tarpeen mukaan. Kulttuuri- ja tapahtumapalveluissa edistetään kestävän kehityksen toimintatapoja ja arvoja.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kulttuurin saatavuuden ja saavutettavuuden edistäminen tuottamalla sisältöjä erilaisille kohderyhmille.	Tilaisuuksien määrä ja osallistumiskerrat.	50 000 osallistumiskertaa erilaisissa tapahtumissa, harrastuksissa, esityksissä ja työpajoissa.
Osallisuuden vahvistaminen kulttuuripalveluissa erilaisten toimintamallien avulla.	a) Vuosittainen suunnitelma osallisuuden tukemiseksi.	a) Suunnitelmaan kirjatut tavoitteet toteutuvat.
	b) Kaikukortin käyttöönotto	b) Kaikukortti on käytössä

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kuntalaisten hyvinvoinnin parantaminen kulttuurin avulla	TEA-viisari / kulttuuri	TEA-viisari: hyvä taso

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	251 264	248 500	308 000	308 000	308 000
Kulut	-604 906	-567 574	-659 399	-670 344	-675 779
Toimintakate	-353 642	-319 074	-351 399	-362 344	-367 779
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-353 642	-319 074	-351 399	-362 344	-367 779

Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut sisältävät muun muassa kulttuuritapahtumien tuottamisen/järjestämisen, Vekara-Varkauden ja Verson toiminnan. Verson ja Vekara-Varkauden toimintaan on saatu vuosittain ulkopuolista rahoitusta. Kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden toimintatuottojen arvioidaan kasvavan noin 60 000 € (23,9 %) ja toimintakulujen 92 000 € (16,2 %). Verrattuna vuoden 2023 talousarvioon toimintakatteen kasvu on noin 32 000 € (10,1%).

6.3.3.4 Liikuntapalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Liikuntapalveluiden tehtävä on tuottaa laadukkaita ja asiakaslähtöisiä hyvinvointipalveluita, joilla lisätään alueen elin- ja vetovoimaisuutta, parannetaan asukkaiden viihtyvyyttä sekä lisätään kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Liikuntapalvelut omalta osaltaan vastaa hyvinvointikertomuksessa esitettyjen toimenpiteiden jalkauttamisesta ja toteuttamisesta.

Liikkuva Warkaus- tapahtumia ei ole saatu käyntiin vuoden 2023 aikana, joten talousarviovuoden 2024 kärkitoimi on saada Liikkuva Warkaus tapahtumatoiminta käyntiin.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen maksuttomalla liikuntaneuvonnalla sekä liikuntamahdollisuuksia järjestämällä.	Uimahalli: Kävijämäärät Muut liikuntapaikat: Tilojen käyttöaste Liikuntaneuvonta: Asiakaskontaktit	Vuoden 2022 tasolla.
Liikkuva Warkaus -tapahtumien uudelleen käynnistäminen.	Yhteistyössä varkautelaisten urheiluseurojen kanssa järjestettävien liikuntatapahtumien määrä/osallistujat.	26 liikuntatapahtumaa 800 osallistujaa

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin lisääntyminen.	THL:n toteuttaman valtakunnallisen TEA-viisarin, hyvinvointikertomuksen sekä MOVE-testin tulokset.	Tulokset ovat valtakunnallisen keskitason yläpuolella.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	552 666	507 000	556 950	550 000	550 000
Valmistus omaan käyttöön	5 616	0	0	0	0
Kulut	-3 411 332	-3 841 753	-3 956 193	-4 013 873	-4 065 831
Toimintakate	-2 853 050	-3 334 753	-3 399 243	-3 463 873	-3 515 831
Suunnitelman muk. poistot	-322 850	-369 200	-333 600	-333 600	-333 600
Tilikauden tulos	-3 175 900	-3 703 953	-3 732 843	-3 797 473	-3 849 431

Liikuntapalveluiden toimintatuottojen arvioidaan kasvavan noin 50 000 € (9,9 %) vuoden 2023 talousarvion verrattuna.

Vuoden 2023 talousarvioon verrattuna liikuntapalveluiden toimintakulut kasvavat noin 114 000 € (3,0 %). Toimintakuluja kasvattavat työ- ja virkaehtosopimusten mukaiset palkankorotukset, palveluiden ostot sekä rakennusten ja huoneistojen hoito- ja pääomavuokrat. Avustusten määrä 158 500 € on vuoden 2023 tasolla. Toimintakatteen kasvu on noin 64 000 € (1,9 %).

6.3.3.5 Museopalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Museoiden tehtävänä on tutkia, kerätä, säilyttää, tulkita ja asettaa näytteille aineellista ja aineetonta perintöä. Museot ovat yleisölle avoimia, saavutettavia ja inklusiivisia. Museot edistävät monimuotoisuutta ja kestävästä kehitystä ja toimivat yhdessä yhteisöjensä kanssa.

Varkautelaisten uusi museo avataan Tehtaan koululle vuoden 2024 keväällä. Museokeskuksen myötä museoiden toiminta ja toimintaympäristö muuttuvat saavutettavammaksi, esteettömämmäksi ja yhteisöllisemmäksi uusien tilojen ja sisältöjen mahdollistamana. Museoiden sisällöt on rakennettu yhdessä yleisön ja yhteisön kanssa laajan osallisuustyön tuloksena. Museoiden visiona on olla kohtaamispaikka, teollisuusperinnön ja varkautelaisuuden keskus Vanhan Varkauden keskellä. Näyttelysisältöjen ohessa uudistuu myös museoiden palvelukonsepti, museokauppa, sekä tapahtumatuotanto. Museokeskus muodostuu Varkauden kulttuurihistoriallisesta museosta, taidemuseosta, sekä Lasten tehtaasta, joka on toiminnallinen näyttely lapsiperheille. Lisäksi museoiden osana on monitoimitila ja käsikirjasto, sali sekä näiden käytössä oleva keittiö.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Varkautelaisten uusi museo, yhteisöllinen ja yhteinen Varkauden museokeskus avataan yleisölle	Valmistuvat näyttelyt ja tilat, järjestetyt tapahtumat ja tilojen käyttö Medianäkyvyys	Museoiden kävijämäärä on yli 15 000 (vajaa avoinnaolovuosi) Museokeskus näkyy runsaasti erilaisissa medioissa alueellisesti ja valtakunnallisesti
Museoiden toteutuneita sisältöjä ja palveluita arvioidaan yleisön palautteen perusteella	Jatkuva asiakaspalautte ja siihen reagoiminen	Yleisö saa mahdollisuuden osallistua ja kehittää museoiden toimintaa edelleen

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Yleisö löytää Varkauden museokeskuksen ja kävijämäärät vakiintuvat alkunnostuksen jälkeenkin korkealle tasolle	Kävijämäärän kehitys	Suunnittelukauden päätteeksi museot tavoittavat vuodessa 20 000 kävijää
Taipaleen Kanavamuseon toiminta jatkuu Varkauden kaupungin ja Väyläviraston neuvottelun tuloksena ja Kanavamuseon sisältöuudistushanke käynnistetään	Varkauden kaupungin ja Väyläviraston sopimus Käynnistetty sisältöhanke	Kanavamuseo on uudistettu ja avoinna yleisölle edelleen

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	69 733	149 850	131 600	135 000	135 000
Kulut	-683 001	-832 105	-876 966	-898 452	-909 979
Toimintakate	-613 268	-682 255	-745 366	-763 452	-774 979
Suunnitelman muk. poistot	-16 651	-52 600	-79 700	-79 700	-79 700
Tilikauden tulos	-629 919	-734 855	-825 066	-843 152	-854 679

Verrattuna vuoden 2023 talousarvioon museopalveluiden toimintatuotot pienenevät noin 18 000 € (-12,2 %) ja toimintakulut kasvavat noin 45 000 € (5,4 %), toimintakatteen kasvu on noin 63 000 € (9,3 %). Toimintakulujen kasvu kohdistuu pääosin henkilöstökulujen kasvuun (työ- ja virkaehtosopimusten mukaiset palkankorotukset) sekä rakennusten ja huoneistojen hoito- ja pääomavuokriin.

6.3.3.6 Nuorisopalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Nuorisotyön tavoitteina on edistää nuorten osallisuutta ja aktiivista kansalaisuutta, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä. Nuorisotyössä edistetään nuorten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja oikeuksien toteutumista sekä parannetaan nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteiden lähtökohtina ovat yhteisvastuu, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö.

Nuorisotyön muotoja Varkaudessa ovat: nuorisotilatyo, erityisnuorisotyö, etsivä nuorisotyö, koulunuorisotyö, osallisuus- ja Walkers-toiminta

Viime vuosien henkilöstötilanteesta johtuen osallisuuden ja vaikuttamisen kehittäminen on jäänyt jo rakenteissa olevien osallisuuden foorumeiden varaan, tavoitteena jatkossa on kehittää toimintaa edelleen. Nuorisotyön eri työmuotojen tavoitteena on myös turvallisten ja viihtyisien arkiympäristöjen luominen, hyvinvoinnin tukeminen ja erilaisten ongelmien ennaltaehkäisy. Yhteistyötä tehdään laajasti eri toimijoiden kanssa niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin.

Koulunuorisotyötä on rahoitettu pääosin AVI:n avustuksella, toiminta on tiivistänyt merkittävästi koulujen ja nuorisotyön yhteistyötä tukien oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja työ hyväksi havaittuine toimintamalleineen halutaan vakiinnuttaa.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Osallisuuden ja vaikuttamisen kehittäminen	Nuorten ja lasten osallisuuden foorumien lukumäärä	Nuorten ja lasten rakenteissa olevien osallistumisen ja vaikuttamisen foorumien toteutuminen suunnitelman mukaisesti, uusia toimintamalleja on hyödynnetty.
Koulunuorisotyön vakiinnuttaminen	Koulunuorisotyöntekijän tehtävänä Tsempparioppilas-mallin kehittäminen ja juurruttaminen	Nuorisopalveluilla on koulunuorisotyöntekijä Yläkoulussa toimii Tsempparioppilas-malli

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Nuorten Talo on alueen nuorten ja heidän kanssaan toimivien tahojen kohtaamis-, vaikuttamis- ja palvelupaikka.	Kävijämäärät ja toimintojen asiakaspalaute.	Nuorten Talolla toimivat keskeiset nuorten kanssa työtä tekevät tahot ja Talo tarjoaa nuorille turvallisen hyvinvointia sekä osallisuutta lisäävän vapaa-ajanviettopaikan erilaisine harrastusmahdollisuuksia sekä

		apua ja tukea erilaisissa elämäntilanteissa.
--	--	--

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	85 978	83 500	120 800	120 000	120 000
Kulut	-603 533	-730 278	-806 176	-822 873	-833 416
Toimintakate	-517 554	-646 778	-685 376	-702 873	-713 416
Suunnitelman muk. poistot	-10 951	-14 000	-6 500	-6 500	-6 500
Tilikauden tulos	-528 504	-660 778	-691 876	-709 373	-719 916

Verrattuna vuoden 2023 talousarvioon nuorisopalveluiden toimintatuottojen arvioidaan kasvavan noin 37 000 € (44,7 %). Toimintatuottojen kasvu kohdistuu etsivään nuorisotyöhön sekä koulunuorisotyöhön kohdistuviin avustuksiin. Toimintakulut kasvavat vuoden 2023 talousarvioon verrattuna noin 76 000 € (10,4 %). Toimintakulujen kasvu kohdistuu pääosin henkilöstökuluihin (sekä työ- ja virkaehtosopimusten mukaisiin palkankorotuksiin että mahdollisella hankerahoituksella palkattavien henkilöiden palkkakustannuksiin). Toimintakatteen kasvu on noin 39 000 € (6,0 %).

6.3.4 Soisalo-opisto

Tilivelvolliset: Hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, Soisalo-opiston rehtori, hyvinvoinnin edistämisen seutujaosto, hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Soisalo-opisto järjestää kaikille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia kansalaisopistossa sekä taiteen perusopetusta musiikkiopistossa, kuvataide-, käsi-, taidelleikki- ja tanssikoulussa. Soisalo-opisto toimii Heinävedellä, Jojoissa, Leppävirralla, Pieksämäellä ja Varkaudessa.

Syyslukukaudella 2023 kansalaisopiston harrastajamäärät ovat palautuneet koronaa edeltävälle tasolle. Taiteen perusopetuksessa harrastajamäärät eivät ole palautuneet koronaa edeltävälle tasolle.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Taiteen perusopetuksen veto- ja pitovoiman kasvattaminen oppilaiden osallisuutta lisäämällä.	Kyselyt taiteen perusopetuksessa oleville, niistä johdetut kehittämisskohteet, toimenpiteet, seuranta ja arviointi. Taiteen perusopetuksessa olevien opiskelijoiden määrä.	Jokaiselle taiteenalalle on luotu kohdennettu kysely, sen tulokset on analysoitu ja määritelty kehittämisskohteet. Opiskelijoiden määrä kasvaa vuodesta 2023.

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Soisalo-opisto tuottaa laadukkaita vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut	Asiakastytyväisyyskyselyt, osallistujien määrä	Asiakastytyväisyys säilyy edellisen vuoden tasolla. Osallistujien määrä nousee vuosittain.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	739 951	650 800	717 324	710 000	710 000
Kulut	-2 702 297	-2 919 037	-2 993 720	-3 049 814	-3 085 631
Toimintakate	-1 962 346	-2 268 237	-2 276 396	-2 339 814	-2 375 631
Suunnitelman muk. poistot	-6 018	-5 700	-14 600	-14 600	-14 600
Tilikauden tulos	-1 968 364	-2 273 937	-2 290 996	-2 354 414	-2 390 231

Verrattuna vuoden 2023 talousarvioon Soisalo-opiston toimintatuotot kasvavat noin 67 000 € (10,2 %). Soisalo-opiston toimintakulut kasvavat vuoden 2023 talousarvioon verrattuna noin 75 000 € (2,6 %). Toimintakulujen kasvu johtuu henkilöstökulujen kasvusta (työ- ja virkaehtosopimusten mukaiset palkankorotukset), palveluiden ostojen kasvusta, tarvikehankintojen pienestä kasvusta sekä rakennusten ja huoneistojen hoito- ja pääomavuokrien kasvusta. Toimintakatteen kasvu on noin 8 000 € (0,4 %).

6.4 TEKNINEN TOIMI

Tilivelvolliset: tekninen johtaja, teknisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Toimialan organisaatio muodostuu kolmesta palvelualueesta: kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennusvalvonta.

Toimialan tehtävänä on huolehtia kaavoituksesta, tonttijaosta, paikkatieto- ja karttapalveluista, alueiden hankinnasta ja luovutuksesta, liikenteestä, kaupunkirakenteen toimivuudesta, viihtyisyydestä ja turvallisuudesta, kaupunkikuvasta, joukkoliikenteen järjestelyistä, toimitiloista, yleisistä alueista, verkostoista, maa- ja vesiomaisuudesta laitteineen, maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista lupa- ja ilmoitusasioista, maisematyöluvista sekä muista toimialan lainsäädännössä ja muissa säädöksissä määritellyistä sekä muista erikseen määrätyistä tehtävistä.

KAUPUNGINVALTUUSTON 4.12.2023 § 72 PÄÄTTÄMÄT TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET			
Toimiala: Tekninen toimi	2024 €	2025 €	2026 €
Katuvalojen sammutus keskustojen ulkopuolelta myös talvella	150 000	150 000	150 000
Kymmenen leikkikentän lakkautus	15 000	30 000	30 000
Kesäkukkien määrän vähentäminen	15 000	15 000	15 000
Kunnan hoitamat yksityistiet	17 000	17 000	17 000
Seutuvalvomosta irtautuminen	30 000	30 000	
Venepaikkojen vähentäminen	7 000	7 000	7 000
Operatiiviset toimet	2 000	2 000	2 000

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Mahdollistetaan kehittyvä elinkeinoelämä	Tonttitarjonta	Yritystonttitarjonta on riittävä ja laadukas
Selvitetään kaupungin yksityisomisteiset rakentamattomat rakennuspaikat, niiden lukumäärä ja sijoittuminen. Osana selvitystä tarkastellaan myös rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveron käyttöönotto.	Yksityisomisteisten tonttien tarjonta.	Tavoitteena on aktivoida yksityisen tonttiosuuden tarjontaa markkinoilla.

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Mahdollistetaan kehittyvä elinkeinoelämä	Tonttitarjonta	Yritystonttitarjonta on riittävä ja laadukas

Riskit, talous ja henkilöstö

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Kiinteistöihin ja infraan liittyvät riskit (korjausvelka)	Korjausvelkaa pienennetään kaupunginvaltuuston tekemän investointilinjauksen mukaisesti.	 KOHTA-LAINEN
Liian ohuen organisaation tuoma haavoittuvuus	Varahenkilöjärjestelmän luominen avainhenkilöille taloudelliset resurssit huomioiden.	 KOHTA-LAINEN

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	20 787 431	18 328 527	19 572 964	19 846 200	20 143 900
Valmistus omaan käyttöön	801 830	420 000	535 000	535 000	535 000
Kulut	-25 650 893	-18 525 503	-20 141 334	-20 825 700	-20 816 600
Toimintakate	-4 061 632	223 024	-33 370	-444 500	-137 700
Suunnitelman muk. poistot	-6 650 231	-6 700 000	-6 694 000	-6 668 600	-6 744 000
Tilikauden tulos	-10 711 863	-6 476 976	-6 727 370	-7 113 100	-6 881 700

valtuustoon nähden sitovat erät

Vuoden 2023 talousarvioon verraten toimintatuottoja arvioidaan toteutuvan n. 1,24 M€ enemmän. Toimintatuottojen kasvu kohdistuu lähinnä rakennusten (n. 1 M€) sekä maa- ja vesialueiden (n. 0,15 M€) vuokratuottoihin. Valmistusta omaan käyttöön arvioidaan toteutuvan n. 115 000 € enemmän.

Toimintakulujen arvioidaan kasvavan n. 1,62 M€ vuoden 2023 talousarvioon verraten. Kasvu kohdistuu tiliryhmitasolla seuraavasti: palvelujen ostot n. 0,66 M€, aineet, tarvikkeet ja tavarat n. 0,16 M€ ja muut toimintakulut n. 0,79 M€. Suurin yksittäinen kuluerä ovat Aalto Hyvinvointikeskuksen leasingvuokrat arviolta n. 2,5 M€.

Toimintakatteen arvioidaan heikkenevän vuoden 2023 talousarvioon nähden n. 0,26 M€.

6.4.1 Kaupunkisuunnittelu

Tilivelvolliset: tekninen johtaja, teknisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Vuoden 2024 aikana aloitetaan neuvottelut hyvinvointialueelle vuokrattujen toimitilojen vuokrasopimusten jatkosta.

Uuden pelastusaseman rakentaminen etenee aikataulun mukaisesti ja urakkasopimuksen mukainen käyttöönotto tapahtuu 1.10.2024 alkaen.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Konnansalon kaavoituksen eteneminen	Kaavoituksen eteneminen	Kaava hyväksymiskäsittelyssä

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Hertunrannan kehittäminen	Hankkeen eteneminen	Hankkeen käynnistäminen v. 2024

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kopolaanniemen kaavoituksen käynnistäminen	Kaavoituksen eteneminen	Kaavoitus etenee osallistumis- ja arviointisuunnitelman aikataulun mukaisesti

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	11 268 139	15 866 977	17 221 767	17 480 000	17 742 300
Valmistus omaan käyttöön	335 202	115 000	160 000	160 000	160 000
Kulut	-11 544 256	-12 433 382	-13 892 213	-14 465 700	-14 327 400
Toimintakate	59 085	3 548 595	3 489 554	3 174 300	3 574 900
Suunnitelman muk. poistot	-3 523 431	-3 625 000	-3 603 000	-3 668 600	-3 744 000
Tilikauden tulos	-3 464 346	-76 405	-113 446	-494 300	-169 100

Kaupunkisuunnittelu -palvelualueen talousarvioon sisältyvät mm. toimitilojen sekä maa- ja vesialueiden vuokratuotot ja niiden ylläpitomenot.

Toimintatuottoja arvioidaan toteutuvan n. 1,35 M€ vuoden 2023 talousarviota enemmän. Sisäisiä vuokria korotetaan vastaamaan niiden ylläpidosta aiheutuvia menoja ja ulkopuolisille vuokrattuihin toimitiloihin sekä tontinvuokriin tehdään indeksikorotukset.

Valmistusta omaan käyttöön arvioidaan toteutuvan 45 000 € enemmän.

Toimintakulujen kasvuksi on arvioitu n. 1,46 M€, mikä kohdistuu tiliryhmätasolla seuraavasti: palvelujen ostot n. 0,51 M€, aineet, tarvikkeet ja tavarat n. 0,25 M€ ja muut toimintakulut n. 0,75 M€. Henkilöstökulut pienenevät n. 57 000 €.

Talousarvioon sisältyy paloaseman väistötilojen vuokrasopimuksen mukainen n. 67 000 €:n määrärahavaraus väistötilojen purkua varten. Poistoihin sisältyy paloaseman tasearvon loppuosan n. 218 000 € alaskirjaus vuoden 2024 aikana.

Palvelualueen toimintakate heikkenee vuoden 2023 talousarvioon nähden n. 59 000 €.

6.4.2 Kaupunkitekniikka

Tilivelvolliset: kaupungininsinööri, teknisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Vuoden 2023 alussa toteutettu organisaatiomuutos on onnistuneesti jalkautettu jokapäiväiseen toimintaan. Vuoden 2024 tavoitteena on edelleen jatkaa uuden organisaation tehokkaamman ja tiiviimmän yhteistyön kehittämistä.

Ilkivallan lisääntyminen erityisesti kouluilla on lisännyt merkittävästi käyttötalousmenoja. Ilkivallan vähentämiseksi pyritään löytämään keinoja.

Infran hoito- ja investointiurakka päättyy keväällä 2026. Vuoden 2024 aikana ryhdytään valmistelemaan seuraavaa kilpailutusta siten, että uusi urakoitsija on valittu keväällä 2025. Paikallisliikenteessä alkaa uusi sopimuskausi kesäkuussa 2024.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Korkeatasoisen leikki- ja oleskelupuiston 2. vaiheen toteuttaminen	Hankkeen eteneminen	Puisto valmistuu vuoden loppuun mennessä
Green Corridor yhteyden rakentaminen välille Ahlströminkatu - Navitas ranta (Tyyskän louhepenger-yhteys)	Hankkeen eteneminen	Yhteys on valmis vuoden loppuun mennessä
Kiinnitetään huomiota turvallisuuden ja hyvään kuntoon kaupungin omistamilla kulkuväylillä, katuverkolla, kiinteistöillä ja muilla yleisillä alueilla.	Korvattavien vahinkojen määrä	Vahinkojen määrä ei lisääntynyt merkittävästi

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kiinnitetään huomiota turvallisuuden ja hyvään kuntoon kaupungin omistamilla kulkuväylillä, katuverkolla, kiinteistöillä ja muilla yleisillä alueilla.	Korvattavien vahinkojen määrä	Vahinkojen määrä ei lisääntynyt merkittävästi

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	1 927 870	2 290 950	2 198 597	2 231 600	2 265 000
Valmistus omaan käyttöön	452 906	305 000	375 000	375 000	375 000
Kulut	-5 536 212	-5 729 903	-5 876 027	-5 977 900	-6 101 300
Toimintakate	-3 155 436	-3 133 953	-3 302 430	-3 371 300	-3 461 300
Suunnitelman muk. poistot	-3 065 017	-3 075 000	-3 091 000	-3 000 000	-3 000 000
Tilikauden tulos	-6 220 453	-6 208 953	-6 393 430	-6 371 300	-6 461 300

Toimintatuottoja arvioidaan toteutuvan n. 92 000 € vuoden 2023 talousarviota vähemmän, kun taas valmistusta omaan käyttöön n. 70 000 € enemmän.

Toimintakulujen kasvuksi on arvioitu n. 0,15 M€, mikä kohdistuu tiliryhmätasolla seuraavasti: henkilöstömenot n. 51 000 €, palvelujen ostot n. 0,14 M€, aineet ja muut toimintakulut n. 44 000 €. Sen sijaan tiliryhmän aineet, tarvikkeet ja tavarat toimintakulut pienenevät n.93 000 €.

Toimintakuluissa on huomioitu mm. Destian alueurakan 4 %:n indeksitarkistus ja joukkoliikenteen kaupungin maksuosuuden kasvu n. 0,1 M€. Talousarviossa on varauduttu myös seuraavaan kunnallistekniikan urakkakilpailutukseen ja sen vaatimiin valmistelutehtäviin.

Palvelualueen toimintakate heikkenee vuoden 2023 talousarvioon nähden n. 0,17 M€.

6.4.3 Rakennusvalvonta

Tilivelvolliset: rakennustarkastaja, teknisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Maankäyttö- ja rakennuslaki uudistuu ja uusi rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Lakimuutokseen valmistautuminen aloitetaan vuoden 2024 aikana.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Valmistautuminen kokonaisvaltaisesti 1.1.2025 voimaantulevan rakentamislain mukanaan tuomiin muutoksiin mukaan lukien uusi rakennusjärjestys ja taksa.	Neljännesvuosittainen aikataulu tarvittavista toimista	Vuoden 2024 lopussa valmius uuden lain mukaiseen toimintaan on olemassa.
Keski-Savon kuntien yhteisen rakennusvalvontayksikön suunnittelu.	Hankkeen eteneminen	Yhteinen yksikkö valmis vuoden 2024 lopussa siten, että uuden yksikön toiminta voi alkaa vuoden 2025 alusta.

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Uuden rakentamislain mukaisten menettelyjen ottaminen käyttöön Ennako-ohjeistuksen tarkentaminen ja kohdistaminen niille hankkeille, jotka eivät edellytä lupaa. Tällä pyritään vähentämään jälki- valvonnan tarvetta.	Kerätään palautetta, seurataan oikeuskäytännön muodostumista ja koulutaudutaan.	Saavutetaan sujuva uuden lain mukainen toiminta vuoden 2025 aikana.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	240 427	170 600	152 600	134 600	136 600
Valmistus omaan käyttöön	13 723	0	0	0	0
Kulut	-398 382	-362 218	-373 094	-382 100	-387 900
Toimintakate	-144 232	-191 618	-220 494	-247 500	-251 300
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-144 232	-191 618	-220 494	-247 500	-251 300

Rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksutuottoja arvioidaan toteutuvan n. 18 000 € vuoden 2023 talousarviota vähemmän.

Toimintakulujen kasvuksi on arvioitu n. 11 000 €. Toimintakuluissa on huomioitu mm. uuden maankäyttö- ja rakennuslakiuudistuksen vaatimat koulutuskustannukset.

Palvelualueen toimintakate heikkenee vuoden 2023 talousarvioon nähden n. 29 000 €.

7 TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelman kokonaistaloudelliset tavoitteet ovat tulorahoituksen riittävyyttä, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevat tavoitteet. Tuloslaskelmaosan tunnusluvuissa määritellään suunnittelukauden tavoitearvot.

Tuloslaskelmassa on otettu huomioon niin veronkorotukset kuin myös talouden tasapainotustoimenpiteet (ns. liikennevalomalli).

7.1 Toimintatuotot

TULOSLASKELMA	TP2022	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	TA 2024	Muutos, € MTA2023/2024	Muutos % MTA2023/2024
Toimintatuotot	84 244 751	26 102 994	26 583 503	27 542 254	958 751	3,6
Myyntituotot	52 715 707	7 192 084	7 224 547	7 548 898	324 351	4,5
Maksutuotot	9 401 483	994 240	952 135	959 360	7 225	0,8
Tuet ja avustukset	6 568 137	2 179 680	2 264 850	1 880 239	-384 611	-17,0
Muut toimintatuotot	15 559 423	15 736 990	16 141 971	17 153 757	1 011 786	6,3
Valmistus omaan käyttöön	807 446	420 000	570 000	535 000	-35 000	-6,1

Toimintatuotot ovat 27,54 M€, kasvua 0,95 M€ / 3,6% verrattuna muutettu TA 2023.

7.2 Toimintakulut

TULOSLASKELMA	TP2022	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	TA 2024	Muutos, € MTA2023/2024	Muutos % MTA2023/2024
Toimintakulut	-228 015 376	-73 329 928	-75 481 770	-77 384 009	-1 902 239	2,5
Henkilöstökulut	-81 017 572	-31 771 339	-31 842 775	-32 298 338	-455 563	1,4
Palkat ja palkkiot	-63 857 025	-25 065 810	-25 112 218	-25 889 636	-777 418	3,1
Henkilösivukulut	-17 160 547	-6 705 529	-6 730 557	-6 408 702	321 855	-4,8
Eläkekulut	-14 985 293	-5 625 179	-5 647 192	-5 647 792	-600	0,0
Muut henkilösivukulut	-2 175 254	-1 080 350	-1 083 365	-760 910	322 455	-29,8
Palvelujen ostot	-110 054 124	-22 589 945	-23 746 521	-25 162 609	-1 416 088	6,0
Aineet, tarvikkeet ja tav.	-11 660 705	-5 721 881	-5 747 737	-5 878 977	-131 240	2,3
Avustukset	-6 986 857	-3 275 800	-3 367 700	-3 108 600	259 100	-7,7
Muut toimintakulut	-18 296 118	-9 970 963	-10 777 037	-10 935 485	-158 448	1,5

Toimintakulut 77,38 M€ kasvavat 1,9 M€ / 2,5 % verrattuna muutettu TA 2023. Palkkaratkaisut nostavat palkkakustannuksia 0,77 M€, mutta toisaalta henkilösivukulut alenevat 0,32 M€ nettovähennys.

7.3 Toimintakate

TULOSLASKELMA	TP2022	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	TA 2024	Muutos, € MTA2023/2024	Muutos % MTA2023/2024
Toimintakate	-142 963 180	-46 806 934	-48 328 267	-49 306 755	-978 488	2,0

Toimintakate muodostuu käyttötalouden toimintatulojen ja -menojen erotuksena ja kertoo kuinka paljon toimintakuluista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla.

Toimintakate on -49,3 M€, jossa on heikennystä 0,97 M€ / 2 % verrattuna muutettu TA 2023.

7.4 Rahoitus

TULOSLASKELMA	TP2022	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	TA 2024	Muutos, € MTA2023/2024	Muutos % MTA2023/2024
Verotulot	85 964 752	45 867 000	47 682 000	46 815 000	-867 000	-1,8
Valtionosuudet	60 030 463	7 354 500	7 445 878	3 918 011	-3 527 867	-47,4
Rahoitustuotot ja -kulut	2 430 892	3 145 000	2 075 000	2 635 000	560 000	27,0
Korkotuotot	976 335	1 230 000	1 150 000	1 150 000	0	0,0
Muut rahoitustuotot	2 273 535	3 000 000	2 310 000	3 025 000	715 000	31,0
Korkokulut	-741 258	-1 000 000	-1 300 000	-1 500 000	-200 000	15,4
Muut rahoituskulut	-77 721	-85 000	-85 000	-40 000	45 000	-52,9

Rahoituseriin kuuluvat verotulot, valtionosuudet, korkotuotot ja -kulut sekä muut rahoitustuotot ja -kulut.

7.4.1 Verotulot

Veroprosenttien osalta kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 13.11.2023 vahvistaa veroprosentit seuraavasti:

Tuloveroprosentti 8,8.

Korotusta vuoden 2023 veroprosenttiin on 0,44 %-yksikköä, jonka laskennallinen vaikutus kaupungin verokertymään on 1,584 M€.

Kiinteistöveroprosentit seuraavasti

Yleinen kiinteistöveroprosentti 1,45
 Vakituiseen asumiseen käytettävä rakennus 0,55
 Muu asuinrakennus 1,10
 Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti 2,85
 Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti 0,00

Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosenttia ei ole määritelty

Vakituisen asumisen veroprosentti nousi 0,05 prosenttiyksikköä, jonka vaikutus on laskennallisesti 240 000 € ja muun asuinrakennuksen osalta 0,1 prosenttiyksikköä, jonka laskennallinen vaikutus on 22 000 €.

Kaupungin oma kiinteistöveroselvitys

Kaupunginhallituksen päätöksellä 2.10.2017 § 258 kaupunki tilasi FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy:ltä kiinteistöveroselvityksen. Vuoden 2018 aikana suoritettiin maastossa tehtävät selvitystyöt otantana pienellä alueella ja vuoden loppuun mennessä FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy laati selvityksen / analyysin tarkastetulta alueelta tehdyistä löydöksistä. Tämän jälkeen kaupunginhallitus päätti tehtyjen havaintojen ja löydösten perusteella jatkaa selvitystyötä muilla kaupungin alueilla. Kiinteistöveroselvitystä on jatkettu vuosien 2019–2022 aikana ja selvityksessä esille tulleet puutteet ja muutokset on ilmoitettu verohallinnolle vuosittain. Selvitys saadaan päätökseen suunnitelmien mukaisesti vuonna 2024.

Talousarviovuoden 2024 verotulot

Vuoden 2024 verotulojen arvioinnin pohjana on käytetty Kuntaliiton ylläpitämää ja valtiovarainministeriön laskelmiin perustuvaa veroennustekehikkoa (10.10.2023).

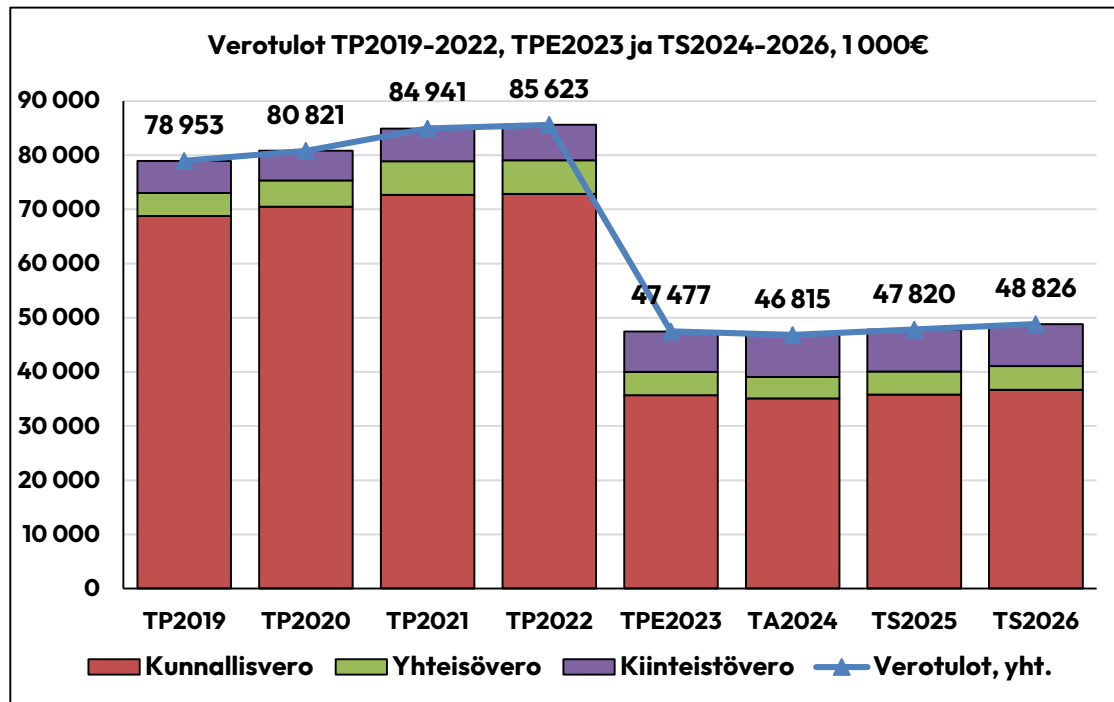
Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2024 yhteensä 45,867 M€. Verotulojen muutos verrattuna muutettu TA 2023 on -0,87 M€ / 1,8 %. Verotulojen vähentyminen johtuu siitä, että vuodelle 2023 kohdistuu aiempien vuosien verotilityksiä (ns.verohännät), joita ei ole tulossa 2024.

Kunnallisverotulo 35,11 M€: vähenee 0,58 M€ / - 1,6%.

Yhteisövero 3,95 M€: vähenee 0,37 M€ / - 8,5%

Kiinteistöverot 7,76 M€: kasvaa 0,3 M€ / + 3,8%

	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TPE2023	TA2024	TS2025	TS2026
Verotulot, yht.	78 953	80 821	84 941	85 623	47 477	46 815	47 820	48 826
-muutos -%	0,8	2,4	5,1	0,8	-44,6	-1,4	2,1	2,1
Kunnallisvero	68 776	70 514	72 661	72 854	35 691	35 109	35 814	36 731
-muutos -%	0,2	2,5	3,0	0,3	-51,0	-1,6	2,0	2,6
Yhteisövero	4 278	4 842	6 245	6 225	4 314	3 947	4 235	4 323
-muutos -%	10,2	13,2	29,0	-0,3	-30,7	-8,5	7,3	2,1
Kiinteistövero	5 899	5 465	6 035	6 544	7 472	7 759	7 771	7 771
-muutos -%	2,0	-7,4	10,4	8,4	14,2	3,8	0,2	0,0
Tuloveroprosentti	21,00	21,00	21,00	21,00	8,36	8,8	8,80	8,80
Efektiiivinen veroaste	14,77	14,87	14,84	14,61	6,17	6,62	6,66	6,72

Kaupungin veroprosentit vuosilta 2008-2024

Veroprosentit	2008	2009	2010-2013	2014	2015-2016	2017-2022	2023	2024
Tuloveroprosentti	19,00	19,00	20,00	20,50	20,75	21,00	8,36	8,80
Kiinteistöveroprosentit								
Yleinen kiinteistövero	0,90	0,90	0,95	1,35	1,35	1,45	1,45	1,45
Vakituinen asuminen	0,35	0,35	0,40	0,4	0,40	0,50	0,50	0,55
Muut asuinrakennukset	0,95	0,95	1,00	1	1,00	1,00	1,00	1,10
Yleishyödylliset yhteisöt	0	0	0	0	0	0	0	0
Voimalaitos	2,50	2,50	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85

7.4.2 Valtionosuudet

Kunnan valtionosuudet muodostuvat seuraavasti:

- Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM)
- Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta (OKM).
- vuodesta 2025 lähtien valtionosuuksia tulee myös TE24 - uudistukseen liittyen.

Valtionosuudet ovat kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan kunta itse päättää valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käyttötarkoituksesta.

Talousarviovuoden valtionosuudet

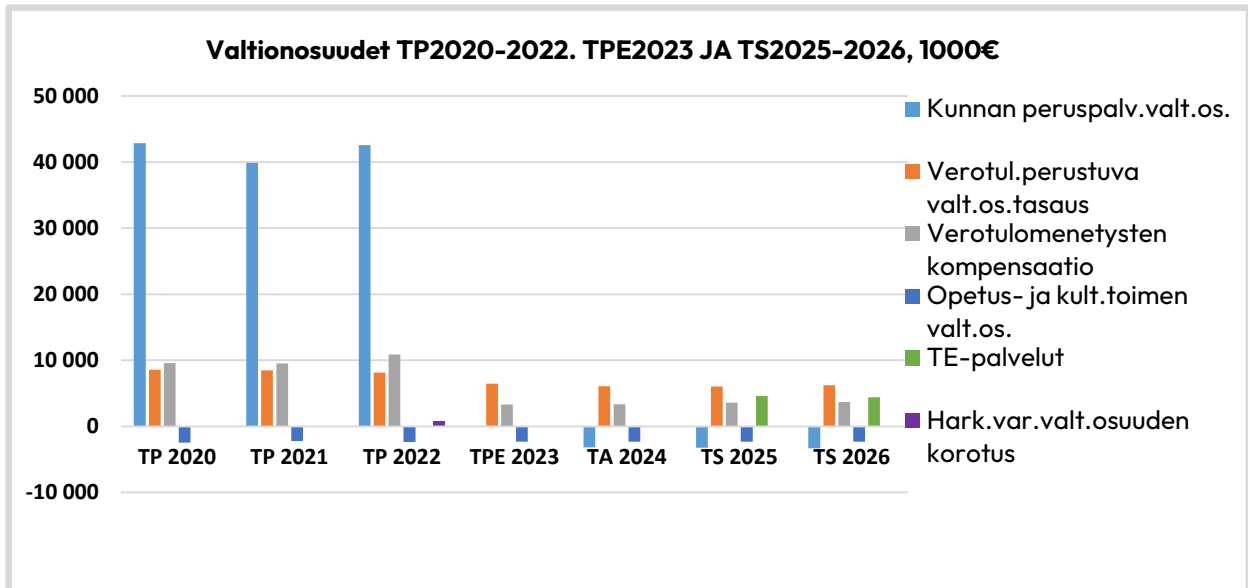
Kuntaliiton syksyllä 2023 julkaisemien kuntakohtaisten ennakkolaskelmien mukaan Varkauden kaupungin vuoden 2024 valtionosuusarvio on 3,92 M€. Valtionosuustulot vähenevät vuonna 2024 3,53 M€ / 47,4 % verrattuna muutettu TA 2023.

Vuodelle 2024 kuntien yleinen valtionosuusprosentti on 21,92 %. Varkauden kaupungin oma valtionosuusprosentti on -1,64 %. Vuoden 2024 ja suunnitelmavuosien 2025-2026 valtionosuuksiin liittyy merkittävää epävarmuutta. VM:n laskelmat aiheuttivat tyrmistystä kuntakentässä, koska ne oli huonosti perusteltu ja julkaistiin sen jälkeen, kun kunnat olivat vahvistaneet jo vuoden 2024 veroprosentit. Kunhan asian lopullinen tila selkiintyy, niin talousarviota tarkennetaan sen mukaan.

Valtionosuudet tilitetään kunnille kuukausittain 11. päivänä Valtiovarainministeriön joulukuussa vahvistaman päätöksen mukaisesti.

Valtionosuudet TP2020-2022, TPE2023, TA2024 ja TS2025-2026

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TPE 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kunnan peruspalv.valt.os.	42 879	39 886	42 564	-1	-3 180	-3 217	-3 304
Verotul.perustuva valt.os.tasaus	8 597	8 498	8 127	6 453	6 064	6 047	6 224
Verotulomenetysten kompensatio	9 594	9 527	10 868	3 323	3 363	3 576	3 705
Opetus- ja kult.toimen valt.os.	-2 435	-2 230	-2 359	-2 329	-2 329	-2 329	-2 329
TE-palvelut						4 607	4 384
Hark.var.valt.osuuden korotus			830				
Valtionosuudet yhteensä	58 635	55 681	60 030	7 446	3 918	8 684	8 680

7.4.3 Korkotuotot ja – kulut

Korkotuottoihin 1 150 000 € sisältyy antolainojen korkotuotot. Suurin korkotuotto kertyy Keski-Savon Vesi Oy:n antolainan korosta, joka on noin 800 000 €. Korkotuottoihin vaikuttavat myös tytäryhtiöille myönnettyjen lyhytaikaisten kassalainojen korkotuotot ja muun antolainauksen korkotuotot.

Korkokulut muodostuvat lyhyt- ja pitkäaikaisten lainojen koroista, joita arvioidaan kertyvän vuodelle 2023 noin 1,50 M€. Lainakannan arvioidaan olevan 31.12.2023 noin 108 M€.

7.4.4 Muut rahoitustuotot ja – kulut

Rahoitustuotot koostuvat pääosin Varkauden Aluelämpö Oy:n ja Savon Energiaholding Oy:n osingoista, liikelaitoskuntayhtymän sekä mahdollisesti muiden kuntayhtymien peruspääoman koroista.

7.5 Vuosikate

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa kaupungin tulorahoituksen riittävyyttä. Vuosikate siirtyy rahoituslaskelman toiminnan rahavirran ensimmäiseksi eräksi.

Tasapainossa olevassa taloudessa vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot. Poistojen on kuitenkin vastattava keskimääräistä vuotuista korvausinvestointien tasoa.

Tulorahoituksen riittävyyttä arvioitaessa onkin syytä verrata vuosikatteen, poistojen ja poistonalaisten investointien omahankintamenojen määrien vastaavuutta.

Vuoden 2024 vuosikate on 4,06 M€. Vuosikate riittää kattamaan suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset 50,8%. Vuosikatteen ennakoitaan heikkenevän edelleen vuonna 2025.

7.6 Poistot ja arvonalentumiset

Käyttöomaisuuden poistot lasketaan kaupunginvaltuuston 16.12.2013 § 91 hyväksymän SUMU-poistosuunnitelman mukaisesti. Valtuusto hyväksyi poistosuunnitelmaan 19.10.2015 § 57 muutoksen, jonka mukaan kaikki 3 000 € tai sen alle olevat käyttöomaisuushankkeet poistetaan kerralla.

Vuoden 2024 poistot ja arvonalentumiset ovat 7,31 M€.

Vuonna 2024 arvonalentumisiin sisältyy vanhan paloaseman arvonalennuskirjaus 0,22 M€.

7.7 Tilikauden tulos / ali-/ylijäämä

Vuoden 2024 talousarvion tilikauden tulos on alijäämäinen 3,46 M€.

7.8 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	TP2022	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	TA 2024	Muutos, € MTA2023/2024	Muutos % MTA2023/ 2024
Toimintatuotot	84 244 751	26 102 994	26 583 503	27 542 254	958 751	3,6
Myyntituotot	52 715 707	7 192 084	7 224 547	7 548 898	324 351	4,5
Maksutuotot	9 401 483	994 240	952 135	959 360	7 225	0,8
Tuet ja avustukset	6 568 137	2 179 680	2 264 850	1 880 239	-384 611	-17,0
Muut toimintatuotot	15 559 423	15 736 990	16 141 971	17 153 757	1 011 786	6,3
Valmistus omaan käyttöön	807 446	420 000	570 000	535 000	-35 000	-6,1
Toimintakulut	-228 015 376	-73 329 928	-75 481 770	-77 384 009	-1 902 239	2,5
Henkilöstökulut	-81 017 572	-31 771 339	-31 842 775	-32 298 338	-455 563	1,4
Palkat ja palkkiot	-63 857 025	-25 065 810	-25 112 218	-25 889 636	-777 418	3,1
Henkilösivukulut	-17 160 547	-6 705 529	-6 730 557	-6 408 702	321 855	-4,8
Eläkekulut	-14 985 293	-5 625 179	-5 647 192	-5 647 792	-600	0,0
Muut henkilösivukulut	-2 175 254	-1 080 350	-1 083 365	-760 910	322 455	-29,8
Palvelujen ostot	-110 054 124	-22 589 945	-23 746 521	-25 162 609	-1 416 088	6,0
Aineet, tarvikkeet ja tav.	-11 660 705	-5 721 881	-5 747 737	-5 878 977	-131 240	2,3
Avustukset	-6 986 857	-3 275 800	-3 367 700	-3 108 600	259 100	-7,7
Muut toimintakulut	-18 296 118	-9 970 963	-10 777 037	-10 935 485	-158 448	1,5
Toimintakate	-142 963 180	-46 806 934	-48 328 267	-49 306 755	-978 488	2,0
Verotulot	85 964 752	45 867 000	47 682 000	46 815 000	-867 000	-1,8
Valtionosuudet	60 030 463	7 354 500	7 445 878	3 918 011	-3 527 867	-47,4
Rahoitustuotot ja -kulut	2 430 892	3 145 000	2 075 000	2 635 000	560 000	27,0
Korkotuotot	976 335	1 230 000	1 150 000	1 150 000	0	0,0
Muut rahoitustuotot	2 273 535	3 000 000	2 310 000	3 025 000	715 000	31,0
Korkokulut	-741 258	-1 000 000	-1 300 000	-1 500 000	-200 000	15,4
Muut rahoituskulut	-77 721	-85 000	-85 000	-40 000	45 000	-52,9
Vuosikate	5 462 927	9 559 566	8 874 611	4 061 256	-4 813 355	-54,2
Poistot ja arvonalentumiset	-7 547 682	-7 534 241	-7 534 241	-7 524 494	9 747	-0,1
Suunnitelman muk. poistot	-7 366 748	-7 234 241	-7 234 241	-7 306 494	-72 253	1,0
Arvonalentumiset	-180 935	-300 000	-300 000	-218 000	82 000	-27,3
Satunnaiset erät	580 000	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot	580 000	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-1 504 755	2 025 325	1 340 370	-3 463 238	-4 803 608	-358,4
Poistoeron muutokset						
Varausten muutokset		-2 000 000	-1 300 000	0	1 300 000	
Rahastojen muutokset						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 504 755	25 325	40 370	-3 463 238	-3 503 608	-8 678,7
Tunnusluvut:	TP 2022	TA 2023	TPE 2023	TA 2024		
Toimintatuotot % toimintakuluista	37,1	35,6	35,2	35,6		
Vuosikate %- poistoista	72,4	126,9	117,8	57,6		
Vuosikate /asukas	276	490	455	211		
Asukasluku	19 759	19 497	19 497	19 254		
=valtuuston nähden sitovat						

Sisältää talouden tasapainottamistoimenpiteet lukuunottamatta Kangaslammin koulun lakkauttamista, jonka osalta tulee käydä lain mukainen kuulemisprosessi.

7.9 Toimialoittain TAM 2023, TPE 2023, TA2024 ja TS 2025 - 2026

Toimiala	MUUTETTU TA2023	TP2023 ENNUSTE	TAE2024 TOIMI-ALAT	TA2024	Muutos % TPE2023/ TAE2024	TS2025	TS2026
<i>Yleishallinto (kv, kh, tark. ltk., vaalit, konsernihallin-to, työllisyys, elinvoima)</i>							
Tuotot	3 359 266	3 100 400	3 463 573	3 463 573		3 252 000	3 207 000
Kulut	-11 380 451	-10 836 389	-11 353 472	-11 483 472		-11 028 000	-10 954 000
Talouden tasapainottamistoimenpiteet				122 000		352 000	422 000
Toimintakate (netto)	-8 021 185	-7 735 989	-7 889 899	-7 897 899	2,1	-7 424 000	-7 325 000
TE-palvelut							
Tuotot							
Kulut						-4 607 000	-4 384 000
Toimintakate (netto)						-4 607 000	-4 384 000
Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala							
Tuotot	4 448 670	4 475 337	4 455 717	4 455 717		4 453 754	4 460 631
Valmistus omaan käyttöön							
Kulut	-44 621 683	-44 553 383	-46 330 717	-45 993 307		-46 956 879	-47 601 303
Talouden tasapainottamistoimenpiteet				162 104		237 104	237 104
Toimintakate (netto)	-40 173 013	-40 078 046	-41 875 000	-41 375 486	3,2	-42 266 021	-42 903 568
Tekninen toimi							
Tuotot	18 775 567	18 781 984	19 572 964	19 572 964		19 846 200	20 143 900
Valmistus omaan käyttöön	570 000	623 100	535 000	535 000		535 000	535 000
Kulut	-19 479 636	-19 516 573	-20 420 434	-20 377 334		-21 076 700	-21 037 600
Talouden tasapainottamistoimenpiteet				236 000		251 000	221 000
Toimintakate (netto)	-134 069	-111 489	-312 470	-33 370	-70,1	-444 500	-137 700
Toimintatuotot yhteensä	26 583 503	26 357 721	27 492 254	27 492 254	4,3	27 551 954	27 811 531
Valmistus omaan käyttöön	570 000	623 100	535 000	535 000	-14,1	535 000	535 000
Toimintakulut yhteensä	-75 481 770	-74 906 345	-78 104 623	-77 854 113	-3,9	-83 668 579	-83 976 903
Talouden tasapainottamistoimenpiteet				520 104		840 104	880 104
TOIMINTAKATE	-48 328 267	-47 925 524	-50 077 369	-49 306 755	2,9	-54 741 521	-54 750 268
Rahoitus							
Verotulot	47 682 000	47 682 000	45 111 000	46 815 000	-1,8	47 820 000	48 826 000
Valtionosuudet	7 445 878	7 445 820	3 918 011	3 918 011	-47,4	4 077 000	4 296 000
Valtionosuudet TE-palv.osuus						4 607 000	4 384 000
Korkotuotot	1 150 000	1 150 000	1 150 000	1 150 000	0,0	1 150 000	1 150 000
Muut rahoitustuotot	2 310 000	2 310 000	3 025 000	3 025 000	31,0	3 025 000	3 025 000
Korkokulut	-1 300 000	-1 300 000	-1 500 000	-1 500 000	15,4	-2 300 000	-2 300 000
Muut rahoituskulut	-85 000	-7 500	0	-40 000	433,3	-40 000	-40 000
VUOSIKATE	8 874 611	9 354 796	1 626 642	4 061 256	-56,6	3 597 479	4 590 732
Suunnitelmapoistot	-7 234 241	-6 895 000	-7 306 494	-7 306 494	6,0	-7 500 000	-7 600 000
Arvon alentumiset	-300 000	-300 000	-218 000	-218 000	-27,3	0	0
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tuotot		0					
Satunnaiset kulut							
TILIKAUDEN TULOS	1 340 370	2 159 796	-5 897 852	-3 463 238	-260,4	-3 902 521	-3 009 268
Varausten ja rahastojen muutokset	-1 300 000	-2 000 000					
YLI-/ALIJÄÄMÄ	40 370	159 796	-5 897 852	-3 463 238	-2267,3	-3 902 521	-3 009 268
Siirtymätasaus							
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	40 370	159 796	-5 897 852	-3 463 238	-2267,3	-3 902 521	-3 009 268

*) TE hallinnon valmistelukustannukset yleishallinnon kuluissa v. 2024 osalta

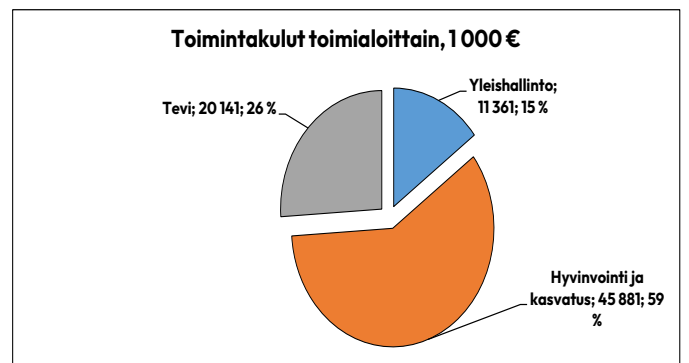
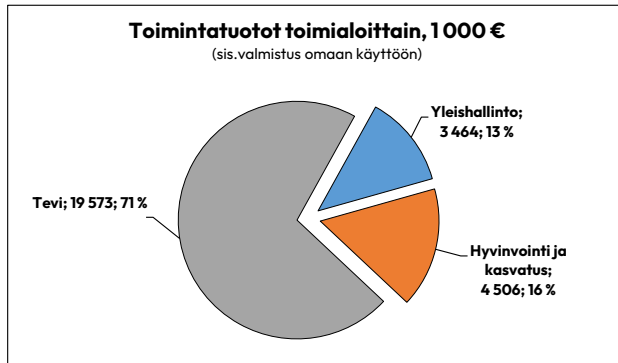
Taulukossa taloussuunnitteluvuodet on laskettu toimialojen esityksien mukaisesti. Sisältää talouden tasapainottamistoimenpiteet lukuunottamatta Kangaslammin koulun lakkauttamista, jonka osalta tulee käydä lain mukainen kuulemisprosessi.

Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

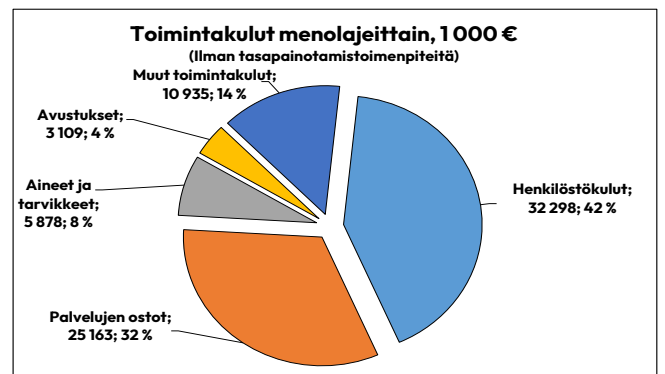
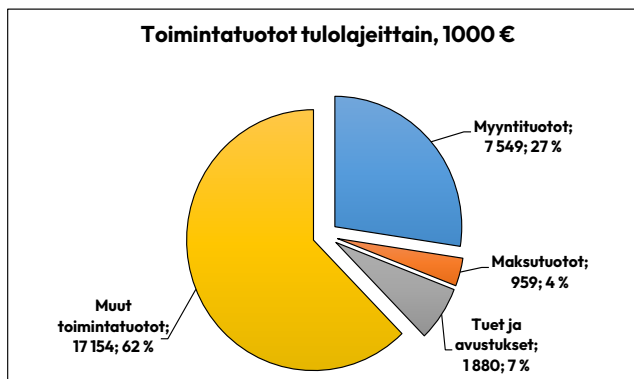
	Sito- vuus*	Menoarviot	Tuloarviot
		TA2024	TA2024
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Yleishallinto			
Keskusvaalilautakunta	N	169 744	87 000
Kaupunginvaltuusto	N	125 827	0
Tarkastuslautakunta	N	77 175	77 415
Kaupunginhallitus	N	4 742 117	259 510
Konsernipalvelut			
Talousohjelmat	N	344 746	35 000
Henkilöstöpalvelut	N	2 496 477	622 815
Hallinto- ja tietohallintopalvelut	N	2 195 529	1 303 476
Tukipalvelut/ostopalvelut	N	909 857	909 857
Keski-Savon työllisyysalue	N	300 000	168 500
Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala			
Hallinto, hyvinvointi ja osallisuus	N	626 996	677 590
Perusopetus	N	21 363 116	1 205 236
Varhaiskasvatus	N	13 355 410	693 157
Hyvinvointipalvelut	N	7 541 961	1 212 410
Soisalo-opisto	N	2 993 720	717 324
Tekninen toimi			
Kaupunkisuunnittelu	N	13 892 213	17 381 767
Kaupunkitekniikka	N	5 876 027	2 573 597
Rakennusvalvonta	N	373 094	152 600
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulo	B		46 815 000
Valtionosuudet	B		3 918 011
Korkotulot	B		1 150 000
Muut rahoitustulot	B		3 025 000
Korkomenot	B	1 500 000	
Muut rahoitusmenot	B	40 000	
Satunnaiset erät	B		0
INVESTOINTIOSA			
Tekninen toimi			
Maa- vesialueet	B	200 000	200 000
Rakennukset	B	5 380 000	120 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	2 580 000	175 000
Aineettomat hyödykkeet		40 000	
Satamat	B	50 000	0
Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala			
Liikuntapaikat, kiinteät rak. Ja laitteet	B	140 000	
Kaupunginhallitus			
Aineettomat hyödykkeet	B	120 000	0
Osakkeet ja osuudet	B	100 000	0
Irtainomaisuus			
Yleishallinto	B	225 000	0
Kasvun ja oppimisen lautakunta	B	80 440	0
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	B	110 000	0
Tekninen toimi	B	0	0
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B	4 400 000	
Antolainasaamisten vähennykset	B		1 125 403
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		30 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	18 980 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B	2 500 000	
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen		776 219	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		114 605 668	114 605 668

*) B=bruttomääräraha/-tuloarvio, N= sitovuus nettomäärärahat/-tuloarvot

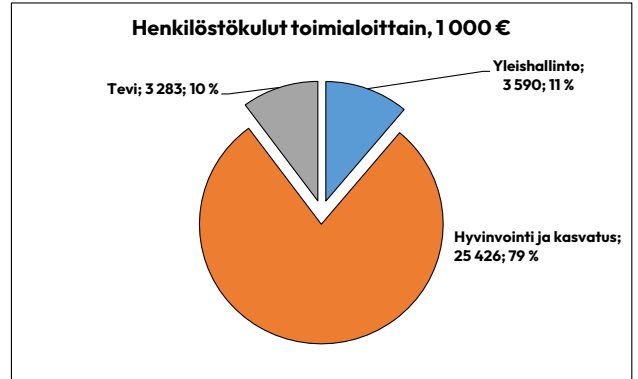
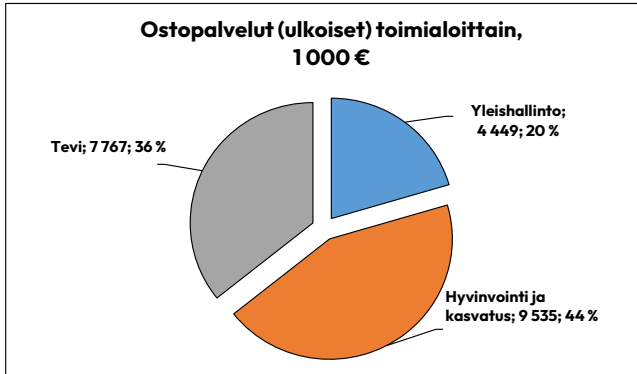
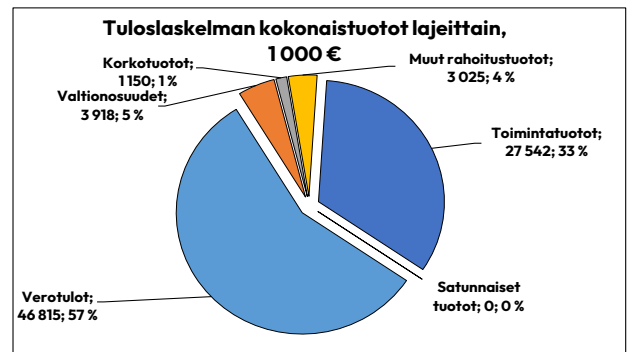
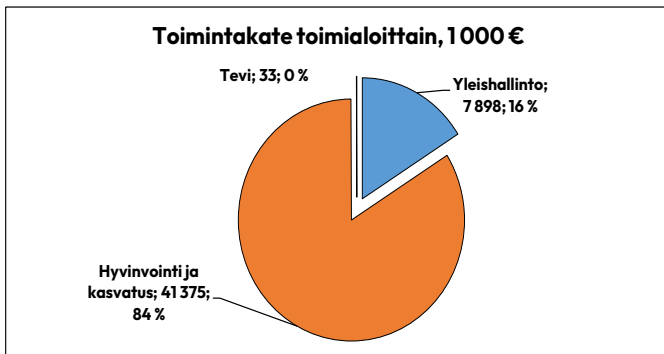
7.10 Toimintatuotot ja –kulut toimialoittain

7.11 Toimintatuotot ja –kulut kululajeittain

7.12 Palvelujen ostot (ulkoiset) ja henkilöstökulut toimialoittain

7.13 Toimintakate toimialoittain ja tuloslaskelman kokonaistuotot tulolajeittain

8 INVESTOINNIT

YHTEEENVETO INVESTOINNEISTA TASERYHMITÄIN

Taseryhmä		TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2025	
Maa- ja vesialueet ja tontit	M	-557 045	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	
	T	340 799	200 000	200 000	200 000	200 000	
	Netto	-216 246	0	0	0	0	
Rakennukset	M	-3 021 364	-5 790 000	-5 380 000	-8 700 000	-8 900 000	
	T	283 589	0	120 000	105 000	0	
	Netto	-2 737 775	-5 790 000	-5 260 000	-8 595 000	-8 900 000	
Kiinteät rakenteet ja laitteet Tevi	M	-2 227 626	-2 015 000	-2 580 000	-2 980 000	-3 100 000	
	T	136 420	200 000	175 000			
	Kiinteät rakenteet ja laitteet Liikuntapaikat	M	-271 448	-200 000	-140 000	0	0
		T	0				
	Netto	-2 362 654	-2 015 000	-2 545 000	-2 980 000	-3 100 000	
Satamat	M	-43 044	-50 000	-50 000	0	0	
	T	0	0	0	0	0	
	Netto	-43 044	-50 000	-50 000	0	0	
Koneet ja kalusto							
	- Tekninen toimi	M	-112 121	-37 000	0	-130 000	-30 000
	- Tekninen toimi	T	165 111	0	0	0	0
	- Kasvun ja oppimisen lautakunta	M	-126 593	-120 000	-80 440	-45 300	-42 040
	- Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	M	-67 438	-234 000	-110 000	-33 000	-23 000
- Konsernipalvelut	M	-158 047	-207 000	-225 000	-100 000	-100 000	
Koneet ja kalusto, yhteensä	M	-464 199	-598 000	-415 440	-308 300	-195 040	
	T	165 111	0				
	Netto	-299 088	-598 000	-415 440	-308 300	-195 040	
Aineettomat hyödykkeet Yleishallinto	M	-159 599	-175 000	-120 000	-100 000	-100 000	
Aineettomat hyödykkeet Tevi	M		-104 000	-40 000			
Aineettomat hyödykkeet	T	40 513					
Osakkeet ja Osuudet	M	-1 533 200	-130 000	-100 000	-100 000	-100 000	
Osakkeet ja Osuudet	T	0	0	0			
Investoinnit yhteensä	M	-8 277 525	-9 262 000	-9 025 440	-12 388 300	-12 595 040	
	T	966 432	400 000	495 000	305 000	200 000	
	Netto	-7 311 093	-8 862 000	-8 530 440	-12 083 300	-12 395 040	

INVESTOINNIT HANKKEITTAIN / INVESTOINTISUUNNITELMA

INVESTOINTISUUNNITELMA	M/T	TA 2023	TA 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kohde			LTK			
MAA- JA VESIALUEET						
9000 Maa-alueet	M	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
	T	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
9012 Vetovoimakeskusten aluekehityshanke	M				0	0
9015 Teollisuustonttien jalostaminen		-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Maa- ja vesialueet yhteensä	Menot	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
	Tulot	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
	Netto	0	0	0	0	0
RAKENNUKSET						
	M/T	TA 2023	TA 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
			LTK			
Yleishallinto						
9102 Kaupungintalo	M		-80 000	-80 000	-500 000	-400 000
Yleishallinto yhteensä	Menot	0	-80 000	-80 000	-500 000	-400 000
	Tulot	0	0	0	0	0
	Netto	0	-80 000	-80 000	-500 000	-400 000
Ruokapalvelu						
9104 Waltterin ruokapalvelu	M					
Ruokapalvelu yhteensä	Menot	0	0	0	0	0
	Tulot	0	0	0	0	0
	Netto	0	0	0	0	0
Sosiaali- ja terveystoimi						
Perusterveydenhuolto						
9201, Vanha sairaala	M				0	0
Perusterveydenhuolto yhteensä	Menot	0	0	0	0	0
	Tulot	0	0	0	0	0
	Netto	0	0	0	0	0
Ikäntyneiden palvelut						
9212 Käpykankaan palvelukeskus	M				0	0
9214 Kangaslammin palvelukeskus	M					
Ikäntyneiden palvelut, yhteensä	Menot	0	0	0	0	0
	Tulot	0	0	0	0	0
	Netto	0	0	0	0	0
Sivistystoimi						
Perusopetus						
9322 Waltterin koulu	M	-200 000	0	0		
9314 Könönpellon koulu	M	-100 000	-450 000	-450 000	-650 000	-500 000
9314 Könönpellon koulu	T		120 000	120 000	105 000	
9315 Lehtoniemen koulu	M	0				
9316 Luttilan koulu	M					
9317 Puurtilan koulu	M					
9320 Repokankaan koulu	M	-400 000				
9321, Kangaslampi, koulut ja Liikuntatalo	M					
9381 Nuorten talo	M					
9324 Kankun koulu		-50 000	-350 000	-350 000	-7 000 000	-7 000 000
Perusopetus yhteensä	Menot	-750 000	-800 000	-800 000	-7 650 000	-7 500 000
	Tulot	120 000	120 000	120 000	105 000	0
	Netto	-750 000	-680 000	-680 000	-7 545 000	-7 500 000

INVESTOINTISUUNNITELMA	M/T	TA 2023	TA 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kohde			LTK			
Lasten päivähoito						
9301 Päiviönsaaren päiväkoti	M	-40 000	-30 000	-30 000		
9303 Repokankaan päiväkoti	M	-20 000				
9350 Revonhätä	M					
9302 Könönpellon päiväkoti	M					
9306 Kankunharjun päiväkoti	M					
9304 Taulumäen päiväkoti	M					
Lasten päivähoito yhteensä	Menot	-60 000	-30 000	-30 000	0	0
	Tulot					
	Netto	-60 000	-30 000	-30 000	0	0
Lasten ja perheiden palvelut						
9221 Kinnulakoti	M		0	0		
Lasten ja perheiden palvelut yhteensä	Menot	0	0	0	0	0
	Tulot					
	Netto	0	0	0	0	0
Kansalaisopistojen vapaa sivistystyö						
9331 Soisalo-opisto	M					0
Kansalaisopistojen vapaa sivistystyö yhteensä	Menot	0	0	0	0	0
	Tulot					
	Netto	0	0	0	0	0
Museo ja näyttelytoiminta						
9332 Museo, Wredenkätkä 5	M					
Museo ja näyttelytoiminta yhteensä	Menot	0	0	0	0	0
	Tulot					
	Netto	0	0	0	0	0
Kirjastotoiminta						
9333 Kirjasto	M				-250 000	-400 000
9320 Kangaslammin kirjasto/yhteispalvelu	M					
Kirjastotoiminta yhteensä	Menot	0	0	0	-250 000	-400 000
	Tulot					
	Netto	0	0	0	-250 000	-400 000
Taiteen perusopetus						
9334 Kuvataidekoulu		0	0	0		
Taiteen perusopetus yhteensä	Menot	0	0	0	0	0
	Tulot					
	Netto	0	0	0	0	0
Liikunta ja ulkoilu						
9340 Kämärin jäärheilukeskus	M		-40 000	-40 000		
9341 Uimahalli	M	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
9546 Uimahallin hankesuunnittelu	M					
9342 Liikuntatalo	M	0	-100 000	0		-300 000
9343 Kangaslammin liikuntatalo	M					
9345 Kisapuiston katsomorakennus	M	-30 000				
Liikunta ja ulkoilu yhteensä	Menot	-130 000	-240 000	-140 000	-100 000	-400 000
	Tulot					
	Netto	-130 000	-240 000	-140 000	-100 000	-400 000
Teknisen toimen rakennukset						
9373 Tehtaan koulu	M	-500 000			0	
9400 Pelastusasema	M	-4 050 000	-4 050 000	-4 050 000		0
9401 Kangaslammin pelastusasema			-80 000	-80 000		
9361 Varikko	M					
9367 Toimintakeskus Pihlaja	M					
9380 Mekaanisen Musiikin Museo	M					
9364 Oikeustalo	M	-100 000				
9366 Vesitorni	M					
9372 Ent. Joutenlahden koulu	M					

INVESTOINTISUUNNITELMA	M/T	TA 2023	TA 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kohde			LTK			
Teknisen toimen rakennukset, yhteensä	Menot	-4 650 000	-4 130 000	-4 130 000	0	0
	Tulot					
	Netto	-4 650 000	-4 130 000	-4 130 000	0	0
xxxx Ennalta arvaamattomat LVISA korjaukset		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
xxxx Kiinteistöjen sähköautojen lautaspisteet			-60 000	0		
9390 Ennalta arvaamattomat rakennekorjaukset	M	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
9335 Tulumäen yleisö wc:n kunnostus	M					
Suojelukohteet						
9379 Manttu	M					
Rakennukset, yhteensä	Menot	-5 790 000	-5 540 000	-5 380 000	-8 700 000	-8 900 000
	Tulot	0	120 000	120 000	105 000	0
	Netto	-5 790 000	-5 420 000	-5 260 000	-8 595 000	-8 900 000

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	M/T	TA 2023	TA 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
			LTK			
9501 Katujen rakentaminen	M	-140 000	-500 000	-500 000	-970 000	-1 005 000
9502 Katujen perusparantaminen	M	-695 000	-630 000	-530 000	-690 000	-530 000
9503 Katujen suunnittelu	M	-30 000	-30 000	-30 000	-40 000	-40 000
9510 Maastomittaukset	M	-5 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
9529 Keskustan kehittäminen	M	-25 000	-30 000	-30 000	-100 000	-300 000
9505 Uusintapäällysteet	M	-300 000	-400 000	-400 000	-400 000	-500 000
9531 Puistot ja leikkipaikat	M	-525 000	-410 000	-410 000	-230 000	-230 000
9531 Puistot ja leikkipaikat	T	150 000				
9566 Venesatamien peruskorjaus	M	-80 000	-40 000	-40 000	-50 000	-50 000
9672 Katuvalaistus	M	-45 000	-30 000	-30 000	-40 000	-170 000
9506 Liikennevalot	M	-30 000	-170 000	-170 000	-250 000	-130 000
9640 Liikenneturvallisuustyö	M	-40 000	-20 000	-30 000	-100 000	-95 000
9504 Päällystystyöt	M	0			-100 000	-40 000
9530 Joutenlahden kehittäminen, infra	M					
9614 Green tech, Päivärinne	M					
	T					
9615 Green tech, Ranta-Luttila	M					
9613 Green Corridor	M	-100 000	-330 000	-400 000		
	T	50 000	140 000	175 000		
Kadut ja viheralueet	Menot	-2 015 000	-2 600 000	-2 580 000	-2 980 000	-3 100 000
	Tulot	200 000	140 000	175 000	0	0
	Netto	-1 815 000	-2 460 000	-2 405 000	-2 980 000	-3 100 000
Liikuntapaikat ja -alueet						
3470 Uimahalli	M					
3471 Liikuntatalo	M					
3472 Kisapuisto ja muut ulkokentät	M		-40 000	-40 000		
3473 Kämäri	M	-150 000	-20 000	-20 000		
3491 Moottoriurheilukeskus, turva-aita	M	-50 000				
3492 Vattu vuori	M					
xxxx Lähiliikuntapaikat	M					
	T					
3475 Ladut ja kuntopolut	M		-20 000	-20 000		
3478 Vattu vuoren urheilualue	M		-60 000	-60 000		
Liikunta- ja vapaa-aika	Menot	-200 000	-140 000	-140 000	0	0
	Tulot	0	0	0	0	0
	Netto	-200 000	-140 000	-140 000	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet, yhteensä	Menot	-2 215 000	-2 740 000	-2 720 000	-2 980 000	-3 100 000
	Tulot	200 000	140 000	175 000	0	0
	Netto	-2 015 000	-2 600 000	-2 545 000	-2 980 000	-3 100 000

INVESTOINTISUUNNITELMA	M/T	TA 2023	TA 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kohde			LTK			
SATAMAT	M/T	TA 2023	TA 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
			LTK			
9701 Satamien kehittäminen Vierasvenesatama	M	-50 000	-50 000	-50 000		
Satamat, yhteensä	Menot	-50 000	-50 000	-50 000	0	0
	Tulot					
	Netto	-50 000	-50 000	-50 000	0	0

KONEET, KALUSTO	M/T	TA 2023	TA 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
			LTK			
Vesitornin ravintolan kaidehissi	M					
Tekninen toimi	M	-37 000			-130 000	-30 000
Kasvun ja oppimisen lautakunta	M	-120 000	-80 440	-80 440	-45 300	-42 040
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	M	-234 000	-110 000	-110 000	-33 000	-23 000
Konsernipalvelut	M	-207 000	-225 000	-225 000	-100 000	-100 000
Koneet ja kalusto yhteensä	Menot	-598 000	-415 440	-415 440	-308 300	-195 040
	Tulot					
	Netto	-598 000	-415 440	-415 440	-308 300	-195 040

AINEETOMAT HYÖDYKKEET	M/T	TA 2023	TA 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Yleishallinto	M	-175 000	-120 000	-120 000	-100 000	-100 000
Tekninen toimi	M	-104 000	-40 000	-40 000		
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	Menot	-279 000	-160 000	-160 000	-100 000	-100 000
	Tulot					
	Netto	-279 000	-160 000	-160 000	-100 000	-100 000
OSAKKEET JA OSUUDET						
Osakkeiden ja osuuksien hankinta						
Wartalo kodit Oy, pääomittaminen	M				0	
Tiedekeskussäätiö, peruspääoma	M		0	0		
Pohjois-Savon pääomasijoitusrahasto	M	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Lentopaikkayhtiö JoWa Aviation Oy	M	-30 000				
Muut mahdolliset osakehankinnat	M					
Osakkeet ja osuudet yhteensä	Menot	-130 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	Tulot					
	Netto	-130 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	Menot	-9 262 000	-9 205 440	-9 025 440	-12 388 300	-12 595 040
	Tulot	400 000	460 000	495 000	305 000	200 000
	Netto	-8 862 000	-8 745 440	-8 530 440	-12 083 300	-12 395 040

9 RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoitusosaan merkitään kaupungin antolainauksen, lainakannan ja mahdolliset oman pääoman muutokset sekä arvio merkittävistä muutoksista muissa maksuvalmiuden erissä (rahoituksen rahavirta). Rahoitusosassa osoitetaan siis kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja kuinka rahoitustarve katetaan. Rahoitusosa esitetään vähennyyslaskukaavan muodossa.

Toiminnan rahavirta osoittaa budjetoidun tulorahoituksen määrän, joka on varainhoitovuonna käytettävissä investointien rahoittamiseen, pääomasijoituksiin ja pääoman palautuksiin sekä maksuvalmiuden vahvistamiseen. Tulorahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseeristä.

Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen erotuksesta.

Välisummana esitetään *Toiminnan ja investointien rahavirta*. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella esim. lainanotolla. Mainitun välisumman ja rahoituksen rahavirran yhteen laskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Rahoituksen rahavirtaan budjetoidaan antolainojen, lainakannan ja pääoman muutokset.

Rahoituslaskelman mukaan toiminnan ja investointien rahavirta vuoden 2024 talousarvioesityksessä on negatiivinen 4,5 M€. Bruttoinvestoinnit ovat 9,03 M€ ja nettoinvestoinnit 8,28 M€.

Rahoituksen rahavirtaan vaikuttavina erinä rahoituslaskelmassa on arvioitu antolainasaamisten ja -lainojen sekä ottolainauksen muutokset.

Antolainasaamisissa on varauduttu Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n rahoitukseen. Yhtiöllä on Svenska Handelsbanken Ab:ltä 4,4 M€ laina. Lainassa on Varkauden kaupungin omavelkainen takaus. Kyseisessä lainassa on tarve pidentää maksuaikaa vastaamaan kiinteistöstä tulevaa vuokran kassavirtaa. Pankki on kuitenkin myymässä Suomen liiketoimintansa Suomessa eikä tästä syystä nykyisiin lainoihin tehdä maksuaikojen muutoksia. Laina on kuitenkin mahdollista maksaa takaisin kokonaisuudessaan ilman lisäkuluja seuraavalla koronvaihtumishetkellä, joka on toukokuussa 2024.

Tällä perusteella Keski-Savon Teollisuuskylä Oy esittää Varkauden kaupungille, että kaupunki myöntäisi yhtiölle vastaavan kokoisen lainan, jolla Handelsbankenin laina maksettaisiin pois toukokuussa 2024. Uudella lainalla yhtiö pystyisi vakauttamaan kassavirtaansa pidemmän laina-ajan ansiosta. Esitetty laina otetaan huomioon jo talousarviossa 2024 ja tuodaan erillisenä päätettäväksi perusteluineen kaupunginvaltuustolle kevään 2024 aikana.

Kaupungin lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2023 lopussa 109 M€ (5 619 €/as.). Vuonna 2024 lainakannan arvioitu nettomuutos on 8,5 M€, jolloin kokonaislainamäärän vuoden 2024 lopussa arvioidaan olevan 117,5 M€. Lopulliseen lainamäärään vaikuttaa se, realisoidaanko kaupungin omaisuutta vuoden aikana ja se vaikuttaisi lainamäärän alenemiseen.

Rahoituslaskelman sitovuus

Rahoituslaskelma on kaupunginvaltuustoon nähden sitova rahoituksen rahavirran, toiminnan ja investointien rahavirran kertymän ja lainanhoitokatteen osalta.

Lainanhoitokate kuvaa tulo-rahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tunnusluku on heikolla tasolla vuoden 2024 talousarvion ja taloussuunnitelmavuosien lukujen perusteella. Tunnusluku vuonna 2024 on 0,3 ja vuonna 2025 0,3 ja 2026 0,4.

**VARKAUDEN KAUPUNKI
TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMA**

	TP2022	TAM2023	TA2024	TS2025	TS2026
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	5 462 927	8 874 611	4 061 256	3 597 479	4 590 732
SATUNNAISET ERÄT	580 000	0	0		
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-1 039 953	-250 000	-250 000	-400 000	-400 000
	5 002 974	8 624 611	3 811 256	3 197 479	4 190 732
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-8 277 525	-9 262 000	-9 025 440	-12 388 300	-12 595 040
RAHOITUSOSUUKSET INVESTOINTIMENOIHIIN	136 420	200 000	295 000	105 000	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TULOT	1 772 448	450 000	450 000	600 000	600 000
	-6 368 656	-8 612 000	-8 280 440	-11 683 300	-11 995 040
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 365 682	12 611	-4 469 184	-8 485 821	-7 804 308
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-10 580 001	-75 985	-4 400 000	0	0
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	246 175	2 012 665	1 125 403	1 125 403	1 068 403
	-10 333 825	1 936 680	-3 274 597	1 125 403	1 068 403
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	30 000 000	5 000 000	30 000 000	27 500 000	25 000 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-9 891 916	-10 642 000	-18 980 000	-16 820 000	-13 767 000
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-19 120 183	-1 000 000	-2 500 000	-2 500 000	-3 500 000
	987 901	-6 642 000	8 520 000	8 180 000	7 733 000
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	-793 182				
MUUT MAKSUALMIUDEN MUUTOKSET	771 277	0			
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-9 367 829	-4 705 320	5 245 403	9 305 403	8 801 403
RAHAVAROJEN MUUTOS	-10 733 511	-4 692 709	776 219	819 582	997 095
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:					
	TP2022	TAM2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toiminnan ja investointien rahavirta, €	-1 365 682	12 611	-4 469 184	-8 485 821	-7 804 308
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä suunnitelmakaudella 2024-2026, €		12 611	-4 469 184	-12 955 005	-20 759 313
Lainanhoitokate	0,4	0,9	0,3	0,3	0,4
Lainanhoitokate kuvaa tulo-rahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokate on hyvä, jos tunnusluku on yli 2, tyydyttävä tunnusluku 1-2, heikko alle 1.					
*) Valtuustoon nähden sitovat erät					
	TP2022	TPE2023	TA2024	TS2025	TS2026
Lainat 31.12.	114 856 000	109 000 000	117 520 000	125 700 000	133 433 000
Lainat €/asukas	5 813	5 591	6 104	6 608	7 099
Asukasluku 31.12.	19 759	19 497	19 254	19 021	18 797

Tilinpäätöksen 2022 mukaan:

- kaupungin talousarvio-, kuntatodistus- ja tytäryhteisölainat yhteensä 114 856 000€.
- takaukset 41 262 277 €, josta tytäryhtiöiden puolesta annetut takaukset 40 989 466 € jakaantuen seuraavasti:
  - o Keski-Savon Teollisuuskylä Oy 15 102 156 €
  - o Wartalo Kodit Oy 14 505 648 €
  - o Varkauden Taitotalo Oy 11 381 661 €
  - o Yhteensä 40 989 465 €

Kaupungin antolainat vuoden 2022 tilinpäätöksen mukaan olivat 74 317 762 €, josta tytäryhtiöiden antolainojen osuus 74 120 949 €:

- o Keski-Savon Vesi Oy 45 414 760 €
- o Keski-Savon Teollisuuskylä Oy 28 456 189 €
- o Wartalo Kodit Oy 150 000 €

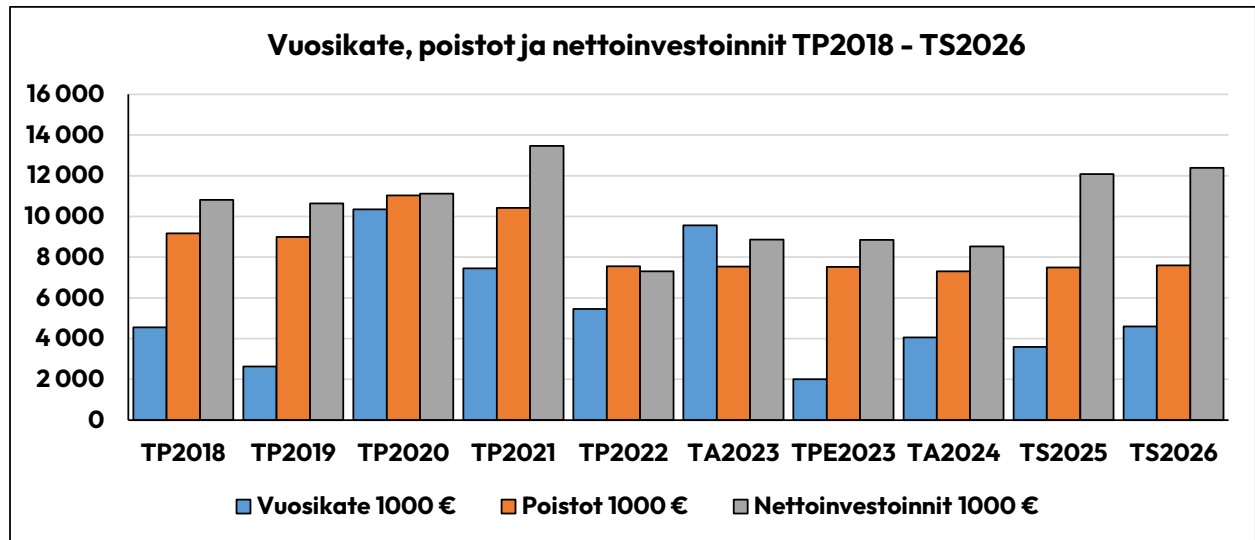
- Kiint.Oy Vark.Kongressi- ja kultt.keskus 100 000 €
- Yhteensä 74 120 949 €

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä konsernilainat olivat yhteensä 225,7 M€, joka on 10 619 € / asukas. Konsernilainojen määrään vaikuttavat terveydenhuollon kuntayhtymien poistuminen kaupungin konsernirakenteesta 1.1.2023 alkaen. Kaupungin oma lainakanta ei enää tule kasvamaan merkittävästi uusien investointilinjauksien myötä. Arvio 2024 konsernilainojen määrästä on noin 186,5 M€, joka on noin 9 685 € / asukas asukasluvun ollessa 19 254henkilöä.

Konsernilainojen ja vuokravastuiden arvioidaan olevan 31.12.2024 noin 260 M€, joka on 13 332 € / asukas.

Vuosikate, poistot, nettoinvestoinnit ja lainakanta

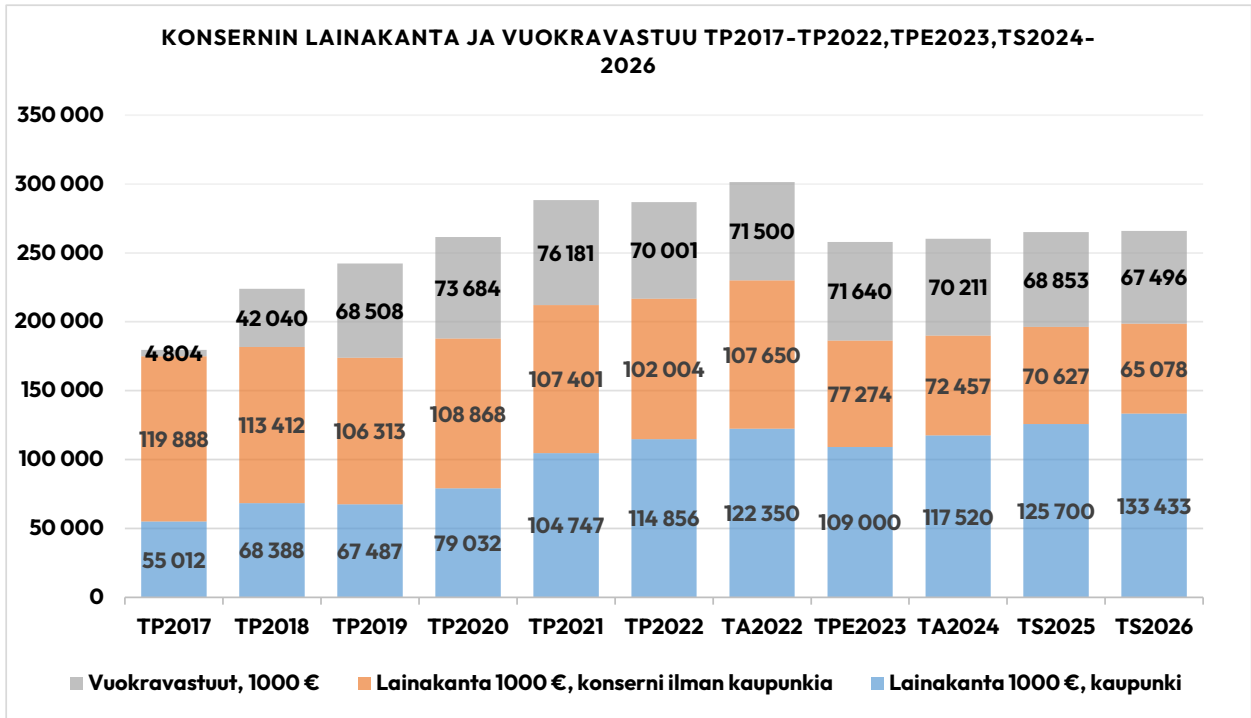
	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TPE2023	TA2024	TS2025	TS2026
Vuosikate 1000 €	4 561	2 629	10 353	7 453	5 463	9 560	2 007	4 061	3 597	4 591
Poistot 1000 €	9 169	8 994	11 028	10 427	7 548	7 534	7 524	7 306	7 500	7 600
Nettoinvestoinnit 1000 €	10 814	10 637	11 116	13 462	7 311	8 862	8 846	8 530	12 083	12 395
Lainakanta 1000 €	68 388	67 487	79 032	104 747	114 856	110 301	109 000	117 520	125 700	133 433

Taloussuunnitelman vuosien 2025 ja 2026 osalta investointitaso ylittää valtuustoryhmien asettaman 9M€/vuosi investointitason. Investointitason toteutuminen vuonna 2025 12M€ tasolla ja vuonna 2026 12,4M€ tasolla edellyttää omaisuuden realisoimista muualla rahoituskustannusten osittaiseksi kattamiseksi.

Kaupungin lainakanta, konserniyhtiöiden lainat ja konsernin velkavastuut yhteensä sekä € / asukas.

	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TPE2023	TA2024	TS2025	TS2026
Lainakanta 1000 €, kaupunki	55 012	68 388	67 487	79 032	104 747	114 856	109 000	117 520	125 700	133 433
Lainakanta 1000 €, konserni ilman kaupunkia	119 888	113 412	106 313	108 868	107 401	102 004	77 274	72 457	70 627	65 078
Vuokravastuut, 1000 €	4 804	42 040	68 508	73 684	76 181	70 001	71 640	70 211	68 853	67 496
Konsernilainat ja vuokravastuut	179 704	223 840	242 308	261 584	288 329	286 861	257 914	260 188	265 180	266 007
Lainat ja velkavastuu €/asukas	8 495	10 747	11 840	12 900	14 436	14 518	13 228	13 332	13 889	14 152

10 KONSERNIYHTIÖT / TYTÄRYHTIÖT

10.1 Wartalo Kodit Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Kiinteistöstrategian mukaisia toimenpiteitä jatketaan suunnitelmakaudella. Talouden tasapainottamistoimenpiteitä jatketaan edellisten vuosien mukaisesti sopeuttamalla yhtiön toimintoja kysyntää ja tarvetta vastaaviksi. Jo tehdyt toimenpiteet näkyvät yhtiön taloudessa positiivisesti. Korjausinvestointeja suunnitellaan harkiten ja mietitään joidenkin jaksottamista pidemmälle aikajaksolle kasvaneiden korko-, energia- ja rakennuskustannuksien vuoksi. Tilapäistä suojelua tarvitsevat ja turvapaikanhakijat ovat nostaneet tilapäisesti yhtiön asuntojen käyttöastetta. Uudelle rakennushankkeelle (kerrostalo) on myönnetty rakennuslupa. Rakentaminen käynnistyy keväällä 2024. Vanha linjurikatu 9 kerrostalo puretaan alkuvuodesta 2024.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Asuntojen vuokraustoiminnassa kumulatiivinen käyttöaste tavoitteen mukainen.	Kiinteistökohtainen käyttöastelasto kuukausittain ja kumulatiivisesti.	Kumulatiivinen käyttöaste vuoden lopussa 92 %.
Kiinteistöjen ja asuntojen säilyttäminen asuttavassa kunnossa.	Kiinteistöjen ja asuntojen ylläpito ja hoitaminen budjetin sekä laadittujen ohjelmien mukaisesti.	Asunnot muuttokuntoiset mahdollisimman nopeasti. Kiinteistöjen ja asuntojen peruskunto talon ikään nähden hyvä.
Kiinteistöissä toteutetaan kiinteistöstrategian mukaisia toimenpiteitä käyttöasteen nostamiseksi.	Kiinteistöjen ylläpito ja sopeuttaminen kysyntää vastaavaksi. Käyttöaste	Toimenpiteet vastaavat asetettuja tavoitteita.
Budjetissa pysyminen.	Kuukausittainen budjetin seuranta oikea-aikaisen tiedon avulla. Kuukausittainen korjausbudjetin seuranta ja analysointi. Kassavarat vähintään 2 kk:n vuokratulot, saldotilanteen seuranta viikoittain.	Tilikauden tulos positiivinen tai vähintään nollatulos. Korjauksiin varatut euronäärät pysyvät hallinnassa. Maksutapahtumat kassaperusteisina ilman lainanottoa.
Konserniyhteistyön kehittäminen.	Konkreettiset toimenpiteet eri osa-alueilla.	Toiminnalliset kustannussäästöt ja yhteistyön kehittäminen.

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kiinteistöissä toteutetaan kiinteistöstrategian mukaisia toimenpiteitä käyttöasteen nostamiseksi.	Kiinteistöjen ylläpito, sopeuttaminen, rakentaminen ja purkaminen. Asuntojen käyttöaste. Neliökohtainen tyhjien asuntojen määrä.	Strategian mukaisten toimenpiteiden jälkeen käyttöaste vähintään 91 % ja asuntojen määrä ja koko vastaavat kysyntää.
Budjetissa pysyminen.	Kuukausittainen budjetin seuranta oikea-aikaisen tiedon avulla.	Tilikauden tulos positiivinen ja vähintään nollatulos.
Konserniyhteistyön kehittäminen.	Konkreettiset toimenpiteet eri osa-alueilla.	Toiminnalliset kustannussäästöt ja yhteistyön kehittäminen.

Riskit, talous ja henkilöstö

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Strategiset	Hallituksen strategiset linjaukset, päätökset / toteutus / seuranta. Hallituksen ja toimivan johdon saumaton yhteistyö.	 PIENI
Operatiiviset	Vastuut jaettu osastoittain, muutoksiin sitoutuminen ja sitouttaminen, toimiva työyhteisö. Sopimukset kahden henkilön käsittelyssä, tarvittaessa hallituspäätös. Työntekijöiden saatavuus.	 PIENI
Rahoitusriskit ja asukkaiden maksukyvyttömyys	Lainasalkun hoitaminen ja seuranta. Vuokra- ja käyttökorvaussaatavien perintä ja ulkoinen perintä.	 KOHTALAINEN
Asukkaisen aiheuttamat huoneistojen ja kiinteistön vaurioittamiset	Ennakointi asukasvalinnassa ja asumishäiriöihin välitön puuttuminen. Asumisneuvonnan käynnistämisen yhteistyössä Varkauden kaupungin kanssa.	 KOHTALAINEN
Asuntojen tyhjäkäynnit	Aktiivinen asuntotarjonta ja markkinointi. Tarkastusprosessi ja remonttien nopea toteutus tyhjyyksien välttämiseksi.	 KOHTALAINEN
Vahingot	Ennaltaehkäisy ja kattavat vakuutukset	 PIENI

TALOUS	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liiketoiminnan tuotot, €	7 930 060	7 845 500	8 203 520	8 210 100	8 301 550
Liiketoiminnan kulut (-) (sis.poistot), €	-7 123 326	-7 300 500	-7 580 520	-7 550 350	-7 640 800
Liikevoitto (-tappio), €	806 734	545 000	623 000	659 750	660 750
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-378 218	-545 000	-623 000	-659 750	-660 750
Tilikauden voitto (-tappio), €	428 516	0	0	0	0

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Investointimenot, €	362 109	0	4 333 333	2 166 667	0
Investointeihin liittyvät, € leasingvastuut, €	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12. €	33 367 856	31 831 717	30 283 290	31 954 924	30 382 321
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	150 000	100 000	50 000	0	0

Henkilöstö / 31.12.	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Vakinaiset	21	22	22	22	22
Määräaikaiset ja sijaiset	1		1		
YHTEENSÄ	22	22	23	22	22

Tilapäistä suojelua saavien ja turvapaikanhakijoiden aiheuttama kysynnän kasvu on vaikuttanut positiivisesti kiinteistöjen käyttöasteeseen. Vaikea ennustaa kysynnän kehitystä tuleville vuosille. Tilikauden voitto vuodelta 2022 1515 € ja asuintalovarausta muodostettiin 427 t€. Asuintalovarauksella varaudutaan tulevien vuosien korjaustarpeisiin. Ylläpito- ja pääomakustannusten nousun vuoksi vuokria korotetaan 1.1.2024 alkaen 0,57 € / asm² / kk. Toteutetut ja suunnitteilla olevat sopeuttamistoimenpiteet sekä investoinnit näkyvät yhtiön tuotto- ja kulurakenteessa. Vuokrasaattavia valvotaan aktiivisesti, perintää on tehostettu ja saatavien perinnän hoitaa ulkoinen yhteistyökumppani.

Tiedossa olevat mahdolliset muutokset ym.

Linjurikatu 9 puretaan vuoden vaihteessa 2023–2024. Uusi senioritalo otetaan käyttöön alustavan aikataulun mukaisesti kesällä 2025. Kiinteistöjen hallintaan ja ylläpitoon liittyvät palvelut tuotetaan omana työnä, jonka vuoksi yhtiön henkilöstömäärään ei ole suunnitteilla muutoksia talousarviovuonna eikä suunnittelukaudella. Palveluasumisen yksiköiden myynnistä tehdään selvitystyötä, mutta mahdollisia muutoksia ei ole huomioitu laskelmilla.

10.2 Varkauden Aluelämpö Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 80,1%

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden Aluelämmön tehtävänä on tuottaa asiakaslähtöisiä energia-alan palveluja ja tuotteita luotettavasti, asian- tuntevasti sekä reagoi siten nopeasti toimintaympäristön muuttuviin vaatimuksiin. Puhtaan ja vähähiilisen energiantuotannon rooli tulee korostumaan. Suunnittelukauden investoinnit tähtäävät alueen fossiilisen päästöjen pienentämiseen kaukolämmön avulla, tarkoituksena on myös laajentaa vuosittain KL-verkostoa. Tuotannon investoinnit tulevat lähtökohtaisesti olemaan polttoon perustamattomia.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Tasapainoinen talous ja vakava- rainen toiminta	Tulos ja kassavirta	Omistajien määrittelemän voittopro- sentin mukainen tulos
	Omavaraisuusaste	Yli 60 %, liittymismaksut omana pää- omana
Fossiilisten polttoaineiden määrän vähentäminen	Fossiilisella tuotetun energian määrä suhteessa kokonaistuotan- toon (RV lasketaan kokonaisuu- dessa ilmastollisesti kestäväällä tuotetuksi)	Kevytpolttoöljy alle 3 % Investointipäätös polttoon perustamat- tomasta tuotantolaitoksesta/ varas- tosta
Uudet liittymät ja palvelut	toteutunut euro määrä	150 000 €

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Tasapainoinen talous ja vakavarainen toiminta	Teknisten ja taloudellisten riskien minimointi	Positiivinen tulos
Verkostonsaneerausohjelma	Verkostovuodot alle valtakunnallisen keskitason	Asiakkaille näkyviä vuotokohteita alla 3 kpl/ vuosi
Primäärienergian säästö	Polttoon perustamaton tuotantolaitos/ varasto	Tuotantolaitos/ varasto toiminnassa

Riskit, talous ja henkilöstö

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Strategiset		
Regulaation kehitys	Edunvalvonta etujärjestöjen kautta	 KOHTA-LAINEN
Energia- ja ympäristöpoliittiset riskit	Edunvalvonta	 PIENI
Toimialan ja yrityksen maineeseen liittyvät riskit	Ennakoiva ja avoin viestintä/ tiedottaminen	 PIENI
Taloudelliset		
Korko- ja rahoitusmarkkinat	Suojaukset ja omavaraisuusaste	 PIENI
Vastapuoli	Luotonvalvonta	 PIENI
Energiakauppa	Suojaukset, päästökauppastr. ja valvonta	 KOHTA-LAINEN
Mankala- ja lainavastuut	Aktiivinen omistajaohjaus osakkuusyhtiössä	 SUURI
Toiminnalliset		
Toiminnan virheet	Toimintaohjeet, tehtävien kierrätys, valvonta	 KOHTA-LAINEN
Laitteiden käyttöriskit	Toimintaohjeet, tehtävien kierrätys, valvonta	 KOHTA-LAINEN
Tietosuojaja -turva	Ohjeistukset, valvonta	 PIENI

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Henkilö		
Ikääntyminen, sairaus	Tehtävien kierrätys, -suunnitelmat	 PIENI
Vahinko		
Omaisuusvahinko	Vakuutuspolitiikka, jossa on määritelty	 KOHTA-LAINEN
Vastuu	riskienkantokyky ja -halu	 PIENI
Keskeytys- ja riippuvuuskeskeytys	riskienkantokyky ja -halu	 SUURI
Ympäristövahinko	riskienkantokyky ja -halu	 PIENI
Tapaturma- ja henkilöstö	Työturvallisuuden toimintaohjelma	 KOHTA-LAINEN

Riskienhallintaa toteutetaan osana normaalia johtamistyötä ja strategista suunnittelua. Riskienhallintaa käsitellään säännöllisesti hallituksen kokouksissa, erillinen riskienhallintasuunnitelma (ei julkinen) on laadittu v. 2020 aikana. Yhtiön osuus Riikinvoima Oy:n tuottamasta sähköstä myydään suoraan pörssiin ilman suojauksia. Syystä, että yhdellä laitoksella tuotetun sähköenergian suojauksessa, mahdollisesta laitoksen epäkäytettävyydestä aiheutuvat tuotantokatkot voivat aiheuttaa taloudellisesti liian suuren riskin.

Strategiset riskit liittyvät toiminnan kannattavuuteen. Tulosraporttien avulla ennustetaan, keskimäärin kuukausittain tilikauden tulos. Ennusteessa huomioidaan tuotantokustannusten muutokset ja myynnin kehittyminen. Pitkän ajan strategisia riskejä hallitaan edunvalvonnan kautta toimialan etujärjestöjen kautta

Energiantuotanto on sidottu pääasiallisesti Riikinvoiman muuttuviin- ja kiinteisiin kustannuksiin sekä FOEX bioenergiaindeksiin. Yhtiö nimittää Riikinvoima Oy:n hallitukseen puheenjohtajan sekä 2 muuta hallituksen jäsentä, jotka valvovat yhtiön etua. Periaatteena on, että Riikinvoima Oy:n hallitukseen nimitetään yhtiön puheenjohtajat sekä toimitusjohtaja, jolla saadaan ns. suurin mandaatti edustaa yhtiötä. Aktiivisella omistajaohjauksella pyritään mm. vakiinnuttamaan mankalakustannukset ja saamaan alueelle mahdollisimman suuri hyöty Riikinvoima Oy:n toiminnasta.

Operatiivisista riskeistä huomattavimmat ovat energiantuotantokapasiteetin riittävyys ja toimivuus. Tuotantokapasiteetin riittävyys häiriötilanteissa ja suurissa kuormissa on varmistettu kahdella eri päätuotantolaitoksella (Riikinvoima Oy ja Stora Enso Oyj) sekä yhtiön omien vara- ja huippulämpökusten kapasiteetilla. Lisäksi yhtiöllä on voimassa oleva varalämpösopimus.

Asiakkaiden maksukykyyn liittyviä riskejä ennakoidaan ja valvotaan aktiivisesti. Lisäksi perintätoimi on ulkoistettu. Yhtiön olemassa olevien ulkopuolisten lainojen korkoriskiin on varauduttu suojajalla niitä 10 vuoden pituisella koronvaihtosopimuksella. Nämä suojaukset on tehty syystä, että lainan korkojen osuus yhtiön normaalista voitosta on suuri ja suojauksella on haluttu vakaampaa ennustettavuutta ja varauduttu mahdolliseen korkojen nousuun.

TALOUS	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liiketoiminnan tuotot, €	17 232 163	14 300 000	15 100 000	15 855 000	16 330 650
Liiketoiminnan kulut (-) (sis.poistot), €	-12 788 732	-12 800 000	-13 750 000	-14 162 500	-14 162 499
Liikevoitto (-tappio), €	4 443 431	1 500 000	1 350 000	1 692 500	2 168 151
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-102 298	-180 000	-102 298	-102 298	-102 298
Tilikauden voitto (-tappio), €	4 341 133	1 320 000	1 247 702	1 590 202	2 065 853

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Investointimenot, €	1 700 173	850 000	2 010 000	2 250 000	750 000
Investointeihin liittyvät, €					
leasingvastuut, €	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12. €	4 521 420	4 479 278	5 394 278	6 309 278	5 724 278
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	0	0	0	0	0

Henkilöstö / 31.12.	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Vakinaiset	8	8	8	9	9
Määräaikaiset ja sijaiset					
YHTEENSÄ	8	8	8	9	9

10.3 Navitas Kehitys Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Navitas Kehitys Oy vahvistaa Varkauden elin- ja vetovoimaisuutta Väliä, Vaikuta, ja Viihdy- kaupunkistrategian mukaisesti. Yhtiö edistää ja auttaa yritysten kasvua, kilpailukykyä ja kansainvälistymistä sekä on hankkimassa uusia sijoitustilaisuuksia ja sijoituksia Varkauteen. On edistämässä uusien työpaikkojen syntymistä ja turvaa olemassa olevien työpaikkojen säilymistä sekä auttaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa osaavan työvoiman saamisessa.

Varkauden yrityksillä on ollut edelleen hyvä kasvuvaihe ja runsaasti kehittämistoimijia ja seutu on toiminut koko Pohjois-Savon elinvoiman veturina viennin ja liikevaihdon kasvussa. Maailman yleisen taloudellisen epävarmuuden aiheuttamiin haasteiden voittamiseen on meidän yhdessä panostettava yritysten kanssa. Samoin meidän tulee yhdessä tehdä töitä Varkauden imagon ja tunnettavuuden nostamiseksi. Kehittämisen painopisteinä tulee olemaan vihreäsiirtymän eli energian tuotantoon ja varastointiin liittyvät hankkeet sekä niiden ympärille syntyvä uusi teollisuus ja tuotanto.

Varkauden kaupunkikeskustan toiminnan ja keskustojen kehittäminen siirtyy Navitas Kehitykselle.

Joroisten kunnan kanssa tehtävää yritysneuvonnan ostopalvelua kehitetään entisestään. Yhteistyötä elinvoimaisuuden edistämiseksi Keski-Savon kuntien kesken syvennetään.

Keski-Savon yritysrahaston toimintaa vakiinnutetaan.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Yritysten sijoittumiset Varkauteen	Uudet sijoittumiset	+ 3
Kehittämishankkeet yrityksissä	Kehittämishankkeiden määrä	25
Yritysten määrä	Yritysten nettolisäys	+ 10

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Yritysten sijoittumiset Varkauteen	Uudet sijoittumiset	+ 6
Kehittämishankkeet yrityksissä	Kehittämishankkeiden määrä	50
Yritysten määrä	Yritysten nettolisäys	+ 20

Riskit, talous ja henkilöstö

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Käyttöpääoman/kassan riittävyys (hankerahojen maksatusviive)	Kassan ja talouden tarkka seuranta ja ennakointi.	 PIENI
Henkilöstö ja sen pysyvyys (asiantuntijaorganisaatio ja määräaikaiset työsopimukset)	Henkilöstön työhyvinvoinnista, jaksamisesta ja osaamisesta huolehtiminen	 PIENI
Hankkeiden mahdolliset takaisinperinnät	Huolellinen hankkeiden toteutus sekä talouden ja toiminnan tarkka seuranta.	 PIENI

TALOUS	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liiketoiminnan tuotot, €	2 007 073	1 306 875	2 026 000	2 000 000	2 000 000
Liiketoiminnan kulut (-) (sis.poistot), €	-2 398 663	-1 674 000	-2 036 000	-2 010 000	-2 010 000
Liikevoitto (-tappio), €	-391 590	-367 125	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-1230	0	10 000	10 000	10 000
Tilikauden voitto (-tappio), €	-392 820	-367 125	0	0	0

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Investointimenot, €	0	0	0	0	0
Investointeihin liittyvät, € leasingvastuut, €	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12. € - josta kaupungin myöntämät lainat, €	0	0	0	0	0

Henkilöstö / 31.12.	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Vakinaiset	9	8	6	6	6
Määräaikaiset ja sijaiset	9	10	15	15	15
YHTEENSÄ	18	18	21	21	21

10.4 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus:100 %

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n tehtävänä on tukea alueen elinkeinoelämää ja uusia sijoittujia tarjoamalla niille teollisuus- ja liiketiloja sekä edistää elinvoimaa sekä yritysten kasvua ja sijoittumista alueelle Varkauden Väliä, Vaikuta, ja Viihdy- kaupunkistrategian mukaisesti taloudelliset resurssit huomioiden.

Yhtiö toimii tiiviissä yhteistyössä kaupungin ja muiden konserniyhtiöiden kanssa.

Teollisuuskylän taloudelliset mahdollisuudet toimia kiinteistökehityksessä ovat parantuneet Metallikatu 3/Akkutehtaan jatkajan löytymisen jälkeen. Edelleen talouden seurantaan ja kassanriittävyteen joudutaan kiinnittämään erityistä huomiota. Vuoden 2024 aikana on selvitettävä Teollisuuskylän mahdollinen jakautuminen eri kiinteistöjen omistuksen osalta. Teollisuuskylän osalta selvitetään se, palkataanko henkilökunta yhtiön palkkalistoille vai jatketaanko ostopalvelusopimuksella.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Toimitiloja yrityksille	Uudet sijoittumiset Varkauteen	2
Omien tilojen käyttöaste	Vuokrausaste	92 %
Kannattavuus	Tilikauden tulos	Positiivinen liike-tulos
Lainasalkku	Lainojen ja kassan suhde	Yhtiön kassa on riittävä

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Toimitiloja yrityksille	Uudet sijoittumiset Varkauteen	4
Omien tilojen käyttöaste	Vuokrausaste	92 %
Kannattavuus	Tilikauden tulos	Positiivinen liiketulos
Lainasalkku	Lainojen ja kassan suhde	Yhtiön kassa on riittävä

Riskit, talous ja henkilöstö

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Lainasalkku	Rahoitusriskien hallinta ja varautuminen	 SUURI
Vuokralaisten maksukyky	Tiukka seuranta ja varhainen puuttuminen	 KOHTA-LAINEN
Kassan riittävyys	Seuranta, kulujen minimointi ja tulojen lisäys	 SUURI

TALOUS	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liiketoiminnan tuotot, €	1 160 404	2 620 000	3 383 000	2 882 000	3 000 000
Liiketoiminnan kulut (-) (sis.poistot), €	-1 986 285	-2 340 000	-2 855 200	-2 850 000	-2 850 000
Liikevoitto (-tappio), €	-825 880	280 000	527 800	32 000	150 000
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-200 677	-335 000	-313 836	-275 000	-275 000
Tilinpäätössiirrot ja verot	204 211				
Tilikauden voitto (-tappio), €	-822 346	-55 000	213 964	-243 000	-125 000

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Investointimenot, €	10 506 062	0	0	0	0
Investointeihin liittyvät, €					
leasingvastuut, €	199 416	266 832	266 832	266 832	266 832
Lainakanta 31.12. €	43 696 856	37 677 202	34 453 543	30 957 283	28 506 695
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	28456189	24958354	23932134	22865833	21770135

Henkilöstö / 31.12.	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Vakinaiset	0	0	2	2	2
Määräaikaiset ja sijaiset					
YHTEENSÄ	0	0	2	2	2

10.5 Varkauden Taitotalo Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet
Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden Taitotalo Oy:n tehtävänä on omistaa ja hallita kiinteistöjä sekä tarjota yrityksille kiinteistössä tarpeellista liike- ja palvelutoimintaa ja olla siten toteuttamassa Varkauden Väliä, Vaikuta, ja Viihdy- kaupunkistrategiaa elinvoimaisuuden edistämiseksi.

Toiminnan keskiössä on vuokralaisten tyytyväisyys ja toimitilojen käyttöasteen pitäminen korkealla sekä parantaa kokoustilojen käyttöastetta ja tuottavuutta.

Taitotalo on osa Varkauden kaupungin konsernia ja vastaa toimitotarpeisiin yritysten kysyntää vastaavasti taloudellisten mahdollisuuksien mukaan.

Yleinen korkojen nousu on heikentämässä Varkauden Taitotalon taloudellista tilannetta ja tulokseteko kykyä.

Kokoustilojen osittainen muuttaminen toimistokäyttöön.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Toimitilojen vuokraus	Vuokrausaste	95 %
Kokoustilamyynti	Kokoustilojen tuotto	Kasvu 10 %
Toimiva yrityskeskus	Asiakastyytyväisyys	4

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Navitasten houkuttavuus	Vuokrausaste	98 %
Kokoustilojen käyttö	Tuotto	20 %
Palvelut yrityksille	Palvelujen käyttö	Kasvu 10 %

Riskit, talous ja henkilöstö

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Lainasalkku	Lainojen ja korkojen tiivis seuranta	 SUURI
Vuokrasopimukset	Asiantuntijoiden käyttö	 PIENI

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Vuokralaisten vuokranmaksukyky	Seuranta, varhainen puuttuminen ja yhteydenpito yrityksiin	 KOHTA-LAINEN
Kassan riittävyys	Jatkuva seuranta	 SUURI

TALOUS	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liiketoiminnan tuotot, €	2 076 839	2 250 000	2 200 000	2 250 000	2 250 000
Liiketoiminnan kulut (-) (sis.poistot), €	-1 804 464	-1 813 340	-1 850 000	-1 900 000	-1 900 000
Liikevoitto (-tappio), €	272 374	436 660	350 000	350 000	350 000
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-228 836	-198 445	-350 000	-325 000	-325 000
Tilinpäätössiirrot ja verot	-22 697				
Tilikauden voitto (-tappio), €	20 841	238 215	0	25 000	25 000

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Investointimenot, €	0	0	0	0	0
Investointeihin liittyvät, €					
leasingvastuut, €	21 191	20 400	19 300	18 600	17 900
Lainakanta 31.12. €	14 935 568	14 255 680	13 219 518	12 183 355	11 147 193
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	0	0	0	0	0

Henkilöstö / 31.12.	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Vakinaiset	0	0	1	1	1
Määräaikaiset ja sijaiset					
YHTEENSÄ	0	0	1	1	1

10.6 Keski-Savon Vesi Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Keski-Savon Vesi Oy:n tehtävänä on veden hankinta ja viranomaisten laatuvaatimusten täyttävän talousveden toimittaminen kiinteistöihin sekä jätevesien johtaminen ja puhdistaminen lupaehtojen mukaisesti.

Toiminnan painopistealueet:

1. Veden myynti ja jätevesien puhdistaminen
2. Vesihuollon valmius- ja erityistilanteiden sekä kriisiviestinnän suunnitelmien ja toimintavalmiuden ylläpito
3. Raakaveden laadun turvaaminen

4. Jakeluverkoston toiminnan varmentaminen jatkuvin huoltotoimenpitein ja peruskorjauksin
5. Laitosten ja pumppaamojen toiminnan varmistaminen jatkuvin huoltotoimenpitein ja peruskorjauksin
6. Vuotovesien hallinta

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Puhtaan veden tuottaminen	Vesijohtoveden laatu täyttää hyvin STM:n talousvedelle asettamat laatuvaatimukset Veden pH pidetään mahdollisimman hyvin arvossa 8,0	Vesijohtovesi täyttää vaatimukset
Ympäristön kuormitus	Jätevedet puhdistetaan lupaehtojen mukaisesti Ohjjuoksutusten määrä/lupaehtot	Lupaehtot täyttyvät
Henkilöstön hyvinvointi	Työtatapaturmien määrä	Työtatapaturmien määrä 0
Seudulliset kilpailukykyiset taksat	Taksat	Taksataso keskimäärin alle naapurikuntien sekä valtakunnallisen keskiarvon

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Käsitellyn kompostimullan jatkokäyttö	Jatkokäytön kustannukset	Ei kuluja
Henkilöstön hyvinvointi	Työtatapaturmien määrä	Työtatapaturmien määrä 0

Riskit, talous ja henkilöstö

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Vesilähteiden saastuminen	Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat ja niiden päivittäminen Varavesilaitoksen ylläpito	 PIENI
Viemäritukkeumat ja vesivuodot sekä kaupunkitulvat	Ennakoiva verkoston hoito ja tavoitteellinen peruskorjausohjelma. Saneerausten kohdentaminen riskialttiimpiin verkoston osiin. Kaupunkitulvavahinkojen vähentämiseksi hulevesiverkosta laajennetaan ja purku-uomien kunnossapitoa tihennetään sekä purkukapasiteettia parannetaan.	 KOHTALAINEN

TALOUS	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liiketoiminnan tuotot, €	5 029 814	5 110 000	5 285 000	5 520 000	5 610 000
Liiketoiminnan kulut (-) (sis.poistot), €	-4 413 740	-4 426 000	-4 649 000	-4 711 000	-4 804 000
Liikevoitto (-tappio), €	616 074	684 000	636 000	809 000	806 000
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-791 131	-766 000	-775 797	-805 797	-805 797
Tilikauden voitto (-tappio), €	-175 057	-82 000	-139 797	3 203	203

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Investointimenot, €	1 762 555	1 410 000	1 550 000	1 500 000	1 500 000
Investointeihin liittyvät, €					
leasingvastuut, €	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12. €	45 414 000	45 414 000	45 414 000	45 414 000	45 414 000
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	45 414 000	45 414 000	45 414 000	45 414 000	45 414 000

Henkilöstö / 31.12.	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Vakinaiset	11	11	11	11	11
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	1	0	0
YHTEENSÄ	11	11	12	11	11

10.7 Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 51,9 %

Toiminnan kuvaus

Yhtiön toiminta kiinteistöyhtiönä on perin juurin vakiintunutta. Kaikesta toiminnasta talossa vastaa Hotel Oscar. Vähemmistöosakkaalla, Nemeko Oy:llä, on ollut suuria vaikeuksia huolehtia säännöllisesti yhtiövastikkeen maksamisesta ja tämä on haitannut yhtiön taloudenpitoa. Rästissä on vastikkeet huhtikuusta alkaen. Kiinteistöyhtiö on kaupungille velkaa 100 000 €. Kaupunginhallitus ei ole vielä ottanut kantaa yhtiön esitykseen velan takaisin maksusta.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Rakennuksen kunnon ylläpito	Häiriöilmoitukset	Ei ilmoituksia
Käyttäjien tyytyväisyys	Valitukset / huomautukset	Ei valituksia
Kustannusten minimointi	Hoitovastikkeen suuruus	Vastikkeen korotus alle 5 %

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Rakennuksen kunnon ylläpito	Rakennuksen kunnon ylläpito	Ei ilmoituksia
Käyttäjien tyytyväisyys	Valitukset / huomautukset	Ei valituksia
Kustannusten minimointi	Hoitovastikkeen suuruus	Vastikkeen korotus alle 5 %

Riskit, talous ja henkilöstö

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Vesivahinko	Vakuutuksen päivitys	 PIENI

TALOUS	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liiketoiminnan tuotot, €	242 779	254 709	275 128	275 128	275 128
Liiketoiminnan kulut (-) (sis.poistot), €	-245 173	-251 770	-261 250	-261 250	-261 250
Liikevoitto (-tappio), €	-2 394	2 939	13 878	13 878	13 878
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-175	-3 000	-13 000	-13 000	-13 000
Tilikauden voitto (-tappio), €	-2 569	-61	878	878	878

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Investointimenot, €	0	0	0	0	0
Investointeihin liittyvät, €					
leasingvastuut, €	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12. €	6 367 746	6 367 746	6 367 746	6 367 746	6 367 746
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	3279664	3279664	3279664	3279664	3279664

Henkilöstö / 31.12.	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Vakinaiset	1	1	1	1	1
Määräaikaiset ja sijaiset					
YHTEENSÄ	1	1	1	1	1

10.8 Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden kaupunki on vuonna 2022 päättänyt, että kaupungin ja osin tytäryhteisöjen taloushallinto siirretään omaan perustettavaan yhtiöön. Muutoksen tavoitteena on säästää taloushallintoon liittyviä kustannuksia. Loppuvuodesta 2022 yhtiö perustettiin ja palvelutuotanto aloitettiin 1.1.2023. Yhtiön asiakkaita ovat tällä hetkellä Varkauden kaupunki, Keski-Savon Vesi Oy ja Keski-Savon Jätehuolto Ilky. Tavoitteena on siirtää myös muita Varkauden kaupunkinserniin kuuluvia yhteisöjä asiakkaaksi vuosien 2024 ja 2025 aikana.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2024 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Vuoden 2024 tavoitteina on saada siirrettyä muita kaupungin tytäryhteisöjä asiakkaiksi. Osa yhtiöistä on realisista saada siirrettyä vu-	Siirtoprojektien eteneminen vuoden aikana. Tuloslaskelma.	Päästä asetettuihin tavoitteisiin uusien asiakkaiden osalta.

<p>den 2024 aikana (Keski-Savon Teollisuuskylä Oy ja Varkauden Taitotalo Oy). Wartalo Kodit Oy:n siirtoa valmistellaan vuoden 2024 aikana ja lopullisen siirron on tarkoitus toteutua 1.1.2025 lukien.</p> <p>Toiminnan taloudellinen tehokkuus.</p> <p>Korkea asiakas- ja henkilöstötyytyväisyys.</p> <p>Kartoittaa muiden kuntien kiinnostusta yhtiön palveluihin.</p>	<p>Asiakas- ja henkilöstötyytyväisyys.</p> <p>Kontaktien määrä muihin kuntiin.</p>	<p>Yhtiön resurssien käyttö siten, että se mahdollistaa uusien asiakkaiden laadukkaan vastaanoton ja palvelutason.</p> <p>Kiitettävä taso asiakas- ja henkilöstötyytyväisyydessä (Tyytyväisyystaso 3,8 - 5,0/5,0)</p> <p>Tavoitteena on myös saada kuva myös siitä, millaista kiinnostusta muilla kunnilla on yhtiön palveluita kohtaan.</p>
--	--	--

Suunnittelukauden tavoitteet

Suunnittelukauden tavoitteet 2025-2026	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
<p>Toiminnan vakiinnuttaminen uusien asiakkaiden palvelutuotannossa.</p> <p>Korkea asiakas- ja henkilöstötyytyväisyys.</p> <p>Jos vuoden 2024 aikana toteutettu selvitys muiden kuntien kiinnostuksesta tuottaa positiivisen tuloksen, niin yhtiön toiminnan laajentamisen suunnittelu Varkauden kaupunkikonsernin ulkopuolelle.</p>	<p>Asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyden taso.</p> <p>Yhtiön palveluista kiinnostuneiden kuntien määrä.</p>	<p>Kiitettävä taso asiakas- ja henkilöstötyytyväisyydessä.</p>

Riskit, talous ja henkilöstö

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Tietojärjestelmien toimivuus.	Tiivis yhteydenpito tietojärjestelmien toimittajaan ja nopea reagointi häiriötilanteisiin.	 PIENI
Riittävät henkilöstöresurssit laadukkaan asiakaspalvelun varmistamiseksi.	Hyvän henkilöstötyytyväisyyden ylläpito ja lisähenkilöstön rekrytointi hyvissä ajoin.	 KOHTALAINEN

TALOUS	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liiketoiminnan tuotot, €	0	877458	920000	960000	1025000
Liiketoiminnan kulut (-) (sis. poistot), €	0	876458	910000	945000	1000000
Liikevoitto (-tappio), €	0	1000	10000	15000	25000
Rahoitustuotot ja -kulut, €	0	-1000	-1000	-1000	-2000
Tilikauden voitto (-tappio), €	0	0	9000	14000	23000

Yhtiön liikevaihto riippuu siitä, millä aikataululla uudet asiakkuudet tulevat. Alkuvaiheessa toiminnan kannattavuus on nollassa, mutta jollain viiveellä yhtiön tavoitteena on tuottaa myös tulosta.

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Investointimenot, €	65643	116530	35000	35000	35000
Investointeihin liittyvät, €					
leasingvastuut, €	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12. €	0	0	0	0	0
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	0	0	0	0	0

Henkilöstö / 31.12.	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Vakinaiset	5	9	10	11	11
Määräaikaiset ja sijaiset					
YHTEENSÄ	5	9	10	11	12

Henkilöstöresurssi on tavoitteena ennakoida siten, että uusien asiakkuuksien tullessa on hyvät valmiudet niiden vastaanottamiseen.

11 LIITTEET

LIITE 1 KAUPUNKISTRATEGIAN 2025 TOIMENPIDESUUNNITELMA

VÄLITÄ

Meillä välitetään! Yhdessä olemme vahvempia, siksi välitämme jokaisesta. Pidämme huolta omasta ja toistemme hyvinvoinnista, huolehdimme ja kannustamme. Turvallinen ja toimiva arki sekä onnelliset ihmiset ovat toimintamme keskiössä.

Välittämistä on uskaltaa puuttua ja toimia. Toimimme aktiivisesti yhteisömme edun mukaisesti ja rakennamme kumppanuuksia muihin toimijoihin. Olemme valmiita kantamaan vastuuta meille tärkeissä asioissa!

Myös taloudella on väliä! Kehitämme kaupunkia pitkäjänteisesti, suunnitelmallisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.

HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

Hyvinvoivan Varkauden tärkeimmät teemat ovat asukkaiden kokonaisvaltainen hyvinvointi, turvallisuus, osallisuus ja onnellisuus. Hyvinvointia edistetään niin kasvatuksen ja hyvinvoinnin toimialalla kuin muillakin toimialoilla sekä poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Panostamme ennalta ehkäisevään toimintaan ja varhaiseen tukeen. Elinvoimainen, yhteisöllinen ja turvallinen kaupunki on hyvinvoinnin perusta.

Hyvinvoinnin osatekijöinä ovat terveelliset elintavat sekä kaikkien ikäryhmien yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet erilaisiin hyvinvointia ja mielekästä arkea tukeviin palveluihin, kuten liikuntaan ja kulttuuriin. Tuotamme monipuolisesti hyvinvointia edistäviä, saavutettavia palveluita ja turvaamme mahdollisuudet luontoympäristöjen monimuotoiseen käyttöön.

Perheiden kokonaisvaltainen hyvinvointi nostetaan keskiöön tukikeinoja vahvistamalla. Neuvolatoimintaa ja opiskelijahuoltoa kehitetään yhdessä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Ikäihmiset nähdään Varkauden voimavarana ja heidän toimintakykyään hyvään elämään tuetaan. Mielenterveyttä sekä työ- ja toimintakykyä vahvistetaan ennaltaehkäisykeinoin. Edistämme laaja-alaista yhteistyötä kuntalaisten, yritysten, järjestöjen, yhdistysten sekä taiteen vapaan kentän toimijoiden kanssa. Arjen turvallisuus huomioidaan eri näkökulmista.

Hyvinvoinnin edistymistä mitataan mm. koetun hyvinvoinnin mittareilla, osallisuusindikaattorilla, toimintaan ja palveluihin osallistuneiden määrällä, kouluterveyskyselyillä, turvallisuuteen liittyvillä mittareilla sekä erilaisilla paikallisilla kyselyillä. Tietoa saadaan myös TeaViisarista kuntajohdon, liikunnan, kulttuurin ja perusopetuksen osalta.

- *Kaupungin hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen kokonaisuus perustuu hyväksyttyyn laajaan hyvinvointikertomukseen 2021–2025, jonka toimeenpano toteutetaan osana talousarvio- ja taloussuunnitelmatyötä.*

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOS JA KAUPUNGIN PALVELURATKAISUT

Varkauden kaupunki huomioi toimintaympäristön nopean muutoksen myös omassa toiminnassaan. Merkittävä kuntakenttää muuttava uudistus on sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämistä vastuun siirtyminen vuoden 2023 alusta kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle. Tämän seurauksena kuntaorganisaatiot pienenevät merkittävästi, niiden talouden rakenteet muuttuvat ja toiminnan painopisteissä korostuu hyvinvoinnin edistäminen entistä enemmän.

- *Varkauden kaupungin tavoitteena on rakentaa tiivis keskusteluyhteys hyvinvointialueen, kaupungin, kolmannen sektorin ja elinkeinoelämän välille kaupunkilaisten sujuvien palvelupolkujen turvaamiseksi eri toimijoiden välillä.*
- *Osana uudistuksen toimeenpanoa kaupungin organisaatio, tehtävät sekä päätöksenteko-organisaatio päivitetään uudistuneen toimintaympäristön tarpeet huomioiden.*

Vuoden 2025 alusta voimaan tuleva TE-palveluiden uudistus siirtää työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeino- ja kotoutumispalvelut kuntien järjestämisvastuulle. Onnistuneella reagoinnilla muutokseen kuntien on mahdollista kehittää TE-palveluita kuntalaisten ja alueelle sijoittuvien työnantajien tarpeista käsin vahvistaen alueen elinvoimaa ja kilpailukykyä.

- *Kaupunki tavoittelee Keski-Savon yhteistä TE-palveluiden järjestämismallia ja voi toimia järjestämisvastuullisena palveluiden osalta tarpeen vaatiessa.*

OMISTAJAPOLITIikka

Varkauden kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä omistamiensa yhtiöiden kanssa ja on aktiivinen omistaja. Tavoitteena on kaupungin kehittyminen ja palveluiden tehokas tuottaminen. Omistajapolitiikka nähdään tärkeänä osana kaupungin palveluiden tuottamista ja taloudellista toimintaa.

- *Kaupunki toimii aktiivisesti omistamiensa yhtiöiden suuntaan edistääkseen kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista. Kaupunki käy läpi omistajaohjausta ja politiikkaa koskevat ohjeet ja käytännöt.*
- *Kaupungin omistajuutta tarkastellaan kriittisesti huomioiden omistuksen tarkoitus ja tavoitteet, taloudelliset vaikutukset kaupunkikonserniin, omistusten arvon kehitys sekä arvon kehitykseen liittyvät riskit. Kaupunki toteuttaa yhtiöiden omistajuusvaihtoehtojen arviointia osana toiminnan tarkastelua (valuustoryhmien muistio 16.11.2021). Kaupunki tiedostaa konsernin taloudellisen ja toiminnallisen merkityksen korostumisen sote-uudistuksen toimeenpanon jälkeisessä ajassa.*
- *Kaupunki etsii aktiivisesti yhdessä Keski-Savon teollisuuskylä Oy:n kanssa uusia toimijoita yhtiön omistaman Metallikatu 3 teollisuuskiinteistön osalta. Tavoitteena on löytää kiinteistöön tuottavaa tuotannollista toimintaa.*
- *Kaupunki perustaa uuden talous- ja palkkahallinnon yhtiön (Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy). Yhtiön toimintaan perustamisvaiheessa tulee konserniyhtiöistä Keski-Savon Vesi Oy sekä Keski-Savon jätehuolto liikelaitoskuntayhtymä. Kaupungin tavoitteena on, että konsernin muut tytäryhteisöt tulevat uuden yhtiön palveluiden piiriin vaihteittain tulevina vuosina.*
- *Kaupunki toteuttaa ruoka- ja puhtauspalvelun liikkeenluovutuksen Servica Oy:lle vielä vuoden 2022 aikana sote-uudistuksen toimeenpanon vaatimuksien johdosta.*

HENKILÖSTÖPOLITIikka

Varkauden kaupungissa toteutetaan henkilöstöpolitiikkaa, joka tuottaa kaupunkistrategian mukaisesti asiakas- ja asukaslähtöistä palvelutoimintaa. Arvioimme omaa henkilökohtaista ja työyhteisömme suoritusta suhteessa kaupunkistrategian tavoitteisiin. Hyvät palvelut vaikuttavat myönteisesti kaupunkilaisten mielikuvaan kaupungista ja kaupungin hyvä sisäinen maine vahvistaa kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaa. Varkauden kaupunkia arvostetaan työnantajana ja meille halutaan töihin.

- *Olemme työntekijöinä ylpeitä työstämme ja osaamisestamme ja tuomme niitä esille aktiivisen viestinnän keinoin. Kehitämme edelleen sisäistä ja ulkoista työnantajamielikuvaa sekä perehdytystä.*

Panostamme henkilöstömme hyvinvointiin. Tavoitteenamme on hyvinvoiva, osaava, työssään jaksava ja innostunut henkilöstö. Tarjoamme henkilöstölle vaikuttamismahdollisuuksia oman työn kehittämiseen. Laadukkaan esihenkilötyön ja johtamisen avulla turvaamme hyvän työn edellytykset työyhteisössä.

- *Työkykyjohtaminen on meillä osana hyvää ja osaavaa johtamista.*

Tuotamme asiakaslähtöisiä sujuvia palveluja, arvostamme ja osallistamme kuntalaisia. Henkilöstöpolitiikan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan työntekijöiden ja esihenkilöiden kokemusten pohjalta, sekä asiakastyytyväisyyden ja -palautteen perusteella. Hyvinvoiva henkilöstö turvaa osaltaan myös tasapainoisen talouden.

- *Kannustamme, kiritämme ja innostamme toisiamme ottamaan vastuuta paitsi omasta ja työyhteisömme, mutta myös koko Varkauden kaupunkiorganisaation, kaupunkikonsernin ja kaupunkiyhteisön yhteisestä onnistumisesta.*

Tuloksellisuuden kaupungintalo

Selkeä pohjapiirros
 • työ- ja palvelu-
 prosessit sujuvat

Oikeat ihmiset ja osaaminen oikeisiin huoneisiin
 • henkilöstösuunnittelu

Samassa pöydässä
 • luottamuksellinen yhteistoiminta

Taitava puutarhuri
 • laadukas johtaminen ja esihenkilötyö

<p>Vahva maaperä • oppiminen • osaaminen</p>	<p>Tervetuloa! • asiakaspalvelu ja viestintä • työnantaja-markkinointi</p>	<p>Työn hedelmät punnitaan • seurannan ja raportoinnin kehittäminen</p>
---	---	---

VAIKUTA

Meillä vaikutetaan! Varkaudessa ihmiset vaikuttavat, ideoivat, luovat, keksivät, antavat palautetta, kertovat ja huomaavat. Olemme aidosti ylpeitä Varkaudesta ja annamme sen näkyä! Kerro hyvistä asioista kanssamme niin saadaan hyvä kiertämään!

Varkaudessa on vahva osallistumisen ja yhteiskehittämisen kulttuuri. Haluamme yhdessä myös ideoida uusia tapoja luoda osallisuuden mahdollisuuksia. Meillä saa kysyä: mitä voitaisiin tehdä paremmin? miten voimme kehittää toimintaamme?

Meille jokainen mielipide ja näkemys ovat tärkeitä ja ne jalostavat kaupunkiamme, vaikka aina kaikki ideat eivät menekään toteutukseen saakka. Tehkäämme siis yhdessä!

IDENTITEETTI, YHTEISÖLLISYYS, OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Varkaus on asukkaiden oma, yhteisöllinen kaupunki. Varkautelainen identiteettimme pohjaa arvokkaaseen teolliseen historiaamme, josta olemme kulkeneet matkan korkean kansainvälisen teknologian keskittymäksi. Varkaudessa teollisuus on upeasti läsnä. Se näkyy arkkitehtuurissa ja tekemisessä. Kansainväliset yritykset avaavat ovia maailmalle, vaikka pysyisikin kotikaupungissaan. Vahva paikallisidentiteetti on myös elinvoiman ja vetovoiman tae.

- *Viestimme yhteisönä positiivisesti ja ylpeästi Varkauden viihtyisyydestä ja hyvistä puolista vahvistamalla varkautelaista identiteettiä.*

Kaupungistamme on kehittynyt nykyinen, monipuolinen, luonnon ja vesistöjen ympäröimä, tulevaisuuteen katsova paikkakunta. Yhteisönä meillä on yhteinen päämäärä: viihtyisä Varkaus, jossa on kaikki rikkaan elämän edellytykset. Elämä Varkaudessa on rikasta monella mittarilla. Se on mm. puhdasta luontoa, monipuolisia harrastusmahdollisuuksia, hyviä palveluja, laadukasta kulttuuria, sivistävää opetusta, kehittymisen mahdollisuuksia ja värikästä historiaa. Jokainen varkautelainen vaikuttaa yhteisen kaupunkimme hyvinvointiin, viihtyisyyteen ja identiteettiin sekä vahvistaa elinvoimaa ja hyvää meininkiä positiivisella viestillään.

- *Vahvistamme kuntalaisten yhteisöllisyyden tunnetta eri osallisuuskanavien kautta ja kehittämällä yhteistyötä ja kumppanuuksia kolmannen ja neljännen sektorin, seurakuntien ja muiden yhteisöjen kanssa.*

Teemme osallisuudesta yhteisömme toimintakulttuurin. Osallisuus luo yhteisöllisyyttä ja mahdollistaa vaikuttamisen. Osallisuus on osa johtamiskulttuuria ja se on läpileikkaava kaupunkiorganisaation sisältä henkilöstöstä ja luottamushenkilöistä aina järjestöihin, yrityksiin, oppilaitoksiin ja asukkaisiin saakka. Osallisuuden ja vaikuttamisen eri tasoja ja keinoja tarjotaan, jotta jokainen voi löytää itselleen luontevimman tavan osallistua.

- *Vahvistamme osallistavaa toimintakulttuuria ottamalla asukkaat mukaan suunnitteluun ja viestimällä asukaslähtöisesti sekä hyödyntämällä asiakaspalautetta toiminnan kehittämisessä*
- *Turvaamme vaikuttamismahdollisuudet avoimella, säännöllisellä ja oikea-aikaisella vuorovaikutuksella sekä avoimella ja läpinäkyvällä päätöksenteolla.*

Olemme ylpeitä Varkaudesta, ihan omanlaisesta kaupungistamme!

VIIHDY

Meillä viihdytään! Yhteinen päämäärämme on viihtyisä Varkaus, jossa elämä on rikasta monella mitarilla. Meillä viihtymisen takaavat toimivat peruspalvelut, monipuoliset vapaa-ajan mahdollisuudet, turvallinen elinympäristö ja monimuotoinen luonto.

Elinvoimainen ja energinen Varkaus tarjoaa koulutusta, työtä ja menestymisen mahdollisuuksia. Meille on tärkeää kehittää, vaalia ja luoda viihtyisiä työn, yrittämisen ja elämän ympäristöjä. Haluamme olla mukana mahdollistamassa juuri sinun menestystarinaa. Arki on meillä sujuvaa, sillä kaikki hyvä on lähellä ja elämä edullista.

Varkautelainen identiteettimme pohjaa arvokkaaseen teolliseen historiaamme, josta olemme kulkeneet matkan korkean kansainvälisen teknologian osaamiskeskittymäksi. Olemme ylpeitä Varkaudesta, ihan omanlaisesta kaupungistamme!

ELINYMPÄRISTÖN JA ALUEIDEN KEHITTÄMINEN

Tavoitteet ja toimet maankäytölle, kaavoitukselle ja viherympäristöille:

Kaupungin tavoitteena on tarjota houkuttelevia ja vetovoimaisia tontteja asumiseen, vapaa-ajan asumiseen sekä teollisuuden ja yritystoiminnan tarpeisiin. Tonttitarjonnan pitkäjänteisen onnistumisen turvaamiseksi kaupunki pyrkii rahastoimaan tontinmyynnistä saatuja tulovirtoja uusien tonttialueiden toteuttamiseen erityisesti teollisuustonttien osalta.

Uuden liikerakentamisen painopiste sijaitsee vetovoimakeskuksen alueella. Kaupungin pitkän tähtäimen maapoliittisena tavoitteena on tiivistää kaupunkiseutua palveluiden ja asumisen osalta, huomioiden kuitenkin myös harva-alueen ja rantarakentamisen tarpeet ja potentiaali. Saimaan ja luonnon ympäröimänä kaupunkina viheralueiden ja vesistöjen huomioiminen ja hyödyntäminen kaupungin kehityksessä on tärkeää.

- *Kaupunki käynnistää Konnansalon kaavoituksen yleiskaavaratkaisulla tavoitteena tarjota korkeatasoisia oma-rantaisia ja ranta-alueella sijaitsevia omakotitalotontteja. Kaava on määrää laittaa vireille 2022–2023 vaihteessa.*
- *Kaupunki etsii aktiivisesti uusia kaavoituksellisesti potentiaalisia ranta-alueita kaupungin keskustan läheisyydestä.*
- *Strategiatyön kuntalaiskyselyissä voimakkaasti esiin nousut liikennepuiston uudistaminen korkeatasoiseksi leikki- ja oleskelupuistoksi toteutetaan vuosien 2023–2024 aikana. Puiston suunnittelussa kuullaan laajasti puiston käyttäjäryhmiä kuten lapsia, koululaisia sekä muita kuntalaisia. Lisäksi kaupunki käynnistää muun leikkipuistoverkon tarkastelun tavoitteena tarjota leikkipuistojen suuren määrän sijaan laadullisesti korkeampitasoisia puistoja kaupungin eri osissa.*
- *Halosen aukion osalta käynnistetään kaavamuuotos, jonka tavoitteena on alueella sijaitsevan liikerakennuspaikan poistaminen ja alueen viihtyisyyden lisääminen. Kaavatarkastelussa huomioidaan erityisesti ikääntyneen väestön tarpeet.*
- *Green Corridor- hanketta jatketaan tavoitteena rakentaa eheä kevyenliikenteen väyläverkosto kaupungin osien välille. Seuraavaksi toteutettava kohdeväli on Navitaksen rannan ja kaupungintalon välisen yhteyden toteuttaminen.*
- *Keskusta-alueen elinvoiman vahvistamiseksi sekä vesistöliikenteen ja matkailun potentiaalın hyödyntämiseksi Hertunrannan alueen kaupalliset sekä muut mahdollisuudet tutkitaan kaavatarkastelulla.*
- *Edelleen vesistöliikenteen potentiaalın hyödyntämiseksi Navitaksen alueelle käynnistetään hankeselvitys uusien laiva- ja laituri paikkojen tarjoamiseksi.*

Tavoitteet ja toimet asuntopolitiikalle vuokra-asuntotuotannossa:

Kaupungin asuntopolitiikan tavoitteena on tarjota ja rakentaa kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja. Asuntokannan kehityksessä huomioidaan erityisesti väestön monipuolistuneet asumistavoitteet, kotitalouksien muuttunut rakenne sekä erityisesti ikäihmisten tarve sijoittua lähemmäksi kaupallisia ja julkisia palveluita.

Asuntorakentamisessa huomioidaan myös elinkeinoelämän tarpeet sekä kaupungin veto- ja pitovoima myös työvoiman saatavuuden näkökulmasta.

- *Olemassa olevan vuokra-asuinrakennuksen rakennusosien ja asuntojen peruskorjauksia suoritetaan Pitkän Tähtäimen Suunnitelman mukaisesti talouden ehdoilla (PTS/10 vuotta). Suunnitelmaa tarkennetaan 3 vuoden lyhyen aikavälin investointisuunnitelmalla.*
- *Asuntokantaa kehitetään määrätietoisesti huomioiden mm. esteettömyys, energiatehokkuus, kiertotalous ja monipuolistaminen ja sopeutetaan kysyntää vastaavaksi huomioiden eri kaupunginosien elinvoimaisuus.*
- *Erityisryhmien asuntotuotannon osalta painopiste on yhteisöllinen ja välimuotoisessa asumisessa. Tarjontaa yhteisöllisen ja välimuotoisen asumisen osalta lisätään muuttamalla olemassa olevia kohteita tarpeita vastaavaksi sekä rakentamalla uutta tai korvaavaa asuntokantaa. Hankkeissa huomioidaan myös kehitysvammaisten sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumistarpeet.*

Rakennetun ympäristön ja rakentamisen hiilijalanjäljen hillitsemiseksi kaupungin ja konsernin hankkeissa selvitetään aktiivisesti muun muassa puurakentamisen mahdollisuuksia, painotetaan energiatehokkuutta sekä uusiutuvia energiaratkaisuja perusparannus ja uudiskohteissa. Lisäksi kiertotalouden mahdollisuudet huomioidaan kaupungin uudis- ja korjausrakentamisessa sekä kunnossapidossa.

ELINVOIMAN KEHITTÄMINEN

Elinvoimaisen Varkauden edellytyksiä ovat yritysten ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen toimintaympäristön, saavutettavuuden, palveluiden ja osaavan työvoiman suhteen. Suurena haasteena on tunnistettu osaavan työvoiman saatavuus, joka on keskeinen strateginen tavoite elinvoiman kehittämiseksi. Koulutusmahdollisuuksien ja uusien koulutusavauksien, oppilaitosyhteistyön tiivistämisen, kampuksen ja oppilasasumisen kehittämisen avulla sekä luomalla kansainväliselle rekrytoinnille selkeät polut pyritään varmistamaan osaavan työvoiman saatavuutta.

- Kaupunki tiivistää yhteistyötä oppilaitosten ja koulutuksen tarjoajien suuntaan, etsii ja luo aktiivisesti uusia väyliä kansainväliseen opiskelija- työntekijärekrutointiin.
- Vetovoimaa vahvistetaan kasvattamalla markkinoinnin ja viestinnän painoarvoa ja sen myötä työpaikkojen näkyvyyttä.
- Kaupunki jatkaa aktiivisesti yritysten toimintaympäristön kehittämistä kaavoituksen, infrarakentamisen sekä yhteishankkeiden kautta.
- *Kaupunki toimii aktiivisesti edunvalvonnassa maakunnan ja valtakunnan tasolla edistäen Itä-Suomalaista saavutettavuutta. Kaupungin edunvalvonnan painopisteinä ovat VT5, VT23, Savon Rata, Saimaan vesiliikenteen kehittäminen sekä kotimaan lentoliikenteen turvaaminen alue- ja maakuntakentille.*

Varkauden kaupunki sijoittuu Keski-Savon seutukuntaan ja näkee seutukunnan erittäin vahvana alueena muiden läheisten kaupunkiseutujen ohella. Kaupunki tavoittelee Keski-Savon seutukunnan yhteistyön lisääntymistä ja alueen vahvuuksien esiin tuomista myös valtakunnallisesti.

- *Kaupunki toimii aktiivisesti seutukunnallisen yhteistyön kehittämiseksi muun muassa TE-palveluiden uudistuksessa.*
- *Tavoittelemalla Keski-Savon tiivistä matkailun yhteistyöverkostoa pyritään kasvattamaan matkailun painoarvoa kaupungin vahvuuksien kautta. Matkailussa myös seudullinen tapahtumien ja tilaisuuksien yhteensovittaminen aikataulullisesti nähdään tärkeänä (seutukunnan tapahtumien vuosikello).*

Kaupungin vetovoiman ja pitovoiman kannalta myös kaupungin maine ja paikallinen identiteetti ovat tärkeässä roolissa. Kaupunki tavoittelee yhteisöllistä kaupunkiviestinnän kulttuuria, jossa asukkaat, järjestöt ja yrityksen osallistuvat omalla panoksellaan kaupungin lisäksi positiivisen kaupunkikuvan viestimiseen ja luomiseen.

- *Työpaikkojen ja kaupungin mahdollisuuksien kasvattamiseksi markkinoinnin ja viestinnän painoarvoa kasvatetaan.*

Kaupunki elää ja kehittyä siellä asuvien ihmisten ja yritysten kautta. Perinteisesti kunnat ovat panostaneet voimakkaasti erityisesti perheiden ja työikäisten ihmisten palveluihin, Varkaudelle kaiken ikäiset ihmiset

ovat tärkeitä. Varkaus näkee ikäihmisissä suuren potentiaaliin kaupungin elinvoiman ja vireyden kasvattamisessa.

Kaupunki näkee tasapainoisen talouden tärkeänä vetovoimatekijä. Vahva talous turvaa osaltaan laadukaiden palveluiden tuottamisen ja tarjoamisen alueen asukkaille ja elinkeinoelämälle.

- *Kaupunki toteuttaa pitkäjänteistä talouspolitiikkaa, jolla kaupungin talouden tasapainotilaa parannetaan.*

LIITE 2 TALOUDEN TASAPAINOTTAMISKEINOT – VALTUUSTORYHMIEN YHTEENVETO

Talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteet - valtuustoryhmien kannanottojen yhteenveto - 2.11.2023				Selite:				
				Vihreä = Kyllä				
				Keltainen = Ehkä				
				Punainen = Ei				
Toimialojen esitykset			Valtuustoryhmien konsesus					
Toimiala	Säästökohte	2024	2025	2026	2024	2025	2026	Selite
Tekninen toimi								
Palveluliikenne Palin lakkautus		0 €	0 €	50 000 €	0 €	0 €	0 €	säästö n. 100000 €/v, sopimus 31.5.2026 saakka.Repokankaan erityisoppilaat?
Paikallisliikenteen tilaisuuden poisto		15 000 €	15 000 €	15 000 €	0 €	0 €	0 €	n. 50 000 matkaa/v
10:n leikkikentän lakkautus		15 000 €	30 000 €	30 000 €	15 000 €	30 000 €	30 000 €	rajalle 20 leikkikenttää, purkurahaa tarvitaan 1.v.
Kesäkkien (1-v.) pois jättäminen		30 000 €	30 000 €	30 000 €	15 000 €	15 000 €	15 000 €	
Katuvalojen sammuus kesustojen								
ulkopuoliset alueet myös talvella		150 000 €	150 000 €	150 000 €	150 000 €	150 000 €	150 000 €	1.8-30.4 esim. klo 23-05
Kunnan hoitamat yksityistiet		17 000 €	17 000 €	17 000 €	17 000 €	17 000 €	17 000 €	hoidon lopettaminen, perusteet päättyneet.
Katujen kunnonasapitoiluokitus 2->3		10 000 €	10 000 €	10 000 €	0 €	0 €	0 €	
Seuvalvomosta irtautuminen		30 000 €	30 000 €	30 000 €	30 000 €	30 000 €	30 000 €	nettovaikutus, osin lisäkustannusta, osin toiminnan parantumista
Tyhjiilleen jääneiden tilojen myynti					0 €	0 €	0 €	vanha poliisitalo, museo, ratakadun pysäkki, Joutsensato
Jätetään täyttämättä kaksi tehtävää					0 €	0 €	0 €	kiinteistöhuolto, mikäli myydään HVA:lle vuokrattuja kiinteistöjä
Tietokoneohjelmat					0 €	0 €	0 €	hankinnan kriittinen tarkastelu/tarpeellisuusharkinta
Koulujen myynti/purku					0 €	0 €	0 €	Luttila (Köpen väistötilana 2027-2028) ja Puurtilla
Yksityisavustusten lakkautus		28 000 €	28 000 €	28 000 €	0 €	0 €	0 €	
Uuden pelustusaseman myynti					0 €	0 €	0 €	
Louhirinne, Käpyrinne myynti					0 €	0 €	0 €	
venepaikojen vähentäminen		7 000 €	7 000 €	7 000 €	7 000 €	7 000 €	7 000 €	selvittely käynnissä
koiranlakkapussipalvelun lakkautus		2 000 €	2 000 €	2 000 €	2 000 €	2 000 €	2 000 €	vajaikätyöllä olevat venesatamista
LISÄTULOT								
Taksoja korotus					0 €	0 €	0 €	vähintään yleisen kustannustason nousun verran n. 10 % 1.1.2024.
								Inflaation korotukset sisältyvät jo toimialojen esityksiin
Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala								
Hallinto, hyvinvointi ja osallisuus								
Toimialalla yksi lautakunta		24 860 €	24 860 €	24 860 €	0 €	0 €	24 860 €	Demokratia-ajaja (?), tot.aikaisintaan seuraavaan valtuustokauden alussa
Palkkiosääntömuutos		6 200 €	6 200 €	6 200 €	0 €	0 €	0 €	Tämä tulee tarkastella koko kaupungin tasoisena (exclen lopussa)
Olohuone		44 104 €	44 104 €	44 104 €	44 104 €	44 104 €	44 104 €	Osallisuuskoordinaattorin työaikaa vapautuu olohuoneen osalta
Perusopetus								
Luokkakoon kasvattaminen / tuntikehyksen pienentäminen								
/ yhden opettajan resurssi (12 kk)		23 000 €	55 000 €	55 000 €	0 €	0 €	0 €	Aikaisintaan lv 2024-2025 alusta ja vaatii tarkennusta. Ryhmäkooko kasvaa.
Tuntijon vähentäminen 1-6 ika/ 1 h.		15 000 €	36 000 €	36 000 €	15 000 €	36 000 €	36 000 €	lv 2024-2025 alusta. Oppilaat saavat vähemmän opetusta.
A2-kielen opetuksen lakkauttaminen		18 700 €	18 700 €	18 700 €	0 €	0 €	0 €	Toteutuu asteittain kuuden vuoden aikana.
Yhdysohjelma Puurtilla tai oppilaiden siirto Luttilan koulun								aikaisintaan lv 2024-2025 alusta.
yhden opettajan resurssi (12 kk)		23 000 €	55 000 €	55 000 €	23 000 €	55 000 €	55 000 €	Vaatii tarkkaa selvitystä ja henkilöstön huoltajien kuulemistä.
Hankerahoituksen lopettaminen		100 000 €	100 000 €	100 000 €	0 €	0 €	0 €	Kasvatustehokkuuden määrä vähenee.
Valmistavan oppilaiden kuljetus		22 000 €	44 000 €	44 000 €	22 000 €	44 000 €	44 000 €	Ilman kuljetuksia oppilaat eivät osallistune Kõnõpõllon valmistavaan opetukseen.
0-2 luokkalaisten kilometriraja => 5 km		10 417 €	25 000 €	25 000 €	0 €	0 €	0 €	Vaihtoehdot selvitetään talven aikana.
Kangaslammin koulun lakkauttaminen		96 000 €	231 000 €	231 000 €	96 000 €	231 000 €	231 000 €	Toteutettavissa aikaisintaan lv 2024-2025 (ml esiopetus ja leikkitoiminta)
								säästöä ei synny oppilasruokailun, koulukuljetusten
								(saattavat jopa kasvaa, huom! 2,5 tunnin sääntö), tarvikemäärärahojen
								ei-ikä sisäisten arien osalta.
Esi- ja perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen tarvikemäärärahojen pienentäminen		7 500 €	18 000 €	18 000 €	0 €	0 €	0 €	alakoulu 220->210 e/opp/v, yläkoulu 260->250 e/opp/v,
IP-toiminnan lakkauttaminen		17 346 €	62 657 €	62 657 €	0 €	0 €	0 €	eskarit 100->95 e/lapsi/v, leikkitoiminta 40->35 e/lapsi/v
								ap/ip 75->70 e/lapsi/v, päiväkodit + pph 100->95 e/lapsi/v
								netto vos jälkeen
Varhaiskasvatus								
Vuorohoidon keskittäminen					0 €	0 €	0 €	Taulumäen päiväkodille 1.8.2024 alkaen Myös vähäinen vuoroahoito.
Hankerahoituksen lopettaminen		0 €	50 000 €	50 000 €	0 €	0 €	0 €	
Perheentalon avustus		0 €	30 000 €	30 000 €	0 €	0 €	0 €	Selvittävää hyvinvointialueen rooli
Kulttuuri- ja tapahtumapaalvelut								
Tapahtumatuoantanto		4 000 €	4 000 €	4 000 €	0 €	0 €	0 €	Yhden tapahtuman vähentäminen = 4 000 euroa (joko eskarien itsenäisyysjuhla, Varkaus-päivät, yleinen itsenäisyysjuhla, erityisryhmien taide toiminta). MR-varaus TA2023 n. 87 000 € (sis henkilökohtajia 64 800 €).
Liikuntapaalvelut								
Uimarannat uimapaikoiksi		1 500 €	1 500 €	1 500 €	1 500 €	1 500 €	1 500 €	Säästövaikutukset veden laadun tarkkailusta (ei näytteitä), ei investointeja rakenteisiin ja laitteisiin. Ei merkittäviä vaikutuksia palvelun laatuun
Urheiluseurojen toiminta-avustusten lakkauttaminen		45 000 €	45 000 €	45 000 €	0 €	0 €	0 €	
Monitoimintakeskuksen kunnonasapituksien lakkauttaminen		10 000 €	10 000 €	10 000 €	10 000 €	10 000 €	10 000 €	
Sivukenttien (koulujen kentät) talvihoito		18 000 €	18 000 €	18 000 €	0 €	0 €	0 €	
Jäähalli								
Museopalvelut								
Kokoelmatilat		60 000 €	60 000 €	60 000 €	0 €	0 €	0 €	Kokoelmatilojen siirtäminen itselle
Nuorisopalvelut								
Määrärahojen vähennystä + lisätulot		5 000 €	5 000 €	5 000 €	0 €	0 €	0 €	
Soisalo-opiston								
Tilakäyttö		6 000 €	6 000 €	6 000 €	6 000 €	6 000 €	6 000 €	Tilojen käyttö tehostaminen muilla toimipaikoilla
Soisalo-opiston oppaan kulut		2 000 €	2 000 €	2 000 €	2 000 €	2 000 €	2 000 €	
LISÄTULOT								
Asiakasmaksut + 10% -> + 40000		40 000 €	40 000 €	40 000 €	40 000 €	40 000 €	40 000 €	
Kirjaston vuokratuotot + 5000		5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €	
Museon kävijämäärät + 5000		5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €	
Yleishallinto								
Työmarkkinatuennan kunnasuosus		50 000 €	50 000 €	50 000 €	0 €	0 €	0 €	200 000 € jo budgejetissa
Avustustason tarkastelu		50 000 €	75 000 €	75 000 €	50 000 €	75 000 €	100 000 €	nykytasolla 750 000/ v. Teatteri n. 500 000, kumppanuussopimukset n. 140 000 Kaupunkikeskusta ry 50 000, tapahtuma ja toiminta-avustukset noin 60 000 €
Sote- kuljettajat		130 000 €	130 000 €	130 000 €	130 000 €	130 000 €	130 000 €	
Hallinto ja toimielinorganisaatio		0 €	15 000 €	30 000 €	0 €	15 000 €	30 000 €	uudelleen järjestely seuraavaan valtuustokauden alusta
Kaupungin hallinnon resurssi		30 000 €	70 000 €	100 000 €	30 000 €	70 000 €	100 000 €	ressussin tarkastelu eläköitymistä ja luontaisten vaihtojen myötä
Palomuuripalveluiden kilpailutus		25 000 €	25 000 €	25 000 €	25 000 €	25 000 €	25 000 €	
Fonecta total palvelu		12 000 €	12 000 €	12 000 €	12 000 €	12 000 €	12 000 €	
Pienet tietojärjestelmät		5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €	
Isot tietojärjestelmät		0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	Esim CGI, selvitys vaihtoehdoista vuoden 2024 aikana
Sairaspoissaolot ja työhyvinvointi		0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	laskennalliset sairauspoissaolokustannukset noin 3 ME
Lomarahan vaihto vapaaksi?		0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	potentiaali pieni, koska kärsitään työvoimapulasta
Hankintaosaamisen lisääminen		0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	potentiaali vrt. kaupungin toteuttamiin hankintoihin paikallisuuden huomioiden hankinnoissa nykyistä paremmin
LISÄTULOT								
Maa-alueiden myynti		0 €	150 000 €	150 000 €	0 €	150 000 €	150 000 €	Konnansalo, Kopolanniemi, muut
Kaikki yhteensä		1 215 627 €	1 853 021 €	1 948 021 €	757 604 €	1 212 604 €	1 277 464 €	

LIITE 3 KAUPUNGIN TOIMINTAAN LIITTYVIÄ RISKEJÄ JA HALLINTAKEINOJA SEKÄ TOIMIALAKOHTAISET RISKIT JA HALLINTAKEINOT

Henkilöriski(t)	Hallintakeino(t)
ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus	laadukas rekrytointi, tavoitteellinen ja suunnitelmallinen työnantajamarkkinointi
erikoisosaamista vaativat tehtävät	varahenkilöjärjestelmä, työkierto, ostopalvelusopimukset
tapaturmat ja sairastumiset	työkykyjohtamisen osaamisen vahvistaminen, WATTI-mallin toimeenpano, savuton työyhteisö, sujuva sisäilmaprosessi, ennakoiva ja tavoitteellinen työterveyshuoltoyhteistyö, työsuojelu, työturvavarusteiden käyttö, vaara- ja uhkatilanteiden selvittäminen ja niistä oppiminen (työturvallisuusjärjestelmä WPrön hyödyntäminen)
henkilöstön eläköityminen	henkilöstösuunnittelu, mentorointi, varahenkilöjärjestelmä, työkierto, uudet työskentelytavat ja työnjaot, prosessien kehittäminen, oppisopimus-koulutukset
ammattiosaamisen vanheneminen	osaamisen johtamisen kehittäminen: kehityskeskustelut, työnantajan järjestämä koulutus, omaehtoinen koulutus, mentorointi, työkierto
väsyminen ja uupuminen	työkykyjohtamisen osaamisen kehittäminen: ongelmatilanteisiin puuttuminen oikea-aikaisesti, työnjohdolliset toimet, osaamisen ja suorituksen johtaminen, kehittämiseen kannustavan, avoimen, osallistavan ja luottamuksellisen ilmapiirin luominen
työilmapiiri, henkilö- ja työsuhde-erimielisyydet	ongelmatilanteiden selvittäminen, selkeä työn- ja vastuujaako, kehityskeskustelut, avoin tiedotus, työpaikkapalaverit, esimiesten valmennus, työyhteisötaitojen valmennus, kehittämiseen kannustavan, avoimen, osallistavan ja luottamuksellisen ilmapiirin luominen
tahattomat inhimilliset virheet	riskiarviointi, vaara- ja uhkatilanteiden selvittäminen ja niistä oppiminen (työturvallisuusjärjestelmä WPrön hyödyntäminen), vastuuvakuutus
henkilöstön tiheä vaihtuvuus	hyvä henkilöstöpolitiikka, hyvä johtaminen, henkilöstön sitouttaminen ja osallistaminen, henkilöstösuunnittelu, osaamisen kohdentaminen, oikeudenmukainen palkitsemispolitiikka, ihmisten johtamisen osaamisen vahvistaminen
Toimintaan kohdistuva riski(t)	Hallintakeino(t)
tietotekniikan ja tietoliikenneyhteyksien toimivuus	osaava henkilöstö, sovellusohjelmien tukipäivitys, varmuuskopioinnit, UPS-laitte palvelimella
tietoturvallisuus	virustorjuntaohjelmistot, tietoturvaopas ja -ohjeistus
toimitilat/kiinteistöt/irtaimistot: tulipalot, vesivahingot, ilkivalta, tahaton virhe/vahinko	omaisuusvakuutukset, valvontakamerat, toimintaohjeistus, kulunvalvonta, paloturvallisuus, hälytyspäivystys, alueiden kunnossapito
tietosuoja ja salassa pidettävät asiakirjat	näyttöjen tietosuojat, käyttöoikeusrajoitukset, kassakaappi, paloturvalliset/lukolliset säilytyskaapit
toimintojen ja työtehtävien määräajat	työtehtävien suunnittelu, looginen työjärjestys, varahenkilöjärjestelmä

kunnan palvelutuotannon turvaaminen	osaava, tehtäviinsä sitoutunut ja motivoitunut henkilöstö, ostopalvelusopimukset
toiminnan keskeytysriskit	varajärjestelmät ja suunnitelmat, ostopalvelusopimukset
hankinta- ja sopimusriskit	erikoisosaamista omaava henkilöstö, asiantuntija, ostopalvelusopimukset
talouteen liittyvät riskit	määrärahaseuranta, osavuosisikatsaukset, maksuvalmiusseuranta
(ostopalvelu)sopimukset	sisältö, voimassaolo, laadun valvonta, kustannusten hallinta
Vakuutusriski(t)	Hallintakeino(t)
tuotevastuuriskit	laadunvalvonta, ohjeistus, varmistussuunnitelmat
vahingonkorvausriskit	vastuuvakuutus
kunnan järjestämien tilaisuuksien turvallisuus	kuntalaisten vapaaehtoinen tapaturmavakuutus, tarvittaessa erillisivakuutus
KONSERNIHALLINTO	Hallintakeino(t)
vastuu toiminnan lainmukaisuudesta	vastuuvakuutus, osaava henkilöstö, koulutus, konsultointi (esim. Kuntaliitto, Kuntatyönantajat tai lakiasiantainmisto)
HYVINVOINNIN JA KASVATUKSEN TOIMIALA	Hallintakeino(t)
koulukuljetukset	kuljetusreitin huolellinen suunnittelu, varautuminen muutoksiin
valtionhallinnon päätökset (mm. tuntijako, valinnaisaineet, perustunneista)	alan keskustelun seuranta
oppilashuollontarpeiden lisääntyminen (avustajapalvelut, koulukuljetus, lisääntyneet vaatimukset)	palveluntarpeen suunnittelu ja mitoitus, tehtävien yhdistäminen eri työpisteissä/hallinnossa
oppilaiden tapaturmariskit	asianmukaiset vakuutukset
poikkeustilanteet koulun toiminnassa	valmiussuunnitelma
TEKNINEN TOIMI	Hallintakeino(t)
laadunvalvonta (ruoka- ja puhtauspalvelut)	omavalvonta, terveystarkastaja
kiinteistöihin liittyvät riskit (epäkurantit kiinteistöt, korjausvelka, energian hinnankorotukset yms.)	seuranta, varhainen puuttuminen ongelmiin, kuntotarkastukset, kunnossapito, ylläpidetään ainoastaan palvelutuotannossa olevia kiinteistöjä
lainsäädännön soveltamiseen liittyvät riskit, toimivallan rajaus	vakuutus, osaava henkilöstö, koulutus, konsultaatio (Kuntaliitto, lakiasiantainmisto)
vahingon aiheuttaminen ulkopuolisille	vastuuvakuutus, työnjohdolliset toimenpiteet, ammattitaitoinen henkilöstö
laite- ja konerikot	ostopalvelu yksityiseltä yrittäjältä, varajärjestelmäsuunnitelma
laatuhäiriöt ja toiminnan keskeytykset	
rakennushankkeiden yhtäaikaisuus	ostopalvelu yksityiseltä urakoitsijoilta, työvoimapalvelut, näyteseuranta, varajärjestelmät, kuntotarkastukset
rakennusvalvonnan tulokehitys	taksojen tarkistaminen, palveluiden hinnoittelu
vastuu toiminnan lainmukaisuudesta	vastuuvakuutus, ammattitaitoinen henkilöstö, koulutus, konsultointi

LIITE 4 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

KONSERNIPALVELUT

	Henkilöstö 31.12.2021	Henkilöstö 31.12.2022	Henkilöstö/ TA2023	Henkilöstö/ TA2024	Eläköity- miset 31.12.2025 mennessä	Eläköity- miset 1.1.2026 - 31.12.2029	Tavoite- henkilöstö 31.12.2025	Tavoite- henkilöstö 31.12.2029
Vakinaiset	30	28	33	36	1	7	36	36
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset); ml. Työllistetyt ja oppisopimuslaiset	11	10	0	0	0	0	0	0
Sijaiset	0	0	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	41	38	33	36	1	7	36	36
Henkilötyövuodet	40,7	39,7	30,8	36	1,0	7,0	36,0	36,0

Toiminnassa ja/tai toimintaympäristössä tapahtuvat ja suunnitellut muutokset

Vaikka TE24-uudistus ei kohdistu suoraan kunnan työllisyyspalveluihin, mahdollistaa se tarkastella tehtäväkokonaisuuksia sekä mahdollisia synergioita uudesta perspektiivistä. Samaan aikaan voimaan tuleva KOTO24-uudistus tuo kunnille enemmän työtä ja vastuuta kotoutumisen edistämisestä, käytännössä uusia lakisääteisiä tehtäviä. Asumisneuvontapalvelu jatko arvioidaan vuoden 2024 aikana.

Eläköitymiset, muu tiedossa oleva ”luonnollinen poistuma” (esim. irtisanoutumiset) sekä pidemmät virka- ja työvapaat ja niiden aiheuttamat järjestelyt

Vuonna 2024 yksi mahdollinen eläköityvä ja suunnitelmavuosina sitten useampi. Eläköitymisten yhteydessä tarkastelemme tehtäväkokonaisuuksia kaupunkitasoisesti ja etsimme mahdollisuuksia tehostamiseen.

Vakinaistamis-, rekrytointi- ja sisäisten siirtojen tarpeet/mahdollisuudet

Erityisesti työllisyyspalveluissa maahanmuuttotyössä ja asumisneuvonnassa on useita määräaikaista vakansseja, joiden mahdolliset vakinaistamiset tulee arvioida toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten perusteella, kun kokonaiskuva tarkentuu.

Vakanssi- ja nimikemuutokset

Tarkastellaan hallintosäännön päivitystyön yhteydessä.

Työhyvinvointia ja työkykyä uhkaavat keskeisimmät asiat työyhteisöissä	Esimiehen vastuulla olevat toimenpiteet	Työntekijöiden vastuulla olevat toimenpiteet	Tarvittava tuki: mitä ja keneltä? (yhteistyökumppanit ym.)
Niukat resurssit nykyisiin tehtäviin nähden ja työn kuormittavuus	Suodattaa epävarmuutta, puolustaa oikeudenmukaisuutta, luottaa työyhteisöön, haastaa sääntöjä ja mahdollistaa hyvän vuorovaihtuksen.	Omasta työkyvystä huolehtiminen ja työhön sitoutuminen. Tehtävien priorisointi. Hyvinvoiva työntekijä on työkykyinen ja luo työpaikalleen positiivista mainetta myös sen ulkopuolella.	Kaupunkiyhteinen yhteistyö, työyhteisön tuki ja työterveys.

Mahdolliset riskit ja niihin varautuminen

Henkilöstön jaksaminen. Resursseista huolehtiminen talousarvion puitteissa.

HYVINVOINNIN- JA KASVATUKSEN TOIMIALA

	Henkilöstö 31.12.2021	Henkilöstö 31.12.2022	Henkilöstö/ TA2023	Henkilöstö/ TA2024	Eläköity- miset 31.12.2025 mennessä	Eläköity- miset 1.1.2026 - 31.12.2029	Tavoite- henkilöstö 31.12.2025	Tavoite- henkilöstö 31.12.2029
Vakinaiset	406	398	420	404	29	62	402	397
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset); ml. Työllistetyt ja op- pisopimuslaiset	59	76	78	81	0	0	58	50
Sijaiset	22	34	21	23	0	0	0	0
YHTEENSÄ	487	508	519	508	29	62	460	447
Henkilötyövuodet	433,7	456,2	456,7	450,2	29,0	62,0	443,6	434,7

Toiminnassa ja/tai toimintaympäristössä tapahtuvat ja suunnitellut muutokset

Turvattomista oloista kaupunkiin saapuvien lasten ja nuorten palveluiden järjestäminen tuo lisätarvetta henkilöstömäärään. Pakolaisten määrän ennakoitavuus on haasteellista.

Kunnan sisäisen muuttoliikkeen ennakoitavuus erityisesti varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa on myös haaste (kaupungin sisällä tapahtuva muutto on noin 2 000 henkilöä/vuosi).

Eläköitymiset, muu tiedossa oleva ”luonnollinen poistuma” (esim. irtisanoutumiset) sekä pidemmät virka- ja työvapaat ja niiden aiheuttamat järjestelyt

Työntekijä päättää omasta eläköitymisestään lainsäädännön puitteissa, joten ennustettavuus on vaikeaa.

Vakinaistamis-, rekrytointi- ja sisäisten siirtojen tarpeet/mahdollisuudet

Toteutetaan tarpeitten ja mahdollisuuksien mukaan.

Vakanssi- ja nimikemuutokset

Ei tiedossa olevia vakanssi- ja nimikemuutoksia.

Työhyvinvointia ja työkykyä uhkaavat keskeisimmät asiat työyhteisöissä	Esimiehen vastuulla olevat toimenpiteet	Työntekijöiden vastuulla olevat toimenpiteet	Tarvittava tuki: mitä ja keneltä? (yhteistyökumppanit ym.)
Työn kuormittavuus ja epävarmuus tulevaisuudesta.	Tulevaisuuden usko, vuorovaikutus ja positiivisen ilmapiirin luominen.	Omasta työkyvystä huolehtiminen ja työhön sitoutuminen.	Esihenkilö, henkilöstöhallinto ja työterveyshuolto.

Mahdolliset riskit ja niihin varautuminen

Riskinä on organisaation ohuus. Varautuminen työkyvyn ylläpitämisellä.

TEKNINEN TOIMI

	Henkilöstö 31.12.2021	Henkilöstö 31.12.2022	Henkilöstö/ TA2023	Henkilöstö/ TA2024	Eläköity- miset 31.12.2025 mennessä	Eläköity- miset 1.1.2026 - 31.12.2029	Tavoite- henkilöstö 31.12.2025	Tavoite- henkilöstö 31.12.2029
Vakinaiset	161	153	55	52	4	7	49	50
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset); ml. Työllistetyt ja op- pisopimuslaiset	17	21	15	14	1	0	2	0
Sijaiset	2	10	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	180	184	70	66	5	7	51	50
Henkilötyövuodet	181,9	178,4	62,2	59,5	5,0	6,5	50,6	50,1

Toiminnassa ja/tai toimintaympäristössä tapahtuvat ja suunnitellut muutokset

Ei tiedossa olevia muutoksia

Eläköitymiset, muu tiedossa oleva ”luonnollinen poistuma” (esim. irtisanoutumiset) sekä pidemmät virka- ja työ- vapaat ja niiden aiheuttamat järjestelyt

Osa eläköityvien tehtävistä on täytetty ennakoivasti ja osa on täytetty sisäisin järjestelyin.

Vakinaistamis-, rekrytointi- ja sisäisten siirtojen tarpeet/mahdollisuudet

Henkilöstösuunnitelmassa on otettu huomioon HVA:lle vuokrattujen tilojen mahdollinen myynti, minkä vuoksi kiinteis-
tönhuollosta vapautuvia tehtäviä ei tässä vaiheessa täytetä.

Kaavoituksen henkilöstöresurssia vahvistetaan palkkaamalla määräaikainen kaavasunnittelija purkamaan synty-
nyttä työruuhkaa.

Vakanssi- ja nimikemuutokset

Ei tarvetta

Työhyvinvointia ja työkykyä uhkaavat keskei- simmät asiat työyhteisöissä	Esimiehen vastuulla olevat toimenpiteet	Työntekijöiden vastuulla olevat toimenpiteet	Tarvittava tuki: mitä ja keneltä? (yhteistyökump- panit ym.)
Niukkujen henkilöstöre- sursien aiheuttama kiire ja sijaisten/varahenkilöiden puute	Tarvittavista resursseista huolehtiminen	Omien työtehtävien priori- sointi	Riittävät määrärahat

Mahdolliset riskit ja niihin varautuminen

Henkilöstön jaksaminen. Resursseista huolehtiminen talousarvion puitteissa.

LIITE 5 INVESTOINTIHANKKEET VUONNA 2024
MAA- JA VESIALUEET
9000 MAANHANKINTA
T 200.000
M 150.000

Kunnan maanhankinnan tulee olla etupainotteista ja tätä varten tulee olla riittävä määrärahavaraus, vaikka hankinnan kohteet eivät ole kokonaisuudessaan etukäteen tiedossa.

Hankkeen investointityyppi: Uushankinta

Hankekuvaus:

Tulo-odotus edellyttää, että joitakin asunto- ja liike/teollisuustontteja myydään vuonna 2024.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Tulot	200 000	200 000	200 000	200 000
Kulut	150 000	150 000	150 000	150 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:				

9015 TEOLLISUUSTONTTIEN KUNNOSTAMINEN
M 50.000

Hankkeen investointityyppi:

Hankekuvaus:

Määrärahalla parannetaan asemakaavassa olevien teollisuustonttien rakennettavuutta tekemällä pintaraivauksia ja tasauksia valmiiksi.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	50 000	50 000	50 000	50 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:				

9050 TONTTITARJONNAN PARANTAMINEN
OMAKOTITONTIT

Kaupungilla on luovutuskelpoisia omakotitontteja seuraavasti:

Luttila	4
Lehtoniemi	12
Häyriälä	7
Puurtila	25
Reporinne	2
Taipale	11

Teerimäki	9
Kommila	2
Lajunniemi	2
Huuhtaus	1
Kuivaniemi	10
Kangaslampi	8
Yhteensä	93

Tontteja on siis määrällisesti riittävästi; sijainti ja muut laatutekijät voisivat sen sijaan olla parempiakin. Pääpaino kaavoituksessa ovat omarantaiset ja rannan läheiset tontit.

RAKENNUKSET

TOIMITILAT

Toimitilojen investointiohjelman tavoitteena on järjestää hallintokuntien palvelutuotannolle toimintojen edellyttämät tilat.

Toimintoja on keskitetty mahdollisimman harvoihin rakennuksiin. Tyhjentyneet rakennukset pyritään ensisijaisesti myymään. Mikäli ostajaa ei löydy, tilat vuokrataan tai rakennus puretaan. Suojelupäätökset ovat muodostuneet esteeksi rakennusten purkamiselle. Tyhjentyneiden rakennusten ylläpitokustannukset pyritään minimoimaan ja rakennusten kylmilleen laittamisen edellytykset selvitetään. Kiinteistöjen ja rakennusten omistajana kaupunki on vastuussa toimitilojen terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Laki rakennusperinnön suojelemisesta myös edellyttää omistajaa huolehtimaan rakennuksen säilymisestä.

Kaupungin omistamissa rakennuksissa on korjaustarpeita huomattavasti enemmän kuin määrärahojen puitteissa pystytään korjaamaan. Nykyisillä raha- ja henkilöresursseilla korjausvelka kasvaa tai ei ainakaan vähene ja varsinkin tyhjäksi jääneet rakennukset rapistuvat.

Investointiohjelmaan korjauskohteita tärkeysjärjestykseen asetettaessa, ensisijaiset kriteerit ovat tilojen ja piha-alueiden terveellisyys ja turvallisuus sekä kiinteistöihin sidotun pääoman arvon säilyminen. Merkittävin yksittäinen toimenpide korjausvelan hallinnassa on ollut Hyvinvointikeskus Aallon valmistuminen vuonna 2021. Tästä huolimatta kaupungin omistamien toimitilakiinteistöjen korjausvelan suuruudeksi on arvioitu yli sadaksi miljoonaksi euroksi.

Vuosi	Investoinnit, netto	Poistot
2008	2.267.117	2.353.499
2009	1.190.855	2.384.554
2010	2.894.013	2.503.587
2011	2.343.913	2.601.818
2012	1.162.126	2.319.810
2013	3.021.425	2.330.033
2014	1.497.561	2.210.109
2015	2.385.487	2.214.899

2016	6.291.580	2.231.461
2017	7.085.927	2.469.055
2018	5.505.874	2.846.840
2019	5.820.127	3.000.400
2020	4.709.024	3.233.114
2021	6.782.087	3.228.491
2022	2.737.775	3.026.667

Rakennusten pitkä poisto aika (yleensä 40 v ja tasapoisto) pienentävät suhteellista poistojen määrää, kun sitä verrataan muihin käyttöomaisuuseriin. Vuoden 2012 jälkeen tehtyjen investointien poistojat ovat selkeästi lyhyemmät. Investointien puristaminen poistojen tasoon on äärimmäisen vaikeaa, kun tiedetään kiinteistöjen korjaustarpeet.

Esitettyyn investointiohjelmaan on syytä suhtautua varauksella, koska korjaustarpeiden määrästä johtuen kesken vuoden ohjelmaan joudutaan ottamaan hankkeita, jotka on suunniteltu toteutettavaksi myöhempänä ajankohtana. Korjausrakentamisen luonteesta johtuen rakennustöiden aikana voi paljastua odottamattomia vaurioita, jotka joudutaan korjaamaan työn aikana, mistä johtuen kustannusarvioit ovat suuntaa antavia. Kaikkiin kohteisiin ei myöskään ehditä talousarvion laadintavaiheessa tekemään tarkkoja kustannusarvioita.

Toimitiloissa esiintyvistä sisäilmaongelmista johtuen on mahdollista, että investointisuunnitelmaan joudutaan myös tästä syystä tekemään muutoksia.

YLEISHALLINNON RAKENNUKSET
9102 Kaupungintalo
80.000
Hankkeen investointityyppi: Suunnittelu

40.000
Hankekuvaus:
B- osan IV-koneiden uusiminen, suunnittelu

IV koneet ovat 90- luvulta ja elinkaarensa päässä. Koneissa on ollut käyntihäiriöitä ja ne tulee uusia lähivuosina. IV koneiden uusinta tulee suunnitella ensin. Samalla tarkastellaan nykyisen B-osan konehuoneen riittävyttä pinta-alan suhteen uusille koneille, tarvittaessa suunnitellaan laajennus nykyiseen konehuoneeseen.

Hankkeen investointityyppi: Suunnittelu

40.000
Hankekuvaus:
D-osan peruskorjauksen suunnittelu

D-osan rakenteissa on havaittu alkuperäisiä orgaanisia materiaaleja, jotka voivat vaikuttaa sisäilman laatuun. Kohteeseen on tehty suunnitelmien mukaan tiivistyskorjauksia. D-osan rakennuksessa tulee kuitenkin varautua lähivuosina laajaan peruskorjaukseen, jossa epäpuhtauslähteet poistetaan. Samalla suunnitellaan IV koneiden uusinta. Kohteen IV koneet ovat 90- luvulta ja ovat myös elinkaarensa päässä. Koneissa on ollut käyntihäiriöitä ja ne tulee myös uusia lähivuosina.

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

0
Hankekuvaus:
Sisäpihan suihkulähteen korjaus

Suihkulähde ei ole ollut toiminnassa muutamaan vuoteen. Altaan tekniikka ja rakenne vaatii uusimisen.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	80 000	80 000	80 000	80 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	3 200	3 200	3 200	3 200

SIVISTYSTOIMEN RAKENNUKSET
PERUSKOULUT
9322 Waltterin koulu
0
Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:
Waltterin korttelin aitaus

Waltterin koulun alueella ilkvallalta ja häiriöt ovat lisääntyneet huomattavasti ilta- ja yö aikaan. Myös liikuntatalon ja Nuorten talon alueella on havaittu samaa. Ilkvallan sekä siitä aiheutuvien siivouskulujen osuus on vaihdellut 20.000 – 40.000 € vuosittain. Vuoden 2023 arvioidut ilkvallatulkut ovat yli 70.000 €. Kuntalaiset ovat myös valittaneet ilta- ja yöaikaan tapahtuvista alueen häiriöistä. Häiriökäyttäytymiseen on pyritty puuttamaan eri keinoin, mm vartioinnilla ja kamerakuvauksin, tuloksetta. Määrära-

halla aidataan koko Waltterin koulun kortteli, liittyimiin tulee automaattiportit sekä tarvittavat henkilöportit. Portit on suunniteltu suljettaviksi yö- ajaksi. Alueeseen kuuluu Waltterin koulu, liikuntatalo ja nuorten talo.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	0	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	0	0	0	0

9314 Könönpellon koulu
330.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

400.000

Hankekuvaus:

Lämmitysjärjestelmän saneeraus, kaukolämpö

Kiinteistön öljylämmityksestä luovutaan ja siirrytään kaukolämpöön, vaihtoehtoisena lämmitystapana on selvitetty maalämpöratkaisua. Hanke jakautuu vuosille 2024 ja 2025 (350.000 €). Hanke liittyy koulun peruskorjauksen jakautumiseen useammalle vuodelle.

Hankkeelle on mahdollista saada ARA:n rahoitusta maksimissaan 30 %. 120.000 (v. 2025, 105.000 €)

Hankkeen investointityyppi: Suunnittelu

50.000

Hankekuvaus:

Tarve/hankesuunnittelu peruskorjaukselle

Ennen varsinaisen peruskorjaussuunnittelun aloittamista tulee tehdä tarve- ja hankesuunnittelu.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	450 000	450 000	450 000	450 000
Tulot	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	13 200	13 200	13 200	13 200

9324 Kankun koulu
350.000

Hankkeen investointityyppi: Suunnittelu

Hankekuvaus:

Hankesuunnitelma

Kankun koulun rakennussuunnittelu.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	350 000	350 000	350 000	350 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	14 000	14 000	14 000	14 000

PÄIVÄKODIT

9301 Päiviönsaaren päiväkotii

30.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:

Alakattojen uusinta

Päiväkodin alakerran osastojen alakatot tulee uusia. Nykyiset ovat avoimia rimakattoja joiden päällä on avoin villa. Villa on kuitujen lähde ja ne voivat vaikuttaa sisäilman laatuun.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	30 000	30 000	30 000	30 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	1 200	1 200	1 200	1 200

9221 Kinnula-koti

0

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:

Sisäpihan saneeraus

0

Kinnula-kodin sisäpiha vaatii saneerauksen, piha on päässyt ränsistymään vuosien saatossa. Samalla uusitaan sadevesi- järjestelmät.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	0	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	0	0	0	0

LIIKUNTA- JA NUORISOPALVELUIDEN RAKENNUKSET

9340 Kämärin jäärheilukeskus

40.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:
Kylmälaitteiston liuosputkien saneeraus

Kylmälaitteiston teknisen tilan liuosputkissa on havaittu vuotoja ja ne tulee saneerata.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	40 000	40 000	40 000	40 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	1 600	1 600	1 600	1 600

9341 Uimahalli
100.000
Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:
Pakolliset korjaukset

Uimahallin välttämättömät korjaukset käytön varmistamiseksi.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	100 000	100 000	100 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	4 000	4 000	4 000	4 000

9342 Liikuntatalo
100.000 KJ 0
Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:
Ulko-ovien uusiminen

Liikuntatalon pääsisäänkäynnin ulko-ovet ovat alkuperäiset ja raskaat käyttää. Sisäänkäynnissä on erikseen sisä- ja ulko-ovet, jotka ovat metallirunkoiset ja lasiaukolliset. Ovien välissä on tuulikaappi. Suunnitelmissa on purkaa molemmat ovet ja asentaa ulko-oven tilalle automatisoidut liukuovet. Esteettömyys paranee suunnitellulla ovimuutostyöllä. Sisäovien jäädessä pois, täytyy kohteeseen asentaa tuulikaappikoje lämmittämään sisäänkäyntiä. Lisäksi on varauduttava rakenteellisiin muutoksiin oviympäristössä niin kynnysten kuin muidenkin rakenneosien kohdalta.

KJ 0€, palautetaan valmisteluun ja suunnitellaan kokonaisuus uudestaan

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	4 000	0	0	0

TEKNISEN TOIMEN RAKENNUKSET

Teknisen toimen hallinnassa on joukko erityyppisiä rakennuksia. Rakennusten vapautuessa hallintokuntien käytöstä ne yleensä siirtyvät teknisen toimialan hallintaan, vaikkei niille olisikaan omaa käyttöä.

Rakennuksissa on myös paljon korjaustarpeita. Tässä taloustilanteessa suurin osa korjaustoimista joudutaankin siirtämään tuleville vuosille.

9400 Pelastusasema
4.050.000

Hankkeen investointityyppi: Uudisrakentaminen

Hankekuvaus:

Pelastusaseman uudisrakennuksen rakentaminen

Pelastusaseman uudisrakennuksen rakentaminen. Rakentaminen aloitettiin vuonna 2023 ja saatetaan loppuun vuonna 2024.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	4 050 000	4 050 000	4 050 000	4 050 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	162 000	162 000	162 000	162 000

9401 Kangaslammin pelastusasema
80.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:

Vesikatton uusinta

Vesikatossa on havaittu vuotoja, eikä niitä pystytä paikkaamaan kohdekohtaisesti. Vesikatto on elinkaarensa päässä ja se tulisi uusia.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	80 000	80 000	80 000	80 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	3 200	3 200	3 200	3 200

ERILLISMÄÄRÄRAHAHANKKEET
xxxx Kiinteistöjen sähköautojen latauspisteet
60.000 KJO

Säädösten mukaan jokaiselle kaupungin kiinteistölle tulee rakentaa 1 kpl 3,7 kW latausasemaa, jos kiinteistöllä on autopaikkoja vähintään 20 kpl. Kaupungilla on arviolta 20 kpl kyseisiä kiinteistöjä. Latauspisteet tulee olla rakennettu 2024 loppuun mennessä.

KJ: Palautetaan valmisteluun ja selvittää eri toteutusvaihtoehdot ja käytössä olevat rahoitusmahdollisuudet.

9390 Ennalta arvaamattomat rakennekorjaukset
100.000

Toimitilakiinteistöt ovat suhteellisen vanhoja ja niistä on peruskorjattu vain muutama. Toiminnan sujuvuuden kannalta on perusteltua varata erillismääräraha ennalta arvaamattomien rakennekorjausten tekemiseen, jolloin kustannukset voidaan kirjata investointeihin.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	100 000	100 000	100 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	4 000	4 000	4 000	4 000

xxxx Ennalta arvaamattomat LVISA korjaukset
100.000

Toimitilakiinteistöt ovat suhteellisen vanhoja ja niistä on peruskorjattu vain muutama. Varsinkin kiinteistöjen talotekniikka (LVISA) on suurelta osin saavuttanut teknisen ja toiminnallisen käyttöikänsä. Ennalta arvaamattomien laiterikkojen määrä kasvaa jatkuvasti. Toiminnan sujuvuuden kannalta on perusteltua varata erillismääräraha ennalta arvaamattomien LVISA-korjausten tekemiseen, jolloin kustannukset voidaan kirjata investointeihin.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	100 000	100 000	100 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	4 000	4 000	4 000	4 000

TASERYHMÄ RAKENNUKSET YHTEENSÄ

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	5 540 000	5 380 000	5 380 000	5 380 000
Tuotot	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	212 000	205 000	205 000	205 000

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Esityksessä on ryhmitetty samantyyppiset investoinnit paremmin yhteen, jotta niiden tärkeysjärjestystä voisi arvioida selkeämmin. Investointisuunnitelmaan ei ole saatu mahtumaan kaikki esillä olleita ja tarpeellisia hankkeita.

Lehtoniementien parantaminen välillä Heinäpellonkatu - Käärmeniemenraitti ja kevyen liikenteen väylän rakentaminen
130.000

Tämän osuuden saneerauksella saadaan koko Lehtoniementie saneerattua sekä rakennettua sen varheen puuttuva kevyen liikenteen väylä. Lehtoniementien alkuosa (väli VT23-Heinäpellonkatu) saneerattiin 2023. Myös Käärmeniemenraitti saneerattiin 2023 Lehtoniementiestä alkaen.

Heinäpellonkadun rakentaminen
260.000

Lehtoniementie-Luhtatie-Heinäpellonkatu alueen asemakaavaa ollaan muuttamassa katujärjestelyjen osalta. Katujärjestelyt suunnitellaan vastaamaan paloaseman rakentumisen myötä muuttuneisiin liikenteen tarpeisiin. Nykyinen Heinäpellonkatu on muodostunut ajoyhteydeksi vanhan työmaatien pohjalle, jossa ei ole sellaisia rakennekeroja, jotka mahdollistaisivat kadun päällystämisen. Kadusta puuttuu myös kevyen liikenteen väylä. Heinäpellonkatu esitetään rakennettavan asemakaavoituksen kautta muodostuvalle katualueelle ja siihen rakennetaan myös kevyen liikenteen väylä.

Taipaleenraitin jatko
70.000

Katujen rakentamisen edellytyksenä on asemakaavan ja katusuunnitelmien lainvoimaisuus. Uusia omarantaisia omakotitalotontteja muodostuisi 4 kpl. Odottaa kaavan lainvoimaisuutta.

Pöppökalliontie
30.000

Ns. Data-Center tontin kautta kulkee yksityistie rannan kiinteistöille. Yksitystien paikan muutos on tehtävä ennen kuin tontti on luovutettavissa.

Katuviheriöt
10.000

Määrärahaa parannetaan olemassa olevia katuviheriöitä ja saarekkeita. Toimenpiteillä parannetaan kaupunkiviihtyisyyttä.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	500 000	500 000	500 000	500 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	100 000	100 000	100 000	100 000

Hankkeen investointityyppi: Suunnittelu

Hankekuvaus:

Määräraha käytetään suunnittelun ja katujen peruskorjauksen lähtötietojen mittauksiin sekä mahdollisiin maaperätutkimuksiin

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	10 000	10 000	10 000	10 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	2 000	2 000	2 000	2 000

9502 KATUJEN PERUSPARANTAMINEN
630.000
KH 530.000
Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:
Kuivatuksen parantaminen

20.000

Määräraha käytetään kuntalaisaloitteiden mukaiseen katu- ja yleistenalueiden kuivatuksen parantamiseen. Kohteita ei voi määrittellä ennalta vaan ne määritellään lähinnä kuntalaisten aloitteiden ja tarpeiden mukaisesti. Kohteilla turvataan mm. kiinteistökohtaisten järjestelmien toimivuus sekä vähennetään vuotovesien määrää.

Routavaurioiden korjaus

100.000

Keväisin routavauriot aiheuttavat paikoin merkittäviä paikallisia korjaustarpeita katuverkolla. Määrärahalla korjataan yksittäisiä vaurioita. Kohteet määräytyvät sen mukaan missä korjaustarpeita esiintyy.

Käpykankaan asuntokatujen saneeraus

350.000

Käpykankaan asuntokatujen ja vesihuollon saneeraukseen on tehty saneerausohjelma vuosille 2021–2025. Saneerausohjelmaan kuuluu Metsonkuja, Teerenkuja, Närhinkuja, Riekonkuja, Rastaankuja, Käpylinnunkuja, Leppälinnunkuja ja Pajulinnunkuja. Kadut ovat routivia ja niiltä puuttuu hulevesiviemärinti. Samassa yhteydessä Keski-Savon Vesi Oy saneeraa alueen vesihuollon. Vuodelle 2024 esitetään toteutettavaksi Käpylinnunkuja ja Rastaankuja.

Käsityökadun tasoristeyksen saneeraus

160.000 KH 60 000

Käsityökadun tasoristeys on kaupungin omistama ja siten sen ylläpitokin kuuluu kaupungille. Liikennevirasto on aiempina vuosina saneerannut ko. rataosuuden tasoristeyksen Jäppiläntiellä ja Latukadulla. Tasoristeyksen saneeraussuunnitelma laadittiin 2023. Tasoristeys on huonokuntoinen ja koholla olevat kiskot aiheuttavat turvallisuusongelman mm. katujen auroajille.

Kaupunginhallitus edellyttää tasoristeyksen saneerauksen uudelleenarviointia siten, että investointitaso suhteutetaan radan käyttömääriin sekä investointi arvioidaan uudelleen tältä pohjalta. Uudelleenarviointi toteutetaan kaupungin omana työnä tukeutuen konsernissa olevaan osaamiseen.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	630 000	630 000	530 000	530 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	126 000	126 000	106 000	106 000

9503 KATUJEN SUUNNITTELU
30.000
Hankkeen investointityyppi: Suunnittelu

Hankekuvaus:

Määrärahalla valmistaudutaan tulevaisuuden rakentamiseen tuottamalla suunnitelmia. Määräraha on varattu lähinnä omana työnä tehtävään suunnitteluun. Määrärahalla toteutetaan myös kaavan laadinnan yhteydessä tehtävä kunnallistekniikan suunnittelu.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	30 000	30 000	30 000	30 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	6 000	6 000	6 000	6 000

9504 PÄÄLLYSTYSTYÖT
0
Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:
Asuntokatuja päällystäminen
0

Uusia asuntokatuja ei päällystetä.

Kevyen liikenteen väylien kunnostaminen
0

Viime vuosina on kunnostettu pääväylien kevyen liikenteen väyliä, jotka ovatkin suhteellisen hyvässä kunnossa. Toki parannettavaa aina löytyy. Kevyen liikenteen väylien päällystyksessä voidaan pitää välivuosi ilman, että päällysteiden kunto romahtaa.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	0	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
ylläpitokulut lisääntyvät				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	0	0	0	0

9505 UUSINTAPÄÄLLYSTYKSET
400.000
Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:

Määrärahalla suoritetaan päällystettyjen katujen uusintapäällystyksiä. Uusintapäällystyskohteet hyväksytään vuosittain teknisessä lautakunnassa.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	400 000	400 000	400 000	400 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ylläpitokulut eivät lisäänty				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	80 000	80 000	80 000	80 000

9640 LIIKENNETURVALLISUUS
**20.000
KH 30.000**
Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:
Liikenneturvallisuus kohteet 10.000

Toteutetaan Keski-Savon liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä.

Liikennemerkkien uusimiset 10.000

Määrärahalla uusitaan huonokuntoisia liikennemerkkejä.

Esteettömyyden parantaminen KH 10.000

Määrärahalla parannetaan liikenneympäristön esteettömyyttä siten, että liikuntarajoitteisten ihmisten liikkuminen helpottuu. Kohteet määritetään yhteistyössä mm. vammaisneuvoston kanssa. Tällä summalla ei saada korjattua kaikkia epäkohtia, vaan kohteita esitetään korjattavan vuosittain.

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittäminen 0

Keski-Savon alueelle laadittiin yhteinen kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma 2022. Ohjelman myötä kuntien toivotaan panostavan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteisiin suunnitelmassa esitetyillä keinoilla. Vuonna 2024 KäPy rahoitusta on osoitettu Hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan talousarviossa.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	20 000	20 000	30 000	30 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	4 000	4 000	6 000	6 000

9506 LIIKENNEVALOT
170.000

Liikennevalojen saneeraussuunnitelma laadittiin 2023. Ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus saneerata Taipaleentien liikennevalot. Liikennevalojen saneerauskustannukset jakautuvat Finntraffic Oy:n (vastaa valtion liikennevaloista) ja kaupungin välillä risteyksien liittymien suhteessa. Saneerausta on tarkoitus jatkaa 2024 Relanderinkadun osalta.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	170 000	170 000	170 000	170 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	34 000	34 000	34 000	34 000

9529 KESKUSTAN KEHITTÄMINEN
30.000

Päiviönsaaren Master Plan suunnittelu

30.000

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	30 000	30 000	30 000	30 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	6 000	6 000	6 000	6 000

9531 PUISTOT JA LEIKKIPAIKAT
410.000
Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:

Leikkikenttien peruskorjaus (turvallisuus)	20.000			
Puistojen peruskorjaus		20.000		
Kasvillisuuden uusiminen		20.000		
Liikennepuiston toinen vaihe	350.000			

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	410 000	410 000	410 000	410 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
Kunnossapitokulut kasvavat liikennepuiston osalta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	82 000	82 000	82 000	82 000

9566 VENESATAMIEN PERUSKORJAUS
40.000

Määrärahalta korjataan pienvenesatamien laitureita ja veneiden säilytyspaikkoja.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	40 000	40 000	40 000	40 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	8 000	8 000	8 000	8 000

Hankkeen investointityyppi: Uudiskohde

Hankekuvaus:

Tyyskän louhepengeryhteyden rakentaminen	280.000	
Tulo KäPy valtionavustus		-140.000
Itsenäisyyden puiston oleskelualue		50.000

On osa Green Corridor hanketta. Hankkeelle on saatu AVIn lupa ja haettu valtion rahoitusta. Itsenäisyyden puiston oleskelualue liittyy uuden pengeryhteyden Itsenäisyydenpuiston väyliin.

Kaupunginjohtaja

Ämmäkosken kalojen nousu II -vaihe 70 000 €, johon saadaan tukea 50 %, 35 000 €.

Ämmäkosken parantamisen toisen vaiheen toteutukseen saatiin Aluehallintoviraston (AVI) lupa 24.10.2023. Vesialtaat ovat siinä määrin täynnä, että Ämmäkosken tulvalukuista tehdään juoksutuksia n. 100 m³/s, joka estää suunnitellut kosken parantamisen työt vuoden 2023 aikana. Juoksutusennuste ei näytä oleva riittävästi vähentymässä loppuvuonna 2023. Tästä syystä toisen vaiheen kunnostustyöt on tehtävä kesällä 2024 kun juoksutustilanne sen sallii. Hankkeelle saadaan tukea 50 %.

Ämmäkosken kalojen nousu hake II -vaihe	70.000 €
Tulot 50 %	35.000 €
Netto	35.000 €

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	330 000	400 000	400 000	400 000
tulot	-140 000	-175 000	-175 000	-175 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
Kunnossapitokulut				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	38 000	45 000	45 000	45 000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

30.000

Hankekuvaus:

Vuosittain ilmenee tarpeita katuvalaistuksen muutoksille ja laajentamisille, joita ei ole voitu ennakoida (vikaantumiset, asukaspalautteet). Määrärahalta toteutetaan ko. muutoksia.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	30 000	30 000	30 000	30 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
energiakustannukset pienenevät				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	6 000	6 000	6 000	6 000

TASERYHMÄ KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET TEKNINEN TOIMI YHTEENSÄ

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	2 600 000	2 670 000	2 580 000	2 580 000
tulot	-140 000	-175 000	-175 000	-175 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	492 000	499 000	481 000	481 000

LIIKUNTAPAIKAT JA -ALUEET
140.000
3472 KISAPUISTO
40.000
Hankkeen investointityyppi: Korjausinvestointi

Hankekuvaus:

Investointirahalla muutetaan Kisapuiston alueen ajoneuvoportit (2 kpl) sähkötoimisiksi.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	25 000	25 000	25 000	25 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	5 000	5 000	5 000	5 000

Hankkeen investointityyppi: Uusinvestointi

Hankekuvaus:

Hiekkatekonurmen asentaminen salibandykaukaloiden yhteyteen.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	15 000	15 000	15 000	15 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	3 000	3 000	3 000	3 000

3473 KÄMÄRI
20.000
Harjoitusjäähallin tarveselvitys
0
Hankkeen investointityyppi: Hankeselvitys

Hankekuvaus:

Teetetään selvitys harjoitusjäähallin käyttötarkoituksen muuttamisesta ja siihen liittyvistä kustannuksista.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	0	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	0	0	0	0

Hiekkatekonurmikentän pukukoppitilojen uusinta

20.000

Hankkeen investointityyppi: Korjausinvestointi

Hankekuvaus:

Kämärin hiekkatekonurmi/luistelukentän yhteyteen pukuhuone/varastotilojen rakentaminen tilaalementeilla.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	20 000	20 000	20 000	20 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei enää vuokranmaksua nykyisistä tiloista (n. 500,00 €/kk)				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	4 000	4 000	4 000	4 000

3475 LADUT JA KUNTOPOLUT

20.000

Seudullinen KäPy-hanke

20.000

Hankkeen investointityyppi: Korjausinvestointi

Hankekuvaus:

Investointirahalla katetaan Varkauden kaupungin osuus seudullisessa kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeessa. Kehittämishankkeessa selvitetään retkeily- ja maastopyöräilyreitiverkon rakentamista Joroinen-Varkaus-Leppävirta alueelle sekä tuoteistetaan ja markkinoidaan olemassa olevia reittejä.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	20 000	20 000	20 000	20 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	4 000	4 000	4 000	4 000

3478 VATTUVUOREN URHEILUALUE
60.000
Laskettelukeskuksen kahviorakennuksen uusinta
60.000
Hankkeen investointityyppi: Korjausinvestointi

Hankekuvaus:

Vattuvuoren laskettelukeskuksen yhteydessä oleva kahviorakennus on tullut käyttöikänsä päähän, eikä siihen ole enää järkevää tehdä mittavia korjaustoimenpiteitä. Väliaikaisilla toimilla rakennusta voidaan käyttää talvikausi 2023–2024.

Vanha kahvilarakennus puretaan pois ja tilalle tehdään tilaelementeistä käyttötarkoitukseen sopivat tilat.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	60 000	60 000	60 000	60 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
mahdolliset vuokratulot tilaelementeistä				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	12 000	12 000	12 000	12 000

TASERYHMÄ KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	2 740 000	2 810 000	2 720 000	2 720 000
tulot	-140 000	-175 000	-175 000	-175 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	520 000	527 000	509 000	509 000

SATAMALAITOS
9701 SATAMIEN KEHITTÄMINEN
50.000
Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:

Akonniemen sataman toiminta on muuttunut venäjän aloittaman hyökkäyssodan jälkeen. Satamaan ei ole tullut ulkomaalaisia aluksia kevään 2021 jälkeen. Akonniemen satamasta on aloitettu puun lastaus Lappeenrannan lähetyvillä oleville metsäteollisuuden tehtaille.

Satama-alueelle tehdään ensi vuonna pieniä korjausluontoisia investointeja.

Merkittävimmät investoinnit joudutaan tekemään edelleenkin satamaan johtavalle kaupungin omistamalle yksityisraiteelle. Raiteella olevat kolme vaihdetta ovat alkuperäisiä, jotka vaativat kunnostuksen ensi tilassa. Vaihteita on tarkoitus kunnostaa vaiheittain, yksi vaihde vuodessa.

Lisäksi keväisin ja syksyin tehtävän vuositarkastuksen yhteydessä tehdään tarvittavia korjauksia.

Radan kunnossapidosta ja tulevaisuuden investoinneista on käynnistetty neuvottelut Huoltovarmuuskeskukseen, Neot:n ja kaupungin kesken.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	50 000	50 000	50 000	50 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	10 000	10 000	10 000	10 000

KONEET JA KALUSTO

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala

Kasvun ja oppimisen lautakunta

Perusopetus: oppimisympäristöjen uusiminen	69 420
Varhaiskasvatus: oppimisympäristöjen uusiminen	11 020

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Hyvinvointipalvelut/liikuntapalvelut, kelaleikkuri kelaleikkurin lisälaitteet (kelamurskain, avoharja, keruulaatikko)	40 000
Hyvinvointipalvelut/ kirjastopalvelut, kirjastokalusteiden hankinta ja auditorion tekniikan uudistaminen	20 000
Hyvinvointipalvelut/ museopalvelut, yleisten tilojen kalusto- ja laitehankinnat, perusnäyttelyn kalusteiden ja arkistohyllyjen uusiminen	36 000
Soisalo-opisto: oppimisympäristöjen uusiminen	14 000

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala yhteensä

190 440

Yleishallinto

Konsernipalvelut

Tietohallinto

Teknologia-arkkitehtuuri	
- konesalin palvelinpäivitykset	30 000
- WLAN-päivitys	20 000
- Tietoverkon uudelleenjärjestelyn hanke	25 000
- kaupungintalon verkkopäivitys, verkon aktiivilaitteet	50 000
- ICT infra, tietokoneiden, näyttöjen, telakoiden vuosittaiset hankinnat	30 000

Tietojärjestelmäarkkitehtuuri

- oppimisympäristöjen kehittäminen, opetustoimen ja varhaiskasvatuksen laitehankinnat	70 000
---	--------

Tietohallinto yhteensä

225 000

Taseryhmä koneet ja kalusto yhteensä

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	415 440	415 440	415 440	415 440
Tuotot	0	0	0	0
Vaikutus käyttöalouteen:				
ei vaikutusta käyttöalouteen				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	166 000	166 000	166 000	166 000

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Kaupunkitekniikka

Trimble Locus katu-viheraluesovellus ja Field User 40 000

Tekninen toimi yhteensä 40 000

Yleishallinto

Konsernipalvelut

Tietohallinto

Teknologia-arkkitehtuuri

- Lisenssit; Microsoft palvelin- ja työasemalisenssit, Office-tuotteet, F-secure 15 000

Tietoarkkitehtuuri

- Digitalisaatio 30 000
- Tiedonhallinta, digitaalinen turvallisuus 20 000

Tietohallinto yhteensä 65 000

Markkinointi ja viestintä

www.varkaus.fi drupal 10. päivitys suomi.fi integraatio 25 000

Talous- ja henkilöstöhallinto

Tiedolla johtaminen ohjelman hankinta 30 000

Talous- ja henkilöstöhallinto yhteensä 30 000

Konsernipalvelut yhteensä 120 000

Taseryhmä Aineettomat hyödykkeet yhteensä

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	160 000	160 000	160 000	160 000
Tuotot	0	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta käyttötalouteen				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	32 000	32 000	32 000	32 000

OSAKKEET JA OSUUDET

Pohjois-Savon pääomasijoitusrahasto

100 000

Osakkeet ja osuudet yhteensä

100 000
Taseryhmä osakkeet ja osuudet yhteensä

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	100 000	100 000	100 000
Tuotot	0	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta käyttötalouteen				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:				

LIITE 6 SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET
SUUNNITELMAPOISTOJEN PERUSTEET

KV 16.12.2013 § 91

PYSYVÄT VASTAAVAT	KILA:n yleisohje		Poisto-aika/ Poisto-%
	Poistomenetelmä	Poisto-aika Poisto-%	
Aineettomat hyödykkeet:			
Kehittämismenot	tasapoisto	2- 5 vuotta	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5-20 vuotta	5 vuotta
Liikearvo	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>			
Perustamis- ja järjestelymenot	--		
Tutkimus- ja kehittämismenot	--		
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
Muut	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet:			
Maa- ja vesialueet	ei poisto-aikaa		ei poisto-aikaa
Rakennukset ja rakennelmat:			
Hallinto- ja laitosrakennukset (puu)	tasapoisto	20-50 vuotta	25 vuotta *)
Hallinto- ja laitosrakennukset (kivi)	tasapoisto	20-50 vuotta	25 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset (puu)	tasapoisto	20-30 vuotta	25 vuotta *)
Tehdas- ja tuotantorakennukset (kivi)	tasapoisto	20-30 vuotta	25 vuotta
Talouksrakennukset (puu)	tasapoisto	10-20 vuotta	10 vuotta
Talouksrakennukset (kivi)	tasapoisto	10-20 vuotta	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20-30 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset (puu)	tasapoisto	30-50 vuotta	30 vuotta
Asuinrakennukset (kivi)	tasapoisto	30-50 vuotta	30 vuotta
Muut rakennukset ja rakennelmat	--		
Kiinteät rakenteet ja laitteet:			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	10 % - 25 %	25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	10 % - 20 %	20 %
Puistot	--		
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	7 % 10 %	Keski-Savon Vesi Oy:n poistosuun. mukaan
Viemäriverkosto	Menojäännöspoisto	7 % 10 %	
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	20 % - 22 %	22 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Sähkö-, vesi -yms laitojen laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 25 %	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Koneet ja kalusto:			
Rautaiset alukset	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	Menojäännöspoisto	20 % - 27 %	27 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Muut liikkuvat työkonet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Menojäännöspoisto	20 % - 30 %	30 %
Atk-laitteet	Menojäännöspoisto	30 % - 40 %	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännöspoisto	30 % - 40 %	40 %
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukaan		käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poisto-aikaa		ei poisto-aikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poisto-aikaa		ei poisto-aikaa

Muutos Kvalt. 19.10.2015 § 57, kaikki 3.000 € tai sen alle olevat käyttöomaisuushankkeet poistetaan kertapoistona.

*) Muutos kv. 7.12.2021 Puurakentamisen tekniikan kehittymisen myötä puurakenteisten hallinto- ja laitosrakennusten poisto-aika yhdenmukaisetaan vastaamaan kivirakenteisten kanssa